

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3102/2023. (III. 14.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	461
3103/2023. (III. 14.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	477
3104/2023. (III. 14.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	485
3105/2023. (III. 14.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	496
3106/2023. (III. 14.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	505
3107/2023. (III. 14.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	513
3108/2023. (III. 14.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	521
3109/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	524
3110/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	527
3111/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	533
3112/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	538
3113/2023. (III. 14.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	541
3114/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	545
3115/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	548
3116/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	553
3117/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	559
3118/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	563
3119/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	568
3120/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	571
3121/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	576
3122/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	579
3123/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	583
3124/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	587
3125/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	592
3126/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	596
3127/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	600

3128/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	603
3129/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	607
3130/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	610
3131/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	615
3132/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	618
3133/2023. (III. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	621

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3102/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes* és *dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 151. § (1) bekezdése „[...] három hónap eltelte után” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Kúria felülvizsgálati eljárásban eljáró tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) a 2020. június 30-án kelt Kfv.II.37.113/2020/3. számú végzésével az előtte folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 151. § (1) bekezdése „három hónap eltelte után” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint e jogszabályi rendelkezések alkalmazásának kizárását kérte a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben (a továbbiakban: bírói kezdeményezés). Álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a XXVIII. cikkének (7) bekezdésében írott perorvoslathoz való joggal.
- [2] Az indítványozó a fenti jogszabályi rendelkezés alkalmazásának kizárását kérte a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben.
- [3] 2. Az indítvány szerint az indítványra okot adó per előzménye, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatal I. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a BP-01/08/78-1/2018. számú, 2018. január 8. napján hozott végzésével a felperessel szemben a Budapest XI. kerületi ingatlan (a továbbiakban: perbeli ingatlan) alatti üzlet építkezés kapcsán indult építésrendészeti eljárást megszüntette, majd az elsőfokú hatóság saját hatáskörben a perbeli ingatlanon folytatott építőipari kivitelezői tevékenységet újból felülvizsgálta, melynek következtében a BP-01/08/78-1/2018. számú eljárást megszüntető végzést visszavonta BP-01/08/78-6/2018. számú döntésével, és 2018. február 16. napján megindította a perbeli ingatlanon a felperes építető által végzett építési tevékenységre vonatkozó építésrendészeti eljárást.
- [4] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes – felügyeleti jogkörben eljárva – a 2018. május 15. napján kelt BP/1003/00093-8/2018. számú végzésben az elsőfokú hatóság BP-01/008/00078-6/2018. iktatószámú végzését részben megváltoztatta, és megállapította, hogy H. T. polgármester ügyféli jogállás iránti kérelem elutasítása kapcsán önálló fellebbezésnek van helye, az építésrendészeti eljárás megindítása és az eljárást megszüntető végzés visszavonásáról rendelkező döntés ellen önálló fellebbezésnek helye nincs, kijavította továbbá az elsőfokú végzés számát és keltezését, egyebekben a végzés további rendelkezéseit helybenhagyta.

- [5] A másodfokú végzés jogorvoslati tájékoztatása szerint a végzéssel szemben önálló fellebbezésnek nincs helye, az csak az ügy érdemében hozott határozat, ennek hiányában az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezésben támadható meg. A felperes jogi képviselője részére a végzést postai úton – a térítvevény szerint – 2018. május 23. napján kézbesítették.
- [6] A felperes, jogi képviselője útján, 2019. február 19. napján előterjesztett kereseti kérelmében az alperes BP/1003/000093-8/2018. számú végzése mellett további négy alperesi döntés jogszerűségének a vizsgálatát kezdeményezte. Keresetében előadta, hogy a BP/1003/00093-8/2018. végzés jogorvoslati kiiktatása jogsértő, ugyanis csak az önálló fellebbezés kizártságáról szól, nem terjed ki arra, hogy a másodfokon hozott végzés ellen közigazgatási per indításának helye van az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 114. §-a alapján.
- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.31.046/2019/8. számú végzésében elrendelte a BP/100300093-8/2018. számú végzés elleni kereseti kérelem elkülönítését a keresetben megjelölt többi hatósági döntéssel szembeni kereseti kérelemtől.
- [8] Az elsőfokú bíróság 10.K.31.786/2019/2. számú végzésében a felperes keresetlevelét a BP/1003/00093-8/2018. számú végzésre vonatkozó részében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 39. § (1) bekezdése alapján a Kp. 48. § (1) bekezdés *i*) pontjára tekintettel visszautasította. A visszautasító végzésben a bíróság rögzítette, hogy a felperes vonatkozásában a jogszabályban biztosított keresetindítási határidő 2018. június 22. napján járt le, míg a felperes a keresetlevelet a törvényi határidőn túl, 2019. február 19. napján terjesztette elő, kimentésére igazolási kérelmet sem terjesztett elő, így a keresetindítási határidőt elmulasztotta. Indoklásában kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy önmagában a felperes által hibásnak minősített jogorvoslati tájékoztatásból nem következik, hogy a perbeli végzés ellen a felperes határidő nélkül jogosult közigazgatási pert indítani.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. október 22. napján kelt, 12.Kpkf.671.110/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését annak érdemben helyes indokainál fogva helyben hagyta. A végzés indokolása szerint a jogi képviselővel eljáró felperest az esetlegesen hibás jogorvoslati tájékoztatás nem akadályozhatta jogorvoslat igénybevételében, és a felperesi fellebbezésben hivatkozott 9/2017. (IV. 18.) AB határozatra is alaptalanul hivatkozott, ugyanis annak [25] bekezdése szerint a jogorvoslati jog nem a hatóság tájékoztatásából fakad, hanem azt a törvény keletkezteti.
- [10] A jogerős végzés ellen a felperes jogi képviselője útján terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyet a Kúria 2020. február 18. napján kelt végzésével az ügyben felmerülő jogkérdés különleges súlyára tekintettel befogadott. A felperes felülvizsgálati kérelmében felhívta a 90/2007. (XI. 14.) AB határozat jogorvoslati jogra vonatkozó érvelését és hivatkozott arra, hogy a perbeli ügyben a hatóság téves jogorvoslati tájékoztatása a felperes jogorvoslati jogát csorbította. Kifejtette, hogy a jogorvoslati jog mint alapjog hatékony érvényre juttatása tekintetében vizsgálni kell a hatósági tájékoztatás jogszabályoknak való megfelelését. Előadta, hogy a jogerős végzés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, az Ákr. 1. §, 2. § és 4. §-ben foglalt alapelveket, az Ákr. 81. § (1) bekezdését, a 114. § (1) bekezdését és a 121. § (4) bekezdésében foglaltakat. Emellett álláspontja szerint a Kp. 6. §, 39. § (1) bekezdése és a Kp. alapján alkalmazandó Pp. 346. § (5) bekezdése is sérült az eljáró bíróságok téves jogértelmezése miatt. Hivatkozása szerint a támadott végzés jogorvoslati záradékának ki kellett volna terjednie arra, hogy milyen jogorvoslati eszköz, milyen határidőben, milyen módon vehető igénybe a döntéssel szemben, ennek hiányában téves az elsőfokú bíróság azon értelmezése, hogy a felperes elmulasztotta a Kp. 39. § (1) bekezdése szerinti keresetindításra vonatkozó határidőt, hiszen a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatás elmaradása, illetve a jogorvoslati jog kifejezett kizárása miatt nem volt olyan határidő, amelyet el tudott volna mulasztani a felperes. Felhívta továbbá a 9/2017. (IV. 18.) AB határozatot, amelyben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a tájékoztatás jogszerűsége nem függetleníthető a tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogtól, jelen esetben pedig álláspontja szerint a jogorvoslati jog sérelme a keresetlevél befogadásával lett volna kiküszöbölhető. Ezen érvek alapján kérte a jogerős végzés elsőfokú végzésre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását.
- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [12] 3. Az indítványozó álláspontja szerint az előtte folyamatban lévő perben olyan jogszabályi rendelkezést kell alkalmaznia, amely sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglaltakat.
- [13] A Kúria megítélése szerint a Kp. 36. § (1) bekezdés *g*) pontja alapján alkalmazandó, a Pp. 151. § (1) bekezdésének utolsó tagmondatában szabályozott, az igazolási kérelem előterjeszhetőségére megállapított 3 hónapos

objektív határidő, mely szerint – „a mulasztástól számított három hónap eltelte után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet” –, aránytalanul korlátozza a közölt közigazgatási cselekményekkel szembeni kereseti kérelem előterjeszthetősége vonatkozásában a bírósághoz fordulás jogát, valamint ezzel összefüggésben a jogorvoslathoz való jogot. A felülvizsgálni indítványozott jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot sérti, az alábbiak szerint.

- [14] 3.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme tekintetében az indítványozó elsősorban az alábbiakra hivatkozott.
- [15] Rámutatott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikke a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alapelvét és kiemelt részelemeit rögzíti. Ezen cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”.
- [16] Az indítványozó kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jog „abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, 14/2004. (V. 7.) AB határozat].
- [17] A Kúria kiemelte, hogy a normakontroll eljárás során az Alkotmánybíróság nem tudja az összes részletszabály betartását vizsgálni, ez a vizsgálat csupán a tisztességes eljáráshoz való jog általános ismérveire terjedhet ki [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A felülvizsgálati eljárás jelen szakaszában azonban a Kúria véleménye szerint – a közigazgatási döntéssel szemben előterjeszthető kereseti kérelem benyújtására törvény által biztosított határidő önhibán kívüli elmulasztásával összefüggésben – a Pp. 151. § (1) bekezdésében biztosított objektív határidő rövid volta a bírósághoz való fordulás jogát sérti, amely a tisztességes eljáráshoz való jog egyik, garanciális jelentőségű részjogosítványa [8/2020. (V. 13.) AB határozat].
- [18] Bár az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság alapértékét kitöltő alapelv, a jogbiztonság követelményének [14/1993. (III. 9.) AB határozat] a sérelmét jelentené, ha a közigazgatási döntések határidő nélkül lennének rendes jogorvoslati eszközökkel támadhatóak, és a közigazgatási döntések elleni keresetindítás időtartamának ésszerű határidőhöz kötése nem sérti, illetve nem csorbítja a keresetindítási jog lényeges tartalmát (2218/B/1991. AB határozat), a Kúria úgy ítéli meg, hogy a jelen indítvány alapjául fekvő ügyben azért sérült a felperes bírósághoz fordulásának joga, és ezzel együtt a jogorvoslathoz való joga is, mert a hatóság mulasztása olyan tényleges jogi akadályt jelentett, amely megakadályozta, hogy a közigazgatási döntés ellen határidőben – a Kp. 39. § (1) bekezdésben biztosított keresetindítási idő alatt – jogorvoslattal éljen a döntés ellen. Ezt a jogát a Kp. 6. § és 36. § (1) bekezdés g) pontja mint utaló szabály alapján a Pp. 151. § (1) bekezdés által biztosított igazolási kérelem határidején belül sem tudta érvényesíteni.
- [19] A Kúria felidézte, hogy a keresetindítási jog kérdésével az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott – 8/2006. (XII. 20.) AB határozat, 70/2006. (XII. 13.) AB határozat, 914/B/2006. AB határozat, 51/2009. (IV. 28.) AB határozat – mely döntésekből megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság szerint a keresetindítási jog korlátozása általánosságban, a jogbiztonsággal összefüggésben nem szükségtelen, és az Alkotmánybíróság által vizsgált esetekben nem volt aránytalan. A Kúria hangsúlyozza, hogy bár a jelen közigazgatási jogvitában a keresetindítási határidő Kp. 39. § (1) bekezdésében biztosított „közléstől számított harminc napon belül” szabálya nem vet fel alkotmányos aggályokat, ellenben a keresetindítási határidő elkésztése esetén előterjeszthető igazolási kérelem objektív 3 hónapos határideje a keresetindítás jogvesztését jelenti, mely önhiba hiányában már a bírósághoz való jog sérelmét vonja maga után.
- [20] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében írott jogorvoslathoz való jog sérelme tekintetében a Kúria az alábbiakat fejtegette ki.
- [21] A jogorvoslathoz való jogot az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése önállóan is rögzíti, és a bírósági döntések mellett hatósági és más közigazgatási döntésekre is kiterjeszti. Jelen esetben a hatályos jogszabályok alkalmazása mellett a felperes keresetlevelét érdemi vizsgálat nélkül visszautasító bírói döntés a felperes jogorvoslathoz való jogának sérelmével is járt, ezért az indítványozó megítélése szerint szükséges az alapul fekvő eljárásjogi szabályok alkotmányossági szempontú felülvizsgálata.
- [22] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

- [23] A Kúria kiemelte, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében is rögzített jogállamiság alkotmányos követelményének része a közigazgatási döntések bíróság előtti felülvizsgálata. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben [pl. 39/1997. (VII. 1.) AB határozat] is rögzítette a közigazgatási bíráskodás jelentőségét és garanciális szerepét, melyet a testület újabb gyakorlata is megerősített [pl. 17/2015. (VI. 5.) és 3243/2018. (VII. 11.) AB határozatok]. Kimondta azt is, hogy a modern jogállam immanens része a közigazgatási bíráskodás, melynek jelentősége abban rejlik, hogy általa a hatóságok tévedésével vagy visszaéléseivel szemben jogvédelmet igényelhetnek a személyek közigazgatási alanyi jogaik sérelme esetén, továbbá megvalósul a tárgyi jogrend védelme is [3243/2018. (VII. 11.) AB határozat].
- [24] A jogalkotó széles szabadsággal rendelkezik azt illetően, hogy mely esetekben milyen módon biztosít jogorvoslati jogot, azonban amennyiben úgy dönt, hogy a fellebbezés, vagy bírói jogorvoslat lehetőségét megteremti, akkor ezen jogorvoslatnak hatékonynak és ténylegesnek kell lennie. A Kúria előtt folyamatban lévő ügyben a közigazgatási szerv téves tájékoztatásából adódóan sérült a felperes jogorvoslatához való joga, hiszen a hatóság olyan döntés esetén zárta ki a bírói jogorvoslat lehetőségét, ahol a jogalkotó törvényben szabályozottan biztosította azt.
- [25] Ez a Kúria megítélése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét jelenti, melyet rendes bírósági fórumok az Alaptörvény 25. cikkében előírt feladat- és hatáskörükben, a 28. cikk szerint eljárva nem tudnak feloldani.
- [26] Jelen ügyben az alapjogsérelmet – a Kúria megítélése szerint – a Pp. 151. § (1) bekezdésében szabályozott, a hatósági döntéssel szembeni keresetlevél benyújtásának határideje elmulasztásának kimentésére nyitva álló igazolási kérelem rövid határideje okozza. Ezen jogszabályi rendelkezés az igazolási kérelem benyújtásának objektív határidejét három hónapban határozza meg, azonban a bírói gyakorlat felismerte, hogy számos esetben a közigazgatásra vonatkozó garanciális előírásokra, az állam kiemelt felelősségére tekintettel ezen keret nem felel meg a tisztességes eljáráshoz való alapjog és azzal ez esetben rokonítható jogorvoslatához való jog követelményének.
- [27] A Kúria kiemelte, hogy a bírói gyakorlat kidolgozta, és a közigazgatási perrendtartás hatálya alatt is fenntarthatónak tartotta azt a kúriai közigazgatási kollégiumi véleményben kimondott jogelvet, mely szerint a közigazgatási szerv téves jogorvoslati tájékoztatása miatt az ügyfelet joghátrány nem érheti (7/2010. KK vélemény). A Kúria rámutatott, hogy ezen alapvetésből kifolyólag a bírói gyakorlatban elfogadott, hogy a határozatban nem szereplő, azaz a jogorvoslati tájékoztatás teljes hiánya esetén formális igazolási kérelem hiányában is igazolási kérelemként kezeli a bíróság a jogorvoslat téves voltára vagy hiányára történő hivatkozást. Ezen értelmezés azonban kizárólag az igazolási kérelem Pp. 151. § (1) bekezdés második mondatában szereplő három hónapos objektív határidő leteltéig érvényes, mivel ezen túlmenő alkalmazása a bírói jogalkotás tilalmába ütközne.
- [28] A Kúria számára is ismerten az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában többször foglalkozott az igazolási kérelem szabályozásának alkotmányjogi vetületével, legutóbb a 9/2017. (IV. 18.) AB határozatban. Ezen alkotmányjogi panasz eljárásban hozott határozatban a testület kimondta, hogy a közigazgatási döntés elleni jogorvoslatnak ki kellett volna meríteni a tényleges és hatékony jogorvoslat követelményét, ezért megsemmisítette azt a bírói döntést, amely elkészség miatt utasította vissza az indítványozó keresetlevelét úgy, hogy az a hatóság téves tájékoztatás alapján valójában a törvényi határidőt meghaladóan került benyújtásra.
- [29] A Kúria felidézte, hogy az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában vizsgálta az igazolási kérelem határidejének alkotmányos voltát is, azonban fontos rögzíteni, hogy ez a vizsgálat még a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) hatálya idején történt, amikor az igazolási kérelem benyújtására rendelkezésre álló objektív határidő 6 hónap volt (2218/B/1991. AB határozat).
- [30] A Kúria kiemeli, hogy ezen elvi tétel alkotmánybírósági kimondását követően a jogalkotó az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXXVII. törvény 212. §-ával 2020. január 1. napjától hatályosan beiktatta a Kp. 39. § (3a) bekezdését, amely törvényi szinten írja elő, hogy a keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a felperes a közigazgatási cselekmény jogorvoslati záradékának megfelelően nyújtotta be, vagy arra figyelemmel nyújtotta be a bírósághoz, hogy az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szerv az elektronikus ügyintézés feltételeit átmenetileg vagy tartósan nem biztosítja.
- [31] A Kúria hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben azonban az alapjogi konfliktust a Kp. 39. § (3a) bekezdése nem oldja fel, ugyanis az 2020. január 1. napján lépett hatályba, és a jogalkotó ezzel egyidejűleg átmeneti szabályt nem állapított meg, ezért a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény szabályozási átmenetre vonatkozó 15. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint a 2020. január 1. napja előtt előterjesztett kereseti kérelemre nem lehet alkalmazni.

- [32] A Kúria megítélése szerint ugyanakkor ez a szabály nem rendelkezik arról az esetről, amikor a jogorvoslati oktatás az adott jogorvoslatról nem tartalmaz tájékoztatást.
- [33] A Kúria kifejtette, hogy amennyiben a jövőben a Kp. 39. § (3a) bekezdését olyan kiterjesztő módon értelmeznék a bíróságok, hogy az vonatkozik az elmaradt jogorvoslati tájékoztatásra is, akkor viszont az lehetővé tenné a bármikori benyújtást, amely a már hivatkozott alkotmánybíróvási határozatok alapján a jogbiztonság követelményét sértené, hiszen akkor az érintett közigazgatási cselekmény véglegessége sosem tudna érvényesülni: az érintett közigazgatási cselekménnyel szemben bármikor közigazgatási per volna kezdeményezhető.
- [34] A Kúria rámutatott, hogy a Kp. 39. § (1) bekezdésének 1 éves objektív határideje, amely a tisztességes és jó-hiszeműen eljáró számára megfelelő objektív határidőt biztosítana a benyújtáshoz, azért nem alkalmazható, mert az csak az olyan közigazgatási cselekményekre alkalmazandó, amelyekre jogszabály nem írja elő a közlési kötelezettséget, tehát eleve nem kell közölni az adott közigazgatási cselekményt.
- [35] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése korlátozhatósága tárgyában is kifejtette a Kúria az álláspontját, az alábbiak szerint.
- [36] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rögzíti a korábban már az Alkotmánybíróság által kimunkált általános alapjogi tesztet, amely kimondja, hogy amennyiben alapjog-korlátozás merül fel, a jogalkotónak a jogszabály megalkotásakor és a jogalkalmazónak az egyedi ügyekben azt kell vizsgálnia, hogy az alapvető jog korlátozása más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében történik-e, a feltétlenül szükséges mértékben, továbbá a korlátozás az elérni kívánt céllal arányos-e, valamint azt is, hogy az az alapvető jog lényeges tartalmát ne sértse.
- [37] A Kúria álláspontja szerint a Pp. 151. § (1) bekezdésének utolsó tagmondata az alapjogi teszt próbáját nem állja ki. A korlátozott alapjog a bírósághoz való fordulás joga, és ezen keresztül a jogorvoslati jog. A Kúria előtt is ismert, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírósághoz való fordulás joga olyan alapvető jog, amely szükséges és arányos korlátozás tárgya lehet, mivel ezen alapjog nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra, ugyanakkor „a korlátozásnak elkerülhetetlenül szükségesnek és az elérni kívánt célhoz képest arányosnak kell lennie” [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, 467/B/1997. AB határozat].
- [38] A keresetindítás és az igazolási kérelem határidőhöz kötöttsége is azt a célt szolgálja, hogy az érdekeltek ne határidő nélkül érvényesíthessék jogukat, tehát ezen rendelkezések alapjogot korlátoznak. Az alapjogi teszt következő lépcsője a korlátozás legitim céljának azonosítása, mely jelen esetben nem vitatottan a jogbiztonság garantálása, amely a korábbiakban kifejtettek szerint a jogállamiság alapelvét kitöltő alkotmányos érték. A Kúria felidézti, hogy ahogy az Alkotmánybíróság számos döntésében rámutatott, a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatára biztosított határidő rögzítése a jogbiztonság érvényesülése érdekében szükséges, amely korlátozás általában nem sérti a keresetindítási jog lényeges tartalmát (915/E/2005. AB határozat, 2218/B/1991. AB határozat).
- [39] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati jog tartalmát elsőként között értékelő 9/1992. (I. 30.) AB határozatában kifejtette, hogy az „Alkotmánynak megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja”. A törvényben foglalt keresetindítási, illetve az igazolási kérelem benyújtására szabott határidő absztrakt módon alkalmas ezen cél elérésére, enyhébb korlátozó eszköz nem tudja felváltani, így szükségesnek is tekinthető.
- [40] Ugyanakkor a Kúria meggyőződése szerint az igazolási kérelem három hónapos objektív határideje nem áll arányban a korlátozással elérni kívánt céllal, a jogbiztonság érvényre juttatásával, mivel a határidő ilyen rövid volta megakadályozza a feleket joguk érvényesítésében, míg hosszabb határidő szabása – és hangsúlyozottan nem a határidő oly mértékű kitágítása, amely szinte bármeddig benyújthatóvá tenné az igazolási kérelmet – kisebb mértékű alapjogsérelmet okozna, mint a jelenlegi korlátozás. Mint azt a 9/2017. (IV. 18.) AB határozat és a jelen eset tényállása is mutatja, felmerülhetnek olyan esetek, amelyek esetén a későbbi felperest a határidő rövidsége és az államot megtestesítő közigazgatási szerv mulasztása akadályozza meg eljárás jogainak, különösen a jogorvoslati jog és a bírósághoz fordulás jogának érvényesítésében.
- [41] A Kúria álláspontja szerint a Kp. 39. § (1) bekezdésének második mondata szerinti szabályozás, mely szerint azokban az esetekben, amikor a közigazgatási cselekményt nem kell közölni, a keresetindítási határidőt a törvény eltérő rendelkezése hiányában – a közigazgatási cselekményről való tudomásszerzéstől számított 30 napon belül, de legkésőbb a cselekmény megvalósulásától számított 1 éven belüli időtartamban jelöli meg –, mint a keresetindítási határidő arányos korlátozása, az igazolási kérelem objektív határideje meghatározásánál is iránymutató kell legyen, mivel a Kp.-ben ezt határozta meg maga a jogalkotó szükséges és arányos mértékként.

- [42] A Kúria megállapítása szerint ehhez képest ellentmondásnak tekinthető, hogy a Kp. 36. § (1) bekezdés *g*) pontja folytán alkalmazandó Pp. 151. § (1) bekezdését kell alkalmazni az objektív határidő tekintetében a közlendő, de nem közölt közigazgatási cselekmények esetében, amely csak 3 hónap.
- [43] A Kúria álláspontja szerint a 9/2017. (IV. 18.) AB határozat nem alkalmazható jelen esetben, hiszen ott egy konkrét – törvényitől eltérő – határidő alkalmazható volt, jelen esetben ilyenről nincs szó, a határidő pedig emiatt nem annulálható (915/E/2005. AB határozat, 2218/B/1991. AB határozat).
- [44] A Kúria kiemelte, miszerint észlelte, hogy a Pp. 151. § (1) bekezdése nem minden határidő tekintetében feltétlenül aránytalan korlátozása a jogorvoslati jognak, jelen ügyben csak a közigazgatási perek esetén alkalmazott keresetindítási határidő vonatkozásában állítható ez egyértelműen és maradéktalanul, ezért nem is kérte a Kúria az általános, csak a konkrét ügyben való kizárását a fenti jogszabályhelynek.
- [45] A Kúria megítélése szerint az alkotmányossági aggály helyes orvosolásának módja a Kp. 39. § (1) bekezdés második mondatának módosítása („nem kell közölni” kifejezés helyett „nem közölt”) volna, ehhez azonban a Kúriának mulasztásos alkotmányértést kéne állítania (ugyanis a jogalkotó ezt az esetet nem szabályozta), és kérnie ennek megállapítását az Alkotmánybíróságtól. Emellett azt is észlelte a Kúria, hogy amennyiben a Pp. 151. § (1) bekezdése megsemmisítésre kerül, akkor az szükségszerűen feltételezi a jogalkotói mulasztás fennállását alkalmazható szabály hiányában, hiszen az igazolásra nyitva álló objektív határidő hiánya a jogbiztonságot sértheti.
- [46] A Kúria rámutatott, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján a Kúria azonban nem kérheti az Abtv. 46. § (1) bekezdésében foglalt Alkotmánybírósági hatáskör gyakorlását, erre tekintettel az eljárást sem függesztheti fel, ezért nem volt más mód az alkotmányos aggály kiküszöbölésére, mint a Pp. 151. § (1) bekezdésének megsemmisítésére irányuló indítvány előterjesztése.
- [47] Minderre tekintettel kérte a Kúria, hogy a felülvizsgálni indítványozott Pp. 151. § (1) bekezdése „három hónap eltelte után” szövegrésze alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság állapítsa meg, és annak alkalmazását a konkrét ügyben zárja ki.

II.

- [48] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [49] 2. Az indítvány által érintett Pp. rendelkezés:

„151. § [Az igazolási kérelem előterjesztésének határideje, tartalma]

(1) Az igazolási kérelmet az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jut a félnek vagy képviselőjének tudomására, vagy az akadály később szűnik meg, az igazolási kérelem előterjesztésének határideje a tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő napon kezdődik, azonban a mulasztástól számított három hónap eltelte után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet.”

III.

- [50] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.

- [51] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy

jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már kinyilvánította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. § (1) bekezdésében és 51–52. §-aiban előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}.

- [52] A bírói kezdeményezés szerint a felperes kereseti kérelmére tekintettel a támadott jogszabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány – a fenti körben – határozott kérelmet tartalmaz, azaz a beadvány – a fentiek szerint – érdemi elbírálásra alkalmas.
- [53] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerint a vizsgálat kizárólag a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt és a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésben értelmezett feltételnek.
- [54] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként a támadott rendelkezés előzményeit és szabályozási környezetét tekintette át.
- [55] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az igazolási kérelem az indítványban alaptörvény-ellenesnek minősített objektív határideje – fő szabály szerint – 2000. január 1-től három hónap, míg ezen időpontot megelőzően hat hónap volt. A régi Pp. 107. §-a az alábbi rendelkezést tartalmazta: „107. § (1) Az igazolási kérelmet tizenöt nap alatt lehet előterjeszteni. Ezt a határidőt az elmulasztott határnaptól, illetőleg az elmulasztott határidő utolsó napjától kell számítani. Ha azonban a mulasztás csak később jutott a félnek vagy képviselőjének tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével veszi kezdetét. Hat hónapon túl igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet.”
- [56] Az Országos Ítéletábrá székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, valamint az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény 18. §-a módosította a régi Pp. 107. §-át. A miniszteri indokolás szerint e módosítás bírósági eljárások „feszesebbé” tételét szolgálja azáltal, hogy a peres eljárás függő helyzetére vonatkozó határidőt lerövidíti. Így a törvény 18. §-a a mulasztás igazolására a hatályos hat hónapos határidő helyett három hónapos objektív határidőt tartalmaz.
- [57] A fenti módosítás alapján a régi Pp. 107. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett: „(1) Az igazolási kérelmet tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. Ezt a határidőt az elmulasztott határnaptól, illetőleg az elmulasztott határidő utolsó napjától kell számítani. Ha azonban a mulasztás csak később jutott a félnek vagy képviselőjének tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A mulasztástól számított három hónap eltelté után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet.”
- [58] Egyes eljárásokban a törvény az objektív határidőt eltérően szabályozta, így például:
– az elmulasztott határnaptól, illetve az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg [rég Pp. 288. § (2) bekezdés];
– a kisértékű perekben az elmulasztott fellebbezési határidő utolsó napjától számított hatvan nap elteltével igazolási kérelem akkor sem terjeszthető elő, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg [rég Pp. 392. § (3) bekezdés].
- [59] A régi Pp. a közigazgatási perek keresetindításra vonatkozó szabályai körében az alábbiak szerint rendelkezett: „330. § (1) A keresetlevelet az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél vagy az illetékes bíróságnál a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani. Az elsőfokú közigazgatási szerv a keresetlevelet – az ügy irataival együtt – nyolc napon belül köteles a bírósághoz továbbítani.
[...]
(4) Ha a fél a keresetlevél benyújtására megállapított határidőt elmulasztotta, igazolással élhet (106–110. §). A közigazgatási szerv a hozzá elkészen benyújtott keresetlevelet nem utasíthatja el, hanem köteles azt a bírósághoz továbbítani abban az esetben is, ha a fél igazolási kérelmet nem terjesztett elő.”
- [60] A bekezdés számozását (5) bekezdésre módosította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 10. §-a.

- [61] A Pp. hatályos rendelkezése szerint: „151. § [Az igazolási kérelem előterjesztésének határideje, tartalma]
(1) Az igazolási kérelmet az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jut a félnek vagy képviselőjének tudomására, vagy az akadály később szűnik meg, az igazolási kérelem előterjesztésének határideje a tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő napon kezdődik, azonban a mulasztástól számított három hónap eltelte után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet.”
- [62] A Pp. támadott, az igazolásra vonatkozó rendelkezését a Kp. 36. § (1) bekezdés g) pontja alapján alkalmazni kell a közigazgatási peres, illetve közigazgatási nemperes eljárásokban is.
- [63] „Kp. 36. § [A polgári perrendtartás egyéb általános szabályainak alkalmazása]
(1) A polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni [...] g) a mulasztásra és annak igazolására”.
- [64] „Kp. 39. § [A keresetlevél benyújtása]
(1) A keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani. Ha a közigazgatási cselekményt nem kell közölni, a keresetlevelet – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a cselekményről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, de legkésőbb a cselekmény megvalósulásától számított egy éven belül kell benyújtani. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén a keresetlevelet az elsőfokon eljáró közigazgatási szervnél kell benyújtani.”
- [65] A Kp. indokolása kiemeli: „A keresetindítási határidő két érdeket igyekszik összhangba hozni. Megfelelő határidőt kell biztosítani a felperes számára, hogy a közigazgatási cselekménnyel kapcsolatban jogsérelmeit összefoglalja és előadja, esetleg bizonyítékait összeszedje és a bíróság elé tárja. Ennek a megfontolásnak különös súlyt ad a Kp. perkoncentrációra vonatkozó koncepciója és az ezt érvényesítő részletszabályozás. A keresetindítási határidő másik funkciója, hogy a közigazgatási szerv tudja, hogy meddig kell számolnia a per lehetőségével. A közigazgatást sem lehet hosszú időn keresztül bizonytalanságban tartani a tekintetben, hogy a közigazgatási cselekményben megtestesülő közérdeknek érvényt tud-e szerezni, és ha igen, milyen feltételekkel.
- [66] A Kp. 39. § (1) bekezdése külön szabályozza a közölt és nem közölt közigazgatási cselekmények esetén követendő keresetindítási határidőt. A keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani. Ha a közigazgatási cselekményt nem kell közölni, a keresetlevelet – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a cselekményről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, de legkésőbb a cselekmény megvalósulásától számított egy éven belül kell benyújtani. Utóbbi esetben a Kp. egy szubjektív és egy objektív határidőt tartalmaz. A felperesnek – mint minden eljárásjogi természetű jog megnyíltához, így a keresetindításhoz is – legalább valószínűsítene kell a tudomásszerzés időpontját. A Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontjából következik, hogy a keresetindítási határidő elmulasztása miatt igazolási kérelem előterjesztésének van helye, mind a két esetben, mindegyik határidő esetében. Ha a közigazgatási cselekményt közölni kell – például közigazgatási hatósági határozat esetén –, a felperes fogalmilag nem lehet mulasztásban addig, amíg azt vele szabályszerűen nem közölték. A régi Pp. alapján a kötelezően közzétett közigazgatási határozatot utóbbi esetben nem létezőnek kellett tekinteni, amelyhez nem fűződhetek sem anyagi, sem eljárásjogi következmények, így a keresetindítási határidő sem indulhatott meg, vagyis fogalmilag kizárt volt a felperes mulasztása, ezért igazolási kérelmet sem kellett előterjeszteni.”
- [67] A konkrét ügyben a hatálybalépés időpontja miatt nem alkalmazható az alábbi rendelkezés: Kp. 39. § (3a) „A keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a felperes a közigazgatási cselekmény jogorvoslati záradékának megfelelően nyújtotta be, vagy arra figyelemmel nyújtotta be a bírósághoz, hogy az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szerv az elektronikus ügyintézés feltételeit átmenetileg vagy tartósan nem biztosítja. A bíróság a keresetlevelet haladéktalanul megküldi az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szervnek.”
- [68] Az 1/2019. KMJE jogegységi határozat a következő fontos rendelkezéseket tartalmazza: „I. Ha az ügyfél a közigazgatási eljárásban jogi képviseletet vesz igénybe, a jogi képviselő részére történő kézbesítés minősül joghatályos közlésnek. Joghatályos közlés hiányában a jogorvoslati határidők nem kezdődnek meg.
II. Amennyiben az ügyfél tudomást szerez a határozat tartalmáról és a keresetlevelét előterjeszti, a bíróság vizsgálhatja, hogy a joghatályos közlés elmaradása milyen módon érintette az ügyfél jogorvoslatához és tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a jogbiztonság követelményét.”

- [69] Az Alkotmánybíróság továbbá rámutat, hogy régóta töretlen gyakorlata a Pp. alapján eljáró bíróságoknak annak az elvnek az érvényesítése, miszerint sem a jogorvoslatról szóló téves tájékoztatás (pl. BH 1977.27., BH 1994.210., BH 2007.51., BH 2012.96.), sem a bírósági határozat közlésének (kézbesítésének) szabályszerűsége körében felmerülő bizonytalanság (pl. BH 1981.194) nem értékelhető a fél terhére.
- [70] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a régi Pp. 234. §-ához fűződő kommentár-irodalomban is hangsúlyosan jelenik meg annak a régi bírói gyakorlatnak a hivatkozása, amely szerint „[a] jogorvoslatra történt tájékoztatás hiányossága, a bíróságnak ügyviteli szabálytalansága és késedelme nem eshet a fél hátrányára, a fellebbezési határidőnek ez okból történt elmulasztását igazolási kérelem nélkül is igazoltnak kell tekinteni (LB P. törv. 11. 20835/1970., BH 1971/9. 6887; PJD V. 414.)”. [Kőrös András: XII. Fejezet – Fellebbezés In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári eljárásjog I-IV. HVG-ORAC, 2012.]
- [71] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Kúria által elbírálendő eljárásjogi helyzetekhez hasonló ügyek vonatkozásban is alkalmazni kell a Kp. 39. § (3a) bekezdését, amely kimondja, hogy a keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a felperes a közigazgatási cselekmény jogorvoslati záradékának megfelelően nyújtotta be, vagy arra figyelemmel nyújtotta be a bírósághoz, hogy az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szerv az elektronikus ügyintézés feltételeit átmenetileg vagy tartósan nem biztosítja.
- [72] A Kp. 39. § (3a) bekezdése hatálybalépésének dátuma: 2020. január 1., tehát e rendelkezés a jelen indítvány alapjául szolgáló ügyben nem volt alkalmazható, mivel e bekezdés tekintetében a jogalkotó átmeneti szabályokat nem alkotott. Utóbbiak vonatkozásában az indítvány előterjesztést nem tartalmazott.
- [73] Számos eljárási törvény módosítása esetén a jogalkotó az új vagy módosított rendelkezések rögtöni hatállyal történő, míg más esetekben a törvény adott rendelkezése egy későbbi időpontban történő hatálybalépéséről rendelkezik.
- [74] A jogalkotó joga és felelőssége, hogy mérlegelje, hogy egy adott eljárási rendelkezés mikor lépjen hatályba. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak a vizsgálata tartozik, hogy a jogszabályi rendelkezés ne legyen visszaható hatályú, és a jogalkalmazók és jogkeresők számára az adott rendelkezés alkalmazására megfelelő felkészülési időt biztosítson.
- [75] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy polgári eljárásjogi és közigazgatási perjogi jogviszonyok tekintetében egy adott polgári eljárásjogi vagy közigazgatási perjogi jogszabályi rendelkezést önmagában az nem tesz alaptörvény-ellenessé, hogy eltér a korábbi szabályozástól, még abban az esetben sem, ha a későbbi szabályozás a jogkeresők (felek, kérelmező és kérelmezett, jogosult és adós stb.) számára kedvezőbb vagy kedvezőbbnek állított jogszabályi környezetet teremt. Ettől eltérő megközelítés a jogalkotó mozgásterét korlátozó, a jogszabályi rendelkezések fejlesztését akadályozó alkotmányjogi környezetet eredményezne.
- [76] 3. Az indítványozó szerint az alapjogsérelem lényege összefoglalva abban áll, hogy azért sérült a felperes tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának egyik fontos elemét képező bírósághoz való fordulásának joga, és ezzel együtt a jogorvoslathoz való joga is –, mert a hatóság mulasztása olyan tényleges jogi akadályt jelentett, amely megakadályozta, hogy a közigazgatási döntés ellen határidőben – a Kp. 39. § (1) bekezdésben biztosított keresetindítási idő alatt – jogorvoslattal éljen a döntés ellen. Ezt a jogát a Kp. 6. § és 36. § (1) bekezdés g) pontja mint utaló szabály alapján a Pp. 151. § (1) bekezdés által biztosított igazolási kérelem objektív határidején belül sem tudta érvényesíteni.
- [77] 3.1. A polgári eljárásjogi jogirodalom alapján számos esetben a jogalkotó által biztosított bírósághoz fordulás joga, vagy akár egy bírósági nemperes eljárást követően egy peres eljárás megindításának lehetősége – a többségi álláspont szerint – egyben a perorvoslathoz való jog érvényesülését is jelenti. A közigazgatási perek megindítása is ebbe a körbe tartozik.
- [78] A Kúria indítványa is ebben az értelemben használja a bírósághoz való fordulás és a jogorvoslathoz való jog fogalmát.
- [79] 3.2. A Kúria is hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény hatályba lépése óta eltelt időben is többször értelmezte a testület a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjog tartalmát, mely határozatokban megerősítette korábbi gyakorlatát, megállapítva, hogy az alapjog lényeges tartalma nem változott [3/2014. (I. 21.) AB határozat, 4/2019. (III. 7.) AB határozat]. Ezen határozatokban azt is rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet

- megítélni, továbbá az összes eljárási részletszabály megtartása mellett is lehetséges, hogy egy adott eljárás nem felel meg a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének.
- [80] A bírósághoz fordulás joga a tisztességes eljárás legalapvetőbb követelménye, amely azt hivatott biztosítani, hogy álljon rendelkezésre egy olyan fórum, amelynek eljárásától az ügyfelek a hatékony jogvédelmet elvárhatják.
- [81] Az Alaptörvény ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdésében kategorikusan rögzíti az ügyek észszerű időn belül való elbírálásának követelményét is. A legutóbbi időszak eljárásjogi törvényeinek a korunk (gazdasági) dinamikájának figyelembevételével történt kodifikálásakor e követelmény megvalósítását a jogalkotó számos eszközzel próbálta elősegíteni.
- [82] A 36/2014. (XII. 18.) AB határozat úgy fogalmazott: „Az Alaptörvény [...] egyrészt magában foglalja – általában véve – a bírósághoz fordulás jogát, másrészt eljárási garanciákat követel meg. A bírósághoz fordulás joga azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a polgári jogi, [...] jogok és kötelezettségek (jogviták) elbírálására bírői utat biztosítson.” (Indokolás [65])
- [83] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a bírósághoz fordulás joga korlátozható lehet, ellentéző tartalmú szabályozás jogbizonytalansághoz vezetne. Hasonlóképpen rendelkezett többek között a 36/2014. (XII. 18.) AB határozat és a 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat.
- [84] „A bírósághoz fordulás joga – figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére – nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra. Azonban – szintén az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján – a korlátozás nem érintheti az alapvető jog lényeges tartalmát, a korlátozásra egy másik alapvető jog vagy alkotmányos érték védelméhez feltétlenül szükséges mértékben és az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet csak sor” {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}.
- [85] „A bírósághoz fordulás (jelen esetben: keresetindítás) joga tehát korlátozható lényeges tartalmára tekintettel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jognak, így ennek részeként a fél bírósághoz fordulása jogának korlátozása a jogbiztonság elvére tekintettel megfelel a szükségesség elvének.” {3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]}
- [86] Vizsgálta az Alkotmánybíróság többek között a hivatalos iratok kézbesítésére, illetve a keresetindítási határidőre vonatkozó szabályokat is. A 46/2003. (X. 16.) AB határozat kiemelte: „A jogbiztonság kettős követelményt támaszt a jogalkotóval szemben. Ennek megfelelően elsősorban a létrejött jogviszonyok stabilitásának eljárásjogi biztosítékait kell megteremtenie. Az igazságszolgáltatás és a közigazgatás hatékony működésének biztosítása ugyanakkor nem eredményezheti a jogbiztonságból levezethető eljárási garanciák sérelmét azáltal, hogy a címzettek számára biztosított alkotmányos jogok gyakorlását akadályozza meg. [...] A jogbiztonság követelményéből következik az igazságszolgáltatás és az államigazgatás kiszámítható és hatékony működése, de a címzettek joggyakorlásának biztosítása is. E követelményeknek azonban megfelelő egyensúlyban kell lenniük a jogi szabályozásban” {ABH 2003, 488, 499; megerősítette: 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [87] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a közigazgatási perek esetében – az előzményi közigazgatási eljárásra tekintettel – a bírósághoz fordulás jogát is magában foglaló tisztességes bírósági eljárás elvének érvényesülésével az olyan határidő sem áll ellentétben, mint amely a sérelmezett normából következik.
- [88] 3.3. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében elismert jogorvoslathoz való joggal összefüggésben kiforrott gyakorlata van. A testület a korábbiakban vizsgálta azt, hogy mely döntések ellen van lehetőség jogorvoslatra {e körben vizsgálta az Alkotmánybíróság a hatósági és bírói döntések ellen biztosított jogorvoslati lehetőségeket: 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]; valamint a jogszabályok ellen kizárt jogorvoslati jogot, például: 20/2011. (III. 30.) AB határozat, ABH 2011, 645}. Ebben a körben kitért az „érdemi, illetve eljárást lezáró döntés” kritériumainak való megfelelésre is [lásd például: 114/2010. (VI. 30.) AB határozat]. Vizsgálta az alapjog gyakorlásának fórumrendszerrel kapcsolatos összefüggéseit [14/2018. (IX. 27.) AB határozat]. Értelmezte továbbá azt is, hogy mit jelent a tényleges és hatékony jogorvoslat érvényesülése [például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat]. A fentiekben túlmenően vizsgálta az alapjogi jogalanyiség kérdéskörét is, azaz azt, hogy ki lehet alanya a kérdéses alapjognak [például: 12/2015. (V. 14.) AB határozat; megerősítette: 3440/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [9]}.
- [89] Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön, és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A 35/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint vizsgálni kell a jogorvoslathoz való jog tényleges biztosítottsága vonatkozásában, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata, továbbá hatékony jogvédelmet jelenthet-e

a jogorvoslat biztosítása. Ezen felül vizsgálat tárgyává kell tenni azt, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor, továbbá azt, hogy jogorvoslathoz való jog korlátozásával járó alapjogkorlátozás arányosnak tekinthető-e.

- [90] A 36/2013. (XII. 5.) AB határozat szerint a jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges.
- [91] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a jogorvoslathoz való jog biztosításának a hiánya – a konkrét ügy körülményeitől függően, az Alkotmánybíróság egyedi mérlegelése alapján – alaptörvény-ellenes lehet. E tekintetben az Alkotmánybíróság – a jelen indítvány alapjául szolgáló ügy tényállási elemeire tekintettel – a 9/2017. (IV. 18.) AB határozat indokolására utal. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelem szabályozásának alkotmányjogi megítélésével összefüggésben a 9/2017. (IV. 18.) AB határozatban kimondta, hogy a közigazgatási döntés elleni jogorvoslatnak ki kellett volna meríteni a tényleges és hatékony jogorvoslat követelményét. Ezért megsemmisítette azt a bírói döntést, amely a hatóság téves tájékoztatása miatt elkésetten előterjesztett keresetlevelet visszautasította.
- [92] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjog lényeges tartalma, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni [lsd. 5/1992. (I. 30.) AB határozat, megerősítette pl. 30/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [86]].
- [93] A jogorvoslatnak formailag és szubsztanciálisan is alkalmasnak kell lennie a jogsérelem orvoslására, mely alapvető elvre számos jogorvoslati jogot érintő alkotmánybírósági döntés indokolása utal [3020/2018. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [37]; 18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [10]; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]]. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogorvoslati jog hatékony érvényesülését több tényező befolyásolja, így többek között a jogorvoslat elintézésére szabott határidő, a kézbesítés szabályszerűsége, a határozat megismerhetőségének tényleges lehetősége [17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [106]], és lényeges eleme a jogorvoslathoz való alapjog érvényesülésének, hogy a jogvédelem hatékony, tényleges legyen és képes legyen az okozott sérelem orvoslására [22/2013. (VII. 19.) AB határozat]. Az elvi tétel nem azt jelenti, hogy a jogorvoslatnak minden esetben helyt kell adnia az azt elbíráló szervnek, az ellenben elengedhetetlen, hogy a jogorvoslati eljárást érdemben lefolytassa. Ahogy az sem feltétele, hogy ténylegesen jogsérelem következzen be, ebből a szempontból az érintett szubjektív sérelem-érzete is elégséges, ebből kifolyólag a jogorvoslathoz való jog mint alapjog sérelme akként is megvalósulhat, hogy más (alap)jogi sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, 18/2017. (VII. 18.) AB határozat].
- [94] Az Alkotmánybíróság a fentiekben már hivatkozott 18/2017. (VII. 18.) AB határozatában a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 234. § (1) bekezdésével és 237. §-ával kapcsolatos alkotmányos követelményt állapított meg. Kimondta, hogy a régi Pp. 234. § (1) bekezdésének és 237. §-ának alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a határozat közlésének időpontja a bíróság érdekkörében felmerülő okból vitatott, a fellebbezés elkésettség miatt akkor utasítható el, ha kétséget kizáró módon megállapítható a határidő elmulasztása.
- [95] E határozatában az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy a jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése tevékeny közreműködést követel az állam részéről. „Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható, másrészt pedig a jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslathoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el. [...] Az Alkotmánybíróságra tartozó kérdés [...] annak megítélése, hogy ha valamely hiba folytán, különösen, ha ez a hiba visszavezethető a bíróság tévedésére, nem állapítható meg egyértelműen a jogorvoslati határidő kezdete és ezáltal a vége sem, akkor ennek hátrányos következményei a félre háríthatóak-e, vagyis megfosztható-e a törvényben meghatározott feltételekkel gyakorolható jogorvoslati jogától [...]” {Lásd: 18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [12], [22], [25]}
- [96] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati intézményrendszer kialakításának célszerűségi, illetve működésének hatékonysági szempontjait alkotmányossági szempontból nem értékelheti. Azt azonban az együttműködési kötelezettség körében értékelnie kell, hogy az állam eleget tett-e az objektív intézményvédelmi kötelezettségének, megteremtette-e az alkotmányosan elvárt együttműködés feltételeit.
- [97] 3.4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a bírósághoz való fordulás joga, és akár ezzel együtt, akár ettől függetlenül a jogorvoslathoz való jog az igazolási kérelem objektív határidejének szabályozásán keresztül történő korlátozása fennáll-e, illetve ilyen módon elvileg ezen alapjogok korlátozhatóak-e.

- [98] A Pp. vonatkozó rendelkezéseit értelmezve megállapítható, hogy az igazolási kérelem a fél mulasztásának igazolására szolgál, nem a hibás vagy hiányos határozat kijavításának eszköze. Utóbbi léte pedig az előbbit feleslegessé teszi.
- [99] A Pp. „A mulasztás, a mulasztás jogkövetkezményei” című 149. §-ának (1) bekezdése szerint: „A fél az elmulasztott perbeli cselekményt – ha e törvény másként nem rendelkezik – többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésletten teljesített perbeli cselekmény hatálytalan. A bíróság az elkésletten teljesített perbeli cselekmény hatálytalanságának tényéről az érintett felet értesíti, kivéve, ha e törvény az elkéslett perbeli cselekmény visszautasítását írja elő.”
- [100] Az elkésletten teljesített percselekmény önmagában hatálytalan, de létező percselekmény, amely a mulasztás hátrányos következményeinek orvosolása érdekében benyújtott igazolási kérelem folytán hatályossá válik, feltéve, hogy az adott eljárási cselekmény tekintetében igazolási kérelem előterjesztését jogszabály nem zárja ki, és a bíróság – a törvényi követelményeknek megfelelően előterjesztett – igazolási kérelemnek helyt ad.
- [101] Az indítványban alaptörvény-ellenesnek vélt, az igazolási kérelem – általános szabályok szerinti – objektív határidejét nem a legutóbbi kodifikációs hullám során rögzítette a jogalkotó, hanem 1999-ben, és ez a szabály 2000. január 1. napjától él.
- [102] Az Alaptörvény tiszteletben tartásával a jogalkotó joga és felelőssége, hogy kialakítsa az igazságszolgáltatás működéséhez szükséges szabályrendszereket. E körben az egyes intézmények egymásra gyakorolt hatását, továbbá az egyes ágazati szabályok speciális rendelkezéseit is figyelembe kell venni.
- [103] Az Alkotmánybíróságnak mérlegelnie kellett azt is, hogy az igazolási kérelem objektív határidejének – az indítványozó javaslata szerint – akár csak a közigazgatási bírósági eljárások tekintetében eltérő, hosszabb időtartammal történő kodifikálása mennyiben érintené negatívan a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot alkotó alapjogi értékkel bíró alkotóelemeknek az összhangját, illetve a jogorvoslathoz való jogot.
- [104] Az Alaptörvény kifejezetten rendelkezik az ügyek észszerű határidőn belüli elintézésének [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], illetve elbírálásának [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményéről. Ily módon tehát az észszerű időn belüli elbírálás nem csupán egy a tisztességes eljárás – értelmezéssel kibontott tartalmi – elemei közül, hanem Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásainak eleget téve, nevesítve szerepel az Alaptörvényben.
- [105] Az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jognak, mint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése egyik részjogosítványának a tartalmát az Alkotmánybíróság a 25/2020. (XII. 2.) AB határozatban bontotta ki részletesebben [lásd 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]].
- [106] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata alapján megállapítható, hogy a jogalkotónak széles mérlegelési lehetősége van a keresetindítás szabályainak kialakítása során. Ha a szabályozás garantálja a jogok bíróság előtti érvényesítésének lehetőségét, akkor annak az eljárás megindítására nyitva álló idő meghatározása tekintetében is a törvényhozó cselekvési szabadsága már meglehetősen nagy. Ugyanígy a jogorvoslati rendszer kialakítása is csak kivételes esetekben vetheti fel az alkotmányos követelmények sérelmét, mert a jogalkotó e téren is nagyfokú szabadsággal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy mindezen elvek az igazolási kérelem objektív határidejének időtartamára hivatkozással állított bírósághoz fordulás joga, illetve a perorvoslathoz való jog alaptörvény-ellenes korlátozása nem állapítható meg, az alábbiak szerint.
- [107] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megjelenített észszerű határidőn belül történő elbírálás követelménye érvényesülését a jogalkotónak kell megvalósítania a kodifikációk során. Az észszerű határidőn belül történő elbírálás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik összetevő eleme. Olyan alkotmányos cél és érdek, amelynek érvényesülését az Alaptörvény értelmében biztosítani kell, és amely szükségessé teheti, az indítványban meghatározott vonatkozásban a Pp. 151. § (1) bekezdése tekintetében szükségessé is teszi (esetleg a közvetetten adott esetben megvalósuló) korlátozását a bírósághoz való fordulás jogának és a jogorvoslathoz való jognak.
- [108] A bírósághoz való fordulás joga, és jogorvoslathoz való jog korlátozása a polgári és a közigazgatási bírósági eljárások esetében szükséges, mert ezáltal biztosítható a tisztességes bírósági eljárás alapjogán keresztül megvalósítható eljárási jogbiztonság: elkerülhetővé válik az eljárások észszerűtlenül elhúzódnak időtartamon belüli megindításának a lehetősége, illetve biztosítható az egyes eljárások észszerű időben történő befejezésének egyik összetevője. Különösen igaz ez az ezen jogok érvényesítése során – a magyar jogtörténetben mindig is igen korlátozottan érvényesülő – igazolási kérelem előterjesztésének objektív határideje 3 hónapban való rögzítettsége tekintetében.

- [109] Nem tekinthető aránytalannak ez az indítvány szerinti korlátozás, különösen nem a közigazgatási bíróság előtti eljárások esetén, amelyeket az esetek meghatározó többségében már komoly eljárási garanciákkal lefolytatott közigazgatási eljárás előz meg. Az ügyfelek tehát tudatában vannak annak, hogy ügyük folyamatát folyamatos figyelemmel kell hogy kísérjék, és tipikusan érdekük fűződik az eljárás minél korábbi befejezéséhez. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jelen indítvány alapját jelentő eljárás is egy közigazgatási bírósági eljárás.
- [110] Az igazolási kérelem előterjesztésének elvi lehetősége nem értelmezhető a fenti alapjogok korlátozásaként, ugyanis fogalmilag ez nem a más eljárási szabályok szerint végezhető eljárási cselekmények körének, határidejének stb. szűkítését jelenti. Ellenkezőleg, az igazolási kérelem jogintézménye kivételes további lehetőséget biztosít(hat) az eljárás résztvevői számára. Az igazolási kérelem objektív határidejének három hónapja tehát a bírósághoz fordulás jogának és a jogorvoslathoz való jog érvényesítésére nyitva álló határidők esetleges meghosszabbítását jelenti, és nem a korlátozását.
- [111] A bírósághoz való fordulás joga és a jogorvoslathoz való jog fentiek szerinti korlátozása az észszerű időn belül történő elbírálás, a tisztességes bírósági eljárás alapjogán keresztül megvalósítható eljárási jogbiztonság alkotmányos céljára tekintettel arányos, és szükséges mértékű.
- [112] A Pp. támadott szabálya megfelel az Alaptörvénynek és Magyarország által vállalt nemzetközi kötelezettségeknek is, elősegíti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülését és a jogorvoslati határidők igazolási kérelem segítségével történő esetleges meghosszabbítása útján is biztosítja a jogorvoslathoz való jogot
- [113] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Pp. 115. § (1) bekezdésében rögzített szabályozás tekintetében nem állapítható meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való jog – az eljárás kezdeményező bírói tanács által állított – szükségtelen és aránytalan korlátozása. A felhívott jogszabályhely sokkal inkább további lehetőséget biztosít(hat) az eljárás résztvevői számára az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog alapján, oly módon, hogy esetenként támogatja a bírósághoz fordulás jogának megvalósítását, illetve elősegíti a jogorvoslathoz való jog érvényesülését is.
- [114] 3.5. Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá, hogy ha a közigazgatási határozat – amennyiben az jogorvoslattal támadható, beleértve a bírósághoz fordulás lehetőségét is – jogorvoslati záradékot nem tartalmaz, vagy a jogorvoslat(ok)ról szóló tájékoztatás egy a jogalkotó által biztosított jogorvoslatról nem tartalmaz tájékoztatást – például a jogszabályi rendelkezések szerint a bírósághoz fordulás joga biztosított, de a határozat erről tájékoztatást nem tartalmaz – a közigazgatási határozat hiányos.
- [115] Ebben az esetben a bírósághoz fordulás joga egybe esik a jogorvoslathoz való joggal, mert az ügyfél által jogszabálysértőnek vélt közigazgatási határozat elleni jogorvoslat ebben az esetben a bírósághoz fordulás. A hiányos határozat esetére vonatkozó szabályokat szükségszerűen az ágazati törvényeknek kell tartalmazniuk. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések vizsgálata során figyelemmel van az Alaptörvény 28. cikkére, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvény nyel összhangban értelmezik. Az Alkotmánybíróság a fentiek tükrében állapítja meg, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések tipikusan kógens jellegére tekintettel az eljáró bíróságok számára állt-e rendelkezésre mozgásteret biztosító értelmezési tartomány, az eljáró bíróságok választhattak-e olyan értelmezést, amely az alaptörvényi garanciát a jogszabály szövegének ellenére érvényre juttathatta volna.
- [116] 4. A bírói kezdeményezés további elemeivel kapcsolatban a Kúria is utalt az indítványában, és az Alkotmánybíróság is – az állandó gyakorlatára tekintettel – rögzíti: „Az Alkotmánybíróság már többször vizsgálta az egyedi normakontrollra irányuló bírói kezdeményezés szabályozását, és döntéseiben megállapította, hogy a bírói kezdeményezés csak jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja” {3135/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [117] 5. Mivel az Alkotmánybíróság nem semmisítette meg a Pp. kifogásolt rendelkezését, ezért az alkalmazási tilalom elrendeléséről nem kellett határoznia.

IV.

- [118] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvényből eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie, és ugyan-csak hivatalból határozattal megállapíthatja az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján jogalkotó mulasztással előíde-zett alaptörvény-ellenesség fennállását.
- [119] A fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 46. § (1)–(3) bekezdése alapján történő határozathozatal nem indokolt.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [120] 1. A bírói kezdeményezés elutasításával egyetértettem, ezért a határozat rendelkező részét támogattam. Meggyőződésem szerint a Pp. 151. § (1) bekezdése „három hónap eltelte után” szövegrésze önmagában valóban nem alaptörvény-ellenes, függetlenül attól, hogy osztottam az indítvány azon megközelítését, hogy annak alkalmazása egyes egyedi ügyekben alaptörvény-ellenes eredményre vezethet.
- [121] 2. A bírói kezdeményezés elutasításától függetlenül fontosnak tartom annak hangsúlyozását, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdéséből következően az adott esetben valóban hibás jogorvoslati tájékoztatás bizonyosan nem maradhat anyagi jogkövetkezmények nélkül. Az Ákr. 81. § (1) bekezdésének megfelelő (és ekként jogszerű) jogorvoslati tájékoztatásnak ugyanis nem arra kell kiterjednie, hogy a döntéssel szemben milyen jogorvoslati lehetőségek nem állnak rendelkezésre, hanem arra, hogy melyek az ügyfél által igénybe vehető jogorvoslatok. A jogorvoslati kioktatásnak nem az a célja, hogy megpróbálja rávezetni az ügyfelet arra, hogy némi utánaolvasással maga találja ki, hogy milyen további fórumokhoz és milyen határidőn belül fordulhat, hanem ezeket az információkat a hatóság döntésének kell kellő részletességgel, kétséget kizáróan tartalmaznia, oly módon, hogy a jogorvoslati kioktatásban foglaltaknak megfelelően eljáró ügyfél gyakorolni tudja a jogorvoslati jogát. Ez a követelmény egyenesen következik az Ákr. 5. § és 6. §-ai szerinti, az eljárás minden szakaszában kötelezően érvényesülő alapelvekből (ügyféli jogok gyakorlásának előmozdítása, jóhiszeműség) is. Feltehetően az eljáró hatóság maga sem tartaná rendeltetésszerűnek azt az ügyféli magatartást, melyben az ügyfél megadná azoknak a potenciális ügyfeleknek az adatait, akik nem kezdeményezik a hatóság eljárását,

illetőleg megjelölné azokat az ügyféli jogokat, amelyekkel ő maga nem kíván élni, ezzel vezetve rá a hatóságot arra, hogy beazonosítsa az ügyfél személyét és azt, hogy mely ügyféli jogát kívánja éppen gyakorolni.

- [122] 3. Kívánatosnak tartanám, hogy azokban az esetekben, amikor a keresetindítási határidő elmulasztása a hibás jogorvoslati kiiktatás következménye (ami bár formálisan valóban a felperes mulasztása, de tartalmilag mégis az alperes hatóság jogellenes eljárásának egyenes következménye), az Alaptörvényből fakadó kártérítés jogintézményén túlmenően a hibás jogorvoslati tájékoztatás anyagi jogi és eljárásjogi jellegű következményeit ne a hibásan kiiktatott félnek kelljen viselnie akkor, ha a hibát nem ismeri fel rövid határidőn belül. Álláspontom szerint ez a követelmény egyenesen következik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz, illetőleg a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogból. Éppen ezért megítélésem szerint jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak lehetősége nyílt volna arra, hogy az Abtv. 46. § (2) bekezdés c) pontja alapján, hivatalból eljárva, a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítsa meg, melyet a testületi vitában magam is javasoltam.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [123] Mindenekelőtt lényegesnek tartom hangsúlyozni, hogy egyetértek az indítvány elutasításával, mert a Pp. támadott rendelkezésével összefüggésben nem merül fel alaptörvény-ellenesség. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint: „Az a tapasztalat, hogy egy létező, a bírósági út igénybevételét biztosító – de azt időbeli korláthoz kötő – szabály alkalmazása egyes esetekben méltánytalan, vagy akár igazságtalan eredményre vezethet, még nem jelenti [a tisztességes eljáráshoz való jog] szükségtelen és aránytalan korlátozását” [összefoglalóan: 51/2009. (IV. 28.) AB határozat, ABH 2009, 374, 380–382].
- [124] A fentiek mellett ugyanakkor úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak a konkrét ügyben jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítania az alábbi indokok miatt.
- [125] 1. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a közigazgatás törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk. Ez következik közvetlenül az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésének *b*) pontja alapján is, amely a közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzését a bíróság feladatákként határozza meg [24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [20]]. A közigazgatási bíraskodás ezért a modern jogállam működésének lényegi feltétele. Jelentőségét az adja, hogy általa jogvédelemért lehet fordulni a bírósághoz közvetlenül az állami hatalmat gyakorló hatóságokkal és más intézményekkel szemben. Ezzel valósul meg a személyek jogszabály által biztosított közjogi (közigazgatási) alanyi jogainak védelme a hatóságok tévedésével vagy visszaéléseivel szemben [3243/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [28]].
- [126] Az Alkotmánybíróság több döntésében hangsúlyozta azt is, hogy a jogorvoslathoz való jog érvényesülése azt kívánja meg, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák, és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. Az Alkotmánybíróság értelmezésében jogorvoslati jogukat a jogosultak csak a törvényben meghatározott feltételek mellett gyakorolhatják. Ezen feltételek egyike a jogorvoslati határidő, melynek előírása és megtartatása nélkülözhetetlen a perek észszerű időn belül való elintézése szempontjából, de jelentősége van a jogbiztonság, az abból fakadó jogerő biztosítása, illetve a végrehajthatóság kapcsán is.
- [127] Emellett az Alkotmánybíróság kiemelte azt is, hogy a jogorvoslati határidő ugyanakkor biztosítékot is jelent a fél számára. Egyrészt a rendelkezésére álló idő alatt megfontolhatja, él-e jogorvoslati jogával, másrészt garancia arra, hogy a fél jogorvoslati kérelme érdemben elbírálást nyer. Ha a bíróság a törvényi feltételeknek megfelelő jogorvoslatot mégsem bírálja el érdemben, ezzel a felet valójában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjogától fosztja meg [18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [11]–[15]].

- [128] 2. A jogorvoslathoz való jog korlátozása körében lényegesnek tartom kiemelni, hogy régóta töretlen gyakorlata a Pp. alapján eljáró bíróságoknak annak az elvnek az érvényesítése: sem a jogorvosltról szóló téves tájékoztatás (pl. BH 1977.27., BH 1994.210., BH 2007.51., BH 2012.96.), sem a bírósági határozat közlésének (kézbesítésének) szabályszerűsége körében felmerülő bizonytalanság (pl. BH 1981.194) nem értékelhető a fél terhére. A közigazgatási ügyekben eljáró bíróságok gyakorlatában is lényeges eljárási garancia, hogy a közigazgatási szerv téves tájékoztatása miatt az ügyfelet joghátrány nem érheti (7/2010. KK vélemény).
- [129] A Kúria indítványában megerősítette, hogy a bírói gyakorlatban általánosan elfogadott, hogy a határozatban nem szereplő, azaz a jogorvoslati tájékoztatás teljes hiánya esetén formális igazolási kérelem hiányában is igazolási kérelemként kezeli a jogorvoslat téves voltára, vagy hiányára történő hivatkozást. Ez az értelmezés ugyanakkor kizárólag a jogorvoslati határidő elmulasztásának kimentésére megállapított objektív határidőn belül érvényesülhet. Az adott esetben ezért ennek az értelmezésének az alkalmazását a Pp. 151. § (1) bekezdése kizárja.
- [130] 3. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján megállapítható, hogy a jogalkotónak széles mérlegelési lehetősége van a keresetindítás szabályainak kialakítása során. Ha a szabályozás garantálja a jogok bíróság előtti érvényesítésének lehetőségét, akkor annak időmeghatározásában a törvényhozó cselekvési szabadsága már meglehetősen nagy. Ugyanígy a jogorvoslati rendszer kialakítása is csak kivételes esetekben vetheti fel az alkotmányos követelmények sérelmét, mert a jogalkotó e téren is nagyfokú szabadsággal rendelkezik.
- [131] A konkrét ügyben ugyanakkor úgy gondolom, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a jogalkotó a téves jogorvoslati tájékoztatás orvoslása érdekében – közigazgatási perekben – kivétel szabályokat állapított meg azokra az esetekre, amikor az érintettnek nincs tudomása a közigazgatási cselekményről (és így a jogorvoslat lehetőségéről), vagy téves jogorvoslati záradék alapján jár el. A Kp. 39. § (1) bekezdésében ezért az objektív határidőt egy évben határozta meg, míg a jogorvosltról történő téves tájékoztatás miatt a jogalkotó a Kp.-t kiegészítette a 39. § (3a) bekezdésével.
- [132] Látható tehát, hogy maga a jogalkotó döntött úgy, hogy a közigazgatási perekben a közigazgatási szerv téves jogorvoslati tájékoztatásának esetére kivétel szabályt állapít meg annak érdekében, hogy a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülését biztosítsa. Az adott esetre – tekintettel arra, hogy a Kp. módosítása előtt indult az eljárás – mégisincs olyan szabálya a Kp.-nek, amely az eljáró hatóság – jogszabályba ütköző – jogorvoslati tájékoztatása esetére biztosítaná a jogorvoslat lehetőségét.
- [133] Álláspontom szerint a fentiek miatt az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítania, mert a hatóság jogorvoslati tájékoztatási kötelezettségéből fakadó garancia megsértéséhez a szabályozás rendszerében érdemi jogkövetkezmény nem fűződik.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

- [134] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1334/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 11. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő peres eljárásokat a 28.P.20.420/2022/6. és a 28.P.21.292/2022/2. számú végzésével felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény (a továbbiakban: Gyptv.) 11. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a támadott rendelkezést – a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazásának tilalmát elrendelve – semmisítse meg.
- [2] 1.1. Az indítványozó előadta, hogy az előtte folyó eljárásokban a felperes bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt gyorsított pert indított, és mivel a perben okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kellett lefolytatni, ezért az indítványozónak tárgyalás tartása nélkül kellene döntést hoznia. A Gyptv. 11. § (1) bekezdése szerint ugyanis a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, ha az okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kell lefolytatni. Az (5) bekezdés pedig azt rögzíti, hogy amennyiben a bíróság az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el, az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg. Az indítványozó szerint a Gyptv. 11. § (5) bekezdése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló nyilvános tárgyaláshoz való jogot, mivel kifejezetten megtiltja, hogy a bíróság nyilvános tárgyaláson döntsön a felek jogairól és kötelezettségeiről. Mint azt az indítványozó állítja, sem magából a jogszabályból, sem a hozzá fűzött jogalkotói indokolásból nem állapítható meg a rendelkezés célja, azonban feltételezhető, hogy az eljárás gyorsasága, hatékonysága érdekében írhatta elő a jogalkotó a tárgyalás mellőzését. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése azonos szintűnek tételezi a nyilvános tárgyalás és az észszerű határidő követelményét, így a tisztességes eljárás egyik részlemeze sem érvényesülhet a másik rovására. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a polgári eljárásokban van ugyan lehetőség a tárgyalás mellőzésére, azonban a feleknek lehetőségük van kérni a tárgyalás tartását, a jogalkotó azonban a Gyptv. megalkotásakor ezt a lehetőséget nem biztosította a felek számára.
- [3] Az indítványozó előadta, hogy mind a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, mind az Európai Emberi Jogi Egyezmény főszabálynak tekinti a tárgyalás nyilvánosságát. Hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, amely szerint: „Az Alkotmány a nyilvánosság garanciális oldalára helyezi a hangsúlyt, amikor az alapvető jogok között rögzíti mindenki jogát ahhoz, hogy az ellene emelt vádat a bíróság igazságos

és nyilvános tárgyaláson bírálja el [57. § (1) bek.] [58/1995. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1995, 289, 292.] Ezt erősítette meg a 873/B/2008. AB határozat, amely megállapította, hogy a „bíróági döntés nyilvános kihirdetése biztosítja a társadalom részéről az igazságszolgáltatás működésének ellenőrzését” [ABH 2011, 1826, 1829.]. A 20/2005. (V. 26.) AB határozat pedig rámutatott, hogy a „nyilvánosság minden ügyben, minden fokon és minden féle eljárási rendben a tisztességes eljárás olyan kiemelt követelménye, amely megvédi az eljárás résztvevőit a titkos eljárásoktól és ítéletektől, ugyanakkor növeli a bíróságokba vetett bizalmat is” [ABH 2005, 202, 212.].

- [4] Az ügy előzménye, hogy az indítványozó bíró azonos tárgyban már előterjesztett egy indítványt, amelyet az Alkotmánybíróság végzéssel visszautasított [3223/2022. (V. 11.) AB végzés, a továbbiakban: Abv.], arra tekintettel, hogy az indítványozó bíró csak állította, de nem indokolta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét. Az Abv. indokolása megjegyezte, hogy az indítványozó állításával szemben a Gyptv. 11. § (1) bekezdése nem írja elő kötelezően a tárgyalás mellőzését, csak abban az esetben teszi azt lehetővé, ha az ügy eldöntéséhez okirati bizonyításon kívül más bizonyítási eszköz igénybevétele nem szükséges. Ennek a kérdésnek az eldöntése azonban a bírói diszkréció körébe esik, azaz a bizonyítási eljárás – és ezen belül a bizonyítási eszközök – meghatározása az eljáró bíró döntésétől függ. Jelen ügyben az indítványozó – reagálva az Abv. megállapításaira – kifejtette, hogy egyrészt az eljárási törvények sajátossága, hogy kógens és nem diszpozitív szabályokat tartalmaznak, másrészt a bírói diszkrécióra nem ad lehetőséget sem a Gyptv., sem annak háttérjogszabálya, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.). Ugyanis a Pp. 278. § (1) bekezdése szerint a bíróság csak a felek bizonyítási indítványainak keretei között állapíthatja meg szabadon a bizonyítás felvételének módját, eszközeit, az egyes bizonyítási cselekmények körét és sorrendjét. Az indítványozó előadta, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján levonható következtetés szerint a tárgyalás nyilvánossága az eljárásban résztvevő személyek alapvető joga, amely csak kivételes esetben korlátozható.
- [5] Az indítványozó elsősorban azért tartja alaptörvény-ellenesnek a Gyptv. 11. § (5) bekezdését, mert az lehetővé teszi, hogy a nyilvánosság kizárásával, tárgyalás tartása nélkül döntsön a bíróság a gyorsított perekben. Lényegében azt sérelmezi az indítványozó, hogy a támadott törvényi rendelkezés elvonja az igazságszolgáltatás feletti társadalmi kontroll lehetőségét, amely egyúttal gyengíti a bíróságokban vetett bizalmat is. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 58/1995. (IX. 15.) AB határozatára, amely szerint a tárgyalás nyilvánossága és a bíróági döntés nyilvános kihirdetése biztosítja a társadalom részéről az igazságszolgáltatás működésének ellenőrzését [ABH 1995, 289, 292.]. A 20/2005. (V. 26.) AB határozat pedig rögzítette, hogy a nyilvánosság minden ügyben, minden fokon és mindenféle eljárási rendben olyan kiemelt követelmény, amely „megvédi az eljárás résztvevőit a titkos eljárásoktól és ítéletektől, ugyanakkor növeli a bíróságokba vetett bizalmat is” (ABH 2005, 202, 212.).
- [6] 1.2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján – tekintettel arra, hogy tárgyak egymással összefügg – együttes vizsgálat és elbírálás végett egyesítette, és a jelen határozatban bírálta el.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bíróági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [8] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerint a kérelem – többek között – akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, vagyis nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért jogszabály miért és mennyiben sérti [3201/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [35]].
- [9] Az indítványozó a nyilvános tárgyaláshoz való alapjog sérelmét az Alkotmánybíróság tárgybani határozatainak idézésével, az azokban foglalt megállapítások jelen ügyre vonatkoztatásával indokolta, ezért az Alkotmánybíróság az egyesített indítványokat érdemben bírálta el.

[10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján kikérte az igazságügyi miniszter véleményét az indítványban foglaltakkal kapcsolatban. A miniszter álláspontja szerint a Gyptv. 11. §-a jelenleg is teljeskörűen biztosítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ennek alapja, hogy az érintett ügyet megelőzte egy büntetőeljárás, ahol az érintett magatartás elbírálásra került, valamint a felek a tárgyaláson kívül is minden, általuk szükségesnek tartott nyilatkozatot megtehetnek írásban, ezáltal is garantálva a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését. Ezen esetben csupán a bizonyítás módjához igazodnak a tisztességes eljáráshoz való jogot kitöltő jogszabályok, azonban azok mindvégig biztosítva vannak. A fentiekre tekintettel az igazságügyi miniszter véleménye szerint a Gyptv. 11. § (5) bekezdése megfelel az alkotmányos követelményeknek, így az nem ütközik az Alaptörvény rendelkezéseibe.

II.

[11] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[12] 2. A Gyptv. érintett rendelkezései:

„11. § (1) A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, ha az okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kell lefolytatni.

[...]

(5) Ha a bíróság az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el, az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg.”

III.

[13] Az indítvány nem megalapozott.

[14] 1. Az indítványozó álláspontja szerint sérti a peres felek nyilvános tárgyaláshoz való jogát a Gyptv. 11. § (5) bekezdése, amely szerint amennyiben a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, úgy az ítéletet is tárgyaláson kívül kell meghozni.

[15] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a gyorsított perre vonatkozó – tágabb – jogszabályi környezetet.

[16] 1.1. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 55. §-a szerint a magánfél (a sértett vagy jogutódja) polgári jogi igényt (kártérítés, dolog kiadása, pénz fizetése, sérelemdíj) érvényesíthet, ha az a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett. A büntetőbíróság érdemben bírálja el a polgári jogi igényt [helyt ad neki vagy elutasítja, Be. 571. § (1) bekezdés], illetve annak érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. Ez utóbbi esetben főszabály szerint a magánfél önrendelkezési joga érvényesül, ő határozza meg az igényérvényesítés módját és fórumát, szűk körben [Be. 560. § (3) bekezdés] azonban a büntetőbíróság a polgári jogi igényt megküldi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári bíróságnak. Erre sor kerülhet a büntetőeljárás során (ha a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításának oka az eljárás közben felmerül), illetve – taxatív módon meghatározott feltételek teljesülése esetén [Be. 560. § (3b) bekezdés a)–d) pontjai] – az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően. Az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően a büntetőbíróság annak a polgári bíróságnak küldi meg a polgári jogi igényt, amely a Gyptv. szerint annak elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik. A fentiekből is kiderül, hogy a polgári jogi igény polgári bíróság előtti érvényesítésére egyrészt sor kerülhet a magánfél és a büntetőbíróság kezdeményezése alapján, másrészt a polgári per folyhat a Pp. (lásd a Kúria Pkk.VI.24.859/2021. számú ítélete, Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok, 2022. évi 4. szám 545. oldal, 105. számú ügy) vagy a Gyptv. szabályai szerint is.

[17] 1.2. A Gyptv. nem határozza meg, hogy ki a gyorsított per felperese, de a törvény végső előterjesztői indokolása (a továbbiakban: előterjesztői indokolás) szerint a sértett fordulhat keresetével a polgári bírósághoz. Gyorsított perben az a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti igény érvényesíthető,

amely esetében a bíróság jogerősen megállapította a bűncselekmény elkövetését, és nem került sor polgári jogi igény megítélésére, továbbá polgári per megindítására [Gyptv. 2. § (1) bekezdés]. A gyorsított perben a Pp. rendelkezéseit a Gyptv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A gyorsított per a törvényszék hatáskörébe tartozik, és e bíróság előtt folyó perben a jogi képviselő nem kötelező, a fellebbezést és a felülvizsgálati kérelmet elbíráló ítélőtábla, illetve Kúria előtt viszont kötelező a jogi képviselő [Gyptv. 5. § (1)–(2) bekezdés]. A gyorsított per – szemben a Pp. főszabályával – nem különül el perfelvételi és érdemi tárgyalási szakra [Gyptv. 6. § (3) bekezdés]. A gyorsított perben a bíróság soron kívül jár el [Gyptv. 6. § (1) bekezdés] és a per lefolytatására is szűk határidőket állapít meg a jogalkotó, így a keresetlevél átvételétől számított 30 nap áll rendelkezésre az írásbeli ellenkérelem előterjesztésére, amelyre – annak előterjesztését követő – 8 napon belül nyilatkozhat a felperes, amelyre szintén 8 napon belül reagálhat az alperes. Ezen határidőkön belül csatolhatják be a felek az okirati bizonyítékokat, terjeszthetik elő bizonyítási indítványukat (Gyptv. 8. §). De a jogorvoslati határidők is szűkre szabottak, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni fellebbezést tárgyaláson kívül, 45 napon belül, a végzések elleni fellebbezést 30 napon belül bírálja el [Gyptv. 12. § (1) bekezdés]. Ugyancsak az eljárás gyorsítását szolgálják a Gyptv. azon rendelkezései, amelyek a gyorsított perben kizárják a beavatkozást, viszontkeresetet, beszámítást és a per összekapcsolását más perrel. Az előterjesztői indokolásból kiolvasható jogalkotói szándék szerint pedig a gyorsított perben a tárgyalást elsősorban online (elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz, illetve internetes hálózat igénybevételével) kell megtartani – az indokolás szerint részben ezért került a törvényszékek hatáskörébe a gyorsított per, tekintettel arra, hogy az elektronikus tárgyalás megtartásának feltételei ott biztosítottak – ezért a törvény nagy hangsúlyt fektet ennek megalapozására [Gyptv. 7. § (2) bekezdés, 9. § (1)–(2) bekezdés]. Az indítványozó által sérelmesnek talált törvényi rendelkezések pedig lehetővé teszik, hogy az első fokon eljáró törvényszék tárgyalás tartása nélkül bírálja el a polgári jogi igény megállapítására irányuló keresetet, és az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg, ha okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kel lefolytatni.

- [18] 2. A Gyptv. szabályainak ismertetését követően az Alkotmánybíróság áttekintette a tárgyalás nyilvánosságával mint a tisztességes eljáráshoz való jog részelemével kapcsolatos gyakorlatát.
- [19] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 19/2021. (V. 27.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalkozott átfogó jelleggel a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Az Abh. megerősítette, hogy ma is irányadó a tisztességes eljáráshoz való jog lényegét elvi jelentőséggel összefoglaló 6/1998. (III. 1.) AB határozat, amely szerint: „A tisztességes eljárás (*fair trial*) az Alkotmánybíróság döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint »olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.« [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95]” (Abh., Indokolás [60])
- [20] 2.1. A tisztességes (bírósági) eljáráshoz való jog az Alkotmánybíróság szerint olyan abszolút jog, amely maga is mérlegelés eredménye, így vele szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél. Ugyanakkor – a következetes alkotmánybírósági gyakorlat értelmében – a XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetőek a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő egyes részjogosítványok. A tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az egyes részjogosítványok ne lennének korlátozhatóak. A részjogosítványok korlátozására azonban csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében megjelenő ún. szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával kerülhet sor (Abh., Indokolás [61]–[62]).
- [21] 2.1.1. A részjogosítványok közé tartozik a nyilvános tárgyaláshoz való jog is [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]]. A fentiek alapján a tárgyalás tartásának mellőzése *ab ovo* nem okoz alaptörvény-ellenességet. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a következetes alkotmánybírósági gyakorlat szerint a tárgyalás tartásának mellőzése csak bizonyos feltételek teljesülése esetén nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. A gyakorlat alapján két ilyen feltételt azonosítható: *a)* ha a tárgyalás tartásának mellőzésére jogorvoslati eljárásban (különösen rendkívüli jogorvoslati eljárásban) kerül sor [3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]; 3064/2016. (VI. 11.) AB határozat, Indokolás [14]; 3004/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [35]], *b)* ha a tárgyalás mellőzésre az alapeljárást követő különleges eljárásban kerül sor [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75, 79–80.].

- [22] Az Alkotmánybíróság a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatban megállapította, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötelezettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatják el. A tárgyalási elv, a szóbeliség és a közvetlenség a polgári peres eljárás alapelvei közé tartozik. Nem jelenti azonban ezeknek az alaptörvényi szabállyá emelt alapelveknek a sérelmét, ha a törvény egyes – különösen a rendkívüli – jogorvoslati eljárásokban a bíróság számára lehetővé teszi az indítvány tárgyaláson kívüli elbírálását is.” (Indokolás [43])
- [23] A 3064/2016. (VI. 11.) AB határozat alapjául szolgáló ügy egy rendkívüli jogorvoslati eljárás (felülvizsgálat) volt, mellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megerősítette a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatban kifejtett álláspontját, miszerint nem okoz alapjogi sérelmet, ha törvény egyes – különösen a rendkívüli – jogorvoslati eljárásokban a bíróság számára lehetővé teszi az indítvány tárgyaláson kívüli elbírálását is. Erre tekintettel került kimondásra, hogy „önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése – más eljárási vagy anyagi jogi alaptörvényellenesség hiányában – nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet. Ilyen alapjogi sérelem fő szabályként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egészének figyelembevételére alapján állapítható meg, nem pedig pusztán e komplex alaptörvényben biztosított jog egyes részjogosítványainak a jog egészéből kiszakított értelmezésével.” {3064/2016. (VI. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}
- [24] Legutóbb az alábbiak szerint foglalta össze a nyilvános tárgyaláshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság: „[A] fellebbviteli bíróság előtt a nyilvános tárgyalás tartásának és a személyes megjelenés jogának a biztosítása nem feltétlen, hanem az eljárás különös jellemzői, a fellebbviteli fórum felülbírálati jogköre, az ügyben eldöntendő kérdés természete és a felek érdekei alapján kell erről dönteni {3251/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [58]}. Az Alaptörvényből ugyancsak nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötelezettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatják el {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította már korábban, hogy önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]–[15]}.” {3004/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [35]}
- [25] Az 5/1999. (III. 31.) AB határozatban azzal a kérdéssel foglalkozott az Alkotmánybíróság, hogy a jogerősen lezárult büntetőeljárást követő különleges eljárásban (felfüggesztett szabadságvesztés utólagos elrendelése) a tárgyalás tartásának mellőzése sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot. A határozat megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló törvényben szereplő különleges eljárások is a büntetőeljárás részét képezik, így rájuk – külön rendelkezés hiányában – irányadóak a büntetőeljárás garanciális alapelvei és megfelelő részletszabályai. Ennek megfelelően nem volt törvényi akadálya tárgyalás tartásának (ha a hibás jogerős bírósági döntés korrekciójának alapjául szolgáló tények feltárására és bizonyítására volt szükség) és az eljárásban biztosított volt a jogorvoslati jog is (a bíróság határozata ellen a terhelt és a védő fellebbezhetett). Ugyan az Alkotmánybíróság legutóbbi gyakorlata nem hivatkozott a fenti alkotmánybírósági határozat ezen megállapítására, azonban a megállapított elvi tétel érvényességét ez nem érinti.
- [26] 2.1.2. A nyilvános tárgyalás elvének a tárgyalás tartása melletti másik eleme a nyilvánosság. Az indítványozó által is idézet 20/2005. (V. 26.) AB határozat megállapította, hogy: „A nyilvánosság minden ügyben, minden fokon és mindenféle eljárási rendben olyan kiemelt követelmény, amely »megvédi az eljárás résztvevőit a titkos eljárásoktól és ítéletektől, ugyanakkor növeli a bíróságokba vetett bizalmat is«” [ABH 2005, 202, 212.].
- [27] A tárgyalás nyilvánossága az igazságszolgáltatás egyik kiemelt alapelve. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 12. § (1) bekezdése ezért kimondja, hogy „[a] bíróság tárgyalása – ha törvény kivételt nem tesz – nyilvános”. Ennek megfelelően a Pp. is rögzíti a tárgyalásra vonatkozó általános rendelkezések között, hogy „[a] bíróság – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el és a tárgyaláson hozott ítéletét nyilvánosan hirdeti ki” [Pp. 231. § (1) bekezdés].
- [28] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a bírósági eljárások nyilvánossága az alkotmányos alapelvek közé tartozik, és elsősorban a tárgyalás nyilvánosságának és a bírósági döntés nyilvános kihirdetésének a követelményét foglalja magában [58/1995. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1995, 289, 292.]. A bírósági eljárás nyilvánosságának a biztosítása továbbá az is, hogy a perben meghozott jogerős bírói döntések – egyes kivételek mellett – bárki által megismerhetőek [Pp. 119. § (7)–(8) bekezdés, Bszi. 163–166. §]. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „a bírósági határozatok megismerhetősége a jogállamiság elvéből következően is fontos

követelmény, hiszen a jogot a bíróságok a saját értelmezésük szerint állapítják meg: jogvitát eldöntő tevékenységük során a jogot alkalmazva azt értelmezik, sőt tovább is fejlesztik. A konkrét ügyeket eldöntő határozatokban kifejtett jogi okfejtés, jogértelmezés hozzáférhetősége révén a bíróságokon kívüli jogalkalmazók és jogkövetők számára is láthatóvá válik egy jogi norma tartalma, mindez egyúttal a joggyakorlat egységesebbé válása felé is hat” {3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor kiemelte: „A bírósági határozatok – amelyeket bár közhatalmi szervek hoznak, és amelyek a közhatalmi szervek által kezelt adatokat tartalmazzák – alapvetően a természetes és más személyek jogait és kötelezettségeit, egymással való viszonyukat rendezik; mind a magánjog területén, mind a büntetőjogi, vagy közigazgatási kérdésekben. A bírósági eljárásban a természetes személyekre, mint felekre vonatkozó adatok személyes adatok, ideértve azt az esetet is, amikor valamely szervezet hozható kapcsolatba természetes személlyel” {3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [16]}.

- [29] 3. A továbbiakban az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a Gyptv. támadott rendelkezése –, amely szerint, ha a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg – sérti-e a tisztességes eljáráshoz, illetve az annak részelemét jelentő, nyilvános tárgyaláshoz való jogot. Tekintettel arra, hogy a gyorsított per nem tekinthető sem jogorvoslatnak, sem pedig a büntetőeljárás belüli különleges eljárásnak, az ún. szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával állapítható meg, hogy a Gyptv. alaptörvény-ellenes módon korlátozza-e a nyilvános tárgyaláshoz való jogot.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak tehát meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványban támadott jogszabályi rendelkezés megvalósítja-e a nyilvános tárgyaláshoz való jog korlátozását, és ha igen, a korlátozásra más alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartása mellett a feltétlenül szükséges és az elérni kívánt céllal arányos mértékben került-e sor.
- [31] 3.1. A Gyptv. 11. § (5) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy abban az esetben, ha a perben elegendő az okirati bizonyítás, akkor a bíróság tárgyalás tartása nélkül járhat el és ekkor az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg. A tárgyaláson kívüli elbírálás lehetősége egyértelműen érinti a nyilvános tárgyaláshoz való jogot, azaz megállapítható az összefüggés a Gyptv. 11. § (5) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése között.
- [32] 3.2. Az általános alapjog-korlátozási teszt második lépcsője a jogalkotói legitim cél vizsgálata. Az Alkotmánybíróság így a következőkben megvizsgálta, hogy az alapjogi korlátozásra más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében került-e sor.
- [33] A törvény címe eleve utal arra a jogalkotói szándékra, hogy egy olyan gyorsított eljárást hozzon létre, amelyben a sértett a kár- és sérelemdíj iránti igényét az általános szabályok által meghatározott időkeretnél szűkebb határidőkkel (értsd: gyorsabban) bírálja el a bíróság. A törvény előterjesztői indokolása úgy fogalmaz, hogy a jogalkotó eljárásjogi könnyítéseket kívánt biztosítani a felperes sértett számára. Ennek csak egyik eleme az eljárás gyorsítása, de ide sorolható még példának okáért a kizárólagos illetékesség, a hatáskör telepítése a törvényszékre (biztosítandó a perek koncentrációját), a költségfeljegyzési jog, az írásbeliség hangsúlyos szerepe, az, hogy nem különül el a perfelvételi és az érdemi tárgyalási szak, a tárgyalás mellőzésének lehetősége. Az igazságügyi miniszter szerint a jogalkotó céljai közé tartozott a sértett kímélete is, azaz a másodlagos viktimizáció elkerülése, illetve csökkentése azáltal, hogy az alperes terhelten ne kelljen találkoznia a tárgyaláson. Az Alkotmánybíróság legitim jogalkotói célnak tekintette mind az észszerű eljárási határidő, mind a személyes biztonság biztosítását.
- [34] 3.3. Az általános alapjog-korlátozási teszt szükségességi eleme körében értékeli az Alkotmánybíróság azt, hogy a legitim jogalkotói cél „más módon nem érhető el, tehát a korlátozás feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges” {3306/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [39]}.
- [35] 3.3.1. Elsőként azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy az eljárás gyorsításának elengedhetetlen feltétele-e a tárgyalás tartásának mellőzése, amely csak egyik eleme az eljárás lerövidítését célzó szabályozásnak. Az előző pontban már megállapításra került, hogy a jogalkotó több olyan szabályt is beépített a Gyptv.-be, amelyek az eljárás gyorsítását szolgálják. Ezek közé sorolható többek között a soronkívüliség; a bíróság számára adott nyolc napos általános ügyintézési határidő; a beavatkozás, viszontkereset, beszámítás, a felek megegyezésén

alapuló szünetelés lehetőségének hiánya (Gyptv. 6. §), a rövid jogorvoslati határidők [Gyptv. 12. § (1) bekezdés] és a tárgyalás tartásának mellőzése is [Gyptv. 11. § (1) bekezdés].

- [36] Az eljárás gyorsítását tehát egy komplex szabályrendszer teszi lehetővé, amelyben az egyes elemek önállóan és összességükben is alkalmasak a jogalkotói cél elérésének biztosítására, azaz egyes részletszabályok elhagyása önmagában nem hiúsítja meg a Gyptv.-ben megtestesülő jogalkotói akaratot. A tárgyalás tartásának mellőzése tehát nem tekinthető olyan szabályozási elemnek, amely az eljárás gyorsításának –, mint legitim jogalkotói célnak az elérése – érdekében szükségessé tenné a nyilvános tárgyaláshoz való jog korlátozását.
- [37] 3.3.2. A tárgyalás tartásának mellőzése azonban nem csak az eljárás gyorsítására szolgáló eljárásjogi könnyítés, hanem célja az is, hogy megóvja a sértettet a másodlagos viktimizációtól. A nyilvános tárgyalás tartásának elkerülésével ugyanis a felperes megóvható attól, hogy ismételten szembesülnie kelljen az alperessel, akivel kapcsolatban a bíróság jogerős ítéletben állapította meg, hogy a felperes sérelmére bűncselekményt követett el. Erre tekintettel a Gyptv. az elektronikus kapcsolattartást tekinti elsődlegesnek, ez kiterjed a felek, a tanúk, a magánszakértő meghallgatására [Gyptv. 7. § (2) bekezdés, 9. §] és magának a tárgyalásnak a megtartására is [Gyptv. 11. § (2) bekezdés]. A jogalkotó eleve a törvényszékre telepítette a gyorsított perek tárgyalását, ennek csak egyik oka volt a perkoncentráció, a másik ok viszont alapvetően technikai jellegű, ti. ezen a bírósági szinten már biztosítottak a perben tárgyalás tartása esetén elsődlegessé tett elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatás feltételei. A fentiek alapján rögzíthető, hogy a gyorsított per – a sértett védelme érdekében – főszabály szerint a felek személyes jelenléte nélkül – elektronikus hírközlő hálózat igénybevétele mellett – zajlik. Ehhez képest kell tehát vizsgálni a tárgyalás tartásának mellőzését, mint a sértett erősebb védelmének eszközét. A fentiek alapján ugyanis megállapítható, hogy a jogalkotó egyfajta fokozatosságot épített be a gyorsított per szabályai közé, e szerint a feleknek (és a per egyéb szereplőinek) lehetőségük van elektronikus hírközlési hálózaton keresztül kommunikálni, így a személyes jelenlét hiánya lehetővé teszi a sértettnek az újabb traumatizáció elkerülését. Kivételesen pedig arra is lehetőséget teremtett a jogalkotó, hogy tárgyalás tartását is mellőzni lehessen. Ebben az esetben a sértett semmilyen módon nem kerül kapcsolatba az elkövetővel. Mindkét esetre irányadó, hogy a személyes jelenlét hiánya miatt a sértettnek nem kell újra átélnie sem a bűncselekmény elszenvedés jelentette traumát, sem a – sokszor hosszadalmas – büntetőeljárás által elszenvedett megrázkódtatást (a számára kényelmetlen helyzeteket, mint például a bűncselekmény újra élését, a magánzsférájának feltárására irányuló kérdések megválaszolásának kötelezettségét).
- [38] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a sértett alapjogainak [Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése] védelme érdekében szükséges korlátozásnak tekinthető a tárgyalás tartásának mellőzése.
- [39] 3.4. A továbbiakban azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a nyilvános tárgyaláshoz való jog korlátozása arányban áll-e az elérni kívánt céllal.
- [40] Lényeges annak kiemelése, hogy az indítványozó bíró ugyan sérelmezte a tárgyalás tartásának mellőzését is, de végső soron a Gyptv. azon rendelkezésének az alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely lehetővé teszi, hogy a bíróság az ítéletet is tárgyaláson kívül hozza meg. Erre abban az esetben kerülhet sor, ha az ügyben eleve nem volt tárgyalás, mert okirati bizonyításon kívül egyéb bizonyítást nem kell lefolytatni. Az indítványozó tehát elsősorban a nyilvánosság hiányát – az ítélet nyilvános tárgyaláson való meghozatását és kihirdetését – kifogásolta.
- [41] Az alapjogi korlátozás arányosságának megítéléséhez elengedhetetlen vizsgálni, hogy más úton, az érintett alapjog korlátozása nélkül elérhető lett volna-e a jogalkotói cél, jelen esetben a sértett védelme. A sértett csak úgy kerülheti el az elkövetővel a személyes kommunikációt, ha sem az eljárás során, sem az ítélet kihirdetésekor nem találkozik vele. A vonatkozó jogszabályi környezet lehetővé teszi a sértett számára, hogy a Pp. általános szabályai szerint vagy a Gyptv. alapján indítson pert az elkövetővel szemben a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt. A sértettnek tehát eleve választási lehetősége van. A Pp.-vel szemben a Gyptv. alapvetően az írásbeli és elektronikus kommunikációt tekinti főszabálynak, és ugyan teret enged a tárgyalás mellőzésének, de csak egyetlen esetben, ha okirati bizonyításon kívül nincs szükség más bizonyításra. Mint korábban megállapításra került, a gyorsított pert elsődlegesen online formában (elektronikus hírközlő hálózaton keresztül) tartják meg. Ugyanakkor, ha a felek nem indítványoznak olyan bizonyítást, amely szükségessé tenné a tárgyalás tartását (például tanúk, szakértők meghallgatása), akkor a bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján – tárgyaláson kívül – hozza meg döntését. Fontos annak hangsúlyozása,

hogy a gyorsított pert megelőző büntetőeljárás iratanyaga a bíróság rendelkezésére áll, ami megkönnyíti a bizonyítási eljárás – közvetve a per – lefolytatását.

- [42] A terhelt szempontjából vizsgálva pedig megállapítható, hogy tekintettel arra, hogy a bizonyítást alapvetően a felek indítványai határozzák meg, így neki is van ráhatása arra, hogy a gyorsított per mely szabályai kerülnek alkalmazásra. A bizonyítást ugyanis alapvetően a felek indítványai keretezik, azaz a bíróság csak a felek által meghatározott körben vizsgálódhat, így tehát a felek tevőleges magatartása kell ahhoz, hogy a bíróság az okirati bizonyításon felül egyéb bizonyítást is lefolytasson. Ebből következően az alperes (elkövető) nincs elzárva az okirati bizonyításon túli egyéb bizonyítás indítványozásától.
- [43] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a nyilvános tárgyaláshoz (jelen esetben az ítélet nyilvános tárgyaláson való meghozatalához) való jog korlátozása arányban áll a sértett személyi épségének, méltóságának, magán-élethez való jogának védelmével, tekintettel egyrészt arra, hogy a jogalkotó csak kivételesen, nagyon szűk körben tette lehetővé a tárgyalás tartásának mellőzését; másrészt ehhez a felek tevőleges magatartására is szükség van, hiszen csak abban az esetben kerülhet sor a tárgyalás mellőzésére, ha mind a felperes, mind az alperes megelégszik az okirati bizonyítással.
- [44] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az elérni kívánt célok fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban állnak egymással, a Gyptv. támadott rendelkezéséből adódó jogkorlátozás nem eredményezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített jog alaptörvény-ellenes korlátozását.
- [45] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Gyptv. 11. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1271/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3104/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *Dienes-Oehm Egon* és *dr. Salamon László* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítélete alaptörvényellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati Bíróság Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzése, valamint a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben megállapított tényállás szerint egy természetes személy eladó (az alapügy alperese) 2018. április 17. napján adásvételi szerződést kötött egy Pannonhalma külterületen található, szántó művelési ágú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára. Az adásvételi szerződés 6. pontja értelmében „[a]z eladó a jelen adásvételi szerződés aláírásával szavatosságot vállal az 1./ pontban körülírt ingatlan per-, teher-, és igénymentességéért, továbbá kijelenti, hogy azon semminemű köztartozás nem áll fenn.” Az adásvételi szerződés szerinti vevő egyben az ingatlan földhasználója (felesbérelője) is volt, erre azonban az adásvételi szerződés semmilyen formában nem utalt.
- [3] Az adásvételi szerződés az elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlása érdekében az adás-vételi és a haszonbérleti szerződés hirdetményi úton történő közlésére vonatkozó eljárási szabályokról szóló 474/2013. (XII. 12.) Korm. rendelet szerinti eljárásban közzétételre került, arra az indítványozó mint elővásárlásra jogosult 2018. június 20. napján érvényes elfogadó nyilatkozatot tett. Az elfogadó nyilatkozat szövege a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi törvény) 21. § (5) bekezdésének megfelelő, tartalmilag kötött volt.
- [4] Az elfogadó nyilatkozat alapján a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Földhivatali Osztálya 2019. január 30. napján kelt (és a közléssel végleges) 571510/6/2018. számú határozatával az adásvételi szerződést az elővásárlásra jogosult indítványozóval mint vevővel jóváhagyta, és megállapította, hogy szerződő félként az indítványozó az eredeti vevő helyébe lépett. A határozat szerint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatósága mind az eredeti vevő, mind pedig az indítványozó tulajdonszerzését támogatta, mely döntéssel szemben az eredeti vevő kifogást terjesztett elő. A kifogást Pannonhalma Város Önkormányzata a 2018. szeptember 21. napján kelt, PPH/2273-4/2018. számú határozatával elutasította, a határozat bírósági felülvizsgálatát az érdekeltek nem kérték.
- [5] Tekintettel arra, hogy az adásvételi szerződés a földhasználati jogról hallgatott, ellenben kifejezetten tartalmazta az eladó szavatosságát az ingatlan per-, teher-, és igénymentességéért, az indítványozó a fennálló földhasználatról való, az elfogadó nyilatkozat megtétele után történt tudomásszerzését követően, 2019. január 30. napján kelt levelében felhívta az eladót, hogy a tehermentes tulajdonszerzés akadályát nyolc napon belül hárítsa el. A felhívást az indítványozó 2019. február 14. napján megismételte. Az eladó a felszólítást átvette és (jogi képviselője közreműködésével) egyeztetést kezdeményezett, melyet követően arról értesítette

az indítványozót, hogy a földhasználati megállapodás felbontására a földhasználó (és egyben az eredeti vevő) nem hajlandó.

- [6] Az indítványozó a vételárat 2019. február végén megfizette, és jogfenntartási nyilatkozatot tett a jogszavatossági igény érvényesítésére. Az indítványozó tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, a visszterhes vagyónátruházási illetéket az indítványozó ugyancsak megfizette.
- [7] 1.2. Az indítványozó 14022/Ü/30690/2019. szám alatt fizetési meghagyásos eljárásban szakértő kirendelését kérte a vételárcsökkenés összege megállapítására, és a szakvéleményre figyelemmel az alperes eladót 766 000 Ft és kamatai, valamint az eljárási költségek megfizetésére kérte kötelezni. Az alperes ellentmondása folytán az eljárás perré alakult. Az indítványozó keresetlevelében az alperest az ingatlan földhasználati joggal való terheltsége miatt 600 000 Ft és kamatai, a földhasználati jog fennállta következtében pedig az indítványozót terhelő visszterhes vagyónátruházási illeték megfizetésének kötelezettsége miatt 64 000 Ft és kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Érvelése szerint az általa tett elfogadó nyilatkozat hatósági jóváhagyásával az indítványozó és az alperes mint eladó között a szerződés teljes egészében az eredeti szerződéssel azonos tartalommal jött létre, ezért az alperes jogszavatossági nyilatkozata nem csak az eredeti vevővel, hanem az indítványozóval szemben is hatályos. Az indítványozó előadta, hogy az elfogadó nyilatkozatának megtételekor az ingatlanon fennálló földhasználati jogról nem volt tudomása, arra az adásvételi szerződés semmilyen formában nem utalt, az általa tett elfogadó nyilatkozat tartalmát (mely arra is kitér, hogy az ingatlanon esetlegesen fennálló földhasználati megállapodást a vevő nem hosszabbítja meg) pedig a jogszabály határozza meg, attól nem térhet el, azt nem hagyhatja el. Hivatkozott arra, hogy az elővásárlási jog gyakorlása során az ügyvédi képviselő nem kötelező (az indítványozó a nyilatkozatát maga is jogi képviselő nélkül eljárva tette meg), a kifüggesztett szerződés formai és tartalmi feltételeiért pedig az okiratot szerkesztő ügyvéd és a szerződő felek felelnek, mely felelősség az indítványozóra mint az elővásárlási jogával élni kívánó nyilatkozattevőre nem hárítható át. Az alperes érvelése szerint az általa vállalt jogszavatosság csak a szerződésben szereplő eredeti vevővel szemben hatályos, akivel szemben pedig nyilvánvalóan teljesült, hiszen az ingatlan az eredeti vevő szempontjából tehermentes volt. Az alperes arra is hivatkozott, hogy az indítványozó a földhasználati nyilvántartásából tájékozódhatott volna az elfogadó nyilatkozat megtétele előtt.
- [8] A Győri Járásbíróság P.20.743/2020/6. számú, 2020. szeptember 22. napján kelt ítéletével az indítványozó kereseti kérelmét megalapozottnak találta, és kötelezte az alperest az indítványozó által kért összeg megfizetésére. Az ítélet szerint az elfogadó nyilatkozattal az elővásárlási jog gyakorlója a szerződésbe belép, és a már megkötött szerződésben a vevői oldalon alanycsere történik. Az indítványozó elfogadó nyilatkozatának tartalma jogszabályilag kötött volt, attól az indítványozó érvényesen nem térhetett el. Mivel az adásvételi szerződés 6. pontja alapján az eladó szavatosságot vállalt az ingatlan per-, teher-, és igénymentességéért, ez a kötelezettség az alanycsere miatt az alperest a felperessel szemben is terhelte.
- [9] 1.3. Az alperes fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú, 2021. május 10. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Győri Törvényszék szerint az eladó és az eredeti vevő közötti szerződésben nem minősült lényeges feltételnek a földhasználat, ezért azt nem volt szükséges feltüntetni a szerződésben. A szerződésben az alperes mint eladó egyébként sem bárkivel szemben, hanem kifejezetten a vevővel szemben vállalt per-, teher-, és igénymentességet. A bíróság szerint az indítványozótól általában elvárható lett volna, hogy tájékozódjon annak a termőföldnek az adataival kapcsolatban, amelyre vonatkozóan az elővásárlási jogával élni kíván, mely tájékozási kötelezettség elmulasztása az indítványozónak felróható.
- [10] 1.4. A Győri Törvényszék ítéletével szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, és ugyanakkor az Alkotmánybíróság eljárását is kezdeményezte. Az Alkotmánybíróság (egyesbíróként eljárva) a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel az indítványozó alkotmányjogi panaszát IV/3606-4/2021. számú, 2021. október 21. napján kelt egyesbírói végzésével visszautasította.
- [11] Az Alkotmánybíróság eljárásával párhuzamosan a Kúria Pfv.V.21.059/2021/2. számú, 2021. szeptember 21. napján kelt végzésével a felülvizsgálatot megtagadta, az indítványozó ugyanis a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben nem jelölt meg olyan okot, amely a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) és (3) bekezdése szerinti követelményeket teljesítette volna, figyelemmel a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény rendelkezéseire. A Kúria

végzésében, annak elvi tartalmaként azt is rögzítette, hogy a felülvizsgálat engedélyezése minden esetben a fél kérelmén alapul, azon a Kúria akkor sem terjeszkedhet túl, ha az engedélyezés vizsgálata körében az ügy érdemére kiható jogszabálysértést észlel.

- [12] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő ismételt az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben (az eredeti panaszát az egyesbírói végzésben foglaltaknak megfelelően kiterjesztve a Kúria végzésére) egyaránt támadta a Kúria Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzését és a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítéletét.
- [13] 1.5.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria végzése ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK véleményét 2021. július 12. napján hozta meg, miközben a Győri Törvényszék (indítványozó által támadott) ítélete már ezt megelőzően, 2021. május 10. napján megszületett, ennek megfelelően a Kúria visszamenőleges hatályú jogalkalmazást valósított meg.
- [14] A Kúria végzése ugyancsak sérti a panasz szerint az Alaptörvény 28. cikkét, amikor az indítványozó felülvizsgálati kérelmének elbírálása során az indítványozónak a Földforgalmi törvényre vonatkozó érveit annak ellenére hagyta figyelmen kívül, hogy az széles társadalmi rétegeket érint és a jogalkotó kifejezetten a termőfölddel kapcsolatos visszaéléseket kívánta korlátozni.
- [15] Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria végzése az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Az indítványozó szerint a Kúria tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező perben nem relevánsak a Földforgalmi törvény rendelkezései, ugyanis éppen a Földforgalmi törvény rendelkezései miatt nem mondhatta fel az indítványozó a már megkötött termőföld adásvételi szerződést.
- [16] A Kúria végzése az indítványozó szerint végezetül azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert a Kúria maga is akként nyilatkozott, hogy a Győri Törvényszék ítéletével összefüggésben jogszabálysértést észlelt, ám azt hivatalból eljárva nem orvosolta.
- [17] 1.5.2. Az indítványozó a Győri Törvényszék ítéletének alaptörvény-ellenességét is állítja alkotmányjogi panaszában, az alábbiak szerint.
- [18] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert mind a Földforgalmi törvény rendelkezéseiből, mind pedig az Alkotmánybíróság több határozatából következően az elővásárlásra jogosult az adásvétel tárgyát azonos feltételekkel szerezheti meg a saját maga számára, azaz az adásvételi szerződés ilyen esetekben létrejön, de nem az eredeti felek között. Az alkotmányjogi panasz szerint a per-, teher-, és igénymentesség (amely az adásvételi szerződésben szerepel) a tulajdonhoz való jog részét képező konkrét jogszabály, az indítványozó pedig ténylegesen megszerezte a termőföld tulajdonjogát, csak éppen nem a szerződésben kifejezetten rögzített, az eladó által vállalt feltételekkel. Azáltal, hogy a Győri Törvényszék az adásvételi szerződés ezen rendelkezését figyelmen kívül hagyta, megsértette az indítványozó tulajdonhoz való jogát.
- [19] Az alkotmányjogi panasz szerint a Győri Törvényszék ítélete az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével is ellentétes, ugyanis a Győri Törvényszék az elővásárlási jog jogi természetétől elszakadva, indokolatlanul hátrányos megkülönböztetést teremtett az adásvételi szerződést megkötő eredeti vevő és az azt teljes egészében, teljeskörűen elfogadó elővásárlási vevő között. Miközben a Földforgalmi törvény rendelkezései alapján az eredeti vevő és az elővásárlási vevő azonos jogi helyzetben vannak, a Győri Törvényszék ítéletében az eredeti vevőt és az elővásárlási vevőt (így az indítványozót is) megkülönböztette aszerint, hogy ugyanazon szerződés ugyanazon rendelkezését az egyes esetekben eltérően értelmezte. Az indítványozó szerint a Győri Törvényszék által megvalósított megkülönböztetésnek nincs alkotmányosan elfogadható indoka, ekként az önkényes és alaptörvény-ellenes.
- [20] Az alkotmányjogi panasz szerint a Győri Törvényszék ítélete az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal is ellentétes. A Győri Törvényszék ítéletét nem a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) azon rendelkezései (nevezetesen a Ptk. jogszabályságra irányadó szabályai) alapján bírálta el, amelyeket az indítványozó a kereseti kérelmében megjelölt, hanem a Ptk. teljesen más rendelkezéseit (így mindenekelőtt az 1:4. §-át) hívta fel, anélkül, hogy az ítélet bármilyen indokolást is tartalmazna arra vonatkozóan, hogy az indítványozó mint felperes jogi érveit a bíróság miért nem vizsgálta érdemben, illetőleg a Ptk. 1:4. §-ának miért biztosít elsőbbséget a Ptk. 6:176. § (5) bekezdése kifejezett, az indítványozó ügyére nyilvánvalóan alkalmazandó és az indítványozó által is hivatkozott előírásával

szemben. Az indítványozó szerint az a jogértelmezés, amely szerint az alperes mint eladó a szerződésben nem bárkivel szemben érvényes feltételeket, hanem kifejezetten a vevővel szemben érvényes feltételeket rögzített, éppen a termőföldre vonatkozó elővásárlási jog jogszabályi környezete miatt nyilvánvalóan önkényes, és a józan észsel is ellentétes. Az indítványozó e körben azt is megjegyzi, hogy a Győri Törvényszék utal arra is ítéletében, hogy az indítványozónak a közhiteles földhasználati nyilvántartásból tájékozódnia kellett volna az elővásárlási jogának gyakorlása előtt, ám ez a közhiteles nyilvántartás egyáltalán nem tartalmazza a bérleti díj mértékét, melyre vonatkozóan a földhivatal egyébként is csak a tulajdonosnak ad tájékoztatást, az indítványozó számára pedig a kárt alapvetően (a perben nem vitatott szakértői vélemény szerint) éppen a kérdéses termőföldre vonatkozó kirívóan alacsony bérleti díj okozta, melyet az elfogadó nyilatkozat megtetelekor nem ismerhetett meg.

- [21] 2. Az indítványozó (külön jogi érvelés nélkül) azt is megjelölte alkotmányjogi panaszában, hogy a Győri Törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény P) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, valamint 28. cikkével is.

II.

- [22] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„P) cikk (1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

(2) A termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági termelés-szervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [23] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [24] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzését 2021. november 5. napján

vette át, melyhez képest a személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben (2021. december 21. napján) terjesztette elő.

- [25] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességét is állította, és annak megsemmisítését is kérte. Az indítványozó a Győri Törvényszék ítéletével szemben korábban (a felülvizsgálati eljárás kezdeményezésével egyidejűleg) már terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, melyet az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva érdemi vizsgálat nélkül (a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel) IV/3606-4/2021. számú végzésével visszautasított.
- [26] Figyelemmel az Alkotmánybíróság IV/3606-4/2021. számú végzésére, továbbá figyelemmel arra a tényre, hogy az indítványozó jelen alkotmányjogi panaszát (az egyesbírói végzésben szereplő kioktatásnak megfelelően) a Kúria végzésével szemben is előterjesztette, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó Győri Törvényszék ítéletével szemben ismételt benyújtott alkotmányjogi panaszát is határidőben benyújtottnak tekintette, és a Kúria végzése elleni alkotmányjogi panasztól elkülönült petitumként bírálta el.
- [27] 3. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, ugyanis saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozó Kúria Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzése elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [29] 4.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3252/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [27]}, az alkotmányjogi panasz ebben az elemében ezért nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét.
- [30] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét csupán azért állítja, mert a Kúria végzésében nem volt tekintettel a Földforgalmi törvény rendelkezéseire, mely érvelés még annak esetleges helytállósága esetén sem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető, és ekként az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja követelményét teljesítő indokolásnak.
- [31] A Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának sérelme miatt, melyre az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapítható) és XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [32] 4.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [33] 4.2.1. A Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz (figyelemmel az Alkotmánybíróság visszaható hatályú jogalkotással és jogalkalmazással, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kimunkált gyakorlatára) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [34] 4.2.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának sérelme miatt azért állítja, mert a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése körében az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény 5. pontjára alapította döntését, ugyanakkor azonban a felülvizsgálni kért ítélet ezen PK vélemény elfogadása előtt, 2021. május 10. napján kelt. A visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma fogalmilag csak jogszabályok, illetőleg közjogi szervezetszabályozó eszközök és jogegységi határozatok (azaz olyan, az adott

egyedi ügyben kötelező erővel bíró jogi normák) esetében merülhet fel, melyek kötelező erővel bírnak és melyek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre kiterjed. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria kollégiuma véleményt nyilvánít vitás jogalkalmazási kérdésekben, a jogalkalmazás egységének biztosítása ugyanakkor a 27. § (2) bekezdése alapján, jogegységi eljárás keretében történhet. A Kúria kollégiumának véleménye nem tartozik az Alkotmánybíróság által felülvizsgálható normák körébe {elsőként: 3357/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [7]}, mely egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó egyedi ügyében alkalmazandó, kötelező jogi norma hiányában annak visszaható hatályú alkalmazása sem merülhet fel. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria végzése elleni alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vetett fel.

- [35] 4.2.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét a Kúria végzésével összefüggésben azért állítja, mert a Kúria hivatalból nem terjeszkedett túl a felülvizsgálati kérelmen, és nem orvosolta az egyébként a Kúria által is észlelt törvénysértést.
- [36] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező bírósághoz fordulás joga azt jelenti, hogy a bíróságok a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására (a kereseti kérelem kimerítésére) kötelesek {lásd például: 24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [19]}. Azáltal azonban, hogy a felek alanyai (alakítói) és nem pedig tárgyai („elszenvedői”) az eljárásnak {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]}, a bíróság a felek perbeli nyilatkozatainak csak akkor terjeszkedhet túl, ha erre az alkalmazandó eljárási törvény a bíróságot kifejezetten felhatalmazza. Jelen esetben a Pp. 423. § (1) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy a Kúria a felülvizsgálat során mely esetekben terjeszkedhet túl a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmen (ha az eljárást hivatalból megszünteti, ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy ha a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn). Nem veti fel éppen ezért az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretei között a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ha a Kúria a Pp. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően jár el, és nem terjeszkedik túl az indítványozó felülvizsgálati kérelmén akkor, amikor ezt a Kúria számára a Pp. nem teszi lehetővé, függetlenül attól, hogy a Kúria egyébként eljárása során észlel-e egyéb jogszabálysértést.
- [37] 4.3. Az Alkotmánybíróság mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria Pfv.V.21.059/2021/2. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt mint önálló petitumot az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [38] 5. Az Alkotmánybíróság ezt követően a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [39] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény (egyébként az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak nem tekinthető) P) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, illetőleg a 28. cikkel összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemei nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja követelményét.
- [40] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikkének, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [41] Az Abtv. 29. §-ának megfelelően az Alkotmánybíróságnak a Győri Törvényszék ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz esetében is vizsgálnia kellett, hogy fennáll-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy pedig az alkotmányjogi panasz felvet-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [42] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint csak érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy az a bírói jogértelmezés, mely szerint ugyanazon szerződéses rendelkezés eltérő jogi tartalommal bír (és ezáltal eltérő jogi következményekkel jár) egy termőföld adásvételi szerződés eredeti vevőjével és az elővásárlási jogával élő, az eredeti vevő helyébe lépő vevő esetében, sérti-e az Alaptörvény XV. cikke szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [43] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [44] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt állítja, hogy hátrányos megkülönböztetést eredményez, és ezáltal az Alaptörvény XV. cikkét sérti az a bírósági jogértelmezés, mely szerint ugyanazon szerződéses rendelkezés eltérő jogi tartalommal bír (és ezáltal eltérő jogi következményekkel jár) egy termőföld adásvételi szerződés eredeti vevőjével, és az elővásárlási jogával élő, az eredeti vevő helyébe lépő vevő esetében.
- [45] 2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásokban is vizsgálható az Alaptörvény XV. cikkének sérelme. Az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdéseinek az értelmezett tartalma ugyanis nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál {elsőként: 9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [26]; ennek nyomán az újabb gyakorlatból: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [26]; 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]; 3031/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [28]; 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]; 3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [60]; 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [59]; 3453/2021. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [46] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tehát a védett tulajdonság szerint tett megkülönböztetést tiltja.
- [47] Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által állított hátrányos megkülönböztetés a XV. cikk (1) vagy (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapvető jogok körében, védett tulajdonság tekintetében tett megkülönböztetéseket tiltja. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XV. cikk (1) és (2) bekezdése megsértését is felhívta, azonban panaszában nem jelölt meg egyetlen, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti védett tulajdonságot, illetőleg a hátrányos megkülönböztetéssel megsértett alapjogot sem. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt tartalma szerint bírálta el, és a XV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte.
- [48] 3. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme összehasonlítható (azonos csoportba tartozó) személyi körön belül állapítható meg. A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket {elsőként az Alaptörvény hatálybalépését követően: 40/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; legutóbb például: 13/2022. (VI. 2.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [49] Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett ezért értékelnie, hogy egy termőföld adásvételi szerződés eredeti vevője és az eredeti vevő helyébe lépő elővásárlási vevő az adásvételi szerződés rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben vannak-e.
- [50] A Földforgalmi törvény részletesen szabályozza az elővásárlásra jogosultak körét, és az elővásárlási jog gyakorlásának menetét. A Földforgalmi törvény 21. § (1) bekezdése nem a Ptk. 6:222. § (1) bekezdése szerinti vételi ajánlat, hanem a tulajdonos által elfogadott vételi ajánlatot tartalmazó adásvételi szerződés közlését írja elő, a 21. § (8) bekezdése értelmében pedig az elővásárlásra jogosultnak arról kell nyilatkoznia, hogy „az adásvételi szerződést magára nézve teljes körűen elfogadja”. Tekintettel arra, hogy az elfogadó nyilatkozat megtételével az eredeti adásvételi szerződésben meghatározott jogi feltételek nem változnak meg, ezért az elfogadó nyilatkozat a Földforgalmi törvény 21. § (5) bekezdésének megfelelően ügyvédi közreműködés nélkül, teljes bizonyító erejű magánokiratban is megtehető. A Földforgalmi törvény 22. § (2) bekezdése és 30. § (1) bekezdés a) pontja is egyértelművé teszi, hogy az elővásárlásra jogosult elfogadó nyilatkozatának megtétele esetén nem kerül sor új adásvételi szerződés megkötésére: az elővásárlásra jogosult az adásvételi szerződés szerinti vevő helyébe lép, a mezőgazdasági igazgatási szerv pedig az eredeti adásvételi szerződést záradékkal látja el, mely záradék tartalmazza „azt a tényt, hogy az adásvételi szerződés szerinti vevő helyébe az elővásárlásra jogosult lép”.

- [51] Az Alkotmánybíróság már a 18/1992. (III. 30.) AB határozatában vizsgálta a termőföldre vonatkozó elővásárlási jog intézményének alkotmányjogi sajátosságait, és az alábbi megállapításokat tette: az „elővásárlási jog nem korlátozza a tulajdonos rendelkezési szabadságát abból a szempontból, hogy a tulajdonos szabadon alakítsa ki: milyen tartalommal és milyen feltételekkel kívánja azt gyakorolni. A korlátozás kizárólag vevőválasztási szabadságát érinti, feltéve, hogy az elővásárlásra jogosult a vevővel azonos tartalommal és feltételekkel kész vele szerződést kötni.” (ABH 1992, 110, 112.) Ezt az értelmezést követte az Alaptörvény hatálybalépését követően a 3244/2017. (X. 10.) AB határozat is. Ez utóbbi határozatában az Alkotmánybíróság részletesen áttekintette az elővásárlási jog intézményével kapcsolatos korábbi gyakorlatát, melyből az Alkotmánybíróság ezúttal (jelen alkotmányjogi panasz tárgyára figyelemmel) az alábbiakat emeli ki. Az elővásárlási jog esetén a tulajdonos szabadon határozhat arról, hogy milyen tartalommal, milyen feltétellel kívánja tulajdonának tárgyát eladni. Az elővásárlási jognak meghatározott személy részére jogszabályban történő biztosítása valójában azt jelenti, hogy az eladó tulajdonos nem szabadon határozza meg, hogy ki az a személy, aki a tulajdonjogot megszerzi, azaz a szerződési szabadság korlátozásáról van szó (Indokolás [45]). A korlátozás ugyanakkor kizárólag az eladó vevőválasztási szabadságát érinti, feltéve, hogy az elővásárlásra jogosult a vevővel azonos tartalommal és feltételekkel kész vele szerződést kötni (Indokolás [46]). Az elővásárlásra jogosult csak a vevő vételi szándékát képes megghiúsítani, és az adásvétel tárgyát azonos feltételekkel a maga számára megszerezni, az eladói szándékot jognyilatkozata, illetve az attól való tartózkodás nem érinti: a szerződés létrejön, csak nem az eredeti felek között (Indokolás [48]).
- [52] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapítja, hogy mind az elővásárlási jog jogi természetéből, mind a Földforgalmi törvény kifejezett rendelkezéseiből, mind pedig az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából egyenesen következően a termőföld adásvételi szerződésben rögzített feltételek értelmezése szempontjából az eredeti vevő és az elővásárlási jogával élő vevő egymással kétséget kizáróan összehasonlítható helyzetben vannak, hiszen az elővásárlási jogával élő vevő az eredeti vevő helyébe lép, az eredeti adásvételi szerződés pedig változatlan tartalommal hatályosul, ily módon pedig nem kerül sor új adásvételi szerződés megkötésére sem.
- [53] 4. Az adásvételi szerződés 6. pontja értelmében „[a]z eladó a jelen adásvételi szerződés aláírásával szavatosságot vállal az 1./ pontban körülírt ingatlan per-, teher-, és igénymentességéért, továbbá kijelenti, hogy azon semminemű köztartozás nem áll fenn.” A Győri Törvényszék ítélete szerint ugyanakkor az adásvételi szerződésben az eladó és az eredeti vevő (a földhasználó) „viszonylatában értelmezhetőek elsődlegesen a szerződés kikötései, így a per-, teher-, és igénymentesség is. Az alperes a felesbérlijével a megkötött szerződés aláírásakor nem bárkivel szemben érvényes feltételeket, hanem a felesbérlijével kapcsolatban irányadó rendelkezéseket rögzítette a szerződésben” (Győri Törvényszék ítélete, Indokolás [6]). Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy a Győri Törvényszék ítéletében az adásvételi szerződés 6. pontját oly módon értelmezte, hogy azzal megkülönböztette az adásvételi szerződés eredeti vevőjét és az ő helyébe (az eredeti adásvételi szerződésbe) a szerződés szerinti azonos feltételekkel, jogszabály alapján belépő indítványozót mint elővásárlási vevőt.
- [54] 5. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály vagy a bírói döntés alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő (homogén csoportba tartozó) jogalanyok között. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel akkor aggályos, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, vagyis az önkényes {lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [35]}.
- [55] A Győri Törvényszék ítéletében az adásvételi szerződés alapján az eredeti vevőt és az indítványozót terhelő kötelezettségek tekintetében tett megkülönböztetést azzal indokolta, hogy „az eladó és a szerződéskötő felesbérli viszonylatában nem minősült lényeges feltételnek a termőföld haszonbérlete, és azért nem is volt szükséges feltüntetni a szerződésben, mert a felesbérlii illető használat joga – mint teher – a Ptk. 5:159. § (2) bekezdése és az 5:154. § (1) bekezdése alapján megszűnik a törvény erejénél fogva, ha a használati jogosult válik tulajdonossá” (Győri Törvényszék ítélete, Indokolás [6]).
- [56] A Győri Törvényszék érveléséből következően, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor az ingatlan földhasználati joggal terhelt volt, és így valójában nem minősült per-, teher-, és igénymentesnek (legfeljebb utóbb válhatott volna azzá). Ez a teher ugyanakkor csak az eredeti szerződő felek vonatkozásában létezett, ekként

a nyilatkozat a harmadik felek vonatkozásában fennálló terhekre terjedt ki a Győri Törvényszék jogértelmezése szerint. Az indítványozó jogszabály erejénél fogva lépett az eredeti vevő helyére az adásvételi szerződésben, és az adásvételi szerződés teljesen azonos tartalommal hatályosult az eladó és az indítványozó között ahhoz képest, ahogyan az eladó és az eredeti vevő között hatályosult volna.

- [57] A Győri Törvényszék ítélete szerint azonban amíg a szerződés szerinti teljes körű per-, teher-, és igénymentesség vállalása az eredeti vevővel szemben kiterjed valamennyi, az eredeti vevőn kívüli perre, teherre, illetőleg igényre, addig az eredeti vevő helyébe lépő, az adásvételi szerződést magára nézve változatlan tartalommal elfogadó indítványozó esetében ez a rendelkezés már nem az eredeti vevővel teljesen azonos jogi helyzetbe kerülő indítványozón, mint a szerződésbe az eredeti vevő helyébe lépő vevőn kívüli perre, teherre, illetőleg igényre vonatkozik.
- [58] A per-, teher-, és igénymentesség kifejezésnek a Győri Törvényszék által a fentiek szerint választott értelmezése ezért az egymással teljesen azonos jogi helyzetben lévő (minden szempontból egymás helyébe lépő) eredeti vevő és indítványozó mint elővásárlási vevő közötti önkényes, az indítványozóra nézve hátrányos különbségtételt valósít meg, mely sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség követelményét.
- [59] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: még abban az esetben is, ha a Győri Törvényszék ítéletében (egyébként nyilvánvalóan *contra legem* módon, adott esetben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lehetséges sérelmét is felvetően) a per-, teher-, és igénymentesség kifejezést leszűkítően, a szavak nyelvtani jelentésétől nyilvánvalóan eltérően, a szerződő felek közötti jogviszonyok kivételével értelmezi, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből következő módon ezt az értelmezést kellett volna magáévá tennie az eladó és az indítványozó, mint elővásárlási vevő közötti jogviszony vonatkozásában is, tekintettel arra, hogy az indítványozó jogszabály erejénél fogva a szerződés valamennyi rendelkezése vonatkozásában, teljes egészében az eredeti vevő helyébe lépett.
- [60] A Győri Törvényszék által választott jogértelmezéssel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság továbbá az alábbiakat is fontosnak tartja kiemelni. Valamely ingatlan per-, teher-, és igénymentességére vonatkozó, az eladó részéről önkéntesen megtett jogszavatossági nyilatkozat nem csak az ingatlanra vonatkozó „lényeges” feltételekre terjed ki. Ellenkezőleg: ha a szerződő felek szándéka szerint a per-, teher-, és igénymentesség alól bárminemű kivétel létezik, mert a jogszavatosságot az eladó nem teljeskörűen vállalja, azt a szerződésben a feleknek kifejezetten nevesíteniük kell az e körben vállalt jogszavatosság körében. Ilyen kifejezett kivétel nevesítése hiányában a per-, teher-, és igénymentesség kifejezés Alaptörvény 28. cikke szerinti nyilvánvaló értelme szerint az adott ingatlan teljesen tehermentes, amiért az adásvételi szerződés szerinti eladó jogszavatosságot vállalt. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét az a jogértelmezés, mely nem tekinti tehernek a valamely ingatlanon fennálló földhasználati jogot akkor, ha az eladó egyébként kifejezetten az adott ingatlan teljes tehermentességére vonatkozó (azaz tartalmilag valótlan, és a jogszavatosság körében az eladón a Ptk. erejénél fogva számonkérhető) nyilatkozatot tesz.
- [61] A Győri Törvényszék ítéletében továbbá semminemű indokát nem adta annak sem, hogy egy jogi képviselő által készített szerződésben kifejezetten rögzített tény (az ingatlan per-, teher-, és igénymentessége) vonatkozásában miért az elővásárlási jogával élő, jogi képviselővel nem rendelkező, a szerződés megkötésekor jelen nem lévő indítványozónak felróható az, hogy ezen szerződéses nyilatkozat valóságát nem ellenőrizte. E körben az Alkotmánybíróság arra is rámutat, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 44. § (1) bekezdés a) és b) pontja értelmében az ügyvédi ellenjegyzés egyebek között annak tanúsítására szolgál, hogy az okirat a jogszabályoknak megfelel, és hogy a felek nyilatkoztak arról, hogy az okiratban foglaltak megfelelnek az akaratuknak. Abban az esetben, ha az ingatlan per-, teher-, és igénymentességére vonatkozó nyilatkozattal az eladó valójában nem akart jogszavatosságot vállalni az ingatlan teljeskörű per-, teher-, és igénymentességére, akkor az adásvételi szerződést készítő és ellenjegyző ügyvédnek az Ütv. 44. § (1) bekezdés b) pontjából következően nem ezzel a jogi tartalommal kellett volna elkészítenie az adásvételi szerződést.
- [62] Ez már csak azért is lényeges, mert maga a Győri Törvényszék is elismerte az ítéletében, hogy az ingatlanra vonatkozóan a földhasználati jogosultság fennállt (az csak utóbb szűnhetett volna meg, ha a szerződés az eredeti szerződő felek között hatályosul). A földhasználati jogosultság az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 16. § c) pontja alapján az ingatlant terhelő teher. A Ptk. 6:176. § (5) bekezdése a jogszavatosság érvényesíthetősége körében kifejezetten rögzíti azt, hogy „[n]em illetik meg ezek a jogok a jogosultat, ha a szerződés megkötésekor tudta vagy tudnia kellett, hogy korlátozástól mentes tulajdonjogot, jogot vagy követelést nem szerezhet, kivéve, ha a kötelezett a tulajdonjog más jog vagy követelés korlátozásmentességéért kifejezetten szavatosságot vállalt”, mely rendelkezést a Győri Törvényszék ítéletének meghozatala során anélkül hagyta

nyilvánvalóan figyelmen kívül, hogy ennek az ítéletben bárminemű indokát adta volna, mely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [63] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Győri Törvényszék 2.Pf.20.430/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenes, és azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.
- [64] 7. Az Alkotmánybíróság határozatában ugyanakkor a Győri Törvényszék ítéletének Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe és XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére tekintettel, következetes gyakorlatának megfelelően, már érdemben nem vizsgálta {lásd például: 24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [25]}.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [65] A határozat rendelkező részét támogattam, ugyanakkor véleményem szerint szerencsésebb lett volna a döntést eltérő érvekkel alátámasztani.
- [66] Az egyenlőségből származó legalapvetőbb követelmény, alkotmányosan védett igény, hogy a releváns szempontból hasonló eseteket hasonlóan kezeljék, a különbözőket pedig különbözőképpen. Mindez elsődlegesen azt jelenti, hogy a jogok nem oszthatók el önkényes kritériumok alapján. Megítélésem szerint egyéb körülmények hiányában önmagában az, hogy a bíróság értelmezése szerint az adásvételi szerződésben szereplő jogszavatossági nyilatkozat az eladót csak az eredeti vevővel (a haszonbérelővel) szemben köti, az elővásárlásra jogosulttal (az indítványozóval) szemben viszont nem, nem vezet az indítványozó hátrányos megkülönböztetésére.
- [67] Úgy vélem, az ügy sokkal inkább kapcsolódik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséhez, a tulajdonhoz való joghoz. Az elővásárlási jog gyakorlása útján megszerzett tulajdon ugyanis kétségkívül korlátozást szenved a haszonbérleti jog fennállása miatt. Az ingatlanra vonatkozó jogszavatossági igény bíróság általi elutasítása azzal a következménnyel jár, hogy az indítványozó nem kap kompenzációt azért, hogy a tulajdonjogát nem tudja a maga teljességében, minden részjogosítványra kiterjedően gyakorolni. Miután az alkotmányos tulajdonvédelem magába foglalja az értékgarancia követelményét, felvethető, hogy az indítványozó kifejezetten az adott ügy körülményei között mindenféle kompenzáció nélkül köteles-e túrni a tulajdonhoz való jogának ilyen súlyú korlátozását.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [68] A határozatot az alábbiakra tekintettel nem tudtam támogatni.
- [69] 1. Nézetem szerint diszkrimináció az ügyben nem áll fenn. Nem értek egyet azzal, hogy a jelen esetben a vevő és az elővásárlásra jogosult vevő homogén csoportot képezne. Ugyanis a jelen ügynek az a sajátossága, hogy

a vevő az ingatlanok az ingatlanilvántartásba bejegyzett földhasználati jogosultja, az elővásárlásra jogosult vevőnek pedig az ingatlanon eredetileg semmiféle joga nem állt fenn. Ebből következően a tehermentességért történő szavatolás valóban mást jelent a vevő javára, akinek tényleges, másokat illető teherrel nem kell számolnia és mást jelent az elővásárlási jogát gyakorló vevő számára, akivel szemben a bejegyzett földhasználati jog megmarad. Ez a vevő és az elővásárlásra jogosult vevő viszonylatában olyan, a jelen ügy sajátosságából fakadó különbség, mely alapján őket a jelen ügyben homogén csoportba tartozónak tekinteni nem lehet. A másodfokú bíróság ezt a helyzetet értékelte az elsőfokú bíróságtól eltérően.

[70] 2. Az, hogy helyes következtetésre jutott-e a másodfokú bíróság, nézetem szerint szakjogi kérdés, melynek elbírálására az Alkotmánybíróságnak, nem lévén negyedfokú bíróság, nincs lehetősége.

[71] 3. Azzal sem értek egyet, hogy a másodfokú ítélet – ha és amennyiben az helytelen lenne – tisztességes eljárást sértőnek lenne minősíthető. A tisztességes eljárás sérelme processzuális jellegű törvénysértésekkel összefüggésben merülhet fel, ha a törvénysértés eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét. Az Alkotmánybíróság többségi gyakorlata a „*contra legem*”-nél (ami jellemzően megintcsak jogértelmezés kérdése) súlyosabb, kifejezetten önkényesnek tekinthető jogalkalmazást minősít olyan eljárási természetű jogsértésnek, melyet az Alaptörvény XXVIII. cikkében védett tisztességes eljárás sérelmeként értékel. Nézetem szerint a másodfokú bíróság jogértelmezése tévessége esetén sem tekinthető justizmordnak.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

[72] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/69/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon és dr. Salamon László* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.170/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A törvényes képviselője útján eljáró kiskorú indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.170/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 15.K.701.804/2020/44. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügy előzményei az alábbiak szerint összegezhetőek. A sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI), kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő, ép értelmű, autizmus spektrum zavarral élő kiskorú indítványozó törvényes képviselője intézményváltásra irányuló kérelmére a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 3. számú Szakértői Bizottsági Tagintézménye (a továbbiakban: Szakértői Bizottság) elvégezte a kiskorú indítványozó rendkívüli felülvizsgálatát, és azt javasolta, hogy a kiskorú indítványozó tanulmányait a lakcím és tartózkodási helye szerinti kötelező felvételt biztosító többségi általános iskolában, de magántanulói státuszban folytassa, és ennek megfelelően jelölje ki az oktatási intézményt. A javaslat szerint az intézménynek meg kell kezdenie az indítványozó fokozatos integrálását az autizmus spektrum zavarának figyelembevételével, kezdetben kiscsoportos fejlesztés, majd tanórai keretben. Budapest Főváros Kormányhivatalának X. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: Kerületi Hivatal) a Szakértői Bizottság véleménye alapján 2018. szeptember 3. napján kelt, BP-10/002/2400-11/2018. számú határozatával a Szakértői Bizottság javaslatának megfelelően döntött.
- [3] 3. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat által készített szakvélemény beszerzését és annak kiegészítését követően a 2019. július 26. napján kelt BP/1009/00137-10/2019. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta azzal, hogy az indítványozó a tankötelezettségét a 2019/20-as tanév őszi félévében is magántanulói státuszban folytassa, szoros szakmai nyomon követés mellett. A szakvélemény szerint a tanuló a tankötelezettségét magántanulóként és mindennapos iskolába járással is teljesítheti, de más-más feltételekkel. Az indítványozó állapota a jelenlegi iskolában együttneveléssel még nem teszi lehetővé a mindennapos iskolába járás azonnali bevezetését, ezért nála a magántanulói státusz valósítható meg heti 10 óra személyes részvétellel. A szakszolgálat integrált oktatásban a mindennapos iskolába járás megvalósítását távlati tervként jelölte ki. A mindennapos iskolába járást a vélemény keltekor sajátos nevelési igényű tanulók osztályában, különneveléssel látta megvalósíthatónak (szegregált nevelés).
- [4] 4. Az indítványozó a határozat megváltoztatása iránt keresettel élt, amelyben azt kérte, hogy a képességeinek megfelelő különleges bánásmód biztosítása mellett a tankötelezettségét a kötelező felvételt biztosító általános iskolában, iskolába járással folytathassa. Kérte, hogy ennek teljesítéséhez szükséges mindennemű felkészítésről az oktatás ingyenességére tekintettel teljes mértékben az iskola és annak fenntartója gondoskodjon. A szakvéleményben foglaltak megváltoztatását akként kérte, hogy biztosítsanak számára az osztályközösségben töltött tanórák, óráközi szünetek során pedagógiai asszisztentst, kötelezze a bíróság az iskolát valamennyi pedagógus autizmus specifikus felkészítésére, valamint a kis létszámú osztályban való oktatására.

- [5] A Fővárosi Törvényszék 2021. november 25. napján kelt, 15.K.701.804/2020/44. számú ítéletével a kereset elutasította. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a kereset alapján arról kellett állást foglalni, hogy a Kormányhivatal az anyagi jogi és eljárásjogi jogszabályoknak megfelelően hozta-e meg a határozatát, nem volt feladata az oktatási környezet és intézményrendszer szociológiai szempontú vizsgálata. A szakértői vélemény megváltoztatására vonatkozó kereseti kérelemmel összefüggésben arra utalt, hogy a szakvélemény megváltoztatására utóbb nincs lehetőség, a szakvélemény önmagában nem lehet a közigazgatási jogvita tárgya, de miután a határozatok annak megállapításain alapultak, azt döntésénél figyelembe kellett vennie. A törvényszék a perben beszerzett szakvéleményben foglaltakat is értékelve megállapította, hogy a Kormányhivatal határozata a kereseti kérelemben vitatott körben nem jogszabálysértő, a határozatok alapját képező szakvéleményben foglaltakat a perben beszerzett szakértői vélemény a határozat meghozatalának időpontjára figyelemmel érdemben nem cáfolta, a hatóság a határozat meghozatala időpontjában helytálló döntést hozott.
- [6] 4. Ezt követően nyújtotta be felülvizsgálati kérelmét az indítványozó, a kérelem befogadását azonban a Kúria 2022. március 9. napján kelt Kfv.II.37.170/2022/2. számú végzésével megtagadta.
- [7] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében az alperesi határozatot érdemben megvizsgálta, mérlegelte annak megalapozottságát, a határozat alapját képező szakértői véleményben foglaltak vitatása miatt az indítványozó indítványára az ügyben szakvéleményt szerzett be, és a szakvéleményben foglaltak értékelését követően hozta meg döntését. Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt ugyan arra, hogy a szakértői véleményben foglaltak megváltoztatására nincs lehetősége, annak önálló felülvizsgálatára nem kerülhet sor, azonban az abban foglaltakat, mint a határozat alapjául szolgáló speciális szakértelmet igénylő megállapításokat és véleményt értékelte, a hatósági eljárásban beszerzett szakértői vélemény megalapozottságát a perben kirendelt szakértői véleménnyel ellenőrizte (Kúriai végzés, Indokolás [15]).
- [8] 5. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. § alapján, amelyben kérte a Kúria Kfv.II.37.170/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 15.K.701.804/2020/44. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítvány szerint a támadott döntések sértik az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében, XI. cikk (1) és (2) bekezdéseiben, a XV. cikk (1), (2), (4) és (5) bekezdéseiben, valamint a XXVIII. cikk (1) és (tartalmilag, az alaptörvényi rendelkezés külön megjelölése nélkül) a (7) bekezdéseiben foglalt alapjogait.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az oktatáshoz való joga általa sérült, hogy három teljes tanéven keresztül csak magántanulói státuszban tudott iskolai tanulmányokat folytatni, törvényes képviselője hiába kérelmezte az inkluzív, iskolába járással megvalósuló oktatását. Az indítványozó a hatósági döntések értelmében mindössze heti 10 órában látogathatta az iskolát, ami álláspontja szerint ellentétes a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény (CRPD) 24. cikk (1) bekezdésével, illetőleg az Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével, mely rendelkezéseket az Alaptörvény Q) cikke alapján az indítványozó ügyében figyelembe kellett volna venni. Az indítványozó továbbá hiába kérelmezte pedagógiai asszisztens alkalmazását, illetve az öt oktató valamennyi pedagógus autizmus specifikus felkészítését, kislétszámú osztályban való oktatás és észszerű alkalmazkodások előírását.
- [10] Az indítványozó heti 10 órában nem volt képes elsajátítani a tananyagot, ráadásul ezt az időt kevésnek tartja az osztályközösségbe való tényleges beilleszkedéshez is. Az állam a gyakorlatban – a heti 10 órán túli részben – a szülőre terhelte a gyermek inklúziós lehetőségének terhét: a törvényes képviselőnek kellett otthon tanítania vagy magántanárokkal taníttatnia az indítványozót, hogy gyermeke oktatáshoz való joga ne maradjon illuzórikus és megmaradjon az inkluzív oktatás reális reménye.
- [11] Az indítványozó meglátása szerint a magántanulói státuszba kényszerítése egyúttal hátrányos megkülönböztetést is megvalósít. E körben hivatkozik az Alaptörvény XV. cikk (1), (2), (4) és (5) bekezdéseire és az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseire is.
- [12] Azáltal továbbá, hogy az indítványozó ideje nagyrésztét otthonában, osztálytársaitól elzártan töltötte, álláspontja szerint a magánélethez való joga is sérült.
- [13] Az indítvány szerint sérült végül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is azáltal, hogy a közigazgatási hatóságok és a bíróság a döntésüket kizárólag a szakértői véleményekre alapították, az indítványozót a hatóság meg sem hallgatta, a bíróság pedig meghallgatta ugyan, de álláspontja szerint a nyilatkozatainak nem tulajdonított jelentőséget, arra az ítélet indokolásában sem tért ki. Az indítványozó meglátása szerint azáltal, hogy a bíróság által kirendelt eseti szakértő közvetlen belső intézményi kapcsolatban van a közigazgatási eljárásban eljáró

Szakértői Bizottsággal, a pártatlanság követelménye is megkérdőjeleződik. A Kúria befogadást visszautasító döntése végül az indítvány szerint a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmét idézte elő.

II.

[14] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

[...]

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

[15] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.

[16] 1.1. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel törvényes képviselője útján saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.

[17] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2022. március 16. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig 2022. május 12. napján, határidőben terjesztette elő a Fővárosi Törvényszék útján. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását mérlegelési jogkörében eljárva tagadta meg, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint egyaránt vizsgálható a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadása és a felülvizsgálati kérelemre okot adó alapügy tekintetében. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XI. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak.

[18] 1.2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdései állami intézményvédelmi, szabályozási, intézkedési kötelezettségeket rögzítenek, melynek elsődleges címzettjei

állami szervek {elsőként: 3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [44]; 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20]}. A XV. cikk (4) és (5) bekezdései államcélakat fogalmaznak meg, az alkotmányjogi panasz eljárás szempontjából nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak. Hasonlóan nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jogoknak a XI. cikk (2) bekezdése sem, amely az állam közoktatással kapcsolatos intézményvédelmi kötelezettségét rögzíti.

- [19] Az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása azonban önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott végzés által okozott alapjogi sérelmet. E körben az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslati lehetőségre {legutóbb például: 3309/2022. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [38]}, továbbá a jogorvoslathoz való jogból egyébként is csupán az a követelmény fakad, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosítani kell a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}, az indítványozó számára kedvező döntés meghozatala (ideértve a felülvizsgálati kérelem kötelező befogadását is) nem.
- [20] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [21] 1.3. Ugyancsak nem teljesíti a határozott kérelem követelményét és nem alkalmas érdemi elbírálásra az Alaptörvény XI. cikke szerinti művelődéshez való jog sérelmét állító indítványi elemnek azon része, melyben az indítványozó az Emberi Jogok Európai Egyezménye, illetőleg a CRPD egyezmény egyes rendelkezéseinek sérelmét állítja, az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének felhívásával. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény Q) cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3449/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja értelmében kizárólag jogszabály (és nem pedig egyedi bírói döntés) nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata kérhető, az Alkotmánybíróságnak pedig nincs hatásköre az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {lásd például: 13/2022. (VI. 2.) AB határozat, Indokolás [15]}. Ennek megfelelően az indítvány ezen elemeiben érdemi elbírálásra alkalmatlan.
- [22] 1.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [23] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróság a döntését kizárólag a szakértői véleményekre alapította, valamint a nyilatkozatainak nem tulajdonított jelentőséget, arra az ítélet indokolásában sem tért ki. Az indítványozó meglátása szerint azáltal, hogy a bíróság által kirendelt eseti szakértő közvetlen belső intézményi kapcsolatban van a közigazgatási eljárásban eljáró Szakértői Bizottsággal, a pártatlanság követelménye is megkérdőjeleződik.
- [24] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [25] Az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kizárólag olyan törvényességi, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [26] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető

a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően sem a bizonyítékok megfelelő értékelése, sem pedig a vonatkozó eljárási törvényeknek való megfelelés kérdését nem vizsgálhatja eljárása során.

- [27] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Kúria végzésében hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében az alperesi határozatot érdemben megvizsgálta, mérlegelte annak megalapozottságát, a határozat alapját képező szakértői véleményben foglaltak vitatása miatt az indítványozó indítványára az ügyben szakvéleményt szerzett be, és a szakvéleményben foglaltak értékelését követően hozta meg döntését. Az elsőfokú bíróság tényállás megállapítása nem volt iratellenes, értékelte a rendelkezésre álló, közigazgatási eljárás során beszerzett szakvéleményben foglaltakat és azt összevetette a perben beszerzett szakvéleménnyel. Ennek során figyelemmel volt arra is, hogy a felperes egészségügyi, mentális állapota, szociális viselkedése nem statikus, az folyamatosan változik. Az elsőfokú bíróság ítéletében e mérlegelésről számot adott, döntését okszerűen megindokolta, ezért kirívóan súlyos mérlegelési hiányosság, a bizonyítékok értékelésének megalapozatlansága nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság a szakértő elfogultságára vonatkozó konkrét bizonyíték hiányában szintén okszerűen állapította meg a szakértő elfogultságát (Kúriai végzés, Indokolás [15]–[17]).
- [28] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [29] 1.5. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek ítélte meg, hogy az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésével és a XV. cikk (1) illetve (2) bekezdéseivel összhangban áll-e az a bírói döntés, amely a sajátos nevelési igényű tanuló teljes integrált oktatás iránti kérelmét a szülő kérelmével ellentétesen elutasítja.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [31] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [32] 1. Az indítvány szerint az indítványozót hátrányos megkülönböztetés érte azáltal, hogy tanulmányainak folytatását – integrált oktatásra irányuló kérelme ellenére – egyéni munkarendben engedélyezte a bíróság, korlátozva ezzel az oktatáshoz való hozzáférést.
- [33] 2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásokban is vizsgálható az Alaptörvény XV. cikkének sérelme. Az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdéseinek az értelmezett tartalma ugyanis nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál {elsőként: 9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [26]; ennek nyomán az újabb gyakorlatból: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [26]; 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]; 3031/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [28]; 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]; 3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [60]; 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [59]; 3453/2021. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [34] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás,

vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tehát a védett tulajdonság szerint tett megkülönböztetést tiltja.

- [35] Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által állított hátrányos megkülönböztetés a XV. cikk (1) vagy (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XV. cikk (1) és (2) bekezdése megsértését is felhívta, a (2) bekezdést a „fogyatékoság” szerinti különbségtétel sérelme miatt, az Alaptörvény XI. cikke szerinti művelődéshez való jog részét képező ingyenes alapfokú oktatáshoz való jog sérelmével összefüggésben. „Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítélettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja” [3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27]]. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tehát az alapvető jogok körében, védett tulajdonság tekintetében tett megkülönböztetéseket tiltja, a diszkrimináció súlyosabb esetét fogalmazza meg.
- [36] A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) az értelmező rendelkezések között rögzíti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek valamennyien különféle fogyatékkal élnek: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány az indítványozó sajátos nevelési igényében megnyilvánuló fogyatékoságára és az oktatáshoz való jog állított sérelmére tekintettel a XV. cikk (2) bekezdése hatálya alá tartozik. Ennek igazolására – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének megfelelően – a szükségesség-arányosság kritériumrendszerében kerülhet sor.
- [37] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően áttekintette, hogy a jogalkotó intézményvédelmi kötelezettségének biztosítása során milyen különleges intézkedéssel védi, illetve támogatja a sajátos nevelési igényű tanulókat.
- [38] Az Nkt. 2. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, valamint ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, a szakköznevelési, illetve a szakiskolai nevelés-oktatásban, a készségfejlesztő iskola tekintetében pedig az utolsó gyakorlati évfolyam befejezéséig az állam közszolgálati feladata. Ingyenes az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló részére. A 3. § (6) bekezdése szerint a köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevételére, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.
- [39] Az Nkt. hatálybalépése óta önálló pontban, a törvény 28. pontjában foglalkozik a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésével, oktatásával. A 47. § (1) bekezdés szerint a sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével [47. § (2) bekezdés]. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében az SNI tanuló iskolai nevelése-oktatása történhet az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 75. § (2) bekezdése rendelkezik arról az esetről, amikor a sajátos nevelési igényű tanuló a Szakértői Bizottság véleménye alapján egyéni munkarendben folytatja a tanulmányait. Az Alkotmánybíróság megállapítja: a jogalkotó az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdéséből fakadó intézményvédelmi kötelezettségének tett eleget, amikor a fenti szabályozást megalkotta.

- [40] 4. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme összehasonlítható (azonos csoportba tartozó) személyi körön belül állapítható meg. A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket {elsőként az Alaptörvény hatálybalépését követően: 40/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; a későbbi gyakorlatból például: 3534/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Jelen esetben az Alkotmánybíróság homogén csoportnak az indítványozó általános iskolájának körzetéhez tartozó tanköteles gyermekek csoportját tekintette, figyelemmel arra, hogy a Szakértői Bizottság maga is akként foglalt állást, hogy az indítványozó (állapota alapján) tanulmányait a lakcím és tartózkodási helye szerint kötelező felvételt biztosító többségi általános iskolában folytathatja. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók ugyanis (állapotuktól függően, és arra tekintettel) adott esetben a többségi általános iskolában is képesek lehetnek tanulmányaik folytatására, melynek megítélése minden esetben szakkérdés.
- [41] 5. Tekintettel arra, hogy az indítványozó kifejezett kérelme ellenére más tanulókkal ellentétben nem folytatja a tanulmányait mindennapos iskolába járással, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a homogén csoporton belül az iskolába járás módja tekintetében az indítványozót megkülönböztetés érte, melynek forrása az alkotmányjogi panaszban támadott egyedi bírói döntés. A megkülönböztetés jelen esetben abban nyilvánult meg, hogy a bírói döntésből (illetőleg az azt megelőző határozatokból) fakadóan az indítványozó tankötelezettségének nem mindennapos iskolába járással tehetett eleget. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy ez a megkülönböztetés alkotmányosan igazolható-e. E körben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése jellemzően olyan tulajdonságokat nevesít, amelyek a társadalom sérülékeny, személyben rejlő tulajdonság mentén elkülöníthető csoportjait öleli át {lásd például: 9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság korábban már azt is rögzítette, hogy az egyén megváltoztathatatlan (saját elhatározásától nem függő, többnyire eleve adott) tulajdonságain alapuló megkülönböztetés általában tilos, mely csak kivételesen, rendkívül szigorú vizsgálat eredményeként igazolható {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy jelen esetben ilyen kivételes, a megkülönböztetést a konkrét egyedi esetben igazoló ok azonosítható-e.
- [42] 6. Az Alaptörvény XV. cikke szerinti megkülönböztetés igazolhatósága körében az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy ez a bírósági döntés nyomán kialakult megkülönböztetés alkotmányjogi értelemben szükséges volt-e.
- [43] Az Alaptörvény XI. cikke és XVI. cikk (3) bekezdése egymással összefüggésben, egymásra tekintettel szabályozza a művelődéshez (oktatáshoz) való jogot, illetve a tankötelezettséget. A művelődéshez való jog biztosítása körében az ingyenes és kötelező alapfokú oktatás biztosítása az állam intézményvédelmi kötelezettségéből fakad. Az állam intézményvédelmi kötelezettségével egyidejűleg az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdése pedig a szülők kötelezettségévé teszi a kiskorú gyermekük taníttatásáról való gondoskodást. Az ingyenes alapfokú oktatásban való részvétel ennek megfelelően nem csupán a gyermek jogosultságaként, hanem a szülők alaptörvényi kötelezettségeként, és ugyanakkor az állam intézményvédelmi kötelezettségének egyik nevesített elemeként is megfogalmazódik {ebben az értelemben: 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [33]}. A tanköteles gyermekek esetében a szülők kötelezettsége a gyermek iskoláztatása, az állam kötelezettsége pedig egy olyan intézményrendszer fenntartása, amely biztosítja valamennyi tanköteles gyermek számára az ingyenes alapfokú oktatást.
- [44] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy tényállása szerint az indítványozó nem vitatottan SNI gyermek volt, akinek az Nkt. 47. § (1) bekezdése értelmében joga, hogy különleges bánásmód keretében az állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön, a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint. Az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a szülő választja ki az SNI tanuló számára a megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével. Az Nkt. 47. § (1) bekezdése szerinti különleges bánásmód egy olyan, az SNI gyermekeket megillető jogosultság, mely az állam Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdése szerinti intézményvédelmi kötelezettségéből fakad, figyelemmel az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdéseire is. Ezen jogosultság biztosításának elmaradását vagy nyilvánvalóan nem megfelelő biztosítását az érintett gyermekek részben az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése szerinti művelődéshez való jog, részben a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma keretei között az Alkotmánybíróság eljárásában felhívhatják, jelen alkotmányjogi panasz tárgyához hasonlóan.

- [45] Ennek megfelelően, amennyiben valamely SNI tanuló oktatásával összefüggésben (az Nkt. szóhasználata szerint) különleges bánásmód biztosítására kerül sor, vagy éppen ellenkezőleg, ez a különleges bánásmód elmarad, az kivételes körülmények között alkotmányosan igazolható lehet, akkor, ha az minden esetben kizárólag a gyermek szakértői vélemény szerint meghatározott egészségi állapotán (és soha nem az oktatási intézmény által biztosítandó feltételeken) alapul, és megfelel a gyermek legjobb érdekének. További követelmény, hogy amennyire a gyermek egészségi állapota lehetővé teszi, törekedni kell az integrált oktatásra.
- [46] Még ebben az esetben is feltétel azonban, hogy az állam az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdése szerinti ingyenes alapfokú oktatás biztosítására vonatkozó kötelezettségét a lehető legteljesebb mértékben teljesítse, a szülőre kizárólag olyan mértékű anyagi terhet róva, amely a gyermek oktatásával szükségszerűen együtt jár, és a nem SNI gyermekek szüleinek is viselniük kell (így különösen az iskolába járás biztosítása, tanszerek megvásárlása stb.).
- [47] Figyelemmel arra, hogy az indítványozó jelen esetben egy „sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő, ép értelmű autizmus spektrum zavarral élő tanuló” (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [1]), akinek egészségi állapotát szakértői vélemény határozta meg, a tanulmányok folytatásának módja pedig ezen a szakértői véleményen alapult, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozót ért megkülönböztetés szükségességét elfogadta.
- [48] 7. Az egyébként alkotmányosan szükségesnek tekinthető különbségtétel igazolhatóságának az is feltétele, hogy a különbségtétel arányos legyen, azaz csak a feltétlenül szükséges, minimális mértékű különbségtételt eredményezze.
- [49] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy tárgya nem az volt, hogy az indítványozó teljesítheti-e a tankötelezettségét, hanem az, hogy ezt milyen formában teheti meg. Az eljárás során nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy az egyébként az Alaptörvény alapján kötelezően ingyenes alapfokú oktatásban való részvétel az indítványozó számára ne került volna biztosításra, az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy tárgya pedig egy oktatási határozat jogszerűségének vizsgálata volt, melynek alapja az indítványozó törvényes képviselője által kezdeményezett intézményváltás volt.
- [50] Az elsőfokú eljárásban közreműködő Szakértői Bizottság álláspontja szerint az indítványozónak a tanulmányait magántanulói státuszban kell folytatnia, míg a másodfokon kirendelt ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálatára szerint „a tanuló a tankötelezettségét magántanulóként és mindennapos iskolába járással is teljesítheti, de más-más feltételekkel” (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [4]). Ennek indoka kizárólag az indítványozó egészségi állapota (és nem a fogadó oktatási intézmény felszereltsége) volt a szakértői vélemény szerint: „a mindennapos iskolába járáshoz való alkalmazkodást a fokozatosság elve mellett lehet a felperes túlterhelése nélkül elérni”, a mindennapos iskolába járás pedig távlati tervként valósítható meg.
- [51] Tekintettel arra, hogy az indítványozó törvényes képviselője akként nyilatkozott, hogy „számára egyik alternatíva sem elfogadható, mivel azok nem a felperes érdekeit szolgálják” (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [5]), ezért a másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala szülői döntés hiányában döntött akként, hogy az indítványozó tankötelezettségét magántanulói státuszban folytassa. A Kormányhivatal döntése a szakértői vélemény keretei között maradt, az abban megjelölt két oktatási forma egyikét jelölte ki, az állam mögöttes intézményvédelmi felelősségének megfelelően eljárva azért, mert az indítványozó törvényes képviselője a szakértői véleményben megjelölt egyik oktatási formát sem fogadta el. Ilyen esetekben pedig, a 9/2021. (III. 17.) AB határozatból is következő módon az állam nem csupán jogosult, hanem egyenesen köteles is a szülő helyett fellépni, és a gyermek legjobb érdekének megfelelő döntést meghozni (Indokolás [68]). A 3467/2022. (XII. 6.) AB határozat kifejezetten azt a követelményt támasztja a szülő helyébe lépő állami szervek döntéseivel kapcsolatosan, hogy „a szülők kérelmével ellentétes döntés meghozatalára pedig csak széleskörű ellenbizonyítást követően, a gyermek legjobb érdekének figyelembevételével, részletesen megindokolt határozat keretében kerülhet sor” (Indokolás [41]), mely követelmények jelen esetben maradéktalanul teljesültek.
- [52] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indítványozó egészségi állapota nem jogkérdés, hanem orvosi szakkérdés, melynek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre. Az Alkotmánybíróság e körben azonban utal arra, hogy az eljárás során összesen három szakértői vélemény beszerzésére került sor, a hatósági eljárásban beszerzett szakértői vélemények megalapozottságát pedig a Fővárosi Törvényszék a perben kirendelt szakértői véleménnyel ellenőrizte (Kúriai végzés, Indokolás [15]). E körben az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy éppen az vetné fel a különbségtétel alaptörvény-ellenességét, ha az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok nem vonták volna mérlegelésük körébe az indítványozó állapotát értékelő szakértői véleményben foglaltakat döntéseik meghozatala során.

- [53] Figyelemmel arra, hogy az indítványozó oktatási formájának meghatározása több, egybehangzó (és a bírósági eljárás során is érdemben felülvizsgált) szakértői véleményen alapult; továbbá figyelemmel arra, hogy ezen szakértői vélemények kizárólag az indítványozó állapota (és nem pedig az őt fogadó oktatási intézmény felszereltsége és lehetőségei) alapján tettek javaslatot az indítványozó oktatási formájára; továbbá figyelemmel arra, hogy az eljáró hatóságok a szakértői vélemény szerinti vagylagos oktatási lehetőségek (magántanulói jogviszony, mindennapos iskolába járás, de más-más feltételekkel) közül azért választottak, mert az indítványozó törvényes képviselője egyik megoldást sem fogadta el, ugyanakkor azonban az eljárás a törvényes képviselő intézményváltási kérelmére indult; és végezetül különös figyelemmel arra, hogy a szakértői vélemények egyértelműen az indítványozó egészségi állapotának megfelelő, a fokozatos integrációjára törekvő oktatási formát javasolták, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyedi körülményei alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó oktatásának formájában megnyilvánuló különbségtétel az arányosság követelményét is teljesíti.
- [54] 8. Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [55] A határozatot eltérő indokolással támogatom.
- [56] A magántanulói státusz intézményesítése az ingyenes oktatáshoz való jog törvényi szintű korlátozását valósítja meg. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségességi-arányossági teszt elvégzésére – nézetem szerint – akkor lenne lehetőség, ha a magántanulói intézmény alapjogkorlátozó természetét tartalmazó jogszabályi rendelkezését vizsgálná felül az Alkotmánybíróság [bírói döntés esetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben eljárva].
- [57] A jelen esetben az eljáró bíróságok az ide vonatkozó – és eddig alkotmányosságukban meg nem kérdőjelezett – jogszabályokat alkalmazták, a szakértői véleményekben foglaltak figyelembe vételével. Ezt én olyan szakjogi természetű kérdésnek tekintem, amelyet az Alkotmánybíróság nem bírálhat felül.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

- [58] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1273/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 351. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.II.39.979/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (Kálmán és Társai Ügyvédi Iroda) útján benyújtott alkotmányjogi panaszukban az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 351. § (1) és (2) bekezdése és a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.II.39.979/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Kérelmüket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére alapozták.
- [2] 1.1. Az alapügy előzménye, hogy az indítványozók (az alapügyben felperesek) mint egy bank részvényei több mint 75%-ának tulajdonosai, illetve a bank volt vezető tisztségviselője keresetet nyújtottak be a Magyar Nemzeti Bank határozata ellen, amely a bank tevékenységi engedélyeit visszavonta, valamit elrendelte a végelszámolását.
- [3] A Fővárosi Törvényszék a 2021. február 2. napján megtartott nyilvános tárgyaláson a 106.K.700.216/2019/54. számú végzésével az eljárást megszüntette a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 81. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontjára, mert azt állapította meg, hogy közvetlen jogi érdekelttség hiányában a felpereseket perindítási jog nem illette meg.
- [4] Az indítványozók 2021. február 26. napján elektronikus úton fellebbezést terjesztettek elő az elsőfokú bíróság 106.K.700.216/2019/54. számú végzése ellen. A Fővárosi Törvényszék a 2021. március 10. napján kelt 106.K.700.216/2019/57. számú végzésével a fellebbezést a Kp. 102. § (1) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.
- [5] A törvényszék hivatkozott a Kp. 112. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 100. § (1) bekezdésére, amely szerint a fellebbezést – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az ítélet közlésétől számított tizenöt napon belül az elsőfokú bíróságnál kell benyújtani, valamint a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, a Pp. 351. § (1) bekezdésére, amely szerint a bíróság a határozatát – a (2) bekezdésében foglalt kivétellel – a kihirdetéssel közli. Megállapította, hogy az 54. sorszámú végzés a 2021. február 2. napján tartott nyilvános tárgyaláson kihirdetésre került, a 15 napos fellebbezési határidő pedig – figyelembe véve a február 6-i üzemzavart, amelyre tekintettel ez a nap a határidőbe nem számít bele – 2021. február 18-án telt le. Az indítványozók a fellebbezést azonban csak 2021. február 26-án nyújtották be elektronikusán, így fellebbezésük elkésztett. Rámutatott arra is, hogy az indítványozók a mulasztás igazolására igazolási kérelmet nem terjesztettek elő. A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék a fellebbezést a Kp. 102. § (1) bekezdése – miszerint az első fokon eljáró bíróság a fellebbezést visszautasítja, ha az elkésztett és az erre jogosult igazolási kérelmet nem terjesztett elő – alapján visszautasította.
- [6] Az indítványozók fellebbezést nyújtottak be, amelyben az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését kérték. Kifejtették, hogy a 2021. február 2-án tartott tárgyaláson kihirdetett eljárást megszüntető végzést csak 2021. február 15-én kézbesítették az indítványozók jogi képviselőjének. Állításuk szerint az eljárást megszüntető végzést

kihirdető tanácselnök a jegyzőkönyvben foglaltaktól eltérően nem ismertette az eljárást megszüntető végzés teljes indokolását, és a jegyzőkönyv tévesen tartalmazza a tárgyalás kezdetének időpontját, illetve nem tartalmazza az írásba foglalás napját. Álláspontjuk szerint a jogorvoslatra nyitva álló 15 napos határidőt nem a végzés és a rövidített indokolás kihirdetésétől, hanem a teljes indokolást tartalmazó jegyzőkönyv kézbesítésétől, 2021. február 15. napjától kell számítani. Így a 2021. február 26-án benyújtott fellebbezés nem tekinthető elkésettnek.

- [7] Kifogásolták azt is, hogy a végzésen csak a tanácselnök neve szerepel, illetve azt is, hogy az eljárást megszüntető végzést és a fellebbezést visszautasító végzést ugyanannak a tanácsnak az elnöke, ugyanaz a bíró írta alá, ami sérti a Pp. kizárásra vonatkozó szabályait.
- [8] A Kúria mint másodfokú bíróság a 2021. május 5. napján kelt Kpkf.II.39.979/2021/2. számú végzésében az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [9] A Kúriának az indítványozók fellebbezése kapcsán abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az eljárást megszüntető 54. sorszámú végzés elleni fellebbezési határidő mely napon kezdődött, annak tárgyaláson történt kihirdetésekor, vagy az azt tartalmazó jegyzőkönyv felperesek részére történő kézbesítésekor.
- [10] A Kúria rögzítette, hogy a Kp. a határozatok közzlése tárgyában nem tartalmaz rendelkezést, ezért a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán a Pp. 351. § (1) és (2) bekezdései alkalmazandók. A Pp. 351. § (1) bekezdése szerint a bíróság a határozatát – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetéssel közli. A Pp. 351. § (2) bekezdése szerinti esetek a perbeli esetben nem álltak fenn, így a Kúria megállapította, hogy az eljárást megszüntető végzést a tárgyalás napján, 2021. február 2. napján, annak kihirdetésekor kell közzélni tekinteni, vagyis a fellebbezési határidő azon a napon megindult.
- [11] A Kúria nem fogadta el az indítványozók azon hivatkozását, hogy a tanács késése miatt a tárgyalás 20 perccel később kezdődött, továbbá hogy azon nem az eljárást megszüntető végzés írásba foglalt, teljes szövege került kihirdetésre, mert a bírósági tárgyalásról készült jegyzőkönyv a Pp. 323. § (1) bekezdése alapján közokirat, amellyel szemben a Pp. 323. § (6) bekezdése szerint helye van ellenbizonyításnak, ilyenre azonban nem került sor. Az indítványozók az írásba foglalás napjának körében sem kérték a jegyzőkönyv kijavítását, kiegészítését.
- [12] A Kúria alaptalannak ítélte azt a hivatkozást is, miszerint a Kp. 112. § (3) bekezdése szerint a végzésre az ítélet szabályait kell alkalmazni, továbbá a Pp. 351. § (2) bekezdés a) pontja szerint a bíróság kézbesítés útján közli a felekkel az ítéletet, ezért az eljárást megszüntető végzést is a kézbesítés napján kell közzélni tekinteni. A Kúria szerint a kézbesítés tekintetében kizárólag a Kp. 84. § (2) bekezdése és az annak folytán alkalmazandó Pp. 351. §-a irányadó. Azt is megjegyezte, hogy a fenti érvelés elfogadása oda vezetne, hogy valamennyi végzést kézbesíteni kellene a feleknek, ami nyilvánvalóan nem volt a jogalkotó akarata, figyelemmel a Pp. 351. § (2) bekezdésére is.
- [13] A Kúria megállapította azt is, hogy az indítványozók helytelenül hivatkoztak arra, hogy jogszabálysértően járt el az elsőfokú bíróság azáltal, hogy a fellebbezett végzést kizárólag a tanácselnök írta alá, mert a Kp. 9. § (2) bekezdésének első fordulata szerint a bíróság tanácsának hatáskörébe utalt ügyekben az elnök vagy az általa kijelölt bíró tárgyaláson kívül megtehet minden intézkedést, és az ítélet kivételével meghozhat minden határozatot, amelyet a törvény a bíróság hatáskörébe utal. A Kúria megjegyezte, hogy alaptalan volt az a hivatkozás is, miszerint jogszabálysértő, hogy az eljárást megszüntető végzést és a fellebbezést visszautasító végzést ugyanaz a tanácselnök írta alá, mivel a Kp. 102. § (1) bekezdés c) pontja alapján a fellebbezés visszautasításáról az eljáró elsőfokú bíróságnak kell döntenie. A kizárás körében egyetértett az alperes fellebbezési ellenkérelmével, miszerint a Pp. 13. § (1) bekezdésében foglaltakat nem a fellebbezéssel megtámadott végzés meghozatala, hanem egy olyan jogorvoslati eljárás sértené, amelyben az elsőfokú döntésben résztvevő bíró járna el.
- [14] 1.2. Az indítványozók a Kúria fenti ítéletével szemben nyújtottak be – formálisan két különálló beadványban – alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bíróság úján, egyrészt a Kúria döntését, másrészt a Pp. 351. § (1) és (2) bekezdését kifogásolva.
- [15] Az indítványozók az Abtv. 27. § szerinti panaszukban a Kúria döntése alaptörvény-ellenességének indokolása körében elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állították egyrészt a tisztességes eljárás objektív követelményének megfelelő jogorvoslati kitanítás elmaradása miatt (a végzés a közzlése kifejezést tartalmazta, azt azonban „homályban hagyta”, mi minősül közzlésnek, a kihirdetés vagy a kézbesítés), másrészt a pártatlanság sérelmére tekintettel. Az indítványozók szerint a Kúria nem észlelte, hogy kizárt bíró vett részt az eljárásban. Az indítványozók szerint ugyanis a kizárás tekintetében nem a Pp. 13. § (1) bekezdését kell alkalmazni, hanem a Kp. 10. § (2) bekezdését, amely szerint

a perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal megtámadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett. Az indítványozók azt is előadták, hogy csak az elsőfokú bíróság 57. sorszámú végzéséből jutott a tudomásukra, hogy a bíróság szerint elmulasztották a fellebbezési határidőt, így a Kúriának a végzés elleni fellebbezésüket tartalmilag igazolási kérelemnek kellett volna tekintenie.

- [16] Az indítványozók szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogukat is, mivel a szóbeli indokolás alapján még akkor sem lehetne hatékony jogorvoslatot előterjeszteni, ha a végzés teljes szövege felolvasásra kerülne a tárgyaláson, a Pp. 350. §-a ugyanis csak az indokok rövid ismertetését írja elő, így bizonyítás nélkül azt kell vélelmezni, hogy a perbeli esetben is így történt.
- [17] Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszukban – a tényállás részletes ismertetését és a befogadási feltételek valószínűsítését követően – a kifogásolt jogszabályi rendelkezések tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állították. A jogszabályi rendelkezések alaptörvényellenességének indokolása keretében előadták, hogy a Pp. és Kp. rendelkezéseinek akként történő értelmezése, melynek eredményeképpen a bíróság az 54. számú végzésének csupán röviden előadott indokok felolvasása mellett történő ismertetésével együtt a fellebbezési határidő elindul, alaptörvény-ellenes. Az indítványozók szerint nem lehet kizárólag a Pp. 351. § (1) bekezdését alkalmazni, hanem a Kp. 112. § (3) bekezdését kell alkalmazni, amely a végzésekre az ítélet szabályait rendeli alkalmazni. Azt is állították, hogy a felperesi jogi képviselőknek a fellebbezés kezdő időpontját illető esetleges „tévedés” a végzés jogorvoslati kitanításának homályos volta is elősegítette, mivel az a „közlés” kifejezést alkalmazta, azt azonban „homályban hagyta”, hogy mi minősül közlésnek, a kihirdetés vagy kézbesítés.
- [18] Az indítványozók álláspontja szerint a Pp. 351. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont nyelvtani értelmezéséből valóban az következik, hogy a tárgyaláson jelen lévő fél részére a tárgyaláson hozott fellebbezhető végzést nem kell kézbesítés útján közölni, hanem az az (1) bekezdés főszabálya folytán már a szóbeli kihirdetéssel közöltnek tekintendő, tehát a fellebbezési határidő a kihirdetéssel kezdődik. Ez azt jelenti, hogy a tárgyaláson kihirdetett végzessel szemben a tárgyaláson jelen volt félnek az indokok rövid szóbeli ismertetése alapján kell fellebbezését előterjesztenie, hiszen az ilyen végzés egyáltalán nem kerül kézbesítésre. Ezzel szemben az indítványozók álláspontja az, hogy a jogorvoslati jog hatékony érvényesítéséhez elkerülhetetlen a jogorvoslattal érintett határozat indokolásának pontos ismerete. Ezért valamennyi tárgyaláson hozott fellebbezhető végzést kézbesítés útján kell közölni, nem csak a tárgyalásra nem szabályszerűen idézett és a tárgyalást elmulasztó féllel szemben, hanem azzal a féllel is, aki a tárgyaláson jelen volt. A Pp. 351. §-ának az a rendelkezése, amely szerint a tárgyaláson jelen lévő félnek nem kell kézbesíteni a tárgyaláson hozott fellebbezhető végzést, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jogot.
- [19] 2. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz kérelemmel összefüggésben *amicus curiae* beadványt nyújtott be.

II.

- [20] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [21] 2. A Pp. támadott rendelkezése:

„351. § [A határozatok közlése]

(1) A bíróság a határozatát – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetéssel közli.

(2) A bíróság kézbesítés útján közli:

a) az ítéletet és a bírósági meghagyást a felekkel,

b) a tárgyaláson hozott végzést azzal a féllel, aki a tárgyalásra nem volt szabályszerűen megidézve,

- c) a tárgyaláson hozott perfelvételt lezáró végzést és az olyan végzést, amely új határnap kitűzésére vonatkozik, vagy amely ellen külön fellebbezésnek van helye, azzal a féllel, aki a tárgyalást elmulasztotta,
 d) a tárgyaláson kívül hozott végzést az érdekelt féllel és
 e) az eljárás során hozott minden határozatot azzal a személlyel, akinek érdekében az ügyész, valamint a perindításra feljogosított személy az eljárást megindította.”

[22] 3. A Pp. érintett rendelkezései:

„349. § (4) A tárgyaláson hozott végzést a bíróság jegyzőkönyvbe – folyamatos felvétel készítése esetén a jegyzőkönyv írásbeli kivonatába is – foglalja. Ebben az esetben a végzés csak a rendelkező részt, a perorvoslati részt és az indokolást tartalmazza.”

„350. § [A határozatok kihirdetése]

(1) A bíróság a tárgyaláson hozott határozatát a tárgyaláson, a tárgyalás berekesztése folytán hozott határozatát – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – a tárgyalás napján hirdeti ki.

(2) A tárgyaláson hozott határozat kihirdetése a rendelkező rész ismertetéséből, a határozat elleni fellebbezés lehetőségéről, benyújtásának a helyéről és a határidejéről történő tájékoztatásból és az indokok ismertetéséből áll.

(3) A tárgyalás berekesztése folytán hozott határozat rendelkező részét – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – a határozat kihirdetése előtt le kell írni és azt az egyesbírónak vagy a tanács elnökének és tagjainak alá kell írniuk. A határozat kihirdetése a rendelkező rész felolvasásából, a határozat elleni fellebbezés lehetőségéről, benyújtásának a helyéről és a határidejéről történő tájékoztatásból és az indokok rövid ismertetéséből áll.

(4) A bíróság a tárgyalás berekesztését követően az ítélet meghozatalát és kihirdetését – legfeljebb harminc napra – elhalaszthatja. Ebben az esetben a kihirdetés határnapját egyidejűleg kitűzi, a meghozott határozatot a kihirdetés napjáig írásba foglalja és a határozatot a kihirdetés határnapján a (3) bekezdésben meghatározott módon kihirdeti.

(5) A határozat kihirdetése során az indokok ismertetése elmarad, ha a határozatot e törvény szerint nem kell megindokolni.

(6) Ha az ítélet kihirdetésekor valamennyi fél jelen van és a (4) bekezdésben foglaltak alkalmazására nem került sor, a bíróság az ítélet kihirdetését követően valamennyi felet nyilatkoztatja arról, hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy az írásba foglalt ítélet rövidített indokolást tartalmazzon. A bíróság ennek megtörténtét, valamint a nyilatkozatok tartalmát a jegyzőkönyvben – folyamatos felvétel készítése esetén a jegyzőkönyv írásbeli kivonatában is – feltünteti. A felek nyilatkozatára nincs szükség, ha valamennyi fél lemondott a fellebbezési jogáról.”

„161. § (2) Ha az írásbeli jegyzőkönyv vagy a jegyzőkönyv írásbeli kivonata az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készül, vagy az írásbeli jegyzőkönyv a 159. § (3) bekezdése szerinti módon készül, az írásbeli jegyzőkönyv vagy az annak tartalmát összefoglaló hangfelvétel, illetve a jegyzőkönyv írásbeli kivonata hivatalból vagy az elnök engedélyével a feleknek az eljárási cselekménnyel egyidejűleg tett megjegyzései alapján is kiegészíthető és módosítható. A felek erre vonatkozó kérelmét – annak elutasítása esetén – az írásbeli jegyzőkönyvben, a jegyzőkönyv írásbeli kivonatában fel kell tüntetni. A módosítás folytán szükségtelenné vált szövegrészeket úgy kell törölni, hogy a törölt szövegrész olvasható maradjon.

III.

[23] 1. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.

[24] 2. Az indítványozók az Abtv. 27. § szerinti panaszukban a Kúria döntése alaptörvény-ellenességének indokolása körében elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állították a megfelelő jogorvoslati kitanítás elmaradása miatt, másrészt a pártatlanság sérelmére tekintettel. Az indítványozók szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslatihoz való jogukat is, mivel a szóbeli indokolás alapján még akkor sem lehetne hatékony jogorvoslatot

előterjeszteni, ha a végzés teljes szövege felolvasásra kerülne a tárgyaláson, a Pp. 350. §-a ugyanis csak az indokok rövid ismertetését írja elő, így bizonyítás nélkül azt kell vélelmezni, hogy a perbeli esetben is így történt.

- [25] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem – többek között – akkor határozott, ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [(1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a megfelelő jogorvoslati kitanításra vonatkozó kifogása tekintetében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben önálló – a Pp. 351. §-ára vonatkozó indokolástól eltérő – indokolást nem adtak elő. Az indítványozó kérelme az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság tekintetében megfelel a határozott kérelem követelményének.
- [26] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a pártatlansággal összefüggésben megfelel-e az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi befogadási feltételeknek.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria megvizsgálta a pártatlanságra vonatkozó indítványozói érvelést és döntésének indokolásában rámutatott, hogy az alperes fellebbezési ellenkérelmével ért egyet, miszerint a Pp. 13. § (1) bekezdését kell alkalmazni a konkrét ügyben. Az Alkotmánybíróság elvi alapokon álló következetes gyakorlatának megfelelően nem bocsátkozhat annak vizsgálatába, hogy a kizárás tekintetében a Pp. 13. § (1) bekezdését vagy az indítványozó állításának megfelelően, a Kp. 10. § (2) bekezdését kell-e alkalmazni, mivel ennek eldöntése a bíróság hatáskörébe tartozó szakjogi kérdés.
- [28] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.II.39.979/2021/2. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt mint önálló petitumot az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [30] 3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek. A 2022. március 1-én tartott tanácsülésén az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ebben a tekintetben megfelel az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási feltételnek, mert felmerül alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy összhangban van-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való joggal a Pp. 351. § (1) bekezdése, amely szerint a bíróság a tárgyaláson hozott végzést a tárgyaláson jelen lévő féllel kihirdetéssel közli, így a kihirdetés a fellebbezési határidő kezdő napja.
- [31] A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt érdemben bírálta el.

IV.

- [32] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [33] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként a kifogásolt rendelkezés előzményeit és szabályozási környezetét tekintette át.
- [34] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 218. § szerint a tárgyalás folyamán hozott végzéseket és az ítéletet a tárgyalás napján ki kellett hirdetni. A kihirdetést azonban az ítéletre nézve – legfeljebb tizenöt napra – a bíróság elhalaszthatta azzal, hogy a kihirdetés határnapját nyomban ki

kellett tűzni, és a határozatot a kihirdetés napjáig írásba is kellett foglalni. A határozat rendelkező részét a határozat kihirdetése előtt írásba kellett foglalni és azt a tanács tagjainak alá kellett írniuk. A határozatok kihirdetése a rendelkező rész felolvasásából és az indokok rövid ismertetéséből állt; az utóbbi elmaradt, ha a határozatot a törvény szerint nem kellett megindokolni.

- [35] A régi Pp. 219. § (1) bekezdés a)–e) pontjai határozták meg, hogy milyen esetben kellett a polgári eljárás során hozott bírósági határozatokat kézbesítés útján közölni. Kézbesítés útján kellett közölni az ítéletet a felekkel; a tárgyaláson hozott végzést azzal a féllel, aki a tárgyalásra nem volt szabályszerűen megidézve; a tárgyalás folyamán hozott olyan végzést, amely új határnap kitűzésére vonatkozik, vagy amely ellen külön fellebbezésnek van helye, azzal a féllel, aki a tárgyalást elmulasztotta; a tárgyaláson kívül hozott végzést az érdekelt féllel; az eljárás során hozott minden határozatot azzal a személlyel, akinek érdekében az ügyész, illetőleg a külön jogszabállyal erre feljogosított személy vagy szervezet az eljárást megindította.
- [36] A (2) bekezdés értelmében a határozatot – kivéve, ha annak kihirdetését a bíróság elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb tizenöt napon belül kellett írásba foglalni és az írásba foglalást követő nyolc napon belül kézbesíteni kellett. Ha az ítélet kihirdetését a bíróság elhalasztotta, a kihirdetéskor jelen lévő feleknek a bíróság az írásba foglalt ítéletet nyomban kézbesítette, a meg nem jelent feleknek pedig nyolc napon belül kézbesítette. A felek részére a határozatnak nemcsak a rendelkező részét, hanem indokolását is kézbesíteni kellett, kivéve, ha a határozatot a törvény szerint nem kell megindokolni. A (3) bekezdés szerint az olyan határozatot, amely nem esik az (1) bekezdés alá, már a kihirdetéssel közöltnek kellett tekinteni.
- [37] A közlésnek a Pp. szabályai értelmében – egyezően a régi Pp. rendelkezéseivel – két módja van: a kihirdetés és a kézbesítés.
- [38] A Pp. 350. §-a szerint a bíróság a tárgyaláson hozott határozatát a tárgyaláson, a tárgyalás berekesztése folytán hozott határozatát – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – a tárgyalás napján hirdeti ki. A tárgyaláson hozott határozat kihirdetése a rendelkező rész ismertetéséből, a határozat elleni fellebbezés lehetőségéről, benyújtásának a helyéről és a határidejéről történő tájékoztatásból és az indokok ismertetéséből áll. A tárgyalás berekesztése folytán hozott határozat rendelkező részét – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – a határozat kihirdetése előtt le kell írni, és azt az egyesbírónak vagy a tanács elnökének és tagjainak alá kell írniuk [Pp. 350. § (3) bekezdés]. A határozat kihirdetése a rendelkező rész felolvasásából, a határozat elleni fellebbezés lehetőségéről, benyújtásának a helyéről és a határidejéről történő tájékoztatásból és az indokok rövid ismertetéséből áll. A bíróság a tárgyalás berekesztését követően az ítélet meghozatalát és kihirdetését – legfeljebb harminc napra – elhalaszthatja [Pp. 350. § (4) bekezdés]. Ebben az esetben a kihirdetés határnapját egyidejűleg kitűzi, a meghozott határozatot a kihirdetés napjáig írásba foglalja és a határozatot a kihirdetés határnapján a (3) bekezdésben meghatározott módon kihirdeti.
- [39] A Pp. a régi Pp.-vel azonos körben határozta meg azokat a határozatokat, amelyek esetében fontos, hogy a közlés joghatásai ne a szóbeli, hanem az írásbeli tudomásra jutással, tehát a kézbesítés útján álljanak be. A törvény a kézbesítéssel történő közlés idejét és módját – a határidők kivételével – a régi Pp.-vel egyezően rendezi.
- [40] A Pp. 351. § (1) bekezdése szerint a bíróság a határozatát – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetéssel közli. A bíróság kézbesítés útján közli: az ítéletet és a bírósági meghagyást a felekkel, a tárgyaláson hozott végzést azzal a féllel, aki a tárgyalásra nem volt szabályszerűen megidézve, a tárgyaláson hozott perfelvételt lezáró végzést és az olyan végzést, amely új határnap kitűzésére vonatkozik, vagy amely ellen külön fellebbezésnek van helye, azzal a féllel, aki a tárgyalást elmulasztotta, a tárgyaláson kívül hozott végzést az érdekelt féllel és az eljárás során hozott minden határozatot azzal a személlyel, akinek érdekében az ügyész, valamint a perindításra feljogosított személy az eljárást megindította.
- [41] A Pp. 351. § (3)–(5) bekezdése értelmében a bíróság a határozatot – kivéve, ha az ítélet meghozatalát és kihirdetését elhalasztotta – annak meghozatalától számított legkésőbb harminc napon belül írásba foglalja, és az írásba foglalást követő három napon belül elrendeli annak kézbesítését. Ha a bíróság az ítélet meghozatalát és kihirdetését elhalasztotta, az írásba foglalt ítéletet a kihirdetéskor jelen lévő feleknek nyomban kézbesíti, a meg nem jelent felek részére pedig három napon belül elrendeli a kézbesítését. A felek részére a határozatnak nemcsak a rendelkező részét, hanem indokolását is kézbesíteni kell, kivéve, ha a határozatot e törvény szerint nem kell megindokolni.
- [42] 2. Az Alkotmánybíróság a következőkben összefoglalta az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog lényeges ismérveit.
- [43] Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ez az alapjog megköveteli, hogy „az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló határozat [döntés] tekintetében a jogorvoslat biztosítsa

- a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén.” {5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31; 3111/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [44] A jogorvoslathoz való jog, mint az érdemi, illetve eljárást befejező döntésekkel szembeni jogorvoslat kezdeményezéséhez való jog a másik oldalról azt is jelenti, hogy nemcsak az ügy érdemében való döntéshozatalt megelőző döntésekkel szembeni jogorvoslat nem következik kényszerítően a jogorvoslathoz való jogból, hanem az ügy érdemében hozott, eljárás lezáró döntést követő egyszeri jogorvoslati lehetőség utáni további jogorvoslati lehetőségek biztosítása sem. „Abban is egyértelmű a gyakorlat, hogy a jogorvoslathoz való jogból mint alapjogból az adott hatósági, illetve bírósági döntés ellen biztosított rendes jogorvoslati eszközök igénybevétele következik.” {1319/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 690, 691; 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [45] A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [46] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát alapvetően az eljárást befejező döntések tekintetében is alkotmányos elvárás a jogorvoslat biztosítása. Jelen ügyben az indítványozók nem is a jogorvoslat hiányát kifogásolták, mivel a fellebbezés jogszabályi lehetősége számukra biztosított volt, hanem azt kifogásolták, hogy a Pp. 351. § (1) bekezdése szerint a bíróság a határozatát főszabály szerint kihirdetéssel közli, kivételt a tárgyaláson hozott végzés tekintetében a (2) bekezdés alapján csak a tárgyalásra nem szabályszerűen megidézett személyek képeznek, akikkel a bíróság kézbesítés útján közli a döntést, így a tárgyaláson jelen lévők félnek az indokok rövid szóbeli ismertetése alapján kell a tárgyaláson kihirdetett végzéssel szemben fellebbezést előterjeszteni. Az indítványozók szerint a jogorvoslati jog hatékony érvényesítéséhez elkerülhetetlen a jogorvoslattal érintett határozat pontos ismertetése. Tehát az indítványozók szerint a tárgyaláson hozott fellebbezhető végzés kézbesítésének, azaz az írásbeliségnek a hiányában sérül a hatékony jogorvoslathoz való jog. Ezért az Alkotmánybíróságnak azt a kérdést kellett eldöntenie, hogy az írásbeliség garanciája a jogorvoslathoz való jog gyakorlása szempontjából mellőzhetetlen alkotmányos követelményt képez-e.
- [47] 3. Az Alkotmánybíróság ezt a kérdést már korábban megvizsgálta a 1236/B/1996. AB határozatában a régi Pp. 219. § (1) és (3) bekezdése tekintetében a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, és elutasította az indítványt.
- [48] Az Alkotmánybíróság határozatának indokolásában megállapította: „Az eljárást megszüntető végzés nem ítélet hatályú határozat. Nem teremt »ítélt dolgot«, sőt magának a megszüntetett pernek a megindításhoz fűződő joghatásai is – meghatározott feltételek teljesítésével – fenntarthatók. Következményeiben sem olyan súlyú döntés tehát, amelynél az írásbeliség garanciája a jogorvoslathoz való alapvető jog gyakorlása szempontjából mellőzhetetlen alkotmányos követelmény lenne. A perrendi szabályok értelmében a kihirdetésnél a tárgyaláson jelen lévő féllel a határozat rendelkezését és az indokolás lényegét ismertetni kell (Pp. 218. §). A félnek módjában áll tehát, hogy a határozat lényegének ismeretében eldönthesse: kíván-e jogorvoslattal élni. A jogorvoslathoz való alapvető joggal kapcsolatos alkotmányos követelményeket az ilyen jellegű határozatoknál nem sérti az, hogy a fellebbezési határidő a kihirdetéssel veszi kezdetét.” (1236/B/1996. AB határozat, ABH 1997, 687, 689.)
- [49] Az Alkotmánybíróság tehát a régi Pp. vizsgálata során megállapította, hogy nem vet fel alkotmányossági aggályokat az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal összefüggésben az anyagi jogerőt nem eredményező permegszüntető végzés kihirdetéssel való közlése a tárgyaláson jelen lévő féllel és a fellebbezés határidejének a kihirdetés időpontjával való megindulása.

- [50] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően megvizsgálta, hogy a Pp. 351. § (1) és (2) bekezdései korlátozzák-e a jogorvoslathoz való jogot azzal, hogy a tárgyaláson jelen lévő fél részére a tárgyaláson hozott fellebbezhető végzést nem kell kézbesítés útján közölni, hanem az már a szóbeli kihirdetéssel közöltnek tekintendő.
- [51] Az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy annak eldöntése során, mely határozatok esetében álljanak be a közlés joghatásai szóbeli, és mely esetekben írásbeli tudomásra jutással, tehát kézbesítéssel, a jogalkotó – hasonlóképpen a jogorvoslati rendszer kialakításához – nagyfokú szabadsággal rendelkezik. Ugyanakkor a határozat közlése egy minősített tudomásra hozatalt jelent, amelynek a jogorvoslathoz való jog gyakorlása szempontjából is különös jelentősége van, mivel a fellebbezési határidőt a közléstől kell számítani.
- [52] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog megköveteli, hogy a jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott jogsérelem orvoslására. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogorvoslathoz való jog hatékony érvényesülését több tényező befolyásolja, így többek között a jogorvoslat elintézésére szabott határidő, a kézbesítés szabályszerűsége, a határozat megismerhetőségének tényleges lehetősége {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [106]}.
- [53] A Pp. 351. § (1) és (2) bekezdése alapvetően két esetkör tekintetében rendeli el a bírósági döntés írásbeli közlését, azaz annak kézbesítését. Egyrészt, ha a fél nem vett részt azon az eljárási cselekményen, amelynek során a bíróság döntést hozott, így kizárólag így van lehetősége a döntés megismerésére. Másrészt, ha a bíróság az ügy érdemében hoz határozatot, mivel a határozathoz – a jogorvoslati jog gyakorlásának hiányában vagy azt követően – anyagi jogerőhatás társul. Ezzel szemben az eljárást megszüntető végzés formálisan lezárja ugyan az eljárást, ugyanakkor az eljárás alapját képező jogvitát érdemben nem dönti el, azaz anyagi jogerőhatás nem társul hozzá.
- [54] A bírósági határozat megismerhetőségének lehetőségével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy – a Pp.-ben foglalt eljárási garanciák betartása mellett – az indokolás szóbeli közlés esetén is tartalmaznia kell a határozat indokait, illetve a jegyzőkönyvbe foglalt írásbeli határozat tartalma nem térhet el a kihirdetésekor szóban a felek tudomására hozott határozati tartalomtól. A felek ezen túlmenően a jegyzőkönyv pontosítását kérhetik, arra észrevételt tehetnek [Pp. 349. § (4) bekezdés, 161. § (2) bekezdés]. A határidőben előterjesztett fellebbezés a fellebbező fél a határidő letelte után is kiegészítheti. A fenti rendelkezések biztosítják, hogy a fellebbező fél hatékony jogorvoslati lehetősége a határozat szóbeli kihirdetése esetén se sérüljön.
- [55] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határozat szóbeli közlésének a kifogásolt jogszabályi rendelkezésben foglalt előírása nem korlátozza a hatékony jogorvoslatot, ezért az megfelel a jogorvoslathoz joggal kapcsolatos alkotmányos követelményeknek.
- [56] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében elutasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3372/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2023. (III. 14.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 234. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint fellebbezési bíróság Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria mint fellebbezési bíróság Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.624/2020/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 37.P.23.380/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 234. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [3] Kérelmét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére alapozta, de az Alaptörvény egyéb rendelkezéseire is hivatkozott: Nemzeti Hitvallás 15. és 16. bekezdés, B) cikk (1) bekezdés, E) cikk (2) bekezdés, M) cikk (2) bekezdés, Q) cikk (2) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés és 28. cikk.
- [4] 1.1. Az alapügy előzménye, hogy a Fővárosi Törvényszék a 2020. március 4-én kelt ítélete elutasította az indítványozónak (az alapügyben felperes) az indítványozó, valamint az I. és II. rendű alperesek között 2007. február 7-én megkötött svájci frank alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása, másodlagosan a szerződés hatályossá nyilvánítása iránti, a II. rendű alperes fentiek tūrésére való kötelezése iránti, valamint az I. rendű alperes ellenszolgáltatás nélkül maradt adminisztrációs díj és jogosulatlan ügyleti kamat, továbbá ezek késedelmi kamata megfizetésére kötelezése iránti keresetét. Kötelezte az indítványozót, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 133 567 forint perköltséget, valamint teljes egészében viselje pártfogó ügyvédjének díját. Megállapította, hogy a 126 200 forint feljegyzett eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad. Az ítélet perorvoslati figyelmeztetése szerint az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye. A másodfokú eljárásban a jogi képviselet kötelező, ezért a fellebbezést benyújtó félnek jogi képviselőt szükséges alkalmaznia. Ha a fellebbezést benyújtó fél jogi képviselővel nem rendelkezik, a fellebbezést a bíróság hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja. A fellebbezést benyújtó fél pártfogó ügyvédi képviselet biztosítása iránti esetleges kérelmét a jogi segítségnyújtó szolgálatnál terjesztheti elő.
- [5] Az elektronikusan kézbesített elsőfokú ítéletet az indítványozó korábbi jogi képviselője a letöltési igazolás szerint 2020. március 20-án letöltötte. Azt követően az indítványozó április 15-én a fellebbezési határidő meghosszabbítása iránti kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy jogi képviselőt kíván váltani, a jelenlegi pártfogó ügyvédje kirendelésének megszüntetése és az új pártfogó ügyvéd kirendelése azonban hosszabb időt vesz igénybe, és ennek megtörténteig a fellebbezést nem tudja elkészíteni. Az elsőfokú bíróság az indítványozó fellebbezési határidő meghosszabbítása iránti kérelmét elutasította és megállapította, hogy az ítélet 2020. május 1-jén jogerőre emelkedett. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés benyújtására nyitva álló, a régi Pp. 234. § (1) bekezdésében meghatározott, és a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről

- szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 97. § (2) bekezdése szerinti meghosszabbodott fellebbezési határidő 2020. április 30-án letelt.
- [6] Az indítványozó 2020. augusztus 31-én az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, egyben a fellebbezési határidő elmulasztása miatt igazolási kérelemmel élt. Késedelme kimentése érdekében előadta, hogy a korábbi jogi képviselőjének jelezte fellebbezési szándékát, azonban azt nem kívánta rajta keresztül előterjeszteni, mivel álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban nem az ő érdekeit szem előtt tartva járt el. Az indítványozó 2020. június 8-án kelt levelében kérte új pártfogó ügyvéd kirendelését. A kérelmét a XI. kerületi Kormányhivatal a részére 2020. július 7-én kézbesített határozatával elutasította arra hivatkozással, hogy pártfogó ügyvédre nem jogosult. Időközben anyagi segítséghez jutott, és saját költségén megbízott ügyvéd útján terjesztette elő a fellebbezést és a fellebbezési határidő elmulasztása miatti igazolási kérelmét.
- [7] A Fővárosi Ítéltábla a 2020. október 8-án kelt 6.Pf.20.624/2020/2. számú végzésével elutasította az indítványozó igazolási kérelmét, a fellebbezését pedig hivatalból elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy az indítványozó a 2020. április 15-én előterjesztett fellebbezési határidő meghosszabbítása iránti kérelme szerint a fellebbezésre nyitva álló határidő alatt rendelkezett jogi képviselővel és saját előadása szerint kizárólag az akadályozta a fellebbezés előterjesztésében, hogy a pártfogó ügyvédje képviseleti tevékenységével nem volt elégedett és más jogi képviselő útján kívánt a jogorvoslati jogával élni.
- [8] Az ítéltábla álláspontja szerint a mulasztás kimentése akkor lehet eredményes, ha a felet valamilyen akaratától független, objektív körülmény akadályozza a határidő betartásában. A jogi képviselővel való elégedetlenség azonban nem tekinthető az indítványozó személyén kívül álló körülménynek. Az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy az akkori pártfogó ügyvédje útján az arra nyitva álló határidőn belül benyújtsa a régi Pp. 235. § (1) bekezdése szerinti minimális tartalmi követelményeknek megfelelő fellebbezést azzal, hogy annak részletes indokolását már az új jogi képviselője útján terjessze elő, és a másodfokú eljárás során már az új jogi képviselő lássa el a képviseletét.
- [9] Az ítéltábla rámutatott arra is, hogy a fellebbezési határidő meghosszabbításának kérelmezése nem egyenértékű a fellebbezés tényleges előterjesztésével.
- [10] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Kúria mint fellebbezési bíróság a 2021. július 1-jén kelt Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzésével helybenhagyta az ítéltábla végzését. A Kúria egyetértett az ítéltábla álláspontjával, miszerint nem volt objektív akadálya a fellebbezés meglévő jogi képviselő útján, határidőben történő benyújtásának, majd esetleges későbbi részletes indokolásának, kiegészítésének. A jogi képviselővel szembeni bizalomvesztés csak akkor képezhetette volna megalapozott igazolási kérelem alapját, ha az indítványozó adott volna megbízást a korábbi jogi képviselő részére a fellebbezés előterjesztésére, azonban azt a képviselő nem teljesítette.
- [11] A Kúria rámutatott arra is, hogy az új pártfogó ügyvéd kijelölésével kapcsolatos eljárás elhúzódása valóban igazolási kérelem alapját képezhetette volna, de az indítványozónak a korábbi jogi képviselője útján is lehetősége volt a fellebbezés határidőben történő előterjesztésére, másrészt az indítványozó nem számíthatott alappal arra, hogy a fellebbezésre nyitva álló (esetleg meghosszabbított) határidő alatt sor kerülhetett volna új pártfogó ügyvéd kijelölésére.
- [12] A Kúria hivatkozott arra is, hogy az indítványozónak a határidő meghosszabbítására irányuló kérelme sem alakoszerű megjelölése, sem tartalma alapján nem minősült fellebbezésnek, mivel azt egyéb beadványként nyújtotta be az indítványozó, és csupán annak a szándékát fejezte ki, hogy fellebbezést kíván előterjeszteni. A Kúria szerint minderre tekintettel az indítványozó nem volt elzárva jogorvoslati joga gyakorlásától, azonban azzal határidőben nem élt, és igazolási kérelmében nem valószínűsítette a mulasztás vétlenségét.
- [13] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. § szerinti panaszában egyrészt kifogásolta a Fővárosi Törvényszék 37.P.23.380/2019/6. számú ítéletét arra hivatkozással, hogy az elsőfokon eljáró bíróság eljárása nem volt pártatlan, ezért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt pártatlanság követelményét. Az indítványozó támadta a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.624/2020/2. számú végzését és a Kúria Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzését is azzal az indokolással, hogy az igazolási kérelmének elutasítása során sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem vizsgálta meg a Kormányhivatal jogszerűtlen eljárását, valamint az elsőfokú bíróság, illetve a pártfogó ügyvéd szintén jogszerűtlen eljárását, illetve az eljáró bíróságok nem indokolták meg, hogy ezt miért nem tették meg. Ezért a kifogásolt bírói döntések sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslati jogot.

- [14] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a régi Pp. 234. § (1) bekezdése tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állította. A jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása keretében előadta, hogy a támadott határidő a kötelező jogi képviselőre, illetve a fellebbezés teljességének követelményére tekintettel olyan rövid, hogy az gátolja a bírósághoz való hatékony hozzáférést, illetve a jogorvoslathoz való jog hatékony érvényesülését. A kifogásolt jogszabályi rendelkezés – a devizaperek bonyolultságára, uniós joggal való érintettségére és a határidő-hosszabbítás lehetőségének hiányára, valamint a fellebbezés részletes indokolására tekintettel – nem biztosított kellő időt arra, hogy a fellebbező fél a fellebbezés benyújtását átgondolja, illetve a fellebbezését előterjessze.
- [15] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével azonos tartalommal biztosítja a bírósághoz való hozzáférést, illetve a hatékony jogorvoslathoz való jogot, illetve az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több ítéletében megállapította, hogy a rövid, adott esetben kéthetes, illetve 15 napos jogorvoslati határidő nem felel meg a hatékony jogorvoslat követelményének (C-176/17. számú ügy, C-448/17. számú ügy, C-632/17. számú ügy).
- [16] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében „iránymutató, kiegészítő, háttér rendelkezéseként” hivatkozott az Alaptörvény egyéb rendelkezéseire [Nemzeti Hitvallás 15. és 16. bekezdés, B) cikk (1) bekezdés, E) cikk (2) bekezdés, M) cikk (2) bekezdés, Q) cikk (2) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk], melyekkel „együtt olvasott” Alaptörvényben biztosított jogait sérti a kifogásolt jogszabályi rendelkezés és a támadott bírói döntések.
- [17] Az igazságügyi miniszter az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz kérelemmel összefüggésben *amicus curiae* beadványt nyújtott be. Az igazságügyi miniszter arra is felhívta a figyelmet, hogy az indítványozó által hivatkozott EUB döntések a 15 napos határidő elégtelenségét a fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás jogintézményével összefüggésben vizsgálják, és nem a kifogásolt fellebbezési határidővel kapcsolatban, így azok jelen ügy szempontjából nem bírnak relevanciával.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [19] 2. A régi Pp. támadott rendelkezése:

„234. § (1) A fellebbezés határideje a határozat közlésétől (219. §) számított tizenöt nap, váltóperekben három nap.”

III.

- [20] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [21] 1. Az indítványozó az Abtv. 27. § szerinti panaszában egyrészt kifogásolta a Fővárosi Törvényszék 37.P.23.380/2019/6. számú ítéletét arra hivatkozással, hogy az első fokon eljáró bíróság eljárása nem volt pártatlan, ezért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt pártatlanság követelményét. Az indítványozó támadta a Fővárosi Ítéletábrla 6.Pf.20.624/2020/2. számú végzését és a Kúria Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzését is azzal az indokolással, hogy az igazolási kérelmének elutasítása során sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem vizsgálta meg a Kormányhivatal jogszerűtlen eljárását, valamint az elsőfokú bíróság, illetve a pártfogó ügyvéd szintén jogszerűtlen eljárását, illetve az eljáró bíróságok nem indokolták meg, hogy ezt miért nem tették meg. Ezért a kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított

tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogot.

- [22] Az egyedi ügyben érintett személy az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozva fordulhat az Alkotmánybírósághoz [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Jelen alkotmányjogi panasz esetében a Nemzeti Hitvallásra, az Alapvetésre és az Alaptörvény 26. cikkére és 28. cikkére nem lehet alappal hivatkozni, mivel ezek önmagukban nem vetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogainak sérelmét {3152/2019. (VI. 26.) AB végzés, Indokolás [19]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére is, de erre vonatkozó indokolást nem adott elő.
- [23] Az egyedi ügyben érintett személy ezen túlmenően csak akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy nincs számára jogorvoslati lehetőség biztosítva. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 37.P.23.380/2019/6. számú ítélete tekintetében nem merítette ki a jogorvoslati lehetőségeit, mivel az elsőfokú bíróság ítélete ellen elkésetten nyújtotta be a fellebbezést és azt a másodfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [24] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [27] „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [28] Jelen ügyben nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, mivel az indítványozó részben az eljáró bíróságok hatáskörébe tartozó szakkérdéseket kifogásol (gyakorlatilag az igazolási kérelme elutasítását kifogásolja, amelynek következtében a fellebbezése elkésett, így az nem került érdemi elbírálásra), másrészt az eljáró bíróságok a döntésüket – az indítványozó állításával szemben – megindokolták (az igazolási kérelem eredménytelenségének okait részletesen kibontották, és rögzítették, hogy ennek következménye a fellebbezés elkésettsége).
- [29] Az Alkotmánybíróság mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria mint fellebbezési bíróság Gf.VII.30.017/2021/2. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt mint önálló petitumot az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [30] 2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [31] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem – többek között – akkor határozott, ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miatt el-
lenítés az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [(1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében önálló – Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére vonatkozó indokolástól eltérő – indokolást nem adott elő.
- [32] Az Alkotmánybíróság a 2022. november 29-én tartott tanácsülésén megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében megfelel az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási feltételnek, mert felmerül alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés. Az Alkotmánybíróság előtt fekvő lényegi kérdés, hogy összhangban van-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal a régi Pp. 234. § (1) bekezdése, amely szerint a fellebbezés határideje a határozat közlésétől (219. §) számított tizenöt nap (Abtv. 29. §).
- [33] A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz eljárásban érdemben bírálta el a régi Pp.-nek a konkrét ügyben alkalmazott, a hatályos Pp. által időközben hatályon kívül helyezett rendelkezését.

IV.

- [34] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [35] 1. Az Alkotmánybíróságelsőként a kifogásolt rendelkezés előzményeit és szabályozási környezetét tekintette át.
- [36] A fellebbezés határidejét már az 1868. évi LIV. törvénycikk a polgári törvénykezési rendtartás tárgyába (277. §), valamint a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk (480. §) is főszabályként tizenöt napban határozta meg. A régi Pp. a hatálybalépésétől kezdve a hatályon kívül helyezéséig változatlanul tartalmazta a fellebbezés tizenöt napos határidejét. A Pp. 365. § (6) bekezdése szerint a fellebbezés határideje továbbra is a határozat közlésétől számított tizenöt nap.
- [37] A fellebbezés határideje a régi Pp. 234. § (1) bekezdése szerint főszabályként a határozat közlésétől számított tizenöt nap. A fellebbezési határidő célja, hogy ez alatt az időtartam alatt az arra jogosult eldönthesse, hogy igénybe kívánja-e venni a jogorvoslatot, illetve megfontolja ennek a tartalmát. A régi Pp. 234. § (2) szerint a fellebbezést az elsőfokú bíróságnál kell írásban benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe mondani. Ez a rendelkezés a fellebbezés benyújtásának módját illetően semmilyen alaki követelményt vagy más megszorító rendelkezést nem tartalmaz.
- [38] A régi Pp. 235. § (1) bekezdése szerint a fellebbezésben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés irányul és elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A törvény a fellebbezés kellékeként megköveteli a fellebbezés indokolását is. Ugyanakkor a fellebbezés indokolásának elmaradása önmagában nem eredményezhette a fellebbezés érdemi vizsgálat nélküli elutasítását. Ha a fellebbezés a kötelező kellékek valamelyikét nem tartalmazza, az első fokon eljáró tanács elnökének rövid határidő kitérésével a hiány megjelölése mellett pótlás végett vissza kell adnia a fellebbezőnek [Pp. 235. § (2) bekezdés].
- [39] Ha az elsőfokú bíróság az indokolás nélkül benyújtott fellebbezést követően a fellebbező felet az indokolás hiánypótlásként történő benyújtására azzal a jogkövetkezménnyel hívta fel, hogy a hiánypótlás elmaradása esetén a beadványt hiányos tartalma szerint terjeszti fel a másodfokú bíróságra, a másodfokú bíróság nem utasíthatja el a fellebbezést, csak akkor, ha a fellebbezés az indokolás nélkül elbírállhatatlan és a fellebbező felet az elutasítás jogkövetkezményének kilátásba helyezésével a hiányok pótlására ismételten felhívja. A bírói felhívás elmulasztása esetén ugyanis kizárólag az a jogkövetkezmény alkalmazható, amit a bíróság előzetesen kilátásba helyezett (Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.24.746/2010. – BH2011. 341.).
- [40] Tehát a fellebbezés előterjesztése tekintetében fennáll ugyan az indokolási kötelezettség, de a fellebbező félnek a fellebbezés tizenöt napos határidején belül nem kell feltétlenül részletes indokolást előadnia, mivel arra hiánypótlás keretében is lehetősége nyílik.
- [41] A fellebbezési határidő elsősorban az érdemi határozattal szembeni jogorvoslati kérelem előkészítésére biztosít lehetőséget, melyet megelőz az elsőfokú eljárás. Az elsőfokú eljárás során a felek számára ismertté válnak a jogvita keretei, valamint rendelkezésre áll a lefolytatott bizonyítási eljárás anyaga is.

- [42] A tárgyalás folyamán hozott végzéseket és az ítéletet főszabály szerint a tárgyalás napján ki kell hirdetni, a határozatok kihirdetése a rendelkező rész felolvasásából és az indokok rövid ismertetéséből áll [rég. Pp. 218. § (1) bekezdés]. A határozatot annak meghozatalától számított legkésőbb tizenöt napon belül kell írásba foglalni és az írásba foglalást követő nyolc napon belül kézbesíteni kell. A felek részére a határozatnak nemcsak a rendelkező részét, hanem indokolását is kézbesíteni kell [rég. Pp. 219. § (2) bekezdés]. Kézbesítés útján kell közölni: az ítéletet a felekkel; a tárgyaláson hozott végzést azzal a féllel, aki a tárgyalásra nem volt szabályszerűen megidézve; a tárgyalás folyamán hozott olyan végzést, amely új határnap kitézésére vonatkozik, vagy amely ellen külön fellebbezésnek van helye, azzal a féllel, aki a tárgyalást elmulasztotta (135. §); a tárgyaláson kívül hozott végzést az érdekelt féllel; az eljárás során hozott minden határozatot azzal a személlyel, akinek érdekében az ügyész, illetőleg a külön jogszabállyal erre feljogosított személy vagy szervezet az eljárást megindította [rég. Pp. 219. § (1) bekezdés]. Az utóbbi esetekben a fellebbezés előkészítése meghosszabbodik az ítélet kihirdetése és kézbesítése közötti időtartammal is.
- [43] Amennyiben jogszabály fellebbezés esetére – mint a konkrét ügyben – kötelező jogi képviselet ír elő, az azt szolgálja, hogy a törvényben meghatározott fellebbezési határidőn belül a szükséges szakértelemmel rendelkező jogi képviselő elő tudja készíteni a szakszerű beadványt. A jogi segítségnyújtás keretében azok, akiknek a jövedelmi vagy vagyoni helyzete nem tenné lehetővé pártfogó ügyvédi képviseletet igényelhetnek. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 52. § (2) bekezdése szerint a pártfogó ügyvédi képviseletre vonatkozó támogatás hatálya a támogatás engedélyezéséről szóló határozat véglegessé válásától vagy jogerőre emelkedésétől kezdve a per jogerős befejezéséig tart, vagyis az kiterjed a másodfokú eljárással kapcsolatos perceselemnények elvégzésére is.
- [44] 2. Az Alkotmánybíróság a következőkben összefoglalta az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog lényeges ismérveit.
- [45] Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ez az alapjog megköveteli, hogy „az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló határozat [döntés] tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén.” {5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31; 3111/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [46] A jogorvoslathoz való jog, mint az érdemi, illetve eljárást befejező döntésekkel szembeni jogorvoslat kezdeményezéséhez való jog a másik oldalról azt is jelenti, hogy nemcsak az ügy érdemében való döntéshozatal megelőző döntésekkel szembeni jogorvoslat nem következik kényszerítően a jogorvoslathoz való jogból, hanem az ügy érdemében hozott, eljárás lezáró döntést követő egyszeri jogorvoslati lehetőség utáni további jogorvoslati lehetőségek biztosítása sem. „Abban is egyértelmű a gyakorlat, hogy a jogorvoslathoz való jogból mint alapjogból az adott hatósági, illetve bírósági döntés ellen biztosított rendes jogorvoslati eszközök igénybevétele következik.” {1319/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 690, 691; 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [47] A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [48] Az Alkotmánybíróság a 18/2017. (VII. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal összefüggésben azt vizsgálta, hogy ha a fellebbezési határidő számítása szempontjából jelentős kézbesítési időpont a bíróság hibájából nem állapítható meg, és a bíróság ennek ellenére hivatalból elutasítja a fellebbezést, akkor sérül-e a jogorvoslathoz való alapjog.

Az Abh. alapjául szolgáló ügyben az indítványozó az elsőfokú ítélettel, vagyis az ügyben született érdemi határozattal szemben nyújtott be fellebbezést, melyet a bíróság hivatalból elutasított.

- [49] Az Alkotmánybíróság az Abh. indokolásában megállapította: „A jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése tevékeny közreműködést követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható, másrészt pedig a jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslathoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el. Az Alkotmánybíróság értelmezésében jogorvoslati jogukat a jogosultak is csak a törvényben meghatározott feltételek mellett gyakorolhatják. Ezen feltételek egyike a fellebbezési határidő, melynek előírása és megtartása nélkülözhetetlen a perek észszerű időn belül való elintézése szempontjából, de jelentősége van a jogbiztonság, az abból fakadó jogerő biztosítása, illetve a végrehajthatóság kapcsán is. Ha a törvényben előírt határidőt a fellebbezésre jogosult önhibájából nem tartja meg, akkor ennek következményeit neki kell viselnie. A fél ilyen esetben ezért nem hivatkozhat alappal alapjogának sérelmére, ha fellebbezését elkészttség miatt hivatalból elutasítják.” (Indokolás [12]–[14])
- [50] 3. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a 15 napos fellebbezési határidő a rövidege miatt sérti-e a jogorvoslathoz való jog hatékony érvényesülését. Ezért az Alkotmánybíróságnak azt a kérdést kellett eldöntenie, hogy a törvényben biztosított határidő korlátozza-e a jogorvoslathoz való jogot, illetve az alapjog korlátozása szükséges és arányos-e.
- [51] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a törvényben a fellebbezés előterjesztésére előírt tizenöt napos határidő korlátozza a jogorvoslathoz való jogot, de a korlátozás igazolható.
- [52] Az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy „[a] jogbiztonság kettős követelményt támaszt a jogalkotóval szemben. Ennek megfelelően elsősorban a létrejött jogviszonyok stabilitásának eljárásjogi biztosítékait kell megteremtenie. Az igazságszolgáltatás és a közigazgatás hatékony működésének biztosítása ugyanakkor nem eredményezheti a jogbiztonságból levezethető eljárási garanciák sérelmét azáltal, hogy a címzettek számára biztosított alkotmányos jogok gyakorlását akadályozza meg. [...] A jogbiztonság követelményéből következik az igazságszolgáltatás és az államigazgatás kiszámítható és hatékony működése, de a címzettek joggyakorlásának biztosítása is. E követelményeknek azonban megfelelő egyensúlyban kell lenniük a jogi szabályozásban” (ABH 2003, 488, 499.; megerősítette: 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]).
- [53] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményéből fakadó jogbiztonság érvényesülését a rövid fellebbezési idő szolgálja. A jogbiztonság követelményének sérelmét jelentené, ha a bírói döntések határidő nélkül támadhatók lennének rendes jogorvoslattal. A beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja.
- [54] Ezen túlmenően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kifejezetten rögzíti az ügyek észszerű időn belül való elintézésének követelményét is. Az észszerű határidőn belüli elbírálás a jogbiztonságnak is egyik összetevő eleme. A jogbiztonság olyan alkotmányos érték, amely szükségessé teszi a fellebbezés észszerű határidőhöz kötését, így a kifogásolt jogszabályi rendelkezésben foglalt korlátozás szükséges és egyúttal alkalmas is a legitim cél eléréséhez, a korlátozást enyhébb korlátozó eszköz nem tudja kiváltani.
- [55] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a törvényben a fellebbezés előterjesztésére előírt tizenöt napos határidő előírása arányban áll a jogalkotó által követett legitim céllal, és biztosítja a hatékony jogorvoslat lehetőségét, mivel a fent ismertetett részletszabályokban foglalt garanciákra tekintettel (igazolási kérelem a határidő önhibán kívüli elmulasztása esetére, a szóban kihirdetett határozat indokainak rövid ismertetése, a fellebbezés részletes indokai későbbi kifejtésének a lehetősége, kötelező jogi képviselő, jogi segítségnyújtás igénybevételének lehetősége) hatékonyan tud érvényesülni, nem akadályozza a fellebbező felet a jogorvoslat előterjesztésében.
- [56] A jogalkotó tehát a szabályozás során egyensúlyt teremtett az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből következő hatékony jogorvoslat követelménye és B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból fakadó jogbiztonság elve, valamint a peres eljárások tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében kifejezetten rögzített észszerű időn belüli elbírálás követelménye között, biztosítva a jogviták észszerű időn belül, jogerős döntéssel való végleges lezárását és a fellebbezők joggyakorlását is.
- [57] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az eljáró bíróságok a fellebbezési határidőt a régi Pp. 234. § (1) bekezdése alapján határozták meg, de a konkrét ügyben a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 97. § (1) bekezdése alapján a meghosszabbított határidőt alkalmazták, így az indítványozónak hosszabb idő állt rendelkezésre a fellebbezése benyújtásához.

[58] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés megfelel a jogorvoslathoz joggal kapcsolatos alkotmányos követelményeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében elutasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3955/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.II.39.058/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Magyarország Kormánya indítványozó meghatalmazott jogi képviselője (Balsai Ügyvédi Iroda, dr. ifj. Balsai István ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Knk.II.39.058/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter 2021. július 21-én öt népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB). Az NVB 2021. július 30-án kelt, 16/2021. számú határozatával a „Támogatja-e Ön, hogy a kiskorú gyermekek számára is elérhetőek legyenek nemátalakító kezelések?” népszavazásra javasolt kérdést a népszavazási kezdeményezésről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 11. §-a alapján hitelesítette.
- [3] A Kúria 2021. október 22. napján kelt Knk.II.40.646/2021/9. számú végzésével az NVB 16/2021. számú határozatát megváltoztatta és a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadta.
- [4] A Kormány a Kúria Knk.II.40.646/2021/9. számú végzésével szemben az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság 33/2021. (XII. 22.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a népszavazásra javasolt kérdés az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontja tekintetében nem irányul az Alaptörvény módosítására. A Kúria a népszavazási kérdés alapján megalkotandó jogszabály alaptörvény-konformitását az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak figyelmen kívül hagyásával annak ellenére zárta ki, hogy arra a kérdésből kényszerítően következtetni lehetne, amivel megsértette az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jogát, ezért a kúriai végzést megsemmisítette.
- [5] A Kúria a Kpk.39.024/2022/3. számú végzésével a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A Kúria a Knk.II.39.058/2022/8. számú végzésével az NVB 16/2021. számú határozatát megváltoztatta és a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését ismételten megtagadta.
- [7] A Kúria az Abh.-ban foglaltakkal összhangban megállapította, hogy a népszavazásra javasolt kérdés az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjának megfelel, azaz nem irányul az Alaptörvény módosítására, továbbá azt is megvizsgálta, hogy a kérdés nem ütközik-e nemzetközi szerződésbe, amelynek eredményeként rögzítette, hogy a kérdés az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontját sem sérti. Ezt követően a Kúria az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerinti választópolgári és jogalkotói egyértelműséget vizsgálta.
- [8] A Kúria a választópolgári egyértelműség körében elsőként a népszavazási kérdéssel érintett személyi kört illetően állapította meg, hogy az átlagos választópolgár, a Kúria és az Alkotmánybíróság a népszavazásra javasolt kérdést mind a transzszexuális, mind az interszexuális gyermekekre kiterjedőnek tekintette, míg a népszavazási kérdés kezdeményezője – a Kúria előtti eljárás során tett nyilatkozata alapján – a kérdést kizárólag a transzszexuális kiskorú gyermekekre kívánta érteni. A Kúria hangsúlyozta, amennyiben a kezdeményező által a kérdésnek és az abban szereplő szavaknak, kifejezéseknek tulajdonított értelme eltér a racionális, átlagosan tájékozott választópolgár által, a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján értett jelentésétől, a kérdés – megtévesztő jellege folytán – sérti a kérdés-egyértelműség követelményét. A választópolgári egyértelműség körében vizsgálta a Kúria a „nemátalakító kezelések” kifejezést is, amely a Kúria szerint általánosan elfogadott, köznapi jelentéssel nem rendelkezik és azt jogszabály sem definiálja. A kifejezést a többszám használata

miatt nem kellően világosnak, nem egyértelműnek minősítette. Az Abh.-ra hivatkozással azt is megállapította, hogy a népszavazásra javasolt kérdésben használt „elérhetőség” fogalma sem egyértelmű, mert azt a Kúria általános elérhetőségként, míg az Alkotmánybíróság az „igen” szavazatok többsége esetén korlátozott elérhetőségként kezelte. Kitért továbbá arra is a kúriai döntés, hogy egy egyértelműen feltett kérdésben a kiskorú döntéséhez kapcsolódó szülői hozzájárulásra vonatkozó viszonyt is jelezni kellett volna.

- [9] A Kúria szerint, mivel a népszavazásra feltett kérdés választópolgári egyértelműsége a kérdéssel érintett személyi kör, a „nemátalakító kezelések” és az „elérhetőség” tekintetében sem teljesül, nem állapítható meg a jogalkotói egyértelműség sem, hiszen a törvény megalkotása során a népakarat sem lenne megállapítható.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Knk.II.39.058/2022/8. számú végzésének megsemmisítését az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére hivatkozással kéri, valamint alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulatra is alapítja azzal, hogy a Kúria támadott végzése az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésébe foglalt hatáskörét Alaptörvénybe ütközően korlátozza.
- [11] A tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme körében arra hivatkozott, hogy a Kúria támadott végzésében a népszavazási kérdés egyértelműségére vonatkozó jogértelmezése kapcsán kilépett az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó, az Nsztv. 9. § (1) bekezdésének alkotmánykonform értelmezési tartományából. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét elérő önkényes jogértelmezésnek minősül, hogy a Kúria a személyi kör vizsgálatát kiemelte a szöveggörnyezetéből, és elszigetelten, a kérdés további elemeitől (nemátalakító kezelések) izolálva vizsgálta, ezzel megváltoztatva annak eredeti értelmét. Szintén a népszavazási kérdés egyértelműségére vonatkozó alaptörvénykonform értelmezési tartományból lépett ki a Kúria az indítványozó szerint a „nemátalakító kezelések” kifejezés értelmezésekor, amellyel ezt a tárgykört a teljesíthetetlen követelmények megfogalmazása által ténylegesen kizárja a népszavazásra feltehető kérdések köréből. Az „elérhetőség” kifejezés értelmezése kapcsán pedig arra utalt az indítványozó, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság kifejezetten állást foglalt arról, hogy érvényes és eredményes népszavazás esetén az Országgyűlés milyen jogalkotásra lenne köteles.
- [12] Az országos népszavazás kezdeményezésére vonatkozó hatáskör sérelmével összefüggésben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a Kúria a népszavazási kérdést egyes elemeiben és a teljességében is önkényesen, a rá vonatkozó alkotmányos értelmezési tartományon túllépve értelmezve összességében teljesíthetetlen követelményeket gördített a Kormány országos népszavazás kezdeményezésére vonatkozó hatásköre gyakorlása elé. A kérdés épp a Kúria által megfogalmazott kritériumoknak való megfelelés által válna a választópolgárok számára érthetlenné és értelmezhetlenné. Ezzel a Kormány abba a helyzetbe kerülne, hogy ténylegesen nem tudná gyakorolni ebben a tárgykörben az országos népszavazás kezdeményezésére vonatkozó, az Alaptörvény által biztosított hatáskörét.
- [13] 2. Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan oka fogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [14] Az Alkotmánybíróság Ügyrendje 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján oka fogyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgyatlaná vált.
- [15] A jelen ügyben érintett népszavazási kérdést az igazságügyi miniszter 2021. július 21-én együttesen nyújtotta be hitelesítés céljából az NVB-hez további négy népszavazásra javasolt kérdéssel, mivel azok tárgyaknál fogva szorosan kapcsolódtak egymáshoz.
- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítvány 2022. május 22-én került benyújtásra, ugyanakkor az indítvány alapjául szolgáló népszavazási kérdéssel szoros tárgyi összefüggésben lévő négy további – az NVB és a Kúria által hitelesített – népszavazási kérdésben 2022. április 3-án az országos népszavazás már megtartásra került.
- [17] A népszavazási kérdések együttes benyújtása és azok szoros tárgyi összefüggése, valamint a négy további népszavazási kérdésben megtartott népszavazás okán az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány tárgyatlaná vált.

[18] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az eljárást az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1258/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.105/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Józsa Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.105/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 23.P.20.457/2020/17. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése].
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz és a rendelkezésre álló bírósági ítéletek alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A Szentendrei Rendőrkapitányság 2016. november 16-án lefoglalta az indítványozó (a későbbi per felperese) tulajdonában álló, a fia által vezetett személygépkocsit a hamisnak tűnő rendszám miatt, és mert a helyszínen a gépkocsi tulajdonjogát igazoló adásvételi szerződés nem volt feltalálható. Az indítványozó másnap bemutatta a személygépkocsi megvásárlását igazoló adásvételi szerződést. A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság (a későbbi per alperese, a továbbiakban: alperes vagy rendőrség) 2016. december 13-án arról értesítette az indítványozót, hogy bűncselekmény (egyedi azonosító jellel való visszaélés – a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 347. §) elkövetésének alapos gyanúja merült fel az indítványozóval szemben, ezért nyomozást folytat az ügyben. A rendőrség az Európai Gépjármű és Vezetői Engedély Információs Rendszer (EUCARIS) alapján azt állapította meg, hogy a perbeli gépkocsi rendszámának és magának a gépjárműnek más a tulajdonosa, illetve az indítványozó által bemutatott adásvételi szerződésben egy harmadik személy szerepelt eladóként. A rendőrség ezt követően megkeresést küldött a Nemzeti Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK) részére a gépjármű tulajdonjogának tisztázása érdekében. A megkeresésre 2017. február 23-án érkezett válasz. A rendőrség 2017. február 16-án a lefoglalást megszüntette, arra tekintettel, hogy a gépkocsi nem került körözés alá, és azt 2017. március 2-án adta ki az indítványozó részére. A nyomozást pedig 2017. szeptember 15-én szüntette meg az ügyészség.
- [4] Az indítványozó – jelen ügy előzményeként – bírósághoz fordult, kereseti kérelmében sérelemdíj és kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a rendőrséget. A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék vagy elsőfokú bíróság) azonban 2019. november 25-én kelt végzésével a pert megszüntette. A törvényszék végzésében rögzítette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 24. § (3) bekezdése alapján a közigazgatási jogkörben okozott kár (a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, a továbbiakban: Ptk. 6:548. §) megtérítése iránti igény előterjeszhetőségének eljárásjogi előfeltétele, hogy a közigazgatási ügyben (jelen ügyben: a lefoglalást elrendelő határozat elleni perben) eljáró bíróság a jogsértést már jogerősen megállapította. A sérelemdíj iránti igény előterjesztésének ez ugyan nem feltétele, mivel azonban a keresetlevél egységesnek tekintendő, ezért a bíróság az eljárást hivatalból megszüntette.
- [5] Ezt követően az indítványozó újabb keresetlevelet terjesztett elő, amelyben ezúttal már csak sérelemdíj iránti igényét kívánta érvényesíteni. Személyiségi jogsértésként az indítványozó személyes szabadságának sérelmére (ti., hogy külföldi lakóhelyéről Magyarországra kellett utaznia a folyamatban lévő büntetőeljárás, illetve a lefoglalás miatt), jelentős lelki megterhelésre (a frissen vásárolt gépkocsit a lefoglalás okán nem használhatta), a tisztességes eljáráshoz való joga (a rendőrség jogellenesen tartotta fenn a lefoglalást) sérelmére hivatkozott.

A törvényszék az indítványozó keresetét elutasította egyrészt arra tekintettel, hogy a tisztességes eljárás nem minősül személyiségi jognak, másrészt az indítványozó a lelki megterhelés állításán túl nem jelölt meg személyiségi jogot, harmadrészt az eljárásban való megjelenésre kötelezés nem minősül a személyi szabadság korlátozásának. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [6] 1.2. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt állította, hogy a rendőrség megsértette a tisztességes és észszerű határidőn belüli hatósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése]. Ezt alátámasztandó előadta, hogy: 1) a foglalási jegyzőkönyvet a foglalást követően hónapokkal később kapta kézhez 2) nem kapott jogorvoslati (panasztételi) kioktatást 3) a rendőrség a NEBEK-et csak 2016. december 2-án kereste meg 4) a rendőrség a belga hatóságokat kereste meg egy holland rendszámmal kapcsolatban, annak ellenére, hogy az indítványozó megadta a holland hatóság (RDW) elérhetőségét 5) a rendőrség nem vette figyelembe, hogy a gépjármű adásvételi szerződésén azért nem az eredeti tulajdonos szerepelt, mert bizományosi értékesítés történt.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a lefoglalás indokolatlanul tartott 92 naptári napig, tekintettel arra, hogy a lefoglalás napján az adásvételi szerződés bemutatásával igazolta a tulajdonjogát. A rendőrség ugyanis arra hivatkozva foglalta le a gépkocsit, hogy annak tulajdonjogát a rendőrségi intézkedés során nem sikerült tisztázni. Az indítványozó hivatkozása szerint a később megindított büntetőeljárás a forgalmi rendszám valós vagy hamis minőségének megállapítását célozta, ehhez azonban nem volt szükség a gépjármű lefoglalásának fenntartására. A lefoglalás jogszerűtlen fenntartása, illetve az eljárás észszerűtlen elhúzása sértette a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok – azzal, hogy a sérelemdíj iránti igényét elutasították – lényegében helybenhagyták a rendőrség alapjogsértő határozatát, ezért a bírósági ítéletek is sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben felperes volt, így érintettsége megállapítható. Az indítvány részben megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, az eljárás megindításának indokait, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [11] Ugyanakkor az indítványozó nem terjesztett elő alkotmányjogilag releváns indokolást arra nézvést, hogy egy olyan ügyben, ahol a lefoglalás tárgyát képező gépjármű tulajdonjoga nem tisztázott, a gépjármű forgalmi rendszámának eredete kétes, a forgalmi engedély adathiányos és nem tartalmaz hivatalos pecsétet, továbbá a gépjármű tulajdonjogát az indítványozó csak valószínűsíteni tudta, de bizonyítani nem és a hatóságok sem tudták kétséget kizáró módon megállapítani a tulajdonos kilétét, miért és mennyiben sérült az észszerű határidő elve a 92 naptári napos ügyintézési határidő okán.
- [12] Az Alkotmánybíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze a büntető bíróságok észszerű ügyintézésével kapcsolatos gyakorlatát és rögzítette, hogy a büntetőeljárás időtartama – a büntetőeljárásra vonatkozó törvény betartása esetén is – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan téltlenségi időszakok tapasztalhatók és a büntetőper kirívó hosszát az ügy bonyolultsága sem indokolja. Ennek alapján egy abszolút értelemben rövid időtartamú büntetőeljárás is lehet elhúzódó, ha a büntetőeljárás tényeiből nem állapítható meg az eljáró bíróságok azon erőfeszítése, amely arra irányul, hogy a vádról a tisztességes eljárás követelményrendszerének szem előtt tartása mellett mielőbb döntést hozzanak (Indokolás [82]).
- [13] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is irányadóan tekintette az Abh.-ban foglaltakat és annak figyelembevételével megállapította, hogy az indítványozó nem indokolta meg, hogy a lefoglalás 90 napot alig meghaladó időtartama miért sértette az észszerű idő elvét, különös tekintettel arra, hogy a nyomozás során indokoltan

tétlenségi időszakok nem voltak feltárhatók. A nyomozó hatóságnak nem volt ráhatása a megkeresések teljesítési idejére, illetőleg az indítványozó érdekeinek figyelembevételével (tulajdonjog valószínűsítése, indokolatlan őrzési költség elkerülése) a lehető leghamarabb megszüntette a lefoglalást.

- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a fentiekben foglaltak alapján az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára hivatkozással, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2942/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrészek, valamint e törvény 41. § (5) bekezdése továbbá az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.073/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrészek valamint a Vht. 41. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] Az indítványozó kérte továbbá az Alkotmánybíróságtól – az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.073/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a megsemmisítését az Abtv. 43. § (4) bekezdésére tekintettel az Egri Járásbíróság 1001-Vh.734/2020/8. számú végzésére kiterjedő hatállyal, mivel véleménye szerint azok ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] 1.1. Az Egri Járásbíróság mint elsőfokú bíróság az indítványozó természetes személy adós végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét nemperes eljárásban hozott 2021. január 12. napján kelt 1001-Vh.734/2020/8. számú végzésével elutasította arra hivatkozással, hogy a Vht. végrehajtás megszüntetésére alapot adó 41. § és 56. §-ában rögzített törvényi feltételek nem állnak fenn. Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a végrehajtást kérő a követelés elévülését kifejezetten nem ismerte el. A végrehajtás nemperes eljárás keretében történő megszüntetésére ezért nem kerülhet sor, azt az adós indítványozó végrehajtás megszüntetése iránti perben kérheti.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezést nyújtott be, amelyben elsődlegesen a végrehajtási eljárás megszüntetését és a végrehajtást kérő perköltség megfizetésre való kötelezését, valamint a visszévrehajtás elrendelését kérte. Másodlagosan a végrehajtható okirat visszavonását, valamint a fizetési meghagyás jogerősítő záradékának a törlését kérte. Harmadlagosan pedig az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróságot új határozat hozatalára kérte utasítani azzal, hogy az elsőfokú bíróság másik tanácsa járjon el az ügyben. Arra hivatkozott, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló kérelem benyújtásának időpontjában a követelés már elévült volt, és ezért végrehajtható okirat kiállítására a törvény rendelkezésének megsértésével került sor. A megszüntetés tekintetében pedig a Vht. 57. § (2) bekezdésére és 56. §-ára hivatkozott.
- [6] A végrehajtást kérő a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a követelés esedékessége a végrehajtási eljárás megindítása, valamint az eljárás során foganatosított elévülés megszakítására is alkalmas végrehajtási cselekmények között eltelt idő az 5 éves elévülési időn belülre esik.
- [7] Az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. március 30. napján kelt 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzésével megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

- [8] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elévülés megszünteti a követelés bírósági úton történő érvényesíthetőségét – figyelemmel a régi Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 325. § (1) bekezdésére. A Vht. 57. § (1) bekezdése szerint a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el. A végrehajtási jog elévülését bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. [Vht. 57. (4) bekezdés] A Vht. 41. §-a, különös tekintettel annak (5) bekezdésére, lényegében hatáskörmegosztást tartalmaz az időmúlás igényérvényesítésre gyakorolt ezen jogkövetkezménye körüli jogvita tekintetében: amennyiben a felek között lényegében az elévülés kérdésében anyagi jogi jogvita nincs, mert a Vht. 41. § (2) bekezdése szerint a végrehajtást kérő az adós elévülésre vonatkozó állítását elismerte, a Vht. 41. §-ában rögzített egyéb eljárásjogi feltételek fennállása esetén a végrehajtás peren kívül megszüntethető. A végrehajtást kérő elismerő nyilatkozata hiányában azonban – a fellebbezésben foglaltakkal szemben – a végrehajtást megszüntetni nem lehet. A Vht. 41. § (5) bekezdése alapján az adós ebben az esetben végrehajtás megszüntetése iránti pert indíthat. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdés a) pontja szerint az adós keresettel kérheti a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és az azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását, ha a végrehajtani kívánt követelés, illetve a végrehajtási jog elévült.
- [9] A másodfokon eljáró bíróság megállapította, hogy mivel a végrehajtást kérő mind az első-, mind a másodfokú eljárás során kifejezetten vitatta a követelés, illetőleg a végrehajtási jog elévülését, ezért helyesen döntött az elsőfokú bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti kérelem elutasításáról.
- [10] A Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó a régi polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 247. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban a keresetet – nemperes eljárásban értelemszerűen a kérelmet – megváltoztatni nem lehet. Az adós a másodfokú eljárás során terjesztette elő a végrehajtási lap visszavonása, valamint a fizetési meghagyás jogerősítő záradékának törlése iránti kérelmét, amelyeknek a másodfokú eljárás keretében az érdemi elbírálására a kérelemváltoztatás tilalma miatt nem kerülhetett sor. A másodfokú bíróság ugyanakkor rámutatott, hogy a végrehajtandó okiratot képező jogerős fizetési meghagyást nem bíróság, hanem közjegyző bocsátotta ki és aztán látta el jogerősítő záradékkal. Ebből következően a jogerősítő záradék törlése is – az egyéb jogszabályi feltételek fennállása esetében – a közjegyző hatáskörébe tartozik. A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok pedig akkor vehetők igénybe, ha a végrehajtás elrendelése nem felelt meg a jogszabályoknak, azaz törvénytörtő módon rendelték el a végrehajtást. A végrehajtás elrendelésekor a végrehajtás általános és speciális feltételeit kell vizsgálni. A végrehajtható okirat kiállításának általános feltételeit a Vht. 13. § (1) bekezdése, a végrehajtási lap közjegyző általi kiállításának speciális feltételeit pedig a Vht. 16. § a) pontja tartalmazza. Ezek között az elévülés kifejezetten nem szerepel, a Vht. 57. § (2) és (3) bekezdésének egybevetéséből pedig az állapítható meg, hogy a végrehajtási jog elévülése kizárólag akkor akadály a végrehajtás elrendelésének, ha a végrehajtási jog alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni. Az eljárás során az adós erre maga sem hivatkozott. A végrehajtás megszüntetése hiányában értelemszerűen nem kerülhetett sor a járulékos – visszévrehajtás elrendelésére és végrehajtási költségek megfizetésére kötelező – rendelkezések meghozatalára sem.
- [11] A hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelemmel összefüggésben a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az adós fellebbezésében maga sem jelölte meg a Vht. 9. § alapján alkalmazandó régi Pp. 252. § szerinti valamely hatályon kívül helyezési okot; a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárásjogi szabálysértés nem volt megállapítható. A Törvényszék hangsúlyozta, hogy a kérelem elbírálásával összefüggésben pedig további szükséges bizonyítás fel sem merült, így a régi Pp. 252. § (2)–(3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésre nem kerülhetett sor.
- [12] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Vht. 9. § alapján alkalmazandó régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, figyelemmel a régi Pp. 259. §-ában rögzített utaló szabályra is.
- [13] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát, melyet a főtitkár hiánypótlásra szóló felhívását követően kiegészített, illetve részben módosított.
- [14] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában alkotmánybírósági határozatokra hivatkozva az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései továbbá 28. cikke sérelmére hivatkozott. Az Alaptörvény 28. cikkére történő hivatkozását alkotmányjogi panasz indítvány kiegészítés elnevezésű beadványában nem tartotta fenn.
- [15] Az indítványozó hivatkozott az érintettségére a bírósági döntések és a vizsgálni kért jogszabályi rendelkezések Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti vizsgálata és az ezzel kapcsolatos alkotmánybírósági eljárás vonatkozásában.

- [16] Az indítványozó mulasztás megállapítását is indítványozta, mert álláspontja szerint a Vht. szabályozási rendszere nem felel meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti normavilágosság és kiszámíthatóság elvének, valamint nem felel meg a jogorvoslathoz való jog követelményeinek és nem biztosítja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülését.
- [17] Az indítványozó továbbá alkotmányos követelményként kérte megállapítani a bírói döntések minél szélesebb nyilvánosság számára történő hozzáférhetőségét a felülvizsgálati eljárás és az alkotmányjogi panasz befogadása, és ennek alapján érdemi döntéssel záruló alkotmánybírói eljárás lefolytatásának biztosítása útján.
- [18] Hivatkozott arra, hogy a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének lehetőségétől elzárták.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a magyar jogrendszerben hiányosság észlelhető az elévült követelés alapján foganatosított bírósági végrehajtási eljárás megszüntetésére, befejezésére vonatkozóan, mert – a megítélés szerint – erre vonatkozóan a magyar jogrendszerben nincs jogintézmény, ezért elsődlegesen kérelmezte a támadott törvényi rendelkezések és a bírói döntések megsemmisítését, másodlagosan mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását és az erre vonatkozó jogkövetkezmények alkalmazását, továbbá alkotmányos követelmény megállapítását is kérte. Ugyanakkor az indítványozó arra is rámutatott, hogy megítélés szerint indokolatlan és ésszerűtlen megkülönböztetés valósul meg a bírósági döntések rendelkezéseiben, azok indokolásában, valamint a törvényi rendelkezésnek abban a tekintetében is, hogy a követelés és a végrehajtási jog elévülésének érdemi vizsgálatára kizárólag a felperes részére indokolatlan, szükségtelen és aránytalan többletköltséget eredményező polgári peres eljárásban kerülhet sor.
- [20] Az elsőfokú bíróság a folyamatban lévő végrehajtási eljárást az Alkotmánybírói eljárásának befejezéséig felfüggesztette.
- [21] 3. Az Alkotmánybírói eljárás az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [22] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírói eljárás elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára [Abtv. 27. §] alapította.
- [24] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírói eljárás kezdeményezését benyújtani.
- [25] Az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzését 2021. április 9. napján kézbesítették az indítványozónak. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. április 27. napján nyújtotta be az elsőfokon eljáró bíróságra.
- [26] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [27] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjának és a 27. § (1) bekezdés b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [28] Az indítványozó a bírósági eljárásban adósként részt vett. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [29] 3.2. Az Alkotmánybírói eljárás az indítványnak az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett elemei befogadhatóságát vizsgálta a továbbiakban.
- [30] Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

- [31] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont első fordulat].
- [32] E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés [42]}.
- [33] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [34] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [35] Az indítványozó panaszában is rögzítette, hogy végrehajtás megszüntetése iránti nemperes eljárásban a végrehajtás megszüntetésével és a végrehajtási eljárás valamennyi végrehajtási cselekményre kiterjedő felfüggesztésével összefüggésben hozott, a kérelmét elutasító első fokú bírósági végzést helybenhagyó másodfokú bírósági végzéssel szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. E végzés értelmében a végrehajtási eljárás nem fejeződött be. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [36] 3.3. Az Alkotmánybíróság az indítványoknak a Vht. egyes rendelkezéseit sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta a továbbiakban.
- [37] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasznak – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...]” {lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.
- [38] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérheti az Alkotmánybíróságtól, amelyről az Alkotmánybíróság az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján még nem döntött.
- [39] Az alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó az Alkotmánybíróság 3255/2020. (VII. 1.) AB végzésével (a továbbiakban: Abv.) lezárt alkotmányjogi panasz eljárásban indítvány-kiegészítésében kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-ának alkalmazásával állapítsa meg a Vht. 214. § (1) bekezdése „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való eltiltásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze alaptörvény-ellenes és e szövegrészt semmisítse meg. „Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy [...] a Vht. 214. § (1) bekezdését az eljáró bíróságok nem alkalmazták az indítványozó ügyében, így módon nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel.” {3255/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [40] Azonos tartalmú kérelmet terjesztett elő az indítványozó a 3073/2023. (II. 16.) AB végzéssel lezárt ügyben is, amely eljárásban ezen indítványi elemet az Alkotmánybíróság az Abv. idézett érvelésével azonos tartalmú indokolással utasította vissza.
- [41] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy ezen indítványi elem tekintetében így ítélt dolog nem keletkezett.
- [42] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [43] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján is az indítványozó tehát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérheti az Alkotmánybíróságtól, amelyet az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés alkalmazott.
- [44] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól a Vht. 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrészek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [45] A Vht. 214. § (1) bekezdése szerint: „Felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzés ellen, amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött.” Az indítványozó a másodfokon eljáró bíróság végzését támadva terjesztette elő a Vht. fenti rendelkezését (részben) támadó alkotmányjogi panaszát.
- [46] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz indítványában támadott Vht. 214. § (1) bekezdését az eljáró bíróságok az indítványozó ügyében nem alkalmazták, így módon e tekintetben nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel.
- [47] Az indítványozó továbbá kérte az Alkotmánybíróságtól a Vht. 41. § (5) bekezdésben írott „ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását nem ismerte el, az adós végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat” szövegrészek, tehát a teljes (5) bekezdés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [48] A Vht. 41. §-ának (1)–(4) bekezdései az alábbiakat mondják ki: „(1) Ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszűnt, vagy arra hivatkozik, hogy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévült, a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak. A végrehajtást kérőt figyelmeztetni kell a (3) bekezdés szerinti jogkövetkezményekre.
(2) Ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását elismerte, és a felhívásban megjelölt összegeket megfizette, a végrehajtási eljárás befejeződött.
(3) Ha a végrehajtást kérő elmulasztotta a nyilatkozatot, vagy elismerte ugyan az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg, a végrehajtó az ügyet beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz. A végrehajtás megszüntetésének ebben az esetben nincs helye. Ha a befizetés nem történt meg, a bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére akkor is, ha őt költségkedvezmény illeti meg. A végrehajtó a végzésben feltüntetett összegek behajtására folytatja az eljárást.
(4) Az (1)–(3) bekezdést megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a követelés csak részben alaptalan, részben szűnt meg vagy az elévülés csak részben következett be.”
- [49] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás polgári nemperes eljárás volt. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványi elemében támadott végzések, és az eljárás során hozott egyéb végzések elsősorban a Vht. 41. § (1) bekezdése továbbá a Vht. és a régi Pp. – a másodfokú bírósági határozatban felsorolt, – más rendelkezései alapján, nemperes eljárásban hozott döntések.
- [50] A Vht. 41. § (5) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik: „(5) Ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását nem ismerte el, az adós a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat.”
- [51] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok nem végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben hozott határozatok. Az eljáró bíróságok nem alkalmazták az indítványozó ügyében a Vht. 41. § (5) bekezdését.
- [52] Az Alkotmánybíróság rámutat, miszerint az, ha tájékoztatásként a bíróságok felhívják az eljárásban résztvevők figyelmét, hogy igényük érvényesítésére milyen eljárásban, milyen (kereseti) kérelem tartalommal nyíthat mód, nem tekinthető az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt, az (érdemi) döntés, vagy pervezető végzések jogalapját képező jogalkalmazásnak, amelyeknek az alkotmányjogi panaszban állított alaptörvény-ellenes voltát az Alkotmánybíróság vizsgálhatja. Ettől eltérő értelmezés ellentétes lenne az alkotmányjogi panasz céljával: az Alaptörvényben biztosított jogok esetleges sérelme megállapításának, és az azok elhárítására az Abtv. szerint az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló jogkövetkezmények alkalmazásának.
- [53] A Vht. 41. § (5) bekezdése biztosítja az indítványozó számára a keresetindítási jogot, azaz a bírósághoz fordulás jogát a fegyverek egyenlőségét, a kétoldalú meghallgatás elvét is biztosító peres eljárás útján.
- [54] Nem az indítványozó által támadott Vht. 41. § (5) bekezdése, hanem többek között a Vht. 41. § (1) és (2) bekezdései alapján utasította el végzésével az indítványozó természetes személy adós végrehajtás megszüntetése

iránti kérelmét az első fokú bíróság, arra hivatkozással, hogy a Vht. végrehajtás megszüntetésére alapot adó törvényi feltételek nem állnak fenn. Az elsőfokú bíróság végzése indokolásában rámutatott, hogy a végrehajtást kérő a követelés elévülését kifejezetten nem ismerte el. A Vht. 41. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdésben írottakon túlmenően a (2) bekezdés rendelkezéseit is alkalmazni kell: „(2) Ha a végrehajtást kérő az adós (1) bekezdés szerinti állítását elismerte, és a felhívásban megjelölt összegeket megfizette, a végrehajtási eljárás befejeződött.” Az eljáró bíróságok a Vht. további számos szakaszára is hivatkoztak végzéseikben.

- [55] Ebből vonta le a Vht. 41. § (1) bekezdésében írottaknak megfelelő következtetést az első fokú bíróság: Az indítványozónak a végrehajtás nemperes eljárás keretében történő megszüntetésére irányuló kérelmét elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését – azonos indokok alapján – helybenhagyta.
- [56] A végrehajtási per megindításának lehetőségét tartalmazó Vht. 41. § (5) bekezdését tehát az eljáró bíróságok döntéseik meghozatalának jogalapjaként nem alkalmazták.
- [57] Az eljáró bíróságok tehát nem alkalmazták az indítványozó ügyében a Vht. 41. § (5) bekezdését, ily módon e tekintetben nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel.
- [58] 3.4. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogalkotói mulasztást és az Abtv. 46. § (3) bekezdése szerinti alkotmányos követelményt az egyes hatáskörei gyakorlása során hivatalból állapítja meg, erre irányuló indítványt az indítványozó nem terjeszthet elő.
- [59] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmét arra tekintettel nem bírálta el, mert az elsőfokú bíróság a végrehajtást már korábban felfüggesztette.
- [60] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdése, az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1078/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3111/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 803. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pontja, valamint a 806. § (2) bekezdés „vagy a mulasztását a vád ejtésének kell tekinteni” és a 813. § (1) bekezdés „vagy vele szemben az eljárást megszüntette” szövegrészek, továbbá a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 803. § (1) bekezdése, (4) bekezdés a) pontja, valamint a 806. § (2) bekezdés „vagy a mulasztását a vád ejtésének kell tekinteni” és a 813. § (1) bekezdés „vagy vele szemben az eljárást megszüntette” szövegrészek, valamint, az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 12.B.XVIII.556/2021/8-I. számú végzése, továbbá a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzménye szerint az I. számú indítványozó jogi képviselője – a II. számú indítványozó – útján pótmagánvádat nyújtott be a terhelt ellen a Büntető Törvénykönyvről (a továbbiakban: Btk.) szóló 2012. évi C. törvény 379. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő szabálysértési értékre, üzletszerűen elkövetett orgazdaság vétsége miatt a Fővárosi Főügyészségnél. A Fővárosi Főügyészség 2019. szeptember 6-án a pótmagánvádat a nyomozati iratokkal együtt továbbította a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósághoz.
- [3] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2021. február 18-án kelt 12.B.XVIII.604/2020/12. számú végzésével a pótmagánvádas eljárást megszüntette, mivel a cselekmény elkövetési ideje 2015. március 20. napja volt. A bíróság az üzletszerűséget nem tartotta megállapíthatónak, és az így fennmaradó cselekmény csak szabálysértésnek minősül, amelynek elkövetése óta a 2 éves elévülési idő már eltelt. A bíróság ezért a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján a pótmagánvádas eljárást megszüntette.
- [4] A pótmagánvádló fellebbezése folytán a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. május 11-én hozott 22.Bpkf.7479/2021/5. számú végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [5] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a megismételt eljárásban tárgyalást tűzött ki 2021. október 8. napjára. A bíróság a II. számú indítványozó kérelmére a tárgyalást előbb 2022. február 4. napjára, majd végül 2021. december 2. napjára halasztotta. A tárgyaláson sem az I. számú indítványozó, sem a jogi képviselőjét ellátó II. számú indítványozó a szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A II. számú indítványozó a mulasztás miatt igazolási kérelmet nyújtott be betegségére hivatkozással.
- [6] Az elsőfokú bíróság 2021. december 9-én kelt 12.B.XVIII.556/2021/12. számú végzésével az igazolási kérelmet elutasította, amely ellen a II. számú indítványozó fellebbezett, de a fellebbezést a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. február 24-én véglegessé vált 20.Beüf. 5557/2022/3. számú végzésével elutasította az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [7] Az elsőfokú bíróság 2021. december 2-án kelt 12.B.XVIII.556/2021/8-I. számú, a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a pótmagánvádas eljárást – a tárgyaláson történő megjelenés elmulasztása miatt – megszüntette és az I. számú indítványozót 51 000 Ft büntetőjogi költség megfizetésére kötelezte. Az I. számú indítványozó a megszüntető végzés ellen fellebbezett. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. február 24-én jogerős 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzésével a fellebbezést elutasította és az elsőfokú végzést helybenhagyta.

- [8] 1.2. Az indítványozók jogi képviselőjük útján 2022. május 2-án az elsőfokú bírósághoz érkezett alkotmányjogi panaszukban, majd 2022. augusztus 3-án az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány-kiegészítésükben az Abtv. 26. § (1) bekezdésre hivatkozással a Be. 803. § (1) bekezdése, (4) bekezdés a) pontja, valamint a 806. § (2) bekezdés „vagy a mulasztását a vád ejtésének kell tekinteni” és a 813. § (1) bekezdés „vagy vele szemben az eljárást megszüntette” szövegrészek alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt terjesztettek elő. Álláspontjuk szerint a támadott rendelkezések sértik az Alaptörvény I. cikk (1), (3) bekezdésben, XV. cikk (1)–(2) bekezdésben, XXVIII. cikk (1), (7) bekezdésben és a XXX. cikk (1) bekezdésben foglalt jogait.
- [9] Az indítványozók az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 12.B.XVIII.556/2021/8-I. számú büntetőeljárás megszüntető végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Beüf.5556/2022/2. számú, a pótmagánvádas eljárás megszüntetését helybenhagyó végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt is előterjesztettek. Álláspontjuk szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény I. cikk (1), (3) bekezdésben, a II. cikkben, a IV. cikk (1) bekezdésben, a XV. cikk (1)–(2) bekezdésben, a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdésben, valamint a XXX. cikk (1) bekezdésben rögzített jogait.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és a 27. § (1) bekezdésére alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [12] A másodfokú bírósági határozatot az indítványozók jogi képviselője 2021. december 9-én vette át és az alkotmányjogi panaszt 2022. február 7-én adta postára. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt határidőben benyújtottnak fogadta el.
- [13] 2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján benyújtott indítvány részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (1) bekezdés], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [I. cikk (1), (3) bekezdés, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (7) bekezdés, XXX. cikk (1) bekezdés], a támadott jogszabályi rendelkezéseket [Be. 803. § (1), (4) bekezdés a) pont, 806. § (2) bekezdés, 813. § (1) bekezdés szövegrészei], valamint a kifejezett kérelmet a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló indítvány nem tesz eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek az alábbiak szerint:
- [15] Az I. cikk (1), (3) bekezdés nem tartalmaz az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot. A jogszabályhely ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogvédelmi tesztet deklarálja. Funkciója nem más, minthogy garanciális szabályként rögzítse az alapvető jogok korlátozhatóságának általános kereteit. Ezért érdemi alaptörvény-ellenesség vizsgálatára önállóan nem szolgáltat alapot [3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]; 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [16] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (7) bekezdés, XXX. cikk (1) bekezdés tekintetében nem adtak elő alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást, csak állítják az alaptörvény-ellenességet, és érvelésük valójában nem a támadott jogszabályi rendelkezések vélt ellentmondásait tárja fel, hanem a számukra kedvezőtlen bírósági határozatok elleni törvényességi kifogásokat (pl. igazolási kérelem elutasítása) vet fel. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az elégtelen alkotmányjogi indokolás az érdemi elbírálás akadályát jelenti, ezért ezen cikkek vonatkozásában nem tartotta az indítványt tovább vizsgálhatónak [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alkotmánybíróság így az Abtv. 26. cikk (1) bekezdésén alapuló panasz tekintetében a továbbiakban kizárólag az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) cikkére alapozott kifogásokat vizsgálta.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítvány tekintetében elsőként azt vizsgálta, hogy a támadott bírósági határozat az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető-e. Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy alkotmányjogi

panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján valamennyi ügydöntő határozat, így az ítélet és az ügydöntő végzés is [legutóbb pl. 3057/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [7], korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30]; 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]–[21]]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alapul szolgáló ügyben hozott, a pótmagánvádas eljárás megszüntetését jóváhagyó másodfokú végzés olyan bírósági határozat, amely ellen alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani, mivel a pótmagánvád érvényesítésének lehetőségéről jogerősen döntött [lásd pl. 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [20]]. Jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. február 24. napján jogerős 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzése tekinthető a bírósági eljárást befejező döntésnek, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezt a bírósági határozatot vizsgálta.

- [18] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítvány részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [I. cikk (1), (3) bekezdés, II. cikk, IV. cikk (1) bekezdés, a XV. cikk (1)–(2) bekezdés, a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdés, XXX. cikk (1) bekezdés]; a támadott bírósági határozatot (Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzés), továbbá kifejezett kérelmet ezen bírósági határozat alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [19] Az indítvány az alábbiak szerint nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [20] Az I. cikk (1), (3) bekezdés nem tartalmaz az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot. A jogszabályhely ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogvédelmi tesztet deklarálja. Funkciója nem más, minthogy garanciális szabályként rögzítse az alapvető jogok korlátozhatóságának általános kereteit. Ezért érdemi alaptörvény-ellenesség vizsgálatára önállóan nem szolgáltat alapot [3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]; 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [21] Az indítványozók az Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, a XXVIII. cikk (7) bekezdés, XXX. cikk (1) bekezdés tekintetében az Alaptörvény sérelmét állítják, de ahhoz nem fűznek olyan indokokat, amelyeket alkotmányjogi szempontból értékelni lehetne. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az elégtelen alkotmányjogi indokolás az érdemi elbírálás akadályát jelenti [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]]. Ennek következtében az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított kifogások közül kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódókat tartotta további vizsgálatra alkalmasnak.
- [22] 2.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az I. számú indítványozó az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [23] A II. számú indítványozóra vonatkozóan azonban, aki a pótmagánvádló jogi képviselője volt, a támadott másodfokú bírósági határozat nem tartalmaz rendelkezést vagy kötelezést, így sem az Abtv. 26. § (1), sem pedig az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem tekinthető érintettnek. Az Alkotmánybíróság ennek következtében a továbbiakban az I. számú indítványozó által előterjesztett kifogásokat vizsgálta.
- [24] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek eleget tett.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [26] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel

alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [27] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az indítványozó azt állította, hogy a Be. 803. § (1), a (4) bekezdés a) pontja, valamint a 806. § (2) bekezdés „vagy a mulasztását a vád ejtésének kell tekinteni”, és a 813. § (1) bekezdés „vagy vele szemben az eljárást megszüntette” szövegrészek ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésével. A törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalmának sérelmét az I. számú indítványozó abban látja, hogy az ügyész és a pótmagánvádló egyaránt a vádat képviseli, mégis különbséget tesz köztük a jogi szabályozás egyes jogok – pl. a tárgyalásról való távolmaradás és a bűnügyi költségviselés – tekintetében. Az I. számú indítványozó szerint a pótmagánvádlónak és jogi képviselőjének a tárgyalásról történő távolmaradása ugyanis az eljárás megszüntetéséhez és a bűnügyi költségek viseléséhez vezet, miközben az ügyész távolmaradása nem jár ezekkel a jogkövetkezményekkel és a költségeket is az állam viseli.
- [28] Az Alkotmánybíróság határozataiban már rögzítette, hogy az ügyész és a pótmagánvádló helyzete több lényeges kérdésben különbözik. A büntetőeljárásban a pótmagánvádló és az ügyész helyzete közötti egyik fő különbséget a hatósági jogkör hiánya jelenti. A pótmagánvádló az ügyész helyébe lép és számos lényeges jogszabályát gyakorolhatja, de nem várható el tőle, hogy a vádképviselő ellátásához megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkezzen, ezért köteles jogi képviselőt igénybe venni. A pótmagánvádló alkotmányos helyzetének egy másik fontos eleme az, hogy fellépése esetén nem az állami büntetőígényt érvényesíti, arról ugyanis az államot képviselő ügyészség már lemondott. Ilyen értelemben a pótmagánvádló fellépése járulékos jellegű, mert csak akkor lehetséges, ha a közzéadás eljárás „*dominus litise*”, vagyis az ügyész abban nem vesz részt. Tükörcépeknek is nevezik az eljárását, mert ahogyan a vádlottat megilleti, hogy az ellene emelt vádról a bíróság döntsön, úgy illeti meg a sértettet e jognak a tükörcépe, a jog arra, hogy sérelméről is a bíróság hozzon döntést.
- [29] Az ügyész szerepe a pótmagánvádló helyzetéhez képest sajátos továbbá abban a tekintetben is, hogy az ügyész a közérdek képviselője során a szakmai felelősség szabályai szerint köteles eljárni {legutóbb: 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [35]; 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 519, stb}. Az ügyész szakmai felelősségének a szabályai körébe tartozik a kötelező objektivitás, ami megnyilvánul például abban, hogy köteles a terheltet mentő, a büntetőjogi felelősséget enyhítő körülményeket figyelembe venni [Be. 28. § (1) bekezdés], indítványt tehet a vádlott felmentésére [Be. 315. § (3) bekezdés], és fellebbezési joggal rendelkezik a vádlott javára (Be. 324. §). Ez a kötelezettség sok tekintetben erősíti a védelem pozícióját. A pótmagánvádlót azonban ilyen objektivitási kötelezettség nem terheli, ami megnyilvánul például abban, hogy a pótmagánvádló mind az elsőfokú, mind pedig a fellebbezési eljárásban csak a vádlott terhére nyújthat be fellebbezést [Be. 324. § (2) bekezdés, 367/A. § (2) bekezdés], valamint a vádlott bűnösségének megállapítása érdekében terjeszthet előperújítási indítványt [Be. 409. § (1) bekezdés b) pont], továbbá kizárólag a terhelt terhére nyújthat be felülvizsgálati indítványt (BH2013. 61.I.) {15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [57]–[60]}.
- [30] Mindezek alapján a vádat képviselő különböző helyzetben lévő ügyészre és pótmagánvádlóra vonatkozó eltérő szabályozás nem veti fel a támadott jogszabályi rendelkezések – az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe ütköző – alaptörvény-ellenességének kételyét és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [31] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványban az indítványozó azt állította, hogy a támadott másodfokú bírósági határozat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljárás követelményébe ütközik.
- [32] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. február 24. napján jogerős 20.Beüf.5556/2022/2. számú végzésével az indítványozó által indított pótmagánvádas eljárást megszüntető és a pótmagánvádlót 51 000 Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelező elsőfokú határozatot helybenhagyta, mert sem a pótmagánvádló, sem a jogi képviselője a szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg a kitűzött tárgyaláson és távollétét nem tudta megfelelő indokkal alátámasztva kimenteni.
- [33] Az I. számú indítványozó által alkotmányossági kifogásként felhozott érvek a számára kedvezőtlen bírósági határozat kritikáját tartalmazzák. (Pl. Az I. számú indítványozó indokolatlanul tartja, hogy az elsőfokú bíróság 2021. december 2. napjára tűzte ki a megismételt eljárásban a tárgyalást, majd saját, illetve a jogi képviselő távolmaradása miatt nem halasztotta el, hanem az eljárást megszüntette, továbbá kimentési okaikat nem fogadta el és az egyébként jogi képviselővel együtt eljáró pótmagánvádlót nem tájékoztatta az eljárás szabályairól. Kifogásolja továbbá, hogy a pótmagánvádas bírósági eljárásban a pótmagánvádlót az ügyéssel, a jogi képviselő pedig a védővel azonos jogosultságoknak kellett volna megilletniük.)

- [34] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [35] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [36] Mindezen elvek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az I. számú indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elvének megsértését olyan törvényességi kifogásokkal kívánta alátámasztani, amelyek az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét nem alapozzák meg, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel.
- [37] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, valamint részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1237/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3112/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.361/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Máté Szilárd ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.I.20.361/2022/2. számú végzése ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a 28. cikk és a XIII. cikk (1) bekezdése megsértését kifogásolta.
- [2] Az indítványozó mint az alapügy felperese azért indított pert az alperesekkel szemben, mert elővásárlási joga megszegésével kötött szerződés hatálytalanságából eredő igényét kívánta érvényesíteni.
- [3] Az első fokon eljáró Veszprémi Járásbíróság 5.P.20.60/2020/28-I. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét, mivel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:223. § (2) bekezdése szerinti objektív határidő jogvesztő természetű, az indítványozó pedig ennek elteltét követően kívánta igényét érvényesíteni.
- [4] A másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.558/2021/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, indokolásában kiemelte, hogy a jogvesztő határidőt hivatalból kell figyelembe vennie, ugyanakkor arra az alperesek is hivatkoztak.
- [5] A Kúria Pfv.I.20.361/2022/2. számú végzésével visszautasította az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét, mert az indítványozó nem jelölte meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti konkrét engedélyezési okokat, illetve az engedélyezést megalapozó jogkérdéseket és határozatokat. Mindezek hiányában a Kúria a Pp. 410. § (4) bekezdése alapján visszautasította az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az alperesek által, a perbeli ingatlanra kötött adásvételi szerződés vele szemben hatálytalan, mert az indítványozó elővásárlási jogának megsértésével kötötték meg. Az indítványozó szerint az ügyében eljáró bíróságok tévesen értékelték a rendelkezésükre álló tényeket, bizonyítékokat, az ítéletek jogszabálysértőek.
- [7] Az indítványozó hivatkozása szerint a másodfokú ítéletben hivatkozott Új Ptk. Tanácsadó Testület véleménye ellentétes a jogszabály szövegével. Az indítványozó előadta, hogy továbbra is kénytelen az V. és VI. rendű alperesekkel közös tulajdonban élni a közöttük fennálló rossz viszony ellenére. Az indítványozó előadása szerint az adásvételi szerződést szerkesztő ügyvéd három évig nem nyújtotta be az okiratot a földhivatalhoz, továbbá az alperesek a képviselőjük hibájáért vele szemben helytállni tartoznak.
- [8] Az indítványozó érvelése szerint a bírói ítéletek a jogszabályok szövegével ellentétesek, melyek következtében nem tudott élni az elővásárlási jogával, amely sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot valamint a 28. cikket.
- [9] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a megsértését is kifogásolta, mert álláspontja szerint az ügyében eljáró bíróságok alaptörvény-ellenes módon ellehetlenítették elővásárlási joga gyakorlását.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi

- panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át.
- [14] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a 28. cikket és a XIII. cikk (1) bekezdését.
- [15] Az Alkotmánybíróság előljáróban utal a 3222/2020. (VI. 19.) AB végzésben megerősített gyakorlatára, amely szerint az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 32. §-a alapján nem minden, a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott döntése ellen nyújtható be alkotmányjogi panasz, hiszen ezen lehetőséget csak az ügy érdemében hozott, illetve a bírósági eljárást befejező döntésekkel szemben biztosítja az Abtv. {3218/2018. (VI. 21.) AB végzés, 3222/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Pp. 410. § (4) bekezdése alapján utasította vissza, ekként a Kúria végzése nem tekinthető az Abtv. 27. §-a alapján az ügy érdemében hozott döntésnek.
- [17] Az indítványozó jogi képviselője a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.558/2021/5. számú jogerős ítéletét 2022. január 3-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszát a Kúria Pfv.I.20.361/2022/2. számú végzésének kézhezvételétől – melynek időpontja 2022. május 5-e – számított 60 napon belül nyújtotta be.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet az Alkotmánybíróságnál benyújtani; és ugyan a határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető, a döntés közlésétől számított száznyolcvan nap elteltével nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának [Abtv. 30. § (3) és (4) bekezdései].
- [19] Az indítványozó 2022. június 17-én benyújtott alkotmányjogi panasz és a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.558/2021/5. számú jogerős ítéletének 2022. január 3-ai kézhezvétele alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a jogerős döntés kézbesítésétől számított 165. napon került benyújtásra, azonban az indítványozó nem terjesztett elő igazolási kérelmet. Ezen túlmenően az indítványozó indítványában és indítvány-kiegészítésében egyaránt csak a Kúria Pfv.I.20.361/2022/2. számú végzésének megsemmisítését kérte.
- [20] Az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján „[h]a a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel visszautasította, majd a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntést hozott a hiánypótlás vagy kiegészítés elmaradása, vagy a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatt, vagy azért, mert a felülvizsgálat kizárt, akkor a Kúria ezen döntését az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy 27. §-a alapján megtámadó – és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül benyújtott – alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, nem lehet elkésettnek tekinteni e határozat vonatkozásában.”
- [21] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogerős döntés tehát akkor támadható a Kúria nem érdemi döntésén keresztül, ha az indítványozó korábban, a megfelelő határidőben már nyújtott be alkotmányjogi panaszt a jogerős döntéssel szemben, ám a párhuzamosan benyújtott felülvizsgálati kérelem okán az visszautasítására került. A jelen ügyben az indítványozó korábban, a felülvizsgálati kérelemmel párhuzamosan nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt, így az Ügyrend 32. § (4) bekezdése jelen ügyben nem alkalmazható.” {3218/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [22] Mindezekre tekintettel az indítványozó alkotmányjogi panasz a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.558/2021/5. számú jogerős ítélete vonatkozásában elkésettnek minősül.
- [23] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozása esetén nem értelmezhető az Alaptörvényben biztosított jog sérelme, ezért e tekintetben érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására indokolás előterjesztése esetében sem lenne lehetőség {3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek oka, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában a visszaható hatályú jogalkotás, illetve a felkészülési idő hiányára való hivatkozás kivételével alkotmányjogi panasz benyújtására nincs lehetőség {3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította.

- [24] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [25] Az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogása kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy „[...] nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonesztést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelméről keresztül nem lehet eszköze vagyoni perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának.” {3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]; 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 30. § (1) és (3) és (4) bekezdéseire, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* pontjára, valamint 32. §-ára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1535/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Vas Megyei Kormányhivatal indítványozó jogi képviselője (dr. Lampért Bernadett kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítélete és a Győri Törvényszék 9.K.700.974/2021/8. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdését, az M) cikk (2) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, az R) cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, a X. cikk (2) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését kifogásolta.
  - [2] Az indítványozóhoz benyújtott közérdekű bejelentés szerint az alapügyben felperes vállalkozás üzletében vásárolt fürdőkönyv használata során festék oldódott ki egy kisgyermek nyálában, ruháját megfogta a kék festék. Ezen bejelentés kivizsgálása céljából az indítványozó helyszíni ellenőrzést tartott a felperes üzlethelyiségében, a kérdéses termékből mintát vett, amelyet szakértői vizsgálatra küldött. A szakvélemény szerint a fürdőkönyv nem felelt meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, ezért az indítványozó határozatával elrendelte a felperes által forgalmazott egészségkárosító termék forgalomból történő kivonását, illetve bírságot szabott ki.
  - [3] Az indítványozó határozatát az elsőfokú bíróság megsemmisítette, melyet a Kúria hatályában fenntartott. A megismételt eljárás során a szakértő vizsgálati jegyzőkönyvön alapuló szakvéleményt készített és ezen szakvéleményében is arra a következtetésre jutott, hogy a kérdéses termék nem felel meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, mivel a fürdőkönyv festésére használt színezőanyagok olyan szerves azovegyületek, amelyek közül több is karcinogén hatással rendelkezik. E szakvélemény alapján az indítványozó újabb határozatával ismételtelen megtiltotta a kérdéses termék forgalmazását.
  - [4] A megismételt eljárásban hozott indítványozói határozat felülvizsgálata során eljáró Győri Törvényszék 9.K.700.974/2021/8. számú ítéletével az indítványozó határozatát megsemmisítette és új eljárásra kötelezte, mert a fürdőkönyvből kioldódó vegyületek azonosítására nem került sor.
  - [5] A Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítéletével hatályában fenntartotta az elsőfokú ítéletet.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az elsőfokú bíróság által elrendelt új eljárás az eljárás megszüntetésével befejeződött. Az eljárás megszüntetésének indoka az volt, hogy a hatóságot a megismételt eljárásban a bíróság határozatának indokolás része köti és a laboratórium ismételt megkeresése során sem tudta azonosítani a leoldódott színezékben található vegyületeket, ezért bizonyítottság hiányában az indítványozó nem tudott jogsértést megállapítani. Az indítványozó előadta továbbá, hogy az eljárást megszüntető döntését azért is hozta meg, mert az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő alatt lejárt a megismételt eljárására vonatkozó ügyintézési határidő.
  - [7] Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek a laboratóriumtól olyan bizonyítást vártak el, amely a tudomány jelenlegi szintjén nem lehetséges, ezáltal lehetetlenné tették a vegyészetiileg problémás, az egészségre kockázatos termékek forgalomból történő kivonását, amely sérti a fogyasztók – különösen a gyermekek – egészséghez való jogát, illetve az elővigyázatosság elvét.
  - [8] Az indítványozó előadta, hogy a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert nem indokolták meg, hogy miért nem alkalmazzák a hatósági eljárás jogalapját képező jogszabályokat, illetve az ügy alapjogi vonatkozásaira nem voltak figyelemmel.

- [9] Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdését is, amely szerint tudományos igazság kérdésében az állam (beleértve a bíróságokat is) nem jogosult dönteni.
- [10] Az indítványozó kifogásolta, hogy a támadott bírói ítéletek hatáskörét az Alaptörvénybe ütköző módon korlátozták, illetve működésének súlyos zavarát eredményezik, mivel az indítványozó alaptörvényi meghatározott-ságú hatáskörrel rendelkező hatóságként nem a bizonyítottan egészségre káros anyagokat tartalmazó vagy jogszabályban meghatározott határértékeket túllépő vegyi anyagok tekintetében jár csak el, hanem minden olyan esetben, amikor az emberi élet, egészség veszélyben lehet. Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek az indítványozó hatáskörét kizárólag a súlyos esetekre korlátozták, amely ellentétes a vonatkozó uniós normákkal is.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény E cikk (2) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a támadott bírói ítéletek nem voltak figyelemmel a vonatkozó uniós joganyagra.
- [12] Az indítványozó szerint a támadott bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény M cikk (2) bekezdését és az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, mert megfosztották az indítványozót az egészségre kockázatos termékekkel szembeni érdemi, hatékony fellépéstől, ezért a korábban elért alapjogvédelem szintje csökken, a gyakorlatban a fogyasztóvédelmi hatóságok jelentős funkcióvesztése következett be.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése, 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét azzal indokolta, hogy a támadott bírói ítéletek figyelmen kívül hagyták a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve olyan bizonyítási kötelezettséget telepítettek az indítványozóra, amely a tudomány jelenlegi állása szerint lehetetlen. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra hivatkozással is állította, hogy az eljáró bíróságok iratellenes megállapításokat tettek.
- [14] Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény II. cikkét, a XVI. cikk (1) bekezdését és a XX. cikk (1) bekezdését is, amikor az indítványozó eljárását csak a bizonyítottan egészségkárosító termékek esetében teszi lehetővé. A bíróságok ezen jogértelmezése az indítványozó álláspontja szerint sérti az egészséghez való jog alanyi oldalát, közvetve az emberi méltóságot és a gyermekek védelemhez való jogát.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] Az Abtv. 27. § (3) bekezdése értelmében közhatalmat gyakorló indítványozó esetében vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.
- [18] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [19] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át.
- [20] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény E cikk (3) bekezdését, az M cikk (2) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, az R cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, a X. cikk (2) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [21] Az indítványozó által kifogásolt bírói ítéletek az indítványozót új eljárás lefolytatására utasították és az indítványozó e bírói ítéletekben foglalt utasítások alaptörvény-ellenességét állította. Az indítványozó által is hivatkozott 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/3. pontja értelmében nem kell visszautasítani az alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelemet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni.
- [22] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján csak a „meghozandó” és nem a már meghozott hatósági határozatokra kötelező bírósági iránymutatások esetében van lehetőség

az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezésére. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a támadott bírósági ítéletekben foglalt iránymutatások alapján már döntést hozott, az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele nem teljesül.

- [23] Az Abtv. 59. §-a szerint: „Az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.” Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében pedig ez különösen akkor következik be, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná válik.
- [24] Tekintettel arra, hogy az indítványozó nyilatkozata szerint a megismételt eljárásában már eljárást megszüntető végzést hozott, az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megállapítható, hogy az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszának benyújtását a fogyasztók, különösen a gyermekek egészséghez való jogának védelmével indokolta. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 27. § (3) bekezdése csak az ügyész számára biztosítja alkotmányjogi panasz benyújtását a jogaik védelmére önmagukban nem képes, vagy személyek nagyobb csoportját érintő jogsérelem esetén, ily módon az indítványozó nem sorolható ezen indítványozói körbe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó más személyek nevében nem jogosult eljárni, ezért az Alkotmánybíróság eljárását csak a saját nevében kezdeményezheti, ekként az alkotmányjogi panasz csak az indítványozót ért állított jogsérelem vonatkozásában bírálható el [ld. 3491/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3030/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [10]].
- [26] Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megjegyzi, hogy az indítványozónak az Alaptörvény II. cikke, XVI. cikke és a XX. cikke vonatkozásában nincs indítványozói jogosultsága.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [28] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény E cikk (3) bekezdésének, az M) cikk (2) bekezdésének és az R) cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó részei kapcsán megjegyzi, hogy ezen rendelkezések az Alaptörvény Alapvetés című részében található, azok nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így ezen cikkekre alapítottan alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége [3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [29] Az Alkotmánybíróság egyebekben megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetőek ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 59. §-ára, valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjára tekintettel az eljárást megszüntette.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2665/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.612/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Sirály és Társa Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.V.20.612/2022/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéletábrla 6.Pf.20.820/2021/6. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikkének, és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek megsértését kifogásolta.
- [2] Az indítványozó mint az alapügy felperese azért indított pert az alperessel szemben, hogy a bíróság állapítsa meg támogatási szerződéses jogviszonya fennállását. Az indítványozó 2012-ben kötött támogatási szerződése alapján egészségügyi komplexum kialakítására a projektköltség 50%-át jelentő, vissza nem térítendő uniós támogatásban részesült. 2018-ban a Fővárosi Ítéletábrla megállapította, hogy az alperes jogszerűtlenül alkalmazta az elállást az indítványozó támogatási szerződése vonatkozásában. Ezt követően egy újabb szabálytalansági eljárás keretében az alperes megállapította, hogy nem teljesült a támogatási szerződés munkahelyteremtésre vonatkozó szerződéses rendelkezése, ezért ismételt elállt a támogatási szerződéstől és felszólította az indítványozót a támogatás és kamatai visszafizetésére. Az indítványozó keresetében kérte a támogatási szerződéses jogviszony fennállásának megállapítását, álláspontja szerint a támogatási szerződés munkahelyteremtésre vonatkozó rendelkezése rajta kívül álló okokból – negatív munkaerőpiaci folyamatok miatt – nem teljesült.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 64.P.20.233/2021/22. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla 6.Pf.20.820/2021/6. számú ítéletével az elsőfokú ítélet helyben hagyta. A Kúria Pfv.V.20.612/2022/2. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 411. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát megtagadta, mert az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett indokok nem igazolnak az egyedi ügyön túlmutató jogkérdést, így nem vetik fel a Kúria elvi iránymutatásának igényét.
- [4] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 80. § (6) bekezdése alapján nem mellőzhető az indítványozó felróhatóságának a vizsgálata, amelyre a jelen esetben nem került sor, ezért sérült az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, mivel az eljáró bíróságok e tekintetben nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek.
- [5] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét is megsértették, amikor a Kr. 90. § (4) bekezdésével ellentétesen megsértették az arányosság elvét.
- [6] Az indítványozó szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikket, hogy az ügyében eljáró bíróságok a vonatkozó jogszabályokat az Alaptörvénnyel ellentétesen értelmezték.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi

panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet az Alkotmánybíróságnál benyújtani; és ugyan a határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető, a döntés közlésétől számított száznolcvan nap elteltével nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának [Abtv. 30. § (3) és (4) bekezdései].
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az indítvánnyal támadott kúriai végzés és másodfokú ítélet vonatkozásában az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben került benyújtásra.
- [11] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át.
- [13] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény 28. cikkét, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [14] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [15] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [16] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [17] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt cikkeként a XXVIII. cikk (7) bekezdését megjelölte ugyan, azonban ahhoz külön érdemi indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [18] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria nem fogadta el az indítványozó érvelését a Kr. 80. § (6) bekezdése körében a felrőhatóságának vizsgálatával összefüggésben, e tekintetben a másodfokú bíróság indokolását hiányosnak minősítette.
- [22] A másodfokú ítélet 19. pontja kifejezetten kitért az indítványozó által hivatkozott felrőhatóság kérdéskörére és megállapította, hogy „[a] felperes arra is alaptalanul hivatkozott, hogy felrőhatóságának hiánya a szerződészegés megállapítását és jogkövetkezményének levonását kizárta. A szerződés 7.1. e) pontja ugyanis a projekt fenntartási időszakára előírt kötelezettségeinek nem csupán a neki felrőható nem teljesítését minősítette szerződészegésnek.” A Kúria az indítványozó e körben előadott érvelése alapján nem tartotta megállapíthatónak, hogy ezen jogkérdés az egyedi ügyön különleges súllyal túlmutatna, ezért megtagadta a felülvizsgálatot.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok részletesen megindokolták, hogy a támogatási szerződés alapján miért nem tekinthető a szerződészegés jogkövetkezményei alkalmazási feltételének az indítványozó felrőhatósága, e tekintetben különleges novumot sem azonosítottak.

- [24] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozók által „[...] megfogalmazott általános kritika nem teszi érdemben felülvizsgálhatóvá a panaszt pusztán azért, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozik” {3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [35]; 3172/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság utal azon gyakorlatára, amely szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [28] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [29] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 52. § (1b) bekezdésére és 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2166/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3115/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.090/2022/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Kostenszky Gergely ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.090/2022/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és a Fővárosi Törvényszék 51.K.705.238/2021/3. számú ítéletére kiterjedő hatályú megsemmisítése iránt. Egyben kérte az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 61. §-ának (1) bekezdésének *a*) és *b*) pontja alapján az ítéletek végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a törvényszéket.
- [3] Az alapügy lényegét illetően a felperesi indítványozó előadta, hogy gazdasági társaságként szállítási szerződést kötött egy Kft.-vel (a továbbiakban: Kft1.) speciális csomagológépek – valamint pneumatikus töltőgép, illetve tasakológép – szállítására. A szerződés része volt a technológiai szerelés és beüzemelés, üzemelésre kész átadás, azzal, hogy a szerződés szerint a vállalkozó szükség esetén alvállalkozót vehetett igénybe. A gépek leszállítása, és beszerelése a felperes telephelyén két részletben történt, a próbaüzem után az átadás-átvétel megtörtént. A felperes a Kft1.-től befogadott számlák általános forgalmi adó tartalmát levonhatóként kezelte.
- [4] Az alperesi adóhatóság a felperesnél a két különböző időszak, és különböző adónemekre vonatkozó bevallások utólagos ellenőrzését folytatta le. A beszerzési folyamatot vizsgálva azt állapította meg, hogy a számlákon szereplő felek között nem jöhetett létre a gazdasági esemény, olyan gépekre vonatkozott, amelyekkel az alvállalkozója nem rendelkezett, személyi és tárgyi feltételek hiányában azokat nem gyárthatta le. A számlákon szereplő gépek eredete ismeretlen, a szállítást is ismeretlen személyek végezték. Az ügylet célja a számlákon feltüntetett ismeretlen eredetű gépek eredetének igazolása, az értékesítési lánc alján lévő Kft2. adófizetési kötelezettségének elkerülése, valamint a felperes adólevonási jogának megteremtése volt azzal, hogy a számlázásban résztvevő felek minimálisan emelték az árakat, hogy a felperes minél magasabb összeggel vonhassa le az áfát, hiteltelen bizonylatokra alapozva, miközben a Kft2. által az áru adótartalma nem került megfizetésre. A résztvevők olyan termékekre kívántak adólevonási joggal élni, amelyek bizonyíthatóan nem a láncolat tagjai és a felperesi társaság viszonylatában valósultak meg, mivel a láncolatban résztvevő társaságok ügyvezetőinek nyilatkozatai azt támasztják alá, hogy a számlák és szállítólevelek szerinti szállítás nem történhetett meg. Tekintettel arra, hogy a gépek fellelhetőek voltak a felperes telephelyén, így az adóhatóság azt állapította meg, hogy a felperes ismeretlen személytől szerezte be azokat, nem a számlákban feltüntetett módon valósult meg a gazdasági esemény, melyről a felperesnek tudomása volt.
- [5] A felperes a határozatokkal szemben keresettel élt, melyben a határozatok megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését kérte, vitatva, hogy az alperes az Art. 97. § (4)–(6) bekezdésében foglalt tényállás feltárási és bizonyítási kötelezettségének eleget tett volna. Állította, hogy kapacitásbővítés céljából rendelte meg a számlákban szereplő gépeket, a szállítási szerződés megkötését megelőzően a vállalkozó cégkivonatát, aláírási címpéldányát ellenőrizte, ekként meggyőződött arról, hogy a vállalkozó adóalanyisággal bíró és működő társaság. A Kft1. ügyvezetője felsőfokú élelmiszeripari képesítéssel rendelkezett, tehát szakemberként értett a beszerezni kívánt gépekhez és képesnek is mutatkozott a szerződés teljesítésére. A szerződés lehetővé tette a teljesítéshez alvállalkozók bevonását, az alvállalkozók kiléte azonban a szerződés teljesítésének időpontjáig a felperes számára ismeretlen maradt, mivel ezen információkat a Kft1. nem közölte vele, de nem is állt fenn kötelezettsége

ennek közlésére. A Kft1. két részletben teljesítette a szerződést, melyről átadás-átvételi jegyzőkönyvek készültek. A gépeket a felperes használatba vette és jelenleg is használja. A teljesítésről a Kft1. az alperes által is elismerten szabályos számlákat állított ki, általános forgalmi adóval terhelten, amit a felperes jogszerűen szerepeltetett általános forgalmi adó bevallásában.

- [6] A bíróság a két különböző időszakra vonatkozó eljárást egyesítette. Többszöri hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásokban – melynek részeként előzetes döntéshozatal iránti eljárás is zajlott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt (EUB C-610/19. számú végzés) – az elsőfokú bíróság a felperes kereseteit elutasította. Az EUB végzése alapján is fenntartotta a Kúria, hogy az adóalanynak kiállított számlával kell rendelkeznie, a számla megléte azonban nem meríti ki maradéktalanul az alaki feltételt, a levonási jog anyagi jogi feltételei csak akkor teljesülnek, ha a számla által érintett termékértékesítést, vagy szolgáltatásnyújtást ténylegesen teljesítették. Utalt rá, hogy az EUB végzés szerint is az adóköteles ügylet fennállásának vizsgálatát a nemzeti jog bizonyítási szabályainak megfelelően kell elvégezni, a Héa irányelvvel tehát összeegyeztethető az olyan szabályok alkalmazása, mint amelyeket az Sztv. 15. § (3) bekezdése előír. Utalt arra is, hogy az Sztv. szerinti valódiság elve nem vélelmet keletkeztető szabály, hanem alapvető követelményt tartalmazó norma. Megállapította, hogy az alperes helytállóan hívta fel és alkalmazta az Sztv. szabályait, a felperes ezzel kapcsolatos érvei, állításai megalapozatlanok. Nem találta jogellenesnek az alperes megállapításait a felperes észszerűen elvárható intézkedéseinek körében sem. Ezzel összefüggésben utalt az alperesi határozatnak a felperes tudattartalmával kapcsolatos körülmények részletezésére és hangsúlyozta, hogy az alperes a számlák tartalmi hiteltelenségét és a felperes tudattartalmát is vizsgálta. Elvetette a felperesnek azt az állítását, hogy nem lehetne felelősségre vonni a láncban őt megelőző vállalkozóknál megállapított szabálytalanságok miatt, miután a Kúria (korábbi hatályon kívül helyező) végzésében egyértelműsítette, hogy az értékesítési lánc teljes vizsgálata szükséges, az érintett ügyleteket nem lehet kiragadni a gazdasági kapcsolatok láncolatából. Vizsgálta a bíróság a számlák tartalmi hiteltelenségére vonatkozó alperesi megállapításokat, és ezzel összefüggésben rögzítette, hogy az alperes széleskörű tényállás tisztázási és bizonyítási cselekményeket folytatott le, a számlázási láncban szereplő társaságok ügyvezetőit nyilatkoztatta, kapcsolódó és egyéb vizsgálatokat folytatott le és az annak során beszerzett bizonyítékokat használta fel, és ezek alapján indokoltan és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a számlák tartalmilag hiteltelenek.
- [7] A bíróság a felperesnek az adókijátszás kapcsán, illetve a számlák tartalmi hiteltelensége körében feltárt tudattartalmát is megalapozottnak találta, miután a felperes az észszerű intézkedések megtétele esetén feltárhatta volna, hogy adókijátszásban vesz részt. Hangsúlyozta, hogy nem elegendő a szerződéskötéskor az adatbázisból ellenőrizni a számlakiállító társaságok működési körülményeit, hanem a teljesítés során mindvégig ellenőrizni kell a számlakiállító társaság teljesítőképességét. Kiemelte, hogy az észszerűen elvárható intézkedéseket mindig egyedileg az ügy körülményeihez igazítottan kell értékelni. Perbeli esetben a felperes kifejezetten egyedi gyártású gépek beszerzésére kötött szerződést, felperesi ügyvezető maga is elismerte, hogy a Kft1. nem közvetlen gyártója a gépeknek, hanem több alvállalkozó munkájára is szüksége lesz, miután a gépeket 15 évvel ezelőtt gyártották, ilyen típusú gépek már nincsenek a piacon. Azzal, hogy a felperes kizárólag a számlakiállító társaságot ellenőrizte, nem tette meg az észszerűen elvárható intézkedéseket. Amennyiben az indítványozó a Kft2. teljesítőképességéről is meggyőződött volna, úgy tudnia kellett volna, hogy a gépek egyedi gyártására az alvállalkozók nem képesek, így azok értékesítése, tovább értékesítése sem történhetett meg.
- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és a felperes keresetének helyt adó döntés meghozatala, másodlagosan az eljárási elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítása érdekében. A Kúria Kfv.I.35.090/2022/6. számú ítéletében a felperes felülvizsgálati kérelmét alaptalannak találta. Rámutatott, hogy a Pp. 275. § (1)–(4) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a rendelkezésre álló iratok alapján, a felülvizsgálati kérelem és a csatoló felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 275. §-a szerinti szabályozásra figyelemmel a rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem volt helye sem bizonyítás felvételének, sem a bizonyítékok ismételt egybevetésének. Nyilvánvaló okszerűtlen ítéleti következtetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni, ilyen következtetés azonban a perbeli esetben nem volt feltárható. Felidézte, hogy a Kúria a korábbi jogerős ítéletet hatályon kívül helyező végzésében pontosan meghatározta az elsőfokú bíróság által követendő szempontokat, rögzítette, hogy „az elsőfokú bíróságnak alkalmaznia kell a láncolat ügyletekre (láncértékesítésre) vonatkozó szabályokat, az Sztv. előírásait, a bizonyítékokat ehhez képest kell rendszerbe foglalnia.”

- [9] Az elsőfokú bíróság ezen előírásokat teljesítette, vizsgálta a teljes beszerzési láncolatot, figyelembe vette a gazdasági esemény valóságára vonatkozó Sztv. előírásokat és az alperes által feltárt bizonyítékokat ezek figyelembevételével rendszerezte. Úgy ítélte meg, hogy téves a felperesnek a gazdasági esemény kapcsán kifejtett azon álláspontja, miszerint az alperesnek és a bíróságnak nem a számlakiállító által kibocsátott számla könyvelésbe történő beállítását kellett vizsgálnia, hanem a számlában feltüntetett gazdasági esemény valóságosságáról kellett meggyőződnie. Az értékesítési lánc kérdésében a Kúria továbbra is irányadónak tekintette a korábbi ítéleteiben tett megállapításait. E szerint az egyes szerződések valós tartalmának, és ehhez képest az esetleges adóelkerülési célzatnak a feltárásakor alperesnek a vizsgálatot a teljes lánc áttekintésével, az egymásra ható elemek értékelésével kellett elvégeznie. Láncolatosságon ügylet esetén az adóhatóság ugyanis nem csak jogosult, de köteles is az éppen ellenőrzött adózón túl a lánc további szereplőit, azok jogügyleteit is vizsgálni, és abból következtetést levonni a lánc másik pontján álló adózóra nézve is (Kúria Kfv.I.35.425/2013/5.). Erre tekintettel az alperes helytállóan járt el akkor, amikor a felperessel kapcsolatban lévő cég, illetve a teljes láncolat vizsgálatára alapította az adókijátszás megállapítását. (Kúria Kfv.I.35.388/2016/5. indokolás [26] bekezdés).
- [10] Az alperesi megállapítások jogszerűségének bírósági vizsgálata során tehát az érintett ügyeletet nem lehet kiragadni a gazdasági kapcsolatok láncolatából, a bizonyítási cselekmények annak függvényében alakulnak, hogy a láncolat létrejötte észszerűen indokolható-e vagy sem. Arra is kitért a Kúria, hogy az adott szerződés megkötésének gazdasági szükségletelensége nem lehet akadálya az adólevonási jog gyakorlásának, ekkor azonban a láncolat létrehozásának célja nem az adólevonási jog jogszerűtlen gyakorlásának megteremtése. Viszont azért nem lehet felelősségre vonni az adózót, ha felesleges és gazdaságilag szükségtelen szerződéseket köt, mert ez az adózó gazdasági döntése és a Ptk.-ban biztosított szerződéses szabadsága körébe tartozik, ellenben, ha az párosul egy csalárd, az adókijátszást megvalósító magatartással akkor már a gazdasági szükségletelenség is lehet – a többi indok mellett – olyan ok, amely megalapozza az adólevonási jog vitatását (Kfv.I.35.258/2021/6.). Az alperes határozatában felsorakoztatta azokat a bizonyítékokat, amelyek a gazdasági tevékenység végzését nem támasztották alá és jogi szempontból is megfelelően értékelte az eseményeket. Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan, okszerűen, logikailag összefüggő rendszerben indokolt jogerős ítéletével megalapozottan utasította el a keresetet, és nem látott törvényes lehetőséget a hatóság és elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok felülmérlegelésére, az elsőfokú ítélet megváltoztatására, ezért azt hatályában fenntartotta. Döntése elvi tartalmaként rögzítette, hogy „a formailag megfelelő számla kibocsátása, tartalmi hitelesség nélkül nem alapozza meg az adólevonási jog gyakorlását. A bizonylatok, könyvek és nyilvántartások meghamisításával összefüggő magasabb mértékű adóbírság kiszabása megítélésekor nem a Btk. fogalom rendszeréből kell kiindulni. Az adóbírság szempontjából a meghamisítás mindazon bizonylatokra, dokumentumokra irányadó, amelyek mögött nincs valós gazdasági esemény.”
- [11] Az indítványozó ezt követően a Kúria ítéletével szemben az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való joga, az indokolt bírói döntéshez való joga, valamint a pártatlanság és függetlenség követelménye. Megjelölte továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését (szükségesség-arányosság), és a 26. cikk (1) bekezdését is. Érvéle szerint „az adóalany a saját termékbeszerzésén kívül eső, értékesítési láncolat további elemeire vonatkozó jogszerű eljárásról való meggyőződésének objektív jellegű, a konkrét eljárásban kétséget kizáró bizonyítást nem igénylő felelősségének meghatározása, és ezen feltételezéseken nyugvó héalevonási jog korlátozása, mint alapjogokat is érintő korlátozás, nem áll arányban az állam bevételekhez fűződő érdekével.” Tekintettel arra, hogy a sérelmezett ítéletben foglalt, helybenhagyó döntés által a Kúria „a számlakibocsátó és elődei ellenőrzésének tekintetében egyértelműen az objektív felelősségen alapuló, Kúria által több ízben is deklarált szemlélet alkalmazásával sértette meg, korlátozta a tisztességes eljáráshoz fűződő” alapjogot, amelyen keresztül súlyosan megsértette a tulajdonhoz való alapjogot is. Az indítványozó beadványa érveléseként több EUB döntést és alkotmánybírósági határozatot is beidézett.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már

kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.090/2022/6. számú ítéletét az indítványozó jogi képviselőjének 2022. május 23. napján elektronikus úton kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2022. július 22-én elektronikus úton – határidőben – terjesztették elő az elsőfokú bíróságon. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [15] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt bírósági ítéleteket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a sérelmezett bírósági döntések miatt ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [16] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [17] Az indítványozó beadványában többek között megjelölte az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését és a 26. cikk (1) bekezdését is, bár közvetlen alapjogi sérelmet ezek tekintetében önálló érveléssel nem támasztott alá. Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az I. cikk (3) bekezdése az úgy nevezett alapjogi tesztet tartalmazza, mely nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben nem terjeszthető elő {3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Ahogyan az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése sem alapjogot tartalmaz, így alkotmányjogi panasz e tekintetben szintén nem terjeszthető elő {3356/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította. Érvelése szerint azzal, hogy a sérelmezett ítéletben a Kúria hatályában fenntartotta a másodfokú ítéletet, nem vette figyelembe az indítványozó által állított jogsérelmet és korlátozta az indítványozó tulajdonhoz való jogát. Valójában azonban nem a tulajdonhoz való jog sérelmét állította, hanem a bíróságnak a döntése kialakítása során elfoglalt jogi álláspontját kifogásolta. Ezzel is összefüggésben a beadványban szereplő – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – állított alapjogi sérelmeket illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem a Kúria döntése által hatályában fenntartott másodfokú bírósági ítéletben elfoglalt jogi álláspontot sérelmezte. Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a hatóságoktól és a sérelmezett kúriai ítélettől eltérő módon értékelje a láncértékesítés során kibocsátott és befogadott számlákat, illetve az azok alapjául szolgáló gazdasági tevékenységeket, végső soron az indítványozó adólevonási jogának érvényesíthetőségét vizsgálja felül.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró hatóságok, valamint a bíróságok részletesen foglalkoztak a láncértékesítés során felmerülő gondossági kérdésekkel, a gazdasági szereplők tudatosságával, illetve a részükről elvárható magatartás mikéntjével, valamint a számlakibocsátás alapjául szolgáló gazdasági tevékenység körülményeivel, tehát részletekbe menő bizonyítási eljárás eredményeként hozták meg döntésüket.
- [20] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése

értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

- [21] Miután az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította, az ítéletek végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmi elemet sem vizsgálhatta.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1997/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3116/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.393/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, melyben Kúria Pfv.V.20.393/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Álláspontjuk szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, illetve a 28. cikkben foglaltakkal.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Kúria 2022. április 26-án meghozott Pfv.V.20.393/2021/11. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 2021. január 15-én meghozott 43.Pf.635.328/2020/7. számú, jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2020. június 25-én meghozott 34.P.86.672/2020/7. számú ítéletét helybenhagyta.
- [4] 1.1. Az indítványban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] Az indítványozók az alapügy I. és II. rendű alperesei voltak. Az I. rendű alperes mint eladó és a II. rendű alperes mint vevő 2019. január 22-én adásvételi szerződést kötöttek az I. rendű alperes tulajdonát képező társasházi teremgarázs albetét 48300/7000000 tulajdoni hányada, és két, önálló társasházi albetétként nyilvántartott tároló ingatlan vonatkozásában. A teremgarázs albetét 158 tulajdonos osztatlan közös tulajdonában állt. Az adásvétel tárgyait magába foglaló társasház Szervezeti és Működési Szabályzata mellékletét képező Garázsszabályzat 3. pontja értelmében a tulajdonostárs tulajdoni hányadára a többi tulajdonostársat harmadik személlyel szemben elővásárlási jog illeti meg. A 3.2. pont szerint a tulajdonostársak kötelesek írásban bejelenteni a közös képviselőnek eladási szándékukat, és a kapott vételi ajánlatot (előszerződést, adásvételi szerződést) a garázsbejárat hirdetőablájára, valamint az A-D jelű épületek földszinti hirdetőablájára jól láthatóan kifüggeszteni. Az I. rendű alperes a II. rendű alperestől kapott vételi ajánlatot a tulajdonostársakkal nem közölte sem írásban postai úton, sem a Garázsszabályzatban előírt módon. Az adásvételi szerződés alapján a tulajdonosváltást, így a II. rendű alperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Az alperesek az adásvételi szerződést 2019. július 26-án felbontották, amit a földhivatal felé 2019. augusztus 22-én jelentettek be.
- [6] A felperes az adásvételi szerződés megkötéséről 2019. július 25-én az ingatlan-nyilvántartásból szerzett tudomást. Keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek között 2019. január 22-én létrejött adásvételi szerződés a felperessel szemben hatálytalan és a szerződés – azonos tartalommal – az I. rendű alperes eladó és a felperes vevő között jött létre. Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, melyet arra alapítottak, hogy az I. rendű alperes nem volt köteles a II. rendű alperestől kapott vételi ajánlatot a tulajdonostársakkal közölni, mivel ezen kötelezettség alól az I. rendű alperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:222. § (1) bekezdés 2. mondata alapján mentesül. A tulajdonostársak nagy száma miatt, illetve azon okból, hogy a tulajdonostársak egy része külföldön él, rendkívül aránytalan – postázási és fordítási – költséggel, nagy adminisztratív teherrel, illetve nagyon hosszú kézbesítési idővel járt volna a vételi ajánlat közlése a tulajdonostársakkal. Az alperesek egyben feltűnő értékaránytalanság címén megtámadási kifogással is éltek az általuk kötött adásvételi szerződéssel szemben abban az esetben, ha a bíróság az elővásárlási jog sérelme alapján a felperes és az I. rendű alperes között a szerződést létrehozta.
- [7] A Pesti Központi Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság 2020. június 25-én meghozott 34.P.86.672/2020/7. számú ítéletével megállapította, hogy a 2019. január 22. napján kötött adásvételi szerződés a felperessel szemben hatálytalan és a szerződés az I. rendű alperes mint eladó és a felperes mint vevő között jött létre. Kötelezte

a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 4 000 000 Ft vételárat. Megkereste a földhivatalt – a vételár megfizetésének igazolását követően – a II. rendű alperes tulajdonjoga törlése, a felperes tulajdonjoga adásvétel jogcímén történő bejegyzése iránt. Döntését arra alapította, hogy a Ptk. alapvetően diszpozitív szabályai lehetővé tették, hogy a tulajdonostársak a Garázsszabályzatban többletkötelezettséget vállaljanak. E kötelezettség teljesítése alól az I. rendű alperest a Ptk. 6:222. § (1) bekezdés második mondata nem mentesítette, mivel az a száz feletti tulajdonostárs egyenkénti értesítésével szemben aránytalan adminisztratív terhet nem jelentett. Közömbös volt, hogy az I. rendű alperes a saját tulajdoni hányada megszerzésekor a Garázsszabályzatot nem ismerte, mert a tulajdonszerzéssel kötelezettséget vállalt a társasház által alkotott szabályok és határozatok elfogadására. Kifejtette, hogy a per tárgyát nem képezte az alperesek közötti szerződés feltűnő értékaránytalanság miatti esetleges érvénytelensége, így e kérdésben a bíróságnak nem kellett állást foglalnia, ezen igény külön perben érvényesíthető.

- [8] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. január 15-én meghozott 43.Pf.635.328/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az adásvételi szerződéssel teremgarázshely és tárolók kerültek átruházásra, amelyek nem alkotnak dologösszességet, így a tárolók kapcsán az elővásárlási jog nem állt fenn, a keresetet e vonatkozásban erre tekintettel utasította el. A közös tulajdonban álló, így a Ptk. 5:81. § (1) bekezdése szerinti elővásárlási joggal érintett teremgarázs tulajdoni hányad tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Garázsszabályzatot jogszabály – az alapító okirattól eltérően – nem minősíti szerződéssé, a Garázsszabályzat ekként nem minősül szerződésnek, így nem keletkeztet jogokat és kötelezettségeket sem a felperes és az I. rendű alperes, sem bármely tulajdonostársak között. Szerződés hiányában nincs eltérés a 6:222. § (1) bekezdésben szabályozott jogoktól és kötelezettségektől. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy az I. rendű alperest a II. rendű alperestől kapott ajánlat tulajdonostársakkal – így felperessel – való közlésének kötelezettsége nem terhelte. Ezen megállapítása azon alapult, hogy az elővásárlási joggal érintett teremgarázs tulajdonosainak száma 158 fő, a tulajdonosok egy része külföldi. Az ajánlat írásban, térítvevényes postai küldeményként való közlése így olyan adminisztratív igénnyel, költséggel, befektetett időráfordítással járna, amely nem áll arányban a mindössze 48300/7000000 tulajdoni hányadra vonatkozó joggal, annak értékével, a bármely vevőtől kapott ellenszolgáltatással.
- [9] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria az indítvánnyal támadott ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet indokolása kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek dologösszesség fennállására tett állítását – alperesi vitatás hiányában – elfogadta [Pp. 203. § (2) bekezdés a) pont]. Az alperesek elsőfokú ítélet elleni fellebbezése sem tartalmazott a dologösszesség fenn nem állására vonatkozó hivatkozást. A dologösszesség fennállása, illetve annak hiánya az elővásárlási joggal kapcsolatos egyes jogértelmezési kérdésekről szóló 2/2009. (VI. 24.) PK vélemény 9. pontja és az ahhoz fűződő indokolásból is következően hivatalból nem észlelhető, a másodfokú bíróság erre tekintettel ennek tévesen tulajdonított jelentőséget és az érdemi döntés korlátain, valamint a felülbírálati jogkörén túlterjeszkedve, önkényesen járt el.
- [10] A dologösszesség kérdése elsődlegesen ténykérdés, tényállási elem, annak fennállására a feleknek, értelemszerűen az eladónak kell hivatkoznia – sőt azt már az ajánlatban fel kell tüntetni – hiszen alapvetően ő az, aki tudja, hogy az ingatlanokat ilyen módon akarja-e, tudja-e értékesíteni. Ebben az ügyben ez nem merült fel, de nem hozhatja a bíróság az eladót olyan helyzetbe, hogy meghagy a tulajdonában önmagában már eladhatatlan, használhatatlan vagy bármely okból csökkent értékű ingatlant, amelyet így már az eredeti vevő sem akar megvásárolni. A dologösszesség fennállása, a felek ezzel kapcsolatos érvei – erre tekintettel – a felülvizsgálati eljárásban a Kúria által sem voltak vizsgálhatók.
- [11] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével, a Kúria gyakorlatának megfelelően állapította meg, hogy a tulajdonosok nagy száma (158 tulajdonostárs), a tulajdonosok részben külföldi volta, erre is tekintettel a közlési költségek vételárral összevethető összege és a nyilvánvalóan tetemes késedelem folytán az I. rendű alperest a II. rendű alperestől kapott vételi ajánlatnak a tulajdonostársak, így a felperes részére való megküldése nem terhelte. Megjegyezte ugyanakkor a Kúria, hogy a mentesülés nem jelenti azt, hogy kizárt az ajánlat közlésének lehetősége. Az eladó elkerülheti a későbbi jogvitát azzal, hogy az általa ismert vagy felkutatható elővásárlásra jogosultaknak a kapott ajánlatot megküldi. A hivatkozott Garázsszabályzat megtartása is elősegítette volna azt, hogy a jogosultak széles körben tudomást szerezzenek az elfogadott vételi ajánlatról és rövid határidővel eldőljön, hogy kívánnak, tudnak-e élni az elővásárlási jogukkal. A Garázsszabályzat vagy ilyen jellegű megállapodások betartása tehát az eredeti vevő és az eladó érdekét is szolgálja. A Ptk. 6:222. §-a

kizárólag a közlési kötelezettségre tartalmaz rendelkezéseket, előírásai csak arra terjednek ki. A Ptk. 6:223. § (1) bekezdése alapján azonban az adásvételi szerződés elővásárlásra jogosulttal szembeni hatálytalanságát a tulajdonos elővásárlási jogból eredő kötelezettségeinek, nem pedig kizárólag a közlési kötelezettségének a megszegése eredményezi. Ilyen eladót terhelő tulajdonosi kötelezettségnek minősül az is, ha az elővásárlásra jogosult szabályszerűen él elővásárlási jogával, akkor a szerződés létrejöttét elismerve, azt teljesítse. Ezen kötelezettség a közölt ajánlattal összefüggésben a Ptk. 6:222. § (4) bekezdésében meg is jelenik, azonban az eladót ez akkor is terheli, ha az ajánlat más módon jut az elővásárlásra jogosult tudomására. Téves tehát a jogerős ítéletben megjelenő azon következtetés, amely az eladó számára kizárólag a közlési kötelezettség alóli mentesülés lehetőségét biztosító jogszabályi rendelkezésnek olyan értelmezést ad, amely kizárja a Ptk. 6:223. §-ának az alkalmazását és ezzel a tulajdonostársnak a Ptk. 5:81. § (1) bekezdésén, azaz jogszabályon alapuló elővásárlási joga gyakorlásának a megszűnését eredményezi.

- [12] Az érvénytelenségi kifogást illetően pedig azt állapította meg a Kúria, hogy a Ptk. 6:89. § (4) bekezdése alapján a megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben jogosult kifogás útján a megtámadási jogát érvényesíteni, ha a megtámadási határidő már eltelt. A felperes a perben azonban nem az alperesek közötti szerződésből eredő követelést, hanem a Ptk. 5:81. §-án alapuló elővásárlási joga megsértéséből eredő igényt érvényesített, erre tekintettel érvénytelenségi kifogás vele szemben nem volt előterjeszhető.
- [13] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az indítványozók Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát. Álláspontjuk szerint a Kúria figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy abban az időpontban, amikor a felperes – elővásárlásra jogosult tulajdonostársként – nyilatkozott a vételi ajánlat elfogadásáról, az indítványozók között nem volt érvényes és hatályos adásvételi szerződés az érintett ingatlanok vonatkozásában, az adásvételi szerződést ugyanis már korábban felbontották. A Kúria tehát úgy hozta létre az adásvételi szerződést a felek között, hogy az eladó részéről nem állt fenn az ingatlanok értékesítésének a szándéka, figyelmen kívül hagyva a tulajdonjog részelemét képező rendelkezési jogot. A felperes elfogadó nyilatkozata ekként valójában a Ptk. 6:67. § (1) bekezdése alapján új ajánlat volt.
- [14] E törvénysértő bírói jogértelmezés egyben alapjogsérelmet is okozott, azaz elérte az alaptörvény-ellenesség szintjét. A Kúria nem vette figyelembe az ügy alapjogi vonatkozásait, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabálynak megfelelően nem juttatta érvényre a jogalkalmazás során a tulajdonhoz való jog alkotmányos tartalmát és garanciáit.
- [15] Az indítványozók megjegyzik továbbá, hogy a tárolók elővásárlási joggal nem terhelt ingatlanok, amelyekre a felperes törvényesen nem tarthatott igényt, ugyanis a dologösszesség nem törvényi fogalom, hiányoznak annak törvényi feltételei. Sem az elsőfokú bíróság, sem az elsőfokú ítéletet helybenhagyó Kúria nem hozott döntést és nem indokolta meg, hogy mely törvény és annak mely rendelkezése alapján, azaz milyen törvényes jogcím alapján ítélte oda a felperesnek az indítványozó különvagyonába tartozó tárolókat.
- [16] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme abban áll az indítványozók szerint, hogy a Kúria döntése iratellenes, figyelmen kívül hagyta az indítványozói érveket, sértette a bírói pártatlanság és a fegyverek egyenlőségének követelményét, az indokolt döntéshez való jogot, illetve a *contra legem* jogalkalmazás tilalmát.
- [17] A Kúria iratellenesen állította, hogy a földhivatal bejegyezte az indítványozó mint vevő tulajdonjogát, mivel a szerződést a felek felbontották és egyidejűleg kérték a tulajdonjog bejegyzésének törlését, mely kérelemnek az illetékes földhivatal eleget is tett. Iratellenes az is, hogy az elsőfokú bíróság a felperes dologösszesség fennállására tett állítását – alperesi vitatás hiányában – elfogadta, mivel az elsőfokú bíróság ítéletében még említést sem tesz dologösszességről. Iratellenes, hogy a felperes indítványának teljesítését nem ellenezték, mert alperesi ellenkérelmükben a felperes kereseti kérelmének teljesítését (így a dologösszességet is) kifejezetten ellenezték és azt teljes egészében (azaz teljes tartalmában és terjedelmében) vitatták.
- [18] A Kúria jogi érveiket teljesen figyelmen kívül hagyta, ráadásul olyan SZMSZ (Garázsszabályzat) betartására biztat, amely diszkriminatív a nem helyben lakó elővásárlásra jogosultakra nézve.
- [19] Sérült a bírói pártatlanság követelménye is, ugyanis mind az elsőfokú, mind a felülvizsgálati eljárásban bírócserék történtek, amelyek a végeredmény tükrében azt a látszatot keltik, miszerint azért volt szükség a bírói tanács összetételének megváltoztatására, hogy olyan bírók kerüljenek döntési pozícióba, akik döntésükkel, illetve az új bírói gyakorlat érvényre juttatásával az indítványozók pervesztességét mozdítsák előre. Erre utal az is, hogy a perben felmerült a jogegységi eljárás lefolytatásának igénye, melyre tekintettel a felülvizsgálati eljárás négy hónapra felfüggesztésre került, majd a bírói tanács összetételének megváltoztatását követően úgy folytatódott az eljárás, hogy a Kúria „lényegében letagadta, hogy korábban felmerült a jogegységi eljárás

lefolytatása”. A bírói tanács pedig olyan taggal bővült, aki a korábbi bírósági gyakorlatot módosító – és joggye-
ségi problémákat felvető – ítéleteket hozott.

- [20] A fegyverek egyenlőségének a sérelme abban áll, hogy a Kúria az eljárása során nem küldte meg a felperes által, az elhalasztott tárgyalás előtt tett nyilatkozatát, valamint az elhalasztott tárgyalásról készült jegyzőkönyvet sem; ezeket az iratokat a Kúria munkatársa csak akkor volt hajlandó átadni a jogi képviselő külön kérésére (közvetlenül a tárgyalás előtt), amikor a tárgyalás újabb időpontjáról szóló végzés sorszámból jött rá, hogy a Kúria két periratot sem küldött meg az indítványozók részére. A Kúria az ítélethozatal napján készült tárgyalási jegyzőkönyvet a mai napig nem küldte meg.
- [21] A hivatkozott PK vélemény 9. pontja kizárólag arról szól, hogy dologösszesség esetén is közölni kell a vételi ajánlatot és közlés esetén azt miként kell elfogadni, ekként a Kúria helytelenül állította, hogy a PK vélemény 9. pontja kizárja a dologösszesség fennállásának hivatalbóli észlelését.
- [22] A Kúria mindezekén túl több indokolásbéli hibát is vétett az indítványozók szerint, mely sértette az indokolt bírói döntéshez való jogot.
- [23] A *contra legem* jogalkalmazás pedig azért valósult meg, hogy sérült az indokolási kötelezettség, illetve a bíróság önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, és döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó a Ptk. hatálybalépésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezte. A Kúria ítéletében szándékosan hallgatott, azaz nem alkalmazta az indítványozók által hivatkozott, a peres ügyekre fokozatosan irányadó Ptk. 6:222. § (2) bekezdésében foglaltakat, ezzel a jogszabályi környezetből kiragadta a Ptk. 6:222. § (4) bekezdését és a 6:223. §-át, kiüresítve a Ptk. 6:222. § (1) bekezdése szerinti mentesülési szabályt. Amennyiben az eladót – jogszabály és bírói gyakorlat alapján – nem terheli közlési kötelezettség a vételi ajánlat kapcsán, irreleváns az elővásárlásra jogosult tudomásszerzése.
- [24] A hatékony jogorvoslatához való jog pedig azért sérül az indítványozók szerint, hogy az elsőfokú bíróság – a Kúria által helybenhagyott – ítélete említést sem tesz a dologösszességről, döntés sincs a kereset dologösszességre vonatkozó tárgyában, így fellebbezésükben ők sem vitathatták azt. A másodfokú bíróság ítélete a kereseti kérelemnek, az ellenkérelemnek és a fellebbezéseknek megfelelően már kitért a dologösszesség kérdésre, amivel orvosolta az elsőfokú döntés eme hiányosságát, ám mivel ez a döntés az indítványozók számára kedvező volt, nem terjesztettek elő ellene felülvizsgálati kérelmet. A Kúria ítélete *de iure* nem vizsgálta ugyan a dologösszesség fennállását, *de facto* azonban helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Mindez azzal az eredménnyel járt, hogy érdemben nem tudtak reagálni arra, hogy a szerződés tárgyát képező három ingatlan dologösszesség-e avagy sem.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [26] 2.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [27] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel, illetve kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére. A támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a szerinti ügy érdemében hozott döntés, mellyel szemben fellebbezésnek helye nincs. Az indítványozók az egyedi ügy alpereseiként érintettek minősülnek.
- [28] Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]], így annak az indítványban állított sérelmét az Alkotmánybíróság önállóan nem vizsgálta.

- [29] Az indítvány továbbá nem tartalmaz önálló indokolást arra nézve, hogy miben áll az indítványozó mint alperesi vevő tulajdonhoz való jogának sérelme. Az indítványban foglaltak szerint ugyanis bár tulajdont szerzett, utóbb felbontották a szerződést, a földhivatal pedig törölte a bejegyzést, továbbá az indítványozók szerint szerződésük érvénytelen. Arra az indítvány nem tér ki, hogy mindezek ellenére az indítványozó mint alperesi vevőnek milyen olyan fennálló tulajdona, esetleg védett várománya van a per tárgyát illetően, melyet alapjogi védelemben kell részesíteni.
- [30] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [31] Az indítvány számos ponton vitatja a Kúria támadott ítéletében foglalt megállapításokat, részben a tényállás megállapításával, részben pedig a polgári anyagi jog szabályainak értelmezésével, az ezekből levont, illetve levonható következtetésekkel összefüggésben. Erre alapítva állítja a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét mindkét indítványozó vonatkozásában, illetve ezeken keresztül a tulajdonhoz való jog sérelmét az alperesi eladó indítványozó vonatkozásában.
- [32] Az Alkotmánybíróság eljárásának ugyanakkor jelentős akadályát képezi az, hogy nem törvényességi kérdésekben jár el, illetve törvényességi kérdésekben nem jár el és nem a felülbíráhatóság mércéje szerint vizsgálja a támadott ítéleteket. Az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az alkotmányjogi panasz ugyanis „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [33] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások törvényértelmezési – a peres eljárás terjedelme (dologösszeség vizsgálhatósága), a Ptk. elővásárlási jog gyakorolhatósága, illetve a 2/2009. (VI. 24.) PK vélemény értelmezése és alkalmazhatósága – kérdésében, továbbá a tényállás megállapítása és értékelése irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén, meghaladja a hatáskörét. Emellett az eljáró bíróságok kifejtették azokat az indokokat, amelyekre tekintettel elutasították az indítványozók érveit.
- [34] Az indítványozók fő érve az ügyben az volt, hogy a szerződés felbontásának, illetve feltűnő értékaránytalanság miatt állított érvénytelenségének következményeként gyakorlatilag értelmét veszíti az elővásárlási jog gyakorlása. A Kúria ítélete azonban megindokolta, hogy miért nem lehetett figyelembe venni az érvénytelenségi kifogást, illetve kitért arra is, hogy az indítványozók szerződésüket addig bonthatták fel a felperesre is kiterjedő hatállyal, azaz a joggyakorlását megakadályozó módon, amíg a felperes tudomást nem szerzett az ügyletről. Hasonlóképpen érdemi indokolást tartalmazott a támadott ítélet a dologösszeség értelmezését illetően. A bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és számot adott döntése indokairól, valamint a bizonyítási eszközök megelőző eljárásban történő értékeléséről is. E megállapítások helytállóságának megítélése a törvényességi vizsgálat keretei közé tartozik, ekként az Alkotmánybíróság vizsgálata nem terjedhet ki rá.
- [35] Az eljáró tanács állított elfogultságát illetően kiemelandő, hogy az eljáró tanács összetételében számos – igazgatási – okból történhet változás, mely nem áll összefüggésben az ügy tárgyával, illetve nincs összefüggés aközött, hogy a tanács eljáró tagjának korábbi döntését valamely típusú jogegységi eljárás érintette, a tanács összetételének változása és a pártatlanság követelményének sérelme között. Az eljárás során elkövetett esetleges mulasztásokkal (iratküldés elmaradása) összességében pedig az indítványozók nem indokolták meg, hogy az mely joguk gyakorlásában érintette hátrányosan őket a felpereshez képest.
- [36] Az indítványozók utaltak továbbá arra, hogy a perben felmerült jogegységi eljárás lefolytatásának igénye, erre azonban az (alapügyben hozott) ítélet nem utal. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria 2021. március 1-jén meghozott 1/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozata a tulajdonjog abban az esetben való bejegyzésére vonatkozó, amikor az elővásárlási jog jogosultjának nyilatkozata bármely – akár alaki, akár tartalmi – okból nyilvánvalóan nem felel meg az anyagi jogi feltételeknek. Az Alkotmánybíróság a megjegyzést a tárgyszerűség végett, nem pedig jelen üggyel való bárminemű összefüggése okán látta indokoltnak.

- [37] A tulajdonhoz való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alapjogi sérelmet az eljáró bíróságok – álláspontjuk szerint – tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz azonban nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Ilyen körülmény hiányában azonban arra utaló körülmény sem tűnik ki a panaszból, hogy az eljáró bíróságok ítéleteikben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő módon döntöttek a szerződés hatálytalansága tárgyában és avatkoztak be az indítványozó tulajdonjogi viszonyaiba. Az indítvány célja valójában az indítványozók számára kedvezőtlen bírósági döntés megváltoztatása, önmagában azonban az a tény, hogy az indítványozók valamely kérdésben nem osztják az ügyben eljáró bíróságok jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozók érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [38] A jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően pedig az indítványozók azon állítása, miszerint azért nem tudtak a dologösszesség kérdésének megítélését illetően érdemben jogorvoslattal élni, mivel az csak a másodfokú ítéletben merült fel, mely számukra kedvező volt, így nem éltek felülvizsgálati kérelemmel, az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozók sem felülvizsgálati kérelem, sem felülvizsgálati ellenkérelem, vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésétől nem voltak elzárva, így nem merülhetett fel a jogorvoslathoz való joguk sérelme sem.
- [39] 2.3. Nyilvánvalóan észlelte az Alkotmánybíróság is, hogy a kúriai döntés következményeként az eladó és a harmadik személy (elővásárlási jogosult) között ezúton létesült az eredeti árra vonatkozóan adásvételi jogviszony, annak minden törvényes következményével (adó- és illetékfizetési kötelezettség, illetve azok mértéke). Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria ügyet lezáró ítélete és annak következménye folytán létrejött – az indítványban is hivatkozott, illetve sérelmezett – jogviszony (ami az eladó és a harmadik személy közötti) nem jelen indítvánnyal kapcsolatos alkotmánybírósági vizsgálat körébe tartozó. Annak esetleges – indítványban kifogásolt – joghatása külön jogvita tárgya lehet.
- [40] 3. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2071/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3117/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.268/2021/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Bihari István ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, melyben a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.268/2021/15. számú ítélete, illetve a Tatabányai Járásbíróság 13.B.133/2020/110. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésében, XXIV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, illetve a 28. cikkben foglaltakkal.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Tatabányai Járásbíróság 2021. szeptember 15-én meghozott 13.B.133/2020/110. számú ítéletével az indítványozót kifosztás büntetésében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont] bűnösnek mondta ki, ezért 2 év 10 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte.
- [4] A Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. március 22-én meghozott 10.Bf.268/2021/15. számú ítéletével a Tatabányai Járásbíróság ítéletét azzal változtatta meg, hogy az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év 2 hónapra enyhítette. A Tatabányai Járásbíróság ítélete a Tatabányai Törvényszék ítéletében írt változtatásokkal 2022. március 22-én jogerőre emelkedett.
- [5] 1.1. Az indítványban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [6] Az indítványozó meghatalmazott védője a másodfokon eljáró tanács elnöke vonatkozásában kizárási okra hivatkozott, mivel az érintett bíró a 10.Bkpf.367/2020. számú ügyben az indítványozóval szemben kényszerintézkedés kapcsán másodfokú döntést hozott, így a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 14. § (3) bekezdés a) pontja értelmében az eljárás további szakaszából ki van zárva.
- [7] A Tatabányai Törvényszék a 2022. március 21-én meghozott 8.Bkk.129/2022/2. számú végzésével a kizárást megtagadta.
- [8] A végzés indokolása szerint a védő helyesen hivatkozta a Be. 14. § (3) bekezdés a) pontját, mely szerint a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár. Jelen ügyben azonban nem ez történt, az eljáró tanács elnöke már a vádemelés utáni szakaszban hozott döntést a Tatabányai Járásbíróság perbírója (és nem nyomozási bírója) végzésének felülbírálatakor. A Törvényszék emellett megjegyezte azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott ügyben nem csak a tanács elnöke, hanem az ügy előadó bírója is részt vett, előadó bíróként.
- [9] Ekként az eljáró tanács változatlan összetételben hozta meg az indítvánnyal támadott döntését.
- [10] Az indítványozó védője a kizárási indítványt a másodfokú nyilvános ülésen is indokolta, hivatkozva a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatra és annak jogi érveire. Ezt az álláspontját nem osztotta az eljáró tanács. A Tatabányai Törvényszék ítélete ellen a Be. 580. § (3) bekezdése szerinti jogával pedig nem volt módja élni az indítványozónak, mivel a másodfokú határozat ellen további rendes jogorvoslatnak nem volt helye.
- [11] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Be. 14. § (3) bekezdés a) pontja, illetve a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjának a sérelmezett ítéletben történő alapjogsértő értelmezése és alkalmazása sérti az Alaptörvény

XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit. A bíróság a jogszabály indokolását nem vetette össze az Alaptörvénnyel, és abból a kizárási ok hiányát vezette le, valamint az elfogulatlanságot nem észlelve hozott olyan ítéletet, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait sértik. Az indítványozó hivatkozik a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban foglaltakra, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának a pártatlanság megítélésével kapcsolatos gyakorlatára. Álláspontja szerint ügyében nem teljesült az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. Cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljárás kívánalma sem.

- [12] Az indítványban foglaltak szerint a pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében [3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás {13}]. Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert pártatlanság követelménye azt kívánja meg, hogy az előzetes letartóztatás meghosszabbításának kérdésében a hatályos jogszabályok szerinti döntést hozó bíró az érdemi ítélezésben már ne vehessen részt [34/2013. (XI. 22.) AB határozat]. A legsúlyosabb kényszerintézkedés esetében a bírónak abban a kérdésben is állást kell foglalnia, hogy a terhelt megalapozottan gyanúsítható-e bűncselekmény elkövetésével, így a bizonyítékokról előzetesen állást foglal, továbbá olyan bizonyítékokat is megismerhet, amit később nem használnak fel az eljárásban, így a pártatlanságát kétely övezheti. Különösen igaz ez azokban az eljárásokban, ahol az ártatlanság vélelmének kétséget kizáró megdöntése, illetve a későbbiekben helyrehozhatatlan jogkövetkezmények alkalmazása a kérdés (Indokolás [53]–[54]). Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlanság követelménye tehát megkívánja, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bírói feladatokat látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt jár a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképpen előzetes értékelése. E körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, az előzetes letartóztatás egy éven túli hosszabbításáról döntő egyesbíró, vagy az előzetes letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladatai között.
- [13] Meggyőződése szerint a büntetőügy további elintézésében nem vehett volna részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában eljár, többször is. Megítélése szerint végzések elleni fellebbezést elbíráló tanács tagja az ügy későbbi intézésében nem járhat(nak) el pártatlanul, elfogulatlanul, annak még a látszata sem állhatott fenn, ugyanis már döntöt(tek) kényszerintézkedés – annak általános és különös – okainak fennállásáról, az iratokat is ismerté(k). Az alapjogi követelmények alapján tehát nem szűkíthető le a kizárási ok arra az esetre, hogy csak akkor lenne kizárt a bíró eljárása, ha nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést bíráltak volna el. Kizárási indítványa és észrevétele elutasítása és figyelmen kívül hagyása ezért alapjogsértő volt.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [15] 2.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [16] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel, illetve kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére. A támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a szerinti ügy érdemében hozott döntés, mellyel szemben fellebbezésnek helye nincs. Az indítványozó továbbá az egyedi ügy vádlottjaként érintettnek minősül.
- [17] Az indítványban hivatkozott Q) cikk (3) bekezdése – melynek értelmében „Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.” – nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz; az Alaptörvény 28. cikke pedig a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz

önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [18] Az indítvány nem tartalmaz önálló érvelést a jogorvoslati jog sérelme vonatkozásában. Kizárólag a kizárási indítvány elutasító végzéssel összefüggésben említi meg, hogy a másodfokú határozattal szemben nincs helye további jogorvoslatnak. Ez ugyanakkor törvényi rendelkezésből [Be. 17. § (4) bekezdés] következik, aminek alkotmányosságát nem vitatja. Hasonlóképpen, a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét állító részében sem felel meg az indítvány a határozott kérelem követelményének, miután az indítvány ebben a részében a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó érvelést nem tartalmazott. A XXIV. cikk egyebekben a közigazgatási hatóságok eljárásának tisztességességére vonatkozik, így a bírókizárással összefüggésben nem hívható fel, annak a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben lehet helye (ahogyan azt tette is az indítványozó).
- [19] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [20] Az indítvány által felvetett kérdést az Alkotmánybíróság több korábbi döntésében is vizsgálta.
- [21] A 3342/2017. (XII. 20.) AB határozatban egyértelműsítette, hogy a kizárással és a pártatlanság követelményével kapcsolatos korábbi határozatai a bírósági szakaszt megelőző szakaszban eljárt, nyomozási bírói feladatokat ellátó bírók vonatkozásában állapítanak meg alkotmányos követelményt. A 34/2013. (XI. 22.) AB határozat és a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat ugyanis alkotmányos követelmény megfogalmazását azért tartották szükségesnek, mert kétely övezhette az ítélkező bírók pártatlanságát abban az esetben, ha a nyomozás során eljáró bíróként a bizonyítékokról, vagy azzal összefüggésben a büntetőügyre vonatkozó olyan adatokat ismer(het)tek meg, amelyekhez az ítélkezés során eljáró bíró egyébként már nem jut hozzá, így azt bizonyítékként nem értékelheti. Ezzel szemben az eljárás azonos szakában hozott döntések (így az azonos eljárási szakban hozott különböző határozatok felülbírálati, vagy – a büntetőeljárásról szóló törvény eltérő vagy ezt kizáró rendelkezése hiányában – a másodfokú és a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárások) vonatkozásában viszont ilyen kétely önmagában nem merül fel {Indokolás [41]–[46]; 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [10]; 3354/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3260/2018. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [7]; 3118/2022. (III. 23.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy a vádemeléssel az ügy urává az ítélkező bíró válik, aki viszont kötve van a vádhoz, az abban foglaltakon túl nem terjeszkedhet, de a vádat ki kell mérítenie. Ezért a vádemelést követően a kényszerintézkedés tárgyában döntést hozó bírók az előzetes letartóztatás általános feltételeként meghatározott megalapozott gyanú fennállását nem a bizonyítékokról történő előzetes állásfoglalás, hanem a vádiratra történő hivatkozás alapján állapítják meg. A vádemelés másik lényeges hatása, hogy a vád alapjául szolgáló és a tárgyalási szakaszban beszerzett bizonyítékok a további eljárás során kivétel nélkül hozzáférhetők mind az ítélkező, mind a kényszerintézkedés tárgyában eljáró bírók számára, függetlenül attól, hogy ezek közül az ítélkező bírók melyeket és hogyan értékelik. Ekként nem sérül a pártatlan bíróhoz való jog akkor, ha az előzetes letartóztatás kérdésében a vádemelést követően döntést hozó bíró az ügy érdemében is eljár {3165/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [53]–[55]}.
- [23] Kétségtelen, hogy az indítványozó tisztában volt azzal, hogy nem nyomozási bíró határozatának elbírálására került sor az ügyében, hanem vádemelést követően hozott előzetes döntést kifogásol. Ehhez képest az indítványozó az alkotmánybírósági elvárásokon és az azt követő szabályozáson túl kíván kifogást érvényesíteni. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványban foglaltak azonban nem vitatott ténytudásuk alapján nem tartoznak az alkotmánybírósági elvárás, illetve az azt követő jogi szabályozás hatálya alá, illetve nem vonhatók annak hatálya alá.
- [24] Az indítványozó a Be. 665. § (3) bekezdése alapján kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig történő felfüggesztésére hívja fel az elsőfokú bíróságot. A hivatkozott rendelkezés nem az Alkotmánybíróság, hanem az ügyben elsőfokon eljárt bíróság számára biztosít hatáskört a végrehajtás felfüggesztésére. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdés alapján hívhatja fel a bíróságot a döntés végrehajtásának felfüggesztésére. Erről ugyanakkor a döntés visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie {3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [23]; 3356/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [25] 3. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá

nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1554/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 9.K.71.797/2021/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, melyben a Veszprémi Törvényszék 9.K.71.797/2021/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Álláspontjuk szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében, XIII. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakkal.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Veszprémi Törvényszék a 2022. március 14-én kihirdetett ítéletével az indítványozók mint II. rendű és III. rendű felpereseknek a Fejér Megyei Kormányhivatal mint alperes (a továbbiakban: alperes hatóság) ellen, ingatlan-nyilvántartási – végrehajtási jog bejegyzése – ügyben indult közigazgatási perében az indítványozók keresetét elutasította.
- [4] 1.1. Az indítványban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] Az indítványozók 1/2-1/2 tulajdonában áll egy kivett lakóház, udvar, gazdasági épület művelési ágú ingatlan. Az ingatlanon az jelzálogjog van bejegyezve 25 128 CHF (svájci frank) kölcsönösszeg és járulékai erejéig, a hozzátartozói meghatalmazottal szemben, aki az indítvány alapjául szolgáló ügy I. rendű felperese (az indítványozók édesanyja).
- [6] Az ingatlannal összefüggésben végrehajtási eljárás van folyamatban a végrehajtást kérő kérelmére, amit az önálló bírósági végrehajtó foganatosít 0277.V.1584/2019. végrehajtói ügyszámon. A végrehajtási eljárás a közjegyző 42013/Ü/564/2018. számú határozata alapján – végrehajtási záradékkal ellátott okirat alapján – indult. Az önálló bírósági végrehajtó az indítványozók tulajdonában lévő ingatlanra kérte a végrehajtást kérő javára kölcsönszerződés jogcímén 4 734 279 forint főkövetelés és járulékai erejéig a végrehajtási jog bejegyzését, a 2021. március 12-én kelt 277.V.1584/2019/107. számú megkereséssel. Az alperes hatóság 204100/2/2021.03.19. számú bejegyző határozattal határozatával a végrehajtási jogot bejegyezte. A bejegyző döntése ellen az indítványozók és édesanyjuk keresetlevelet nyújtott be.
- [7] A közigazgatási per során az eljáró bíróság megállapította, hogy az ingatlan-nyilvántartásban az I. rendű felperes (az indítványozók édesanyja) jogosult javára holtig tartó haszonélvezeti jog került bejegyzésre az indítványozók tulajdonjogának bejegyzése időpontjában. Az indítványozók a tulajdonjogot ajándékozás jogcímén szerezték, a bejegyzés időpontja 2019. június 17., mely megegyezik a jelzálogjog bejegyzésének időpontjával.
- [8] A bíróság végzésével az I. rendű felperes által benyújtott keresetlevelet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés e) pontja alapján visszautasította, tekintettel arra, hogy a keresettel támadott közigazgatási cselekmény az I. rendű felperes jogi helyzetének megváltoztatására nem irányul, azt nem eredményezi. A továbbiakban a per az indítványozók, valamint az alperes hatóság között folytatódott tovább. Az indítványozók a keresetlevélben kérték a bejegyzett végrehajtási jog törlését. Kérelmük indokaként előadták, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 136. § (1) és (3) bekezdései egyértelműen rögzíti, hogy az adós tulajdonában álló ingatlant lehet végrehajtás alá vonni. A végrehajtó szándékosan összekeverte a végrehajtás alapján az adóssal mint személyes kötelezettrel szemben érvényesíthető végrehajtási jogot a zálogjogi bejegyzésből eredő dologi adóssal, mint kötelezettrel szemben érvényesíthető joggal. A végrehajtási eljárásban az ingatlan tulajdonosai nem minősülnek kötelezetteknek, ezért a tulajdonukban álló ingatlanra végrehajtási jog nem jegyezhető be. Kiemelték továbbá, hogy

a végrehajtói megkeresésben, a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratban nem szerepeltek az ingatlan tulajdonosai, ami álláspontjuk szerint azt jelenti, a végrehajtó a végrehajtható okiratban rögzítettek egyoldalúan megváltoztatta. A végrehajtási jog bejegyzése az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 29. §-át is sérti, mivel olyan okirat alapján van helye jogok bejegyzésének, tények feljegyzésének, amely a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését igazolja. Az alperesi döntés sérti az ingatlan-nyilvántartástól szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inytv. vhr.) 21. § (3) bekezdésében és a Vht. 136. §-ában foglaltakat, tekintettel arra, hogy nincs semmilyen jogszabály, illetve okirat, amely alapján az adós tulajdonában nem álló ingatlanra a végrehajtási jogot ki lehet terjeszteni és be lehet jegyezni.

- [9] Az indítványozók hivatkoztak a perben továbbá arra, hogy a végrehajtási eljárás alapja egy deviza alapú kölcsönszerződés, amely forintosítását kifejezetten vitatják, álláspontjuk szerint a szerződés érvénytelen, abból pedig nem származhat lejárt követelés, és végrehajtási eljárás, végrehajtási jog bejegyzésére irányuló eljárás sem indítható.
- [10] A bíróság a keresetet mint alaptalant jelen indítvánnyal támadott ítéletével elutasította. Kiemelte, hogy a per tárgyát kizárólag az ingatlan-nyilvántartási hatóság végrehajtási jog bejegyzéséről szóló döntése képezte, ekként a pernek nem tárgya a végrehajtási eljárás jogszerűsége és az annak alapjául szolgáló végrehajtható okirat érvényességének kérdése. Az erre irányuló felperesi jogsérelmet a közigazgatási perben eljáró bíróság nem vizsgálta, mert nem vizsgálhatta. Sem az alperesi hatóságnak, sem a közigazgatási bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy a végrehajtó eljárásának, a végrehajtás foganatosításának jogszerűségét vizsgálja. A folyamatban lévő végrehajtás polgári nemperes ügy, a végrehajtás elrendelésével és a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatok elbírálása általános hatáskörű bíróság hatáskörébe tartozik. Szintén az általános hatáskörű bíróság hatáskörébe tartozik a kölcsönszerződés érvényességének vitatása.
- [11] Az ingatlanügyi hatóság megkeresésére és a végrehajtási jog bejegyzésére a Vht. 138. § (2) és (3) bekezdése alapján került sor. A bíróság az alperes hatóság határozatának jogszerűsége körében azt vizsgálhatta, hogy a végrehajtó megkeresése az Inytv. szabályainak megfelelően bejegyzésre alkalmas volt-e, ennek körében megállapította, hogy a végrehajtó megkeresése megfelelt az Inytv. tartalmi követelményeinek [28. § (1) bekezdés, 32. § (1) bekezdés, 34. § (1) bekezdés, 39. § (4) bekezdés], ezért végrehajtási jog bejegyzésének elutasítására indok nem állt fenn. Az alperes hatóság regisztratív hatóság, amennyiben a végrehajtó megkeresése tartalmában megfelel az Inytv. előírásainak, nincs mérlegelési joga a bejegyzés körében.
- [12] Az indítványozók emellett olyan jogsérelmeket is felsoroltak, amik nem tartoztak a perben támadott közigazgatási cselekmény (a bejegyző döntés) jogszerűsége vizsgálatának körébe. Megjegyezte a bíróság azt is, hogy a jelzálogjogosult kérelmére indult a végrehajtási eljárás, amiben a végrehajtó a végrehajtási jog bejegyzését kérte. A jelzálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kérhet és nyerhet, amennyiben az adós a tartozását nem fizeti meg.
- [13] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való joggal, mivel a végrehajtó a – végrehajtási jog bejegyzése iránti megkeresésében –, a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratban, mint hiteles közokiratban rögzített határozatot, egyoldalúan megváltoztatta, és ezzel a végrehajtást kiterjesztette olyan ingatlanra, amelyhez törvényes joga nem volt. A jogalap nélküli bejegyzéshez súlyos joghatások fűződnek az ingatlan tulajdonosaival szemben úgy, hogy a végrehajtási eljárásnak nem adósai, tehát nem alanyai. Ez egyszersmind a korlátozott jogorvoslatot és a bizonyítási teher megfordulását hárítja rájuk. Az ingatlan tulajdonosainak ezért az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében rögzített jogállamiságból eredő jogbiztonság követelménye szerinti, s annak részeként tekinthető XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való, valamint a (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való megóvandó joga van ahhoz, hogy csak érvényes és a jogszabályoknak mindenben megfelelő ítélet alapján legyen folytatható ellenük végrehajtás. Hivatkoztak továbbá arra, hogy a zálogjog nem az alapszerződés alapján indított végrehajtási eljárásban, hanem más módon, az ingatlanból történő kielégítés túrése iránti peres eljárás útján érvényesíthető.
- [14] A bejegyzés az Inytv. 29. §-át is sérti, mert az Inytv. 29. § értelmében jogok bejegyzésének és tények feljegyzésének olyan okirat alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja, továbbá tartalmazza a bejegyzést, feljegyzést megengedő nyilatkozatot az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett, vagy közbenső szerzőként bejegyezhető jogosult részéről (bejegyzési engedély). Ebben az eljárásban pedig nem állt rendelkezésre ilyen okirat. A végrehajtói megkeresés és

a végrehajtási záradék kétséget kizáróan igazolják, hogy az ingatlan tulajdonosai semmilyen módon nem adósok és nem kötelezettek a végrehajtási eljárásban.

- [15] Az indítványozók hivatkozása szerint az eljáró törvényszék nem vette figyelembe érveiket, illetve nem is cáfolta azokat, ezzel elismerve, hogy az ingatlan tulajdonosai a végrehajtási eljárásban nem adósok és nem kötelezettek, továbbá azt sem vitatta, hogy a végrehajtási jog csak az adós tulajdonában álló ingatlanra jegyezhető be. Mindez bizonyíték az önkényes döntéshozatalra. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet. A jogállamiság egyik alapvető követelménye pedig, hogy a közhatalommal rendelkező szervek csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. Annak megvizsgálását kérik az indítványozók az Alkotmánybíróságtól, hogy a bíróság megfelelően figyelembe vette-e és megvizsgálta-e az eljárás ténybeli és jogi indokait.
- [16] 2. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [17] 2.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [18] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel, illetve kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére. A támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a szerinti ügy érdemében hozott döntés, mellyel szemben fellebbezésnek helye nincs. Az indítványozók továbbá az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősülnek.
- [19] Az indítványban hivatkozott R) cikk (2) bekezdés – melynek értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenre kötelezőek – ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak {3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 3329/2022. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [23]}, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [20] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeinek, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [22] Az alkotmányjogi panasz alapvetően törvényértelmezési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányult, abban az indítványozók a keresetlevelükben megfogalmazottakat ismétlik el. Álláspontjuk szerint a bíróság nem megfelelően értékelte ténybeli és jogi érveiket, ezáltal önkényes döntést hozott.
- [23] Az indítvány egységesen hivatkozik az önkényes bírói jogértelmezésre, illetve arra, hogy ezáltal sérült az indítványozók jogorvoslathoz való joga.
- [24] A tisztességes eljárás lényege, a tisztességes eljárás iránti elvárás valójában az, hogy a felet ne érje – a bírói döntés diszkrecionális jellegén túlmenően – meglepetés. Bármely eljárásban a törvény, illetve a törvényben foglaltak ismerete és a bírói diszkrecionalitás törvény adta lehetősége alapján kalkulálhat az érintett. Az ebbe a keretbe nem illeszkedő jogalkalmazás váratlansága (s így az arra való felkészülés esélytelensége) az, aminek

megnyilvánulása önkényes jogértelmezés címén sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. A jogértelmezési hiba akkor válik önkényessé és ezáltal alaptörvény-ellenessé, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja [23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely a közigazgatási cselekményeket illetően azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]]. Ehhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is [14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [16]]. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslat lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [25/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [17]]. Ezzel összefüggésben feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja [9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]; 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [17]].

- [25] Az adott esetben az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó keresete folytán a bíróságok a közigazgatási pert lefolytatták, vagyis az indítványozók nem voltak elzárva a jogorvoslati kérelem benyújtásától. A vizsgált ügyben a bíróság részletesen megindokolta, hogy a keresetben felhozottak közül mely kérdés lehet közigazgatási per tárgya, a bejegyzésre vonatkozó jogszabályi követelményeket ismertette és azzal összevetette az eljárás megindításának alapjául szolgáló kérelmet, illetve a hatóság felülvizsgálni kért döntését.
- [26] Az indítványozók kifogásaival összefüggésben megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az iratokból kitűnően és nem vitatottan kétségtelen, miszerint az ingatlan az indítványozók édesanyja (jelen indítvány szerinti meghatalmazotti képviselő) tulajdonában állt. Kétségtelen, hogy e személy hitelt vett fel rá. Kétségtelen, hogy végrehajtási eljárás indult, ami értelemszerűen szerződésszegő magatartás következménye. Kétségtelen továbbá, hogy az indítványozók a tulajdonjogot ajándékozás jogcímén szerezték, a bejegyzés időpontja 2019. június 17., mely megegyezik a jelzálogjog bejegyzésének időpontjával. Kétségtelen továbbá, hogy a tulajdonjog átszállásával az adós számára holtig tartó haszonélvezeti jog került bejegyzésre. Az ajándékozás jogi hatása értelemszerűen az, hogy a tulajdonjog átszállt. Kétségtelen az is, hogy ebben az esetben a kötelezettség (az adósság) az ajándékozással nem szállt át az indítványozókra. Nyilvánvaló azonban, hogy egy elajándékozás révén, által nem lehet megszüntetni az adósságot, illetve az elajándékozás folytán az adósság nem szűnik meg. Az ajándékozás értelemszerűen nem szünteti meg a hitelfizetési kötelezettséget, és nem jelenti a hitel megfizetését. A végrehajtási eljárás tárgya pedig értelemszerűen nem lehet más, mint a hitel biztosító, így a végrehajtási eljárás célkeresztjében sem állhat más, mint a hitel biztosító (jelen esetben az ingatlan), függetlenül attól, hogy ez éppen, ajándékozás jogcímén máshoz került. A jelzálog lényege, hogy a tulajdonnal való rendelkezés korlátozott, ami értelemszerűen a hitelező érdekét szolgálja, arra pedig nincs adat, hogy az ajándékozást a hitelező beleegyezésével tette volna az adós, illet az indítvány sem állít. Valójában tehát arról van szó, hogy az indítványozók kifogásai esetében – az iratokból kitűnően, ekként az indítványozók által is ismert, tudottan – hiányzik a ténybeli alapja annak, hogy bármely alkotmányos kifogásuk valóságos sérelemként lenne értékelhető.
- [27] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságnak nem a felek álláspontjával, hanem a törvénnyel kell elszámolnia. Amennyiben az indítványozók érdekei, jogai sérülnek, akkor abban a perben, amely az ő helyzetüknek megfelel, élhetnének jogaikkal (amint az alapügyben eljáró bíróság indokolása ezt rögzítette is). Jelen ügyben azonban nem erről (a Vht. szerinti jogorvoslati lehetőségek igénybevételének lehetőségéről) van szó. Az ítélet ezzel összefüggésben kitért arra is, hogy a per tárgyát nem képező kérdések mely jogorvoslati úton érvényesíthetők, illetve utalt arra, hogy a zálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kérhet és nyerhet. Önmagában tehát az, hogy indítványozók nem értenek egyet a bíróság döntésével, nem teszi az ítéletet önkényessé, illetve nem jelenti a jogorvoslathoz való jog sérelmét.
- [28] Az indítványozók a tulajdonhoz való alapvető joguk sérelmét is állították. Álláspontjukat azzal indokolták, hogy a tisztességtelen és önkényes bírósági eljárás eredményeként hozott ítélet született, ami közvetlenül kihat a tulajdonukra. A támadott ítélet ezzel összefüggésben utalt a végrehajtás során igénybe vehető, Vht. szerinti jogorvoslati eszközökre. Az Alkotmánybíróság a felhívottakkal szemben ismételt hangsúlyozza, hogy a panasz

nem tartalmazott az érdemi vizsgálatot megkövetelő, alkotmányjogilag releváns érvelést, ezért a panasz a tulajdonhoz való joggal összefüggésben sem fogadható be.

- [29] 3. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/957/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3119/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 4.Bf.83/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Novák Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] 2. Az indítványozót a Győri Törvényszék 2019. szeptember 19-én jogerősen 2 év 10 hónap szabadságvesztésre ítélte folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett sikkasztás büntette miatt, mint különös visszaesőt. Az indítványozó meghatalmazott védője 2020. február 13-án perújítási indítványt terjesztett elő, amelyben új bizonyíték-ként csatolt igazságügyi orvosszakértői lelet és vélemény alapján kérte a kiszabott büntetés végrehajtásának felfüggesztését. A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség átiratában indítványozta, hogy a Törvényszék rendelje el a perújítást, azonban a kiszabott büntetés felfüggesztését nem találta indokoltnak. A Győri Törvényszék 2020. április 6-i végzésével elrendelte a perújítást. Az elrendelt perújítási eljárásban a Győri Járásbíróság 2021. február 8-án kelt 4.Bf.235/2020/32/III. számú végzésével a perújítást elutasította. A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. április 8-án kelt 4.Bf.52/2021/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte a perújítást elutasító végzést és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [3] 3. A Győri Járásbíróság a perújítási eljárás során tárgyalást tartott, amelynek során megvizsgálta az új bizonyítékot, kihallgatta az elítéltet, megállapította, hogy az új bizonyítéknak minősülő okirat megalapozott volt, azonban az nem indokolta, hogy az elítélttel szemben lényegesen enyhébb büntetést kellene kiszabni. Mindezekre tekintettel a Győri Járásbíróság 2022. január 31-én B.244/2021/26.II. számú végzésével elutasította a perújítást. A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. április 8-án 4.Bf.83/2022/3. számú végzésével helybenhagyta a perújítás elutasítását.
- [4] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Győri Törvényszék 4.Bf.83/2022/3. számú végzésével szemben. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljárás során a bíróságok megsértették a védő indítványozási és észrevételezési jogai tekintetében kulcsfontosságú értesítési kötelezettségüket. A másodfokú bíróság az indítványozó álláspontja szerint nem tett eleget a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (4) bekezdésében foglalt kötelezettségének, mert nem értesítette a védelmet a fellebbezés tanácsulésen való elbírálásáról és annak időpontjáról.
- [5] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] 6.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdései], a támadott bírói döntést, tartalmaz a bírői

döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére.

- [7] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] Az indítványozó hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog sérelmére azzal összefüggésben, hogy a bíróság nem értesítette a védőt arról, hogy tanácsulésen hozza meg döntését.
- [9] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti [lásd pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás konkrét ismérveit, következetes gyakorlata alapján így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően minősül, minősíthető tisztességesnek egy bírósági eljárás [ld. bővebben 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [10] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [11] A jogértelmezés a bíróságok feladata: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [12] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárással kapcsolatban a következőket állapította meg. Az eljáró bíróság, a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a Be. 598. § (1) bekezdés g) pontja alapján tanácsulésen járt el, amelyen a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság perújítást elutasító végzését.
- [13] A Be. 598. § (1) bekezdése meghatározza azokat az eseteket, amikor a másodfokú bíróságnak tanácsulést kell tartania. A felsorolt kérdésekben azért van lehetőség a tanácsulésen történő döntéshozatalra, mert ezekben az esetekben az ügyiratok alapján lehetséges a döntés meghozatala. Ezen esetek egyike a jelen ügyben is hivatkozott Be. 598. § (1) bekezdés g) pontja, amely szerint a másodfokú bíróság tanácsulésen határoz, ha az elsőfokú bíróság nem ügydöntő végzése elleni fellebbezés bizonyítás felvétele nélkül elbírálható. A nem ügydöntő végzések többnyire olyan kérdésekről rendelkeznek, amelyek tárgyában az elsőfokú bíróság által hozott döntés jogszerűségét a másodfokú bíróság meg tudja ítélni az ügyiratok alapján. Jelen ügyben tehát a másodfokú bíróság tanácsulésen hozta meg döntését, mert az elsőfokú bíróság nem ügydöntő végzése elleni fellebbezés bizonyítás felvétele nélkül elbírálható volt.
- [14] A Be. 598. § (4) bekezdése valóban értesítési kötelezettséget ír elő a bíróság számára, azonban az kizárólag a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti esetekre vonatkozik. A Be. 598. § (2) bekezdése az (1) bekezdésen kívül is lehetővé teszi a tanácsulésen való döntéshozatalt abban az esetben, ha a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, valamint ha a fellebbezés korlátozott [a Be. 583. § (3) bekezdés a) vagy c) pontján alapszik]. További feltétel, hogy a nyilvános ülés vagy a tárgyalás kitűzését sem az ügyészség, sem a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozta.
- [15] Korábban a Be. minden tanácsulés keretében elbírálható fellebbezés tekintetében a tanács elnökének a kötelezettségévé tette az ügyészség, a vádlott, a védő és a fellebbező értesítését a tanácsulés megtartásának időpontjáról, azonban a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 2021. január 1-jével módosította a Be. 598. § (4) bekezdését, mely szerint az értesítési kötelezettség csak a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti esetekben áll fenn. Ebből az is következik, hogy a konkrét ügyben

a Be. alapján a Be. 598. § (1) bekezdés g) pontja szerinti esetben a bíróság értesítési kötelezettsége nem állt fenn. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint a védelemhez való jog sérelmét azon az alapon állította, hogy a bíróság nem értesítette a tanácsülésről, azonban a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványt nem terjesztett elő.

- [16] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1245-8/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3120/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.290/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság cégvezetője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.V.35.290/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenes, és ezért azt – a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: BKT) 4.K.702.041/2020/8. számú ítéletére kiterjedő hatállyal – semmisítse meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) valamennyi adónemre vonatkozóan bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az indítványozónál 2011-2012. évekre vonatkozóan, amelynek eredményeként 2140277677 számú határozatával az indítványozó terhére számos megállapítást tett több közteherrel összefüggésben. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2017. december 18-án kelt 2233857142. számú határozatával az elsőfokú határozatot részben megváltoztatta. A másodfokú adóhatóság határozata többek között az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Áktv.) szerinti bolti kiskereskedelmi tevékenység különadója (a továbbiakban: különadó), valamint a kutatási és a technológiai innovációs alapról szóló 2003. évi XC. törvény szerinti innovációs járulék tekintetében állapított meg adóhiányt és ennek jogkövetkezményeit (késedelmi pótlék, adóbírság) is alkalmazta.
- [4] Az innovációs járulékkal kapcsolatos megállapításra azzal az indokkal került sor, hogy az indítványozó által megrendelt nyomdai reklámanyagok – így például szórólapok, akciós reklámújságok és plakátok – ellenértéként az indítványozó részére kiszámlázott összegekkel az innovációs járulék alapja nem csökkenthető, mert ezek – az indítványozó által alkalmazott könyveléssel ellentétben – nem anyagköltségnek, hanem megrendelt szolgáltatásnak minősülnek. A különadóval kapcsolatos megállapítást azzal indokolta az adóhatóság, hogy az indítványozó köteles lett volna különadót fizetni azon nettó árbevétele után is, amely a saját áruházaiiban működő hentesüzem, pékség és cukrászat által gyártott termékek saját áruházaiiban történő értékesítésekből, valamint az ún. „számlás” értékesítésekből származtak.
- [5] 1.2. A másodfokú határozat ellen az indítványozó felperesként keresetet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen a másodfokú határozat megváltoztatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására, illetve új határozat meghozatalára kötelezését kérte. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárását is kezdeményezte. A másodfokú adóhatóság – a határozatában foglaltakat fenntartva – a kereset elutasítását kérte.
- [6] A BKT a 4.K.702.041/2020/8. számú ítéletével a keresetet elutasította. A bírósági ítélet indokolása szerint az innovációs járulék alapja a másodfokú határozatban írt ok miatt nem csökkenthető a nyomdai költségekkel. Ez a jogértelmezés áll összhangban a Kúria gyakorlatával is, amely a Kfv.I.35.644/2014/6., Kfv.I.35.072/2015/6., Kfv.V.35.603/2016/4. és Kfv.I.35.302/2018/8. számú ítéletekből ismerhető meg. A különadó esetében a jogértelmezésre szoruló kérdés az, hogy az Áktv. szerint mit jelent a bolti kiskereskedelmi tevékenység

(TEÁOR 08-as kódok). A különadóval összefüggésben az BKT hivatkozott arra, hogy az Áktv. 2011. november 30-tól hatályos 1. § 1. pontjában a jogalkotó pontosította a bolti kiskereskedelmi tevékenység fogalmát. Ezt figyelembe véve az indítványozó által vitatott értékesítések beletartoznak a különadó alapjába. A BKT azt nem vitatta, hogy ez a törvénymódosítás felveti a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának a sérelmét, de azt állapította meg, hogy nem kezdeményezheti az Alkotmánybíróság eljárását az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése miatt. A BKT nem adott helyt az EUB-hoz fordulás iránti kérelemnek sem, hivatkozva az EUB C-266/04-C-270/04., C-276/04. és C-321/04-C-325/04. számú egyesített ügyekben (a továbbiakban: Tesco-ügy) hozott döntésének 34., 40. és 42. pontjára.

- [7] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben különösen az innovációs járulékkal és a különadóval kapcsolatos ítéleti megállapítások jogszerűségét vitatta. Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérelmezte az indítványozó, mert álláspontja szerint a különadó sérti az elsődleges uniós jogban foglalt állami támogatások tilalmát, mivel szelektív előnyt biztosít az alacsony árbevételű, tehát kisebb vállalkozások számára, amelyek többnyire franchise rendszerben működő magyar tulajdonban álló vállalkozások.
- [8] A Kúria Kfv.V.35.290/2021/8. számú ítéletével elutasította a felülvizsgálati kérelmet. A Kúria megerősítette az innovációs járulék alapjával kapcsolatban folytatott gyakorlatát, és ezért az indítványozó jogértelmezését nem fogadta el. A különadóval kapcsolatban a Kúria a következőket állapította meg: „az Áktv. 2011. november 30-tól hatályos 1. § 1. pontjában a jogalkotó [...] pontosította az Áktv. alkalmazása során irányadó »bolti kiskereskedelmi tevékenység« fogalmát. A módosítás a törvény indokolása szerint egyértelműsíti a jogalkalmazás megkönnyítése érdekében – a hatályos szabályokkal összhangban –, hogy a bolti kiskereskedelem minden olyan kereskedelmi tevékenység, ahol vevőként nem vállalkozó magánszemélyt is kiszolgálnak. [...] A Kúria utal arra, hogy a 2011. november 29. napjáig hatályos Áktv. 1. § (1) bekezdése a bolti kiskereskedelmi tevékenység TEÁOR besorolását azonos módon tartalmazza a 2011. november 30-tól hatályos rendelkezésekkel, függetlenül attól, hogy kétségkívül a jogalkalmazás egyértelműsítése irányába hatott annak módosítása. Ebből kifolyólag a felülvizsgálati kérelemben állított *contra legem* jogértelmezés, a norma tartalmának mellőzése és az adókötelezettség normaszöveghez képest való kiterjesztése, nem állapítható meg az elsőfokú bíróság jogértelmezése alapján” (Kúria Kfv.V.35.290/2021/8. számú ítélet, Indokolás [46]).
- [9] A Kúria ítéletének [52]–[60] bekezdései között vizsgálta, hogy szükséges-e előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeznie. Arra a következtetésre jutott, hogy ez nem indokolt, mert az EUB Tesco-ügyben hozott, valamint más döntéseire figyelemmel megállapítható, hogy az indítványozó nem vonhatja ki magát a különadó-fizetési kötelezettsége alól arra hivatkozva, hogy véleménye szerint más adóalanyoknak járó mentesség sérti az állami támogatások tilalmát. A Kúria a BKT vonatkozó indokolását megerősítve kifejezetten kimondta, hogy a Tesco-ügyben tett megállapítások „irányadók és alkalmazandók a jelen ügyben is, mivel az EUB ezen kérdéseket már vizsgálta” (Kúria Kfv.V.35.290/2021/8. számú ítélet, Indokolás [58]).
- [10] 2. A Kúria sérelmezett ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amit a főtitkár felhívására kiegészített. Az egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panasz lényege a következőképpen foglalható össze.
- [11] 2.1. A nyomdai termékekkel kapcsolatos ítéleti megállapítások sértik a tulajdonhoz való jogot [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés], a diszkrimináció tilalmát [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdés] és az Alaptörvény 28. cikkét. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában is fenntartotta ugyanis azt az álláspontját, hogy számveteli szempontból a kiadványok ellenértéke helyesen került kimutatásra anyagként, és ezért ezek a költségek csökkentik az innovációs járulék alapját. Az indítványozót hátrányos megkülönböztetés érte, mert a sérelmezett ítéletek miatt többlet fizetési kötelezettsége keletkezett azon vállalkozásokhoz képest, akik csökkenthetik az innovációs járulék alapját. A BKT és a Kúria ítélete az indítványozó tulajdonhoz való jogát is sérti, mert a gazdasági élet más szereplőjéhez képest többlet közteherrel sújtják az adóteher normaszövegen túlterjeszkedő növelésével, kizárólag a normaszövegben fellelhetetlen kritériumok alapján.
- [12] 2.2. A különadóval kapcsolatos ítéleti megállapítások ellentétesek a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával, *contra legem* módon teszik félre a tényállásra irányadó jogot és diszkriminálják is az indítványozót. A bíróságok ugyanis a törvénymódosítás utáni normaszöveget alkalmazták a módosítás előtti adótényállásra, az adótényállás teljesülésekor hatályos normát egyszerűen nem vették figyelembe. A hátrányos megkülönböztetést pedig

az okozta, hogy a bíróságok az indítványozó nagykereskedelmi, illetve a feldolgozóipari tevékenységét nem határolták el a kiskereskedelmi tevékenységétől.

- [13] 2.3. A Kúria azzal sértette meg az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, hogy nem kezdeményezte az előzetes döntéshozatali eljárást, miközben a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés ac) pontját is megelőzve fogadta be. A Kúria ítélete azért is tisztességtelen, mert az EUB C-283/81. (CILFIT-ügy) döntésében lefektetett kritériumok teljesülése nélkül mellőzte az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [15] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be a másodfokú adóhatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Kúria ítéletével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a sérelmezett kúriai ítéletet, amelyhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát.
- [16] 3.2. Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alkotmánybíróság megállapította már, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az erre vonatkozó panaszelem érdemi vizsgálata nem volt elvégezhető. Az Alaptörvény 28. cikkének címettjei a bíróságok, az nem az indítványozót ruházta fel alkotmányos joggal [lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [17] Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” [3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés; Indokolás [19]]. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmét adta elő, amit az Alkotmánybíróság vizsgálhat alkotmányjogi panasz eljárásban is, amennyiben a befogadás többi, alább tárgyalt feltétele teljesül.
- [18] 3.3. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadály” [lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [18]]. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] és a hátrányos megkülönböztetés tilalma [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdés] körében a kiegészített indítvány nem teljesíti az előbbi befogadási feltételeket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az indítványozó ugyanis alkotmányjogilag értékelhető levezetés nélkül adta elő ide vonatkozó panasz elemeit. Abból nem derül ki alkotmányjogilag értékelhető módon, hogy a Kúria, illetve a BKT ítélete miért sértené az Alaptörvény fenti szabályait. Az előadott sérelmek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (1)–(2) bekezdése tartalmával nincsenek a határozott kérelem követelményét kielégítő módon összekapcsolva. Az indítvány e tekintetben

valójában arról szól, hogy az indítványozó szerint több adót kellett fizetnie, mint amennyi szerinte a jogszabályokból következett. Ezek miatt nem volt lehetőség a tulajdonhoz való joggal és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával összefüggésben az érdemi vizsgálat lefolytatására.

- [20] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta »szuperbíróságként«, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el” [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3011/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [8]; legutóbb például: 3500/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [16]; legutóbb például: 3134/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [22] A jelen ügyben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme körében az volt megállapítható, hogy az indítványozó valójában törvényértelmezési kérdést vitatott, mégpedig azt, hogy a nyomdai reklámanyagokra vonatkozó gazdasági eseményt miként kell jogszerűen könyvelni, és ennek a számviteli elszámolásnak milyen következménye van az innovációs járulék alapjára. Továbbá azt, hogy miként kell értelmezni a különadó alapját 2011. november 30. előtt és után. Ezek nem alapozzák meg az alkotmányjogi panasz befogadását. Az Alkotmánybíróságnak nincsen hatásköre arra, hogy alkotmányjogi panaszeljárársban számviteli, illetve adójogi szempontból felülvizsgálja a bírósági döntéseket. Emellett az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kidolgozott gyakorlattal rendelkezik a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban {e jog tartalmának egyik legutóbbi sommás összefoglalását lásd: 3331/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [15]}. Ezek miatt az innovációs járulékkal és a különadó alapjával összefüggésben előadott panaszelem nem volt alkalmas az érdemi vizsgálatra a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában.
- [23] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a Kúria azzal is megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy korábbi döntéseiben már tisztázta azt az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének mellőzése milyen viszonyban áll a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Ezzel kapcsolatban kiemelendő azon alkotmánybírósági gyakorlat, amely a CILFIT-ügyben az EUB által megállapított előzetes döntéshozatali eljárás mellőzési indokokat alkotmányossági kérdéssé transzformálta. Eszerint „a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan »az eljáró bíróságnak függetlenül attól, hogy kötelezettnek minősült-e vagy sem, továbbá függetlenül attól, hogy helyt ad-e a kezdeményezésre irányuló kérelemnek, avagy sem, alakyszerű döntést kell hoznia a kezdeményezésről, és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban meg kell indokolnia.« [26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [60]] [...] Ebből következően tehát az adekvát indokolás meglétének vizsgálata már alkotmánybírósági hatáskör, elmaradása felvetheti a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmének kételyét [26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [28]]” [3486/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [29]–[30]]. Ezeket erősítette meg az Alkotmánybíróság a 3040/2021. (II. 19.) AB határozat indokolásának [73]–[77] bekezdéseiben. Ehhez képest az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem vetett fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely az érdemi vizsgálat lefolytatását indokoltá tette volna.
- [24] Az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás mellőzésével kapcsolatos panaszelem az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételnek megfelelt-e. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ügydöntő határozatában, amit az indítványozó sérelmezett, részletes indokát adta annak, hogy miért nem volt szükség az EUB-hoz fordulnia (lásd a jelen végzés [7]–[9] bekezdéseit). Az ott írtak tartalmuk alapján összekapcsolhatók a CILFIT-ügyben lefektetett pontok közül az utolsóval (a közösségi jog helyes alkalmazása

annyira nyilvánvaló, hogy az minden ésszerű kétséget kizár). Erre tekintettel a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye sem. Az indokolás tartalmi felülbírálatába az Alkotmánybíróság egyébként sem bocsátkozhat, hiszen következetes gyakorlata részét képezi az is, hogy „[m]ég az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének szakjogi kérdéseiben sem foglal állást az Alkotmánybíróság” {lásd: 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [20]; az illetékekkel kapcsolatban: 3208/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [37]; 3290/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [33]; 3472/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [6]; 3094/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [24]}.

- [25] Végül azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése részét képező visszaható hatályú jogalkotás, illetve jogalkalmazás tilalmával összefüggésben befogadható-e az alkotmányjogi panasz. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést a jelen ügy nem vet fel, hiszen az Alkotmánybíróság gyakorlatában már kimunkálta, hogy mit jelent a visszaható hatályú jogalkotás, illetve jogalkalmazás tilalma adóügyekben {3069/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [37]–[47]; 2/2022. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [32]–[37]}. A Kúria támadott ítéletének [46] indokolási bekezdése (lásd idézve a jelen végzés indokolásának [8] bekezdésében) alapján ugyanakkor azt lehetett megállapítani, hogy az indítványozó előadásával ellentétben nem a 2011. november 30-tól hatályban volt normaszöveget alkalmazták az előbbi időpont előtt teljesedésbe ment adótényállásra, hanem azt, amelyik akkor volt hatályban, amikor az indítványozó megvalósította a különadó tényállását. Törvénymódosítás valóban történt, arra valóban hivatkozott is a Kúria, de ítéletében azt az értelmezést mondta ki, hogy a törvénymódosítás a normaszöveg tartalmát nem változtatta meg, csupán pontosította a joggyakorlat megkönnyítése, kiszámíthatósága növelése érdekében. Eközben a normaszöveg tartalma változatlan maradt. Emiatt az volt megállapítható, hogy ez az ügy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem veti fel a visszaható hatály tilalmával összefüggésben.
- [26] Összefoglalva a fentieket: az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése körében nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeknek, és ezért nem volt szükség, illetve lehetőség a befogadására.
- [27] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/586/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3121/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.37.085/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv.V.37.085/2022/2. számú végzése megsemmisítését kérte az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (1)–(2) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő.
- [3] Az indítványozó gyermekének védelembe vételét rendelte el a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Püspökladányi Járási Hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal) HB-10/GYÁM/01312-7/2020. számú határozatával, 2020. november 27-én.
- [4] Tekintettel arra, hogy a Püspökladányi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya előtt büntetőeljárás indult kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt, a gyermek nevelőszülőnél történő, ideiglenes hatályú elhelyezését rendelték el 2021. március 4-én. Ennek felülvizsgálata során a gyámhivatal 2021. július 21-én, HB-10/GYÁM/00617-51/2021. számú határozatával a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését megszüntette és őt nevelésbe vette. Az indítványozó keresetlevéllel fordult a Debreceni Törvényszékhez, amelyben e döntés hatályon kívül helyezését és a gyámhatóság új eljárásra utasítását kérte.
- [5] A Debreceni Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) 4.K.701.918/2021. számú ítéletében a keresetet elutasította. A Törvényszék döntésének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy „a gyámhivatal tényállás tisztázási kötelezettségének teljeskörűen eleget tett, eljárása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt, – figyelemmel a Kúria 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményében foglaltakra is – a rendelkezésre álló bizonyítékokat, nyilatkozatokat jogszerűen és okszerűen értékelte, döntése részletes, mindenre kiterjedő indokolást tartalmazott és a határozat indokolásából megállapítható, hogy a nevelésbe vétel szükséges és indokolt volt, ezért a döntés nem jogszabálysértő” (Indokolás [91]).
- [6] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kfv.V.37.085/2022/2. számú végzésében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet visszautasította, mivel az indítványozó a Kp. 117. § (4) bekezdésében foglalt törvényi kötelezettség ellenére nem jelölte meg kérelmében a befogadás okát.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a Kúria döntése megalapozatlan, az indítványozó szerint ugyanis a Kúria felülvizsgálati kérelme áttanulmányozása során nyilvánvalóan megállapíthatta volna, hogy kifejtette azon körülményeket, amelyek alapvető eljárási jogait sértették, így a felülvizsgálati kérelme befogadható volt. Ezen indokolás folytán a Kúria döntése sérti az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezéseket. Utal arra is az indítvány, hogy a gyámhivatal érdemi döntése alapjául szolgáló tényállást hiányosan állapította meg, a Törvényszék pedig „hiányos, homályos, ellentmondásos és iratellenes tényállást elfogadva” hozta meg ítéletét.
- [8] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.

- [9] 3.1. A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2022. március 19-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. április 12-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – határidőben nyújtotta be.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Debreceni Járásbíróság 31.P.23.460/2017/15. számú ítélete alapján cselkezőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alatt áll, amely a keresetindítási jogot nem érinti, és a családjogi jognyilatkozatok közül a házassági vagyonjoggal, származás megállapításával és a gyermeke örökbefogadásához való hozzájárulással kapcsolatos nyilatkozatok megtételére terjed ki. Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására az indítványozó határidőben megküldte a gondnoka által aláírt panasz beadványt. Mindezek alapján az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogsultsággal rendelkezik, az eljárásban felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a határozott kérelem követelménye magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya” {lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [12] Jelen panasz a támadott bírói döntés tartalmi kritikáját fogalmazta meg, és a Kúria jogértelmezési tevékenységét, elsősorban a Kp. 117. és 118. §-ának a befogadási okok megjelölésének mikéntjére, megfelelő módjára vonatkozó törvény értelmezését sérelmezi. Az indítványozó csupán állítja, hogy megjelölte a befogadás okát a felülvizsgálati kérelemben, de arra nem hivatkozott indítványában, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdésében meghatározott mely okra hivatkozva nyújtotta be felülvizsgálati kérelmét.
- [13] A panasz tartalma szerint a kúriai jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok számára hátrányos döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének az alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]; 3253/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [14] Az indítvány érdemi elbírálását az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének állítása és alapjogi érveléssel kellően alátámasztott indokolása alapozhatja meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [15] Az indítványozó panasz beadványa – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmét alátámasztó határozott kérelem hiánya miatt – nem tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelő határozott kérelmet, így érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [16] 3.3. Az Alkotmánybíróság végezetül utal a korábbi döntésében írt megállapítására is, miszerint „annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}, illetve hogy a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés nem ad alapot alkotmányossági vizsgálatra {lásd például: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [17] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.37.085/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/995/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3122/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.21.964/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.21.964/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.936/2021/6. számú végzésére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikke (1) bekezdése, XVI. cikke, XXVI. cikke (a panasz 1. oldal második bekezdésében, valamint 3. oldalának utolsó előtti bekezdésében található elírás folytán: XXIV. cikke) és XXVIII. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő. Az indítványozó mint különélő édesapa számára közös gyermekük tekintetében az együtt élő szülő – a gyermek édesanyja – úgy biztosította a 2021. szeptember 1. napján 16 órától 2021. szeptember 2. napján 8 óráig a folyamatos kapcsolattartást, hogy a kapcsolattartás kezdő időpontjában a gyermek tankönyvei és egyéb személyes tárgyai nem álltak rendelkezésre. Az édesanya az iskolai felszerelést, okmányokat, az indítványozó által hiányolt bicika kivételével, a kapcsolattartás folyamán átadta. Mindennek indoka az volt, hogy az iskolakezdesre (az első tanítási napra, vagyis 2021. szeptember 1-jére) a gyermeknek csak tolltartót és üzenőfüzetet kellett az iskolába vinnie, az erről szóló osztályfőnöki tájékoztató e-mailt az indítványozó is megkapta. Mivel a kérelmezett édesanya hamarabb nem tudta beszerezni a gyermek 2021. szeptember 2-i órarendjét, így a szükséges tanszereket a kapcsolattartás folyamán tudta csak átadni. Az indítványozó a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/B. § (3) bekezdése és (4) bekezdés d) pontja alapján azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a kérelmezett édesanya neki felróható módon megghiúsította a gyermekkel való kapcsolattartást a fenti időpontban, és rendelje el a végrehajtását.
- [3] A Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.936/2021/6. számú végzésével indítványozó kérelmét elutasította, érdemben vizsgálta, hogy a kérelmezett édesanya tekintetében a Bpnp. 22/B. § (4) bekezdése szerinti felróhatóság megállapítható-e. A Járásbíróság részletesen kitért arra, hogy az indítványozó által megjelölt tárgyak (iskolai felszerelés, bicika, okosóra, bankkártya) hiánya megzavarhatta-e a kapcsolattartást, amellet, hogy a kapcsolattartás teljes időbeli terjedelemben megvalósult. A Szegedi Járásbíróság az anyai felróhatóságot két körben vizsgálta, egyrészt az iskolai felszerelés hiánya körében, másrészt az egyéb tárgyak (bicika, okosóra, bankkártya) vonatkozásában. 29.Pk.50.936/2021/6. számú végzésében a Szegedi Járásbíróság megállapította, hogy a kérelmezett édesanya részéről felróható magatartás tanúsítására nem került sor, mégpedig azért, mert az iskolai felszerelés átadása körében úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható (Indokolás [50]–[52]). Ezen túl a Szegedi Járásbíróság megállapította, hogy az indítványozó által hiányolt egyéb tárgyak (okosóra, bicika, bankkártya) nem minősülnek a gyermek személyes tárgyainak, így azok hiánya nem érinti a kapcsolattartás zavartalanságát. A Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.936/2021/6. számú végzésében felhívta a feleket a kapcsolattartás körében történő fokozott együttműködés jelentőségére (Indokolás [55]).
- [4] A Szegedi Törvényszék e döntést 5.Pkf.21.964/2021/9. számú végzésével helybenhagyta. Döntésének indokolásában az Alkotmánybíróság 3067/2022. (II. 25.) AB határozatában foglalt, alkotmányossági követelményrendszer kívánalmaiból indult ki (Indokolás [27]). Ez alapján megállapította, hogy a kapcsolattartás a tárgyi időpontban megvalósult, annak zavartalanságát nem befolyásolta a gyermek taneszközeinek minimális időtartamú (az édesanya azokat 30 perccel a kapcsolattartás kezdő időpontja után tudta rendelkezésre bocsátani), míg többi tárgyának (okosóra, bicika, bankkártya) teljes hiánya. Ezek ugyanis a „a gyermek és a különélő szülő

minőségi együtt töltött idejét nem befolyásolhatják” (Indokolás [27]). A Szegedi Törvényszék az ügy valamennyi körülményének mérlegelésével megállapította, hogy a Bpnp. 22/B. § (4) bekezdés *d)* pontja szerinti feltételek nem állnak fenn, az édesanya igyekezett a felmerülő problémákat megoldani, ugyanakkor indítványozó semmit nem tett annak érdekében, hogy a helyzetet együtt kezeljék.

- [5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok hatáskörüket túllépve a kapcsolattartás tartalmát szűkítették, valamint a „kapcsolattartásra történő felkészítés jogszabályi kötelezettségét kiüresítették” [lásd: indítvány 4. oldal második bekezdése; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178. § (1) bekezdése].
- [6] Az Alaptörvény VI. cikkét és XVI. cikkét azért sértik a panasszal támadott végzések, mert kiüresítik a Ptk. 4:180. § és 4:178. § szerinti rendelkezéseket: „a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek nem kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben – akár közös programként – a tanulást választják”. A tanszerek és egyéb tárgyak átadásának elmulasztása tehát az indítványozó érvelelése szerint a kapcsolattartás teljeskörű gyakorlását akadályozta.
- [7] Az indítványozó szerint az ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikke is sérült, mert a bíróság egyrészt „felmentést adott” a gyermek édesanyjának a Ptk. 4:178. § (1) bekezdésében foglalt felkészítési kötelezettsége alól, és sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, „ha az érintett felek nem bízhatnak alappal abban, hogy a másik fél a jogszabályoknak megfelelően köteles eljárni”; másrészt a bíróság alaptörvény-ellenesen értelmezte a Ptk. 4:180. § (2) bekezdése szerinti azon kötelezettséget is, miszerint a kapcsolattartás kezdő időpontjában a gondozó szülő köteles valamennyi olyan dolgot átadni, amely szükséges lehet.
- [8] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [9] 3.1. A támadott másodfokú végzést az indítványozó 2022. április 5-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. április 22-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be a Szegedi Járásbírósághoz.
- [10] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható [3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]]. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozott, mindazonáltal részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében nem az indítványozó gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben érdemi elbírálásra nincs lehetőség [vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]].
- [12] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: *a)* tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); *b)* az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság alapjogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a gyermek tanszerei és egyéb tárgyai átadásának a hiánya nem sértette a kapcsolattartás zavartalanságát); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (Szegedi Törvényszék 5.Pkf.21.964/2021/9. számú végzése); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában írt követelményét: ebben a vonatkozásban az indítvány – az alaptörvényi rendelkezés megjelölésén kívül – egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó a *fair* eljáráshoz való jog sérelmének állításával összefüggő érveit csupán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozva mutatta be, arra nem tért ki panasz beadványában, hogy a támadott bírói végzések miatt és mennyiben érintik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* hatósági eljáráshoz való jogot, és miért okozzák ezen alapjog sérelmét.

- [14] A kérelmet mindezek alapján – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, ezzel összefüggésben a XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – lehet határozottnak tekinteni.
- [15] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [16] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése – tartalmát érintően, e körben már kidolgozta a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat], és a kapcsolattartás zavaratlanságának a kérdéskörével is foglalkozott [lásd: 3351/2022. (VII. 25.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.; 3067/2022. (II. 25.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [17] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Elvétel esetében a „gyermek átadása magába foglalja a gyermek személyén túl a gyermek ruházata és a kapcsolattartás során szükséges egyéb tárgyai (például állandó vagy eseti gyógyszerek, tanszerek, biztonságérzetet növelő alvójáték) átadásának a kötelezettségét is. Ennek elsődleges indoka, hogy a józan ésszel, de legfőképpen a gyermek legjobb érdekével bármilyen más értelmezés ellentétes lenne” (Abh., Indokolás [56]). A szükséges tárgyak köre esetről esetre eltérő lehet. Amint azt az Abh. általános jelleggel megállapította, azokat a tárgyakat kell a gyermek számára összekészíteni, „amelyekre a gyermeknek a kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet, és amelyekkel csak a gondozó szülő rendelkezik” (Indokolás [56]).
- [18] A vizsgált ügyben a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a gyermek édesanyja azért késett a tanszerek átadásával az iskolakezdés idején, mert a kapcsolattartás kezdetén (vagyis 2021. szeptember 1-jén délután) még nem volt tudomása a másnapi órarendről, de minden tőle elvárható megteheti azért, hogy a tanszereket mihamarabb rendelkezésre bocsássa. Az indítványozó által ezen felül hiányolt további tárgyakról (bicska, okosóra, bankkártya) pedig a bíróság azt állapította meg, hogy azok nem minősülnek a gyermek személyes tárgyainak. Mindkét megállapítást a bíróság okszerűen indokolta. Ezen hiányosságok ellenére a kapcsolattartás teljes terjedelemben megvalósult, annak akadályozása vagy korlátozása nem merült fel.
- [19] Jelen esetben az indítványozó magát a nemperes eljárásban hozott döntést, annak rá nézve hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése során nem a végzésben foglalt eredményre jutott volna, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy fenti gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.
- [20] Összefoglalva a fentieket: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk (2) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

- [21] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ába foglalt feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1022/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3123/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 28.K.707.792/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 28.K.707.792/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, Budapest Főváros Kormányhivatala BP/0502/814/2/2020. számú határozatára is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint az egyedülálló, saját nyilatkozata szerint jövedelemmel nem rendelkező indítványozó 2019. december 6. napján egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása iránti kérelmet nyújtott be űrlap nyomtatványon Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatalához mint elsőfokú hatósághoz. Az indítványozó akként nyilatkozott, hogy a tartózkodási helye szerinti ingatlan 1993 óta van a kizárólagos tulajdonában, melynek becsült forgalmi értéke 20 millió forint, a lakóhelye szerinti, holtig tartó haszonélvezeti joggal terhelt ingatlanak pedig 50%-ban tulajdonosa, az ingatlan becsült forgalmi értéke 60 millió forint. Az indítványozó nyilatkozata szerint egy 90 ezer forint értékű gépjárművel és 114 378 forint számlaegegenleggel is rendelkezett. Az elsőfokú hatóság 2020. február 3. napján kelt, BP-02/002/0020-3/2020. számú határozatával az indítványozó kérelmét elutasította. A határozat szerint az indítványozó vagyoni helyzete és jövedelme meghaladta az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság igénybevételének feltételeként meghatározott maximális összeget.
- [3] 1.2. Az indítványozó a határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben egyaránt vitatta a jövedelmének becslését és az ingatlan forgalmi értékének meghatározását, valamint kifogásolta, hogy változatlan tényállás és jogszabályi környezet mellett az elsőfokú hatóság korábban megállapította az indítványozó ellátásra való jogosultságát. A másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala BP/0502/814/2/2020. számú, 2020. május 14. napján kelt határozatával az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta. A határozat szerint az elsőfokú hatóság a jövedelemvizsgálat során nem sértett jogot, a jövedelem becslése során alkalmazott, a fenntartási költségek háromszorosában meghatározott becsült jövedelem is jogszerűen, a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően került meghatározásra, az indítványozó által megjelölt ingatlanok együttes forgalmi értéke pedig ugyancsak meghaladta a törvényben meghatározott maximális értéket. A másodfokú hatóság szerint a korábban esetlegesen megalapozatlanul hozott, az indítványozó számára kedvező döntés nem képezheti alapját egy későbbi, kérelemre indult eljárásban a jogosultsági feltételek hiányában az indítványozó számára újabb kedvező döntésnek.
- [4] 1.3. Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben kérte a határozat megsemmisítését és az alperes hatóság arra való kötelezését, hogy számára az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapítsák meg. A Fővárosi Törvényszék 28.K.707.792/2020/11. számú, 2022. január 27. napján kelt ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy eljárása során kizárólag a BP/0502/814/2/2020. számú határozat jogszerűségéről kellett döntenie, és eljárása során nem lehetett figyelemmel arra, hogy az indítványozó, illetőleg más ügyfelek hasonló ügyeiben korábban milyen döntések születettek (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [11]). A Fővárosi Törvényszék szerint az alperes hatóság valóban nem indokolta meg határozatában, hogy az indítványozó jövedelmét miért a fenntartási költségek háromszorosában határozta meg, ez a jogszabálysértés azonban nem hatott ki az ügy érdemére, figyelemmel

arra, hogy az ügy egyedi körülményei alapján nem volt reális az indítványozó kérelme (nem volt jövedelme, egyedül élt, ugyanakkor a háztartását képes volt finanszírozni), így pedig az alperes hatóság okkal következtethetett arra, hogy az indítványozó elhallgatott jövedelemmel rendelkezik. E körben az ítélet arra is utalt, hogy a Fővárosi Törvényszék figyelembe vette a Kúria Kfv.38.036/2017/6. számú döntésében tett megállapításokat is (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [22]). A bíróság kiemelte, hogy az indítványozó sem a kérelmében, sem pedig a fellebbezésében nem nyilatkozott semmilyen jövedelemről, márpedig a Fővárosi Törvényszék eljárásában a megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre az indítványozó csak akkor hivatkozhatott volna, ha ezt a tényt vagy körülményt a közigazgatási szerv az indítványozó kifejezett hivatkozása ellenére nem vette volna figyelembe, vagy azt az indítványozó önhibáján kívül nem ismerte, illetve önhibáján kívül nem hivatkozott (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [23]). A bíróság szerint az alperes hatóság nem tisztázta megfelelően az indítványozó ingatlanvagyonának értékét, amellyel ugyan jogszabálysértést követett el, ám annak az ügy érdemi elbírálására nem volt lényeges kihatása, tekintettel arra, hogy az indítványozó jövedelmi helyzete alapján az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére egyébként sem volt jogosult.

- [5] 1.4. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben kérte a Fővárosi Törvényszék 28.K.707.792/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, Budapest Főváros Kormányhivatala BP/0502/814/2/2020. számú határozatára is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés, illetőleg hatósági határozat ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, az alábbiak szerint.
- [6] Az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az eljáró hatóság, illetőleg bíróság az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban lényegében azonos ténybeli körülmények és azonos jogszabályi környezet ellenére a korábban az indítványozó kérelmére indult eljárásokban született döntésekhez képest eltérő döntéseket hoztak, melynek nem lehet tárgyilagos mérlegelés szerinti jogi alapja, ekként az önkényes.
- [7] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, illetőleg a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmére az indítványozó azért hivatkozik, mert a Fővárosi Törvényszék ítéletében kifejezetten rögzítette azt, hogy a bíróság nincs figyelemmel arra, hogy az indítványozó, illetőleg más ügyfelek ügyében korábban azonos vagy más tárgyú ügyekben milyen döntések születtek. Ezen túlmenően az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletét egy olyan kúriai döntésre alapította, amelyet nem ismerhetett meg. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott hatósági, illetőleg bírói döntések alapos ok nélkül figyelmen kívül hagyták az alkalmazandó jogot is, ekként azok önkényesnek minősülnek.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert az indítványozó keresetében hiába hivatkozott egyes, a saját jogi álláspontját alátámasztó érvekre, azokat a Fővárosi Törvényszék érdemi indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta, ezáltal pedig a jogorvoslat elveszítette hatékony jellegét.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2022. február 16. napján vette át, melyhez képest alkotmányjogi panaszát [az Ügyrend 28. § (2) bekezdésének megfelelően a munkaszüneti napokra is figyelemmel] határidőben, 2022. április 19. napján terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezések az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményét teljesíti.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság

következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [12] Az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel arra, hogy az indítványban megjelölt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával, a tisztességes hatósági eljárással, a tisztességes bírósági eljárással és a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos alkotmányossági problémák mindegyikét vizsgálta már az Alkotmánybíróság a korábbiakban. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességi kétely megállapítható-e.
- [13] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3291/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ennek megfelelően nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak értékelése, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok az egyes korábbi eljárások során milyen jogi érvek alapján hozták meg döntésüket, és hogy az egyes eljárásokban megjelenő jogi érvek, illetőleg az egyes döntések irányai egymáshoz képest azonosak-e, illetőleg helytállóak-e.
- [14] Az Alaptörvény XV. cikkének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt kiemeli, hogy az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott döntések Alaptörvénnyel való összhangjának (és nem pedig az egyes döntések egymással való összhangjának) vizsgálatára terjedhet ki, az Alkotmánybíróság pedig jelen eljárásában (az Abtv. rendelkezéseinek megfelelően) csak a Fővárosi Törvényszék 28.K.707.792/2020/11. számú ítéletének (illetőleg azon keresztül Budapest Főváros Kormányhivatala BP/0502/814/2/2020. számú határozatának) az alaptörvény-ellenességét vizsgálhatta, a korábbi eljárásokban született döntéseket, illetőleg az egyes döntések tartalmának egymáshoz való viszonyát nem. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdéséből fakadóan a jogegység biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a Kúria feladata {a XV. cikk sérelmével összefüggésben részletesen lásd: 3180/2022. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [17]–[18]}.
- [15] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletében kellő részletességgel és egyértelműen, az ügyben alkalmazandó, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) rendelkezéseinek megjelölésével indokolta, hogy eljárása során miért nem lehetett figyelemmel az indítványozó ügyében korábban született döntések tartalmára (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [10]–[11]), illetőleg miért nem vehette figyelembe az indítványozó egyes nyilatkozatait (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [23]). Az Alkotmánybíróság e körben pedig arra is utal, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletének indokolásában megjelenő kúriai döntés (Kfv.38.036/2017/6. számú döntés) az anonimizált bírósági határozatok internetes gyűjteményében a kúriai ügyszám alapján ingyenesen és (az anonimizált adatokon kívül) teljes szöveggel bárki számára szabadon hozzáférhető, a Fővárosi Törvényszék pedig ítéletét (az indítványozó állításával ellentétben) nem ezen kúriai döntés alapján, hanem az ügyben alkalmazandó jogszabályok alapján, és csupán a Kúria ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazásával kapcsolatos korábbi döntésére is figyelemmel, a Kúria ezen döntése tartalmának követésével hozta meg (Fővárosi Törvényszék ítélete, Indokolás [22]).
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}. Nem következik ugyanakkor a jogorvoslathoz való jogból a jogorvoslati kérelem indítványozó számára pozitívan történő elbírálásának kötelezettsége {3025/2022. (I. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}. Jelen esetben a Fővárosi Törvényszék az ügyben alkalmazandó Kp. rendelkezései alapján kétséget kizáróan hatáskörrel rendelkezett az esetlegesen jogsértő határozat hatályon kívül helyezésére, ítéletében pedig részletesen megindokolta, hogy az indítványozó

keresetét miért minősítette alaptalannak, az indítványozó egyes érveit pedig (a Kp. rendelkezései pontos megjelölésével) miért nem vette, illetőleg vehette figyelembe.

- [17] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem veti fel sem a XV. cikk, sem a XXIV. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1087/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3124/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.069/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Császi Zsüliet ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.069/2022/2. számú végzése és a Szegedi Járásbíróság 22.P.21.560/2021/16/I. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó ugyancsak kérte a támadott bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló és azt megelőző eljárások jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] A szellemi fogyatékossgal élő indítványozó 2011-ben súlyos testi sértés áldozata lett. Vállsérülését konzervatív eszközökkel kezelték. Mivel az indítványozó szerint sérülése miatt műtéti beavatkozásra lett volna szükség, így feljelentette a kezelőorvosát, akit később a bíróság felmentett foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vádjára alól. Ezzel párhuzamosan az indítványozó polgári pert is indított a Szegedi Tudományegyetemmel szemben, valamint közigazgatási peres úton támadta meg az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság fogyatékosági támogatással kapcsolatos határozatát. Ez utóbbi perben a kirendelet szakértői intézet megállapította az indítványozó bal vállának zongorabillentyű tünetét, ami miatt igazságügyi szakértői kompetenciával nem rendelkező magánszakértőt is igénybe vett, aki megállapította, hogy a sérülést követően 1-3 héten belül műtetre lett volna szüksége a gyógyuláshoz. A polgári perben ugyanaz a szakértői intézet került kirendelésre, ám ekkor a zongorabillentyű tünetet már nem állapították meg. Ekkor képpalkotó vizsgálat nem volt, amit az indítványozó képviselője sérelmezett is. A Szegedi Járásbíróság a keresetet elutasította, majd a Szegedi Törvényszék hatályon kívül helyező döntésére tekintettel megismételt eljárásban az újabb kirendelt szakértői intézet sem állapított meg műtetre okot adó sérülést. A megismételt eljárásban a Szegedi Járásbíróság a keresetet 6.P.20.815/2019/37. számú ítéletével elutasította, amit a Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.636/2019/11. számú ítéletével helyben hagyott. Kiemelte, hogy a szakértői véleményt az igazságügyi szakértői kompetenciával nem rendelkező magánszakértő véleménye nem tudta megingatni, továbbá többek között hangsúlyozta, hogy a sérülés elszenvedését követően az indítványozó nem volt mindvégig együttműködő, továbbá 2012-ben a számára felajánlott műtét lehetőségét is elutasította. A jogerős ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2020. április 13-án vette át. Az indítványozó felülvizsgálatot kezdeményezett a szerinte iratellenes döntés miatt, az eljárás során csatolt egy 2020. augusztus 31-én kelt, képpalkotó eljárás alapján készült leletet is, ami szerinte alátámasztja az elmaradt műtét szükségességét. A Kúria a Pfv.III.20.804/2020/10. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, az ítéletet az indítványozó 2021. június 23. napján vette át.
- [4] 1.2. Az indítványozó ezt követően, 2021. augusztus 26. napján perújítási eljárást kezdeményezett. Arra hivatkozott, hogy a radiológus által is validált lelet olyan új bizonyíték, amely megalapozza az indítványozó felperes kereseti kérelmét, így rá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Előadta, hogy a leletet önhibáján kívül nem tudta az alapeljárás során csatolni, továbbá önhibáján kívül csak a felülvizsgálati eljárás befejezését követően került abba a helyzetbe, hogy az új bizonyíték alapján perújítási eljárást kezdeményezzen. A Szegedi Járásbíróság a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant 22.P.21.560/2021/16/I. számú végzésével elutasította. A perújítási kérelmet elkésettnek minősítette, a BDT2005. I. 134. számú eseti döntésére

hivatkozással utalt arra, hogy az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy a perújítási eljárást a felülvizsgálati eljárással párhuzamosan megindítsa. Azt is kiemelte, hogy önmagában az MR lelet nem alkalmas a perújítási eljárás lefolytatására, továbbá korábban sem volt elzárva attól, hogy az alapeljárásban az MR leletet beszeresse.

- [5] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Szegedi Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését 5.Pkf.20.069/2022/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolása értelmében az indítványozó nem jelölte meg, hogy az új MR lelet beszerzésére miért volt szükség, így azt állapította meg, hogy annak beszerzésétől az alapeljárás során sem volt elzárva, ezzel ellentétes körülményre a per során egyszer sem utalt az indítványozó, ellenben tudta viszont, hogy a kirendelt szakértő nem végez képalkotó vizsgálatot. Így a törvényszék szerint az önhiba hiánya nem állapítható meg. Kifejtette azt is, hogy a perújítás okáról az indítványozó 2020. augusztus 31-én tudomást szerzett, de a perújítást csak a hat hónapos törvényi határidőn túl, 2021. augusztus 26. napján kezdeményezte. Ugyan a fellebbezésben hivatkozott rá, hogy csak 2020. december 20-i orvosi konzultáció alapján vált világossá számára a lelet tartalma, de erre a körülményre az elsőfokú bíróság előtt nem hivatkozott, így ezt a törvényszék nem tudta a fellebbezés során figyelembe venni. Szintén kifejtette, hogy a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás nem akadályozta a perújítási kérelem benyújtását, azt a polgári perrendtartás ugyanis lehetővé teszi. Azt a törvényszék orvosi szakértelme hiányában nem tartotta kizártnak, hogy az MR lelet esetleg kedvezőbb határozatot eredményezne az indítványozó számára, azonban helyesen állapította meg a járásbíró az, hogy a kérelem elkésett, továbbá azt, hogy az önhiba hiánya sem állapítható meg.
- [6] 1.3. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.069/2022/2. számú végzése és a Szegedi Járásbíróház 22.P.21.560/2021/16/I. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, az abból levezetett bírósághoz fordulás jogát és fegyveregyenlőség elvét, a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogot, továbbá a XXVIII. cikkel szerinte fogalmi egységet képező 28. cikket, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát. Felhívta továbbá a Nemzeti hitvallás több mondatát („Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelezettségét.” „Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.” „Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.”), az R) cikk (1) és (2) bekezdését, a T) cikk (2) és (3) bekezdését, továbbá az I. cikk (1)–(4) bekezdéseit.
- [7] Kifejtette, hogy ha a fél a bíróság korábbi szabálytalan eljárása miatt kerül abba a helyzetbe, hogy perújítással kénytelen élni, úgy a perújítási határidőt azon törvényi értelmezéssel kell számítani, amikor a fél később kerülhetett abba a helyzetbe, hogy rendkívüli jogorvoslati jogát érvényesítse. Szerinte ezért Alkotmánybíróságra tartozó kérdés a bíróságok perújítási határidő időszerűsége körében kifejtettek, illetve a felrótt felperesi önhiba megítélése. Mivel a bíróságok a BDT200S.1134 számú eseti döntésre hivatkoztak a gátló okok értékelése körében, így szerinte a bíróságok az indítványozóra és jogi képviselőjére kvázi orvosszakértőként tekintettek, akik a leletet a kézhezvétele után azonnal ki tudják értékelni. Mivel ez nem így van, így szerinte a lelet kézhezvételekor semmiképpen sem kezdődhetett el a perújítási határidő. Szerinte a felülvizsgálat alatti perújítási eljárás megindítása csak egy lehetőség, de nem jelent kötelezettséget. Elfogadhatatlannak tartotta, hogy magánúton a peres eljárás alatt kellett volna elmennie képalkotó vizsgálat elvégzésére, annak ellenére, hogy a peres eljárás során több szakértői intézmény és testület került kirendelésre és a felperesi jogi képviselő számos beadványban kérte is a képalkotó vizsgálat elvégzését.
- [8] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme körében a bíróság önhibával kapcsolatos döntése kapcsán előadta, hogy ez szerinte leginkább a pártatlan és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot sértette, mivel egy jóhiszeműséget és tisztességet elváró perben egy szellemi fogyatékkal, szerény körülmények között élő magánszemélyt kötelezne peren kívüli orvosi lelet készíttetésére. Érthetetlen volt számára, hogy az alapeljárás során indítványai ellenére egyetlen esetben sem rendelték el a képalkotó vizsgálat elvégzését. Szerinte ez a szakértői testületek elfogultságát jelzi az alperesi intézmény irányába. Szerinte joggal bízott abban, hogy ha a bíróságnak tett alapos indítványok ellenére mégsem készül képalkotó vizsgálat, akkor azt nem lehet az indítványozó terhére értékelni. Arra a következtetésre jut, hogy tisztességtelen és nem pártatlan az a bírósági hozzáállás, amikor egy perben azt állítja a bíróság az elutasító döntésében, hogy hibás az a fél, aki nem megy el magánúton orvosszakmai leletet készíttetni úgy, hogy közben készül peres orvosszakértői vélemény. Ez vezet álláspontja értelmében

a fegyveregyenlőség sérelméhez is, amihez is szorosan kötődik a személyek egyenlő méltóságúakként történő kezelése. Megjegyezte azt is, hogy a fegyveregyenlőség elvét sértette az is, hogy a bíróság az elsőként eljáró szakértői intézettel szemben kizárási kérelmét nem értékelte függetlenül, majd később azt sem értékelte, hogy a szakvélemények végig ellentmondásosak maradtak. Előadta, hogy azért csak 2020. augusztus 31-én készült MR lelet, mert az indítványozót a per jogerős lezárása előtt nem fogadta egyetlen közegészségügyi intézmény sem.

- [9] A bíróság elkészettségével kapcsolatos álláspontja vonatkozásában az indítványozó előadta, hogy ez szintén a pártatlan és tisztességes eljáráshoz való jogot sértette. Érvelése értelmében a Kúria előtti eljárás eredményességében azért bízott, mert az alapeljárás hemzsegett az ellentmondásos, iratellenes orvosszakmai nyilatkozatoktól, ráadásul a bíróság orvosszakmai hozzáértés nélkül fogalmazta meg, hogy természettudományi oka van az indítványozó bal válla meg nem gyógyulásának. A felülvizsgálat során ezért már becsatolta az MR leletet a kirívó iratellenesség alátámasztására. A törvényszék indoklását úgy értelmezte, hogy eredményes felülvizsgálat esetén nyugszik a perújítási elévülési idő, de ezt ő nem láthatta előre. Anomália szerinte, hogy amennyiben nincs a felülvizsgálati kérelemnek változást jelentő eredménye, akkor a perújítási határidő telik, ha pedig van eredménye a felülvizsgálatnak, akkor nyugszik a határidő.
- [10] Az R) cikk (1) és (2) bekezdésének sérelme kapcsán úgy ítélte meg, hogy a bíróságok az ügyében nem alkalmazták az Alaptörvényt, mint a jogrendszer alapját, és az ügyben alkalmazandó jogszabályokat sem értelmezték megfelelően az Alaptörvény szellemében.
- [11] A T) cikk (2) és (3) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az az álláspontja, hogy az eljáró bíróság hivatkozása korábbi eseti döntésre nem zárhatja el attól, hogy a perújítást eredményesen befogadja a bíróság, hiszen az eseti döntés nem jogszabály.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [14] Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ugyanakkor az indítványban megjelölt Nemzeti hitvallás, az R) cikk (1) és (2) bekezdése, a T) cikk (2) és (3) bekezdése, a 28. cikk, továbbá az I. cikk (1)–(4) bekezdései az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak [ld. például a Nemzeti hitvallásra vonatkozóan 3506/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; az R) és T) cikkekre vonatkozóan 3213/2022. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [12]; a 28. cikk vonatkozásában 26/2022. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [12]; az I. cikk vonatkozásában 3439/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [23]]. Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásainak.
- [15] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [16] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz, az indítványozó annak felhívása ellenére maga is azzal érvelt, hogy nem a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga, hanem a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült. A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal kapcsolatban az indítvány szintén nem tartalmaz értékelhető indokolást. Fentiek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek.
- [17] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető (Abtv. 27. §). Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont].

- [19] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] Az alkotmányjogi panasz, figyelemmel az Alkotmánybíróság Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő, jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns gyakorlatára, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az indítvány felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [21] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [22] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó alapvetően a támadott végzések indokolásában kifejtett jogi álláspontot vitatta. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által előadott érvek kimerülnek-e a bíróságok álláspontjának szakjogi alapon álló vitatásában vagy pedig felvetik-e a végzésekkel kapcsolatosan az alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] Az indítványozó érvei lényegében a bíróság két azon megállapításának vitatására koncentrálnak, amelyek szerint a perújítási kérelem elkésztett volt és az önhiba hiánya nem volt megállapítható.
- [24] Az elkésztettség kapcsán azt vitatta, hogy a perújításra rendelkezésre álló határidőt honnan kell számítani és annak határidejébe beleszámít-e a Kúria eljárásának időtartama. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján úgy ítélte meg, hogy az eljáró bíróságok a határidő számítására vonatkozó álláspontjukat a vonatkozó eljárási szabályra alapították, ennek értelmezési gyakorlatára is hivatkoztak, és álláspontjukat részletesen, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség követelményének megfelelően megindokolták. Az indítványozó az alkalmazott jogszabályi rendelkezést nem támadta, csak azt állította, hogy számára a rendelkezés másik fordulatát kellene figyelembe venni. Tulajdonképpen így az az eldöntendő kérdés szerinte, hogy a felülvizsgálat ideje beleszámít-e a perújítás határidejébe.
- [25] Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárás és a perújítási eljárás eltérő céljainak részletes ismertetése nélkül mindössze azt emeli ki ebben a körben, hogy a jogi képviselővel eljáró indítványozónak ezzel a különbséggel tisztában kellett lennie, a bíróságok gyakorlatát szintén ismerhette, mely szerint jogi akadály nem volt a perújítási kérelem párhuzamos benyújtásának. Habár a beszerzett MR lelet mikénti értelmezése kapcsán felvetődhet, hogy abból ténylegesen mikor vált világossá számára az, hogy ez új bizonyíték lehet, de az indítványozó sem vitatta a bíróság azon megállapítását, hogy ez legkésőbb a 2020. december 20-i orvosi konzultáció során egyértelművé vált. Azt is megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó értelmezésével szemben a törvényszék nem azt állította, hogy a felülvizsgálat eredménye utólag dönti el, hogy a perújítás határidejét honnan kell számítani, hanem mindössze azzal érvelt, hogy a perújítási kérelem benyújtásának mikénti megítélésére lehet hatással, ha időközben a Kúria döntése a jogerős döntés esetleges hatályon kívül helyezésével szükségtelenné tenné annak elbírálását (lásd a Szegedi Törvényszék végzésének 10. oldalát). Mindezek fényében az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a támadott végzések a bíróság döntését megindokolták, a döntés alapjául szolgáló törvényi rendelkezést az indítványozó nem vitatta, de annak értelmezésével nem értett egyet. Ez az értelmezésbeli különbség azonban az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alapul fekvő jogszabály támadása nélkül alapvetően nem alkotmányossági, hanem szakjogi kérdés. Mivel az indítványozó nem hivatkozott olyan érvre, amely a jogszabályi rendelkezés esetleges *contra constitutionem* értelmezésének vizsgálatát szükségessé tette volna, döntésüket pedig a bíróságok részletesen megindokolták, így ez a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye nem vetődött fel.

- [26] Úgyszintén nem vetették fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét a támadott végzések önhibával kapcsolatban kifejtett érvei. Ebben a körben ugyan az indítványozó evidens szakmai hibának tartotta a képpalkotó vizsgálatok elmaradását (amire alapozva szerinte okkal bízott abban, hogy ezt a vizsgálatot az alapperben elvégzik), azonban az alapperben kifejtett érvek alapján a perújítási eljárásban eljáró bíróságok egyértelműen megindokolták, hogy a jogi képviselővel eljáró indítványozó miért ismerhette volna fel azt, hogy erre a vizsgálatra nem fog sor kerülni. Ráadásul a támadott végzések is kifejtették, hogy a jogerős döntés nem csak a szakértői véleményre alapozta a kereseti kérelem elutasítását, hanem az indítványozói együttműködés hiányára és a 2012-ben felajánlott műtéti lehetőség elutasítására is. Így lényegében a támadott jogerős végzés azt nem vitatta, hogy az MR vizsgálati lelet beszerzése új bizonyíték lehet az ügyben, de ennek utólagos beszerzését nem tekintette olyan körülménynek, ami kizárja az önhibát. A Szegedi Törvényszék azt is egyértelműen megindokolta, hogy az eljárás korábbi szakaszában az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy a lelet beszerzésétől el volt zárva. Megindokolta a törvényszék azt is, hogy ezt az érvet miért nem lehet a fellebbezés során előadni, szintén hivatkozva arra, hogy az indítványozó jogi képviselővel járt el.
- [27] Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó mindezek alapján hivatkozott ugyan egyes eljárási szabályok téves értelmezésére, de ezek az indítvány érdemi elbírálását még nem teszik lehetővé. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével, valamint annak indoklásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróságok indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatta, ami a fentiek szerint szakjogi-törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kétséget kizáróan kívül esik, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [29] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1553/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3125/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.38.235/2021/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Hegymegi-Barakonyi és Fehérváry Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán) eljáró külföldi jogi személy indítványozó gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.38.235/2021/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. augusztus 1-jétől a televíziós reklámjaiban, a Google Ads hirdetéseiben, saját weboldalán és alkalmazásában, továbbá a stratégiai partnerei által üzemeltetett oldalakon a szolgáltatásán keresztül foglalható szálláshelyek vonatkozásában „ingyenes lemondhatóságot” hirdetett, mely szolgáltatás azonban valójában díjköteles és időben is korlátozott volt. Az indítványozó a weboldalán és alkalmazásában elérhető szálláshely-ajánlatokkal összefüggésben 2015. június 1-jétől olyan tájékoztatásokat tett közzé, mely szerint a szálláshely nagy népszerűségnek örvend, különösen kedvelt, korlátozottan elérhető, vagy a szálláshelyről lemaradt, már nincsen szabad szoba. Ezek a tájékoztatások a foglalási folyamat valamennyi lépésénél megjelentek. Ezen túlmenően, 2017. április 22-től 2019. január 2-ig az indítványozó által hirdetett szálláshelyek vonatkozásában a fogyasztók eltérő módon, egyes szálláshelyeket megkülönböztetve észlelhették a SZÉP kártyás fizetést lehetővé tevő, az „Ezen a szálláson SZÉP kártyával is foglalhat és fizethet” állítást.
- [3] Ezen tevékenységek miatt a Gazdasági Versenyhivatal (az alapügy alperese, a továbbiakban: GVH) a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 26. § (1) bekezdésének alkalmazásával 2018. május 30. napján kelt végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az indítványozóval szemben. Az eljárás eredményeként a GVH 2020. április 28. napján kelt, VJ/17-109/2018. iktatószámú határozatában megállapította, hogy az indítványozó tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot tanúsított a magyarországi felhasználóival szemben, megsértve ezzel az Fttv. több rendelkezését, és az indítványozóval szemben a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezései alapján bírságot szabott ki, és további jogkövetkezményeket is alkalmazott.
- [4] 1.2. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a határozat megsemmisítését és szükség esetén az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan a bírság mellőzését, illetve csökkentését kérte. Álláspontja szerint az alperes határozata egyaránt sérti az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.), az Fttv. és a Tpv. több rendelkezését. Az indítványozó keresetében egyebek között sérelmezte az alperesi határozat következetlenségét és a tényállás tisztázásának elmaradását, az indítványozó által előterjesztett bizonyítékok figyelmen kívül hagyását, az alperes uniós joggal, Fttv.-vel és Tpv.-vel ellentétes jogértelmezését, a bírság összegének nem megfelelő meghatározását, és az alperes eljárása során bekövetkezett határidő-túllépést is.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 106.K.705.404/2020/23. számú, 2021. szeptember 29. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság elsőként az indítványozó által felhívott eljárásjogi szabálysértéseket vizsgálta, és megállapította, hogy az alperes az ügyintézési határidőt nem lépte túl, tekintettel arra, hogy a határidő utolsó napján munkaidőn túl érkező beadvány következő munkanapon történő letöltése nem tekinthető az alperes felróható mulasztásának.

- [6] A Fővárosi Törvényszék szerint az alperes a tényállást a szükséges mértékben feltárta, és kimerítő indokát adta annak, hogy mely bizonyítékokra alapítottan állapította meg a tényállást, mely jogszabályok alapján alakította ki jogi álláspontját, döntésének indokolásából pedig a döntés indokai és az alapjául szolgáló tények teljeskörűen megállapíthatóak voltak. A határozat arról is számot adott, hogy mely bizonyítékok beszerzését miért tartotta szükségtelennek. A bíróság az ügy érdemében is osztotta az alperes által kialakított, a határozatban megjelenő jogi álláspontot. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint az alperesi határozatból a bírságösszeg meghatározásának módszere és indokolása egyértelműen megállapítható volt, annak pedig a határozat jogszerűsége szempontjából nincs jelentősége, hogy más esetekben az alperes milyen mértékű bírságot szabott ki. Végezetül a Fővárosi Törvényszék azt is rögzítette, hogy az ügyben nem talált olyan különleges szakértelmet igénylő kérdést, mely szakértő kirendelését tette volna szükségessé.
- [7] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.V.38.235/2021/9. számú, 2022. április 21. napján kelt közbenső ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét a bírság jogalapja tekintetében hatályában fenntartotta, a bírság összegszerűsége, valamint a perköltség és az illeték viselése tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria megítélése szerint az ügyintézési határidő számítása tekintetében az elsőfokú bíróság jogértelmezése az Alaptörvény 28. cikkével összhangban állt, az nem *contra legem*, hanem *praeter legem* jellegű volt (Kúria közbenső ítélete, Indokolás [52]), a Kúria pedig az ügy érdemében osztotta a Fővárosi Törvényszék (és végső soron az alperes) jogi álláspontját. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság (a szabad bizonyítás elvére is figyelemmel) nem egyszerűen csak annak adta indokát, hogy az alperes tényállás-tisztázását és bizonyítását miért találta megalapozottnak, hanem a bizonyítékokat saját maga is mérlegelte, egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással is összevetve (Kúria közbenső ítélete, Indokolás [63]). A Kúria megítélése szerint az indítványozó alaptalanul hivatkozott arra, hogy különleges szakértelmet igénylő kérdés merült volna fel, ugyanakkor azonban arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság nem adta megalapozott indokát a bírság összegére vonatkozó mérlegelése jogszerűségének (Kúria közbenső ítélete, Indokolás [73]), márpedig a releváns érveket nélkülöző, a döntés indokait be nem mutató, sommás indokolás jogsértő, ezért e körben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításának van helye (Kúria közbenső ítélete, Indokolás [74]).
- [8] 1.4. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.38.235/2021/9. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria közbenső ítélete ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, B) cikk (1) bekezdésével, 28. cikkével, E) cikk (2) bekezdésével és Q) cikk (2) bekezdésével, az alábbiak szerint.
- [9] A tisztességes hatósági eljáráshoz, illetőleg tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó azért állítja, mert a Kúria (és a Fővárosi Törvényszék) lényegében úgy hagyta helyben a GVH határozatát, hogy az az indítványozó által hivatkozott bizonyítékokkal cáfolt feltételezéseken alapult, az indítványozó bizonyítási eszközeit pedig a bíróságok figyelmen kívül hagyták és pusztán formai okokból elutasították. Ezen túlmenően az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a Kúria közbenső ítélete nem tartalmaz érdemi indokolást arra vonatkozóan, hogy az indítványozó jogi érveit a Kúria miért utasította el. Az indítvány szerint a Fővárosi Törvényszék a bizonyítékokat nem értékelte, erre vonatkozóan az ítélet érdemi indokolást nem tartalmaz, a Kúria pedig részben egyáltalán nem foglalkozott az indítványozó felvetéseivel, részben pedig maga is alaptörvény-ellenes álláspontra helyezkedett. Mindez az alkotmányjogi panasz szerint arra az eredményre vezetett, hogy a bíróságok a GVH határozatának teljes felülvizsgálatát valójában nem végezték el. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező fegyverek egyenlőségének elvét sérti az alkotmányjogi panasz szerint, hogy a Kúria nem biztosított az indítványozó számára lehetőséget arra, hogy a GVH által megállapított tényállás helytelenségét bizonyítsa.
- [10] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság sérelmeként értékeli az indítványozó, hogy a Kúria számos, az ügy mikénti eldöntése szempontjából kulcsfontosságú kifejezés (így például az ügyintézési határidő számítása és az átlagfogyasztó fogalma tekintetében) valójában önkényesen, az Alaptörvény 28. cikkével ellentétesen eljárva jogot alkotott, és döntését nem a jogszabályok szövegére alapozta.
- [11] Az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdése és Q) cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert a Kúria figyelmen kívül hagyta az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 17. cikkéből

fakadó egységes uniós jogalkalmazási kötelezettséget, valamint megsértette az EUSZ 4. cikk (2) és (3) bekezdéseit.

- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria közbenső ítéletét 2022. május 19. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2022. július 15. napján, határidőben került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [14] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére valamely, az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jog sérelme esetén van lehetőség. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény E cikk (2) bekezdése, Q) cikk (2) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {az E cikk (2) bekezdésére például: 3488/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [18]; a Q) cikk (2) bekezdésére például: 3441/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [26]; a 28. cikkre például: 3506/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]}, ami jelen ügyben nem teljesült. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményét teljesíti. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz azon elemét, amelyben az indítványozó azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok helybenhagyták a már az alperes határozatában is jelen lévő alaptörvény-ellenességet, következetes gyakorlatának megfelelően a XXIV. cikk (1) bekezdése, míg a panasz további elemeit pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte.
- [16] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, figyelemmel az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétegy megállapítható-e.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3291/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az eljáró hatóság által megállapított tényállás megalapozatlansága miatt, az indítványozó bizonyítási indítványainak

figyelmen kívül hagyása miatt, valamint az érdemi indokolás hiánya miatt állította, melyek végeredményben a fegyverek egyenlősége elvének sérelméhez is vezettek. Figyelemmel az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlatára, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, az egyes bizonyítási indítványokról való döntés az alapügyben eljáró bíróságok (és nem pedig az Alkotmánybíróság) hatáskörébe tartozó kérdés. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az eljáró bíróságok (és az eljáró hatóság) tényállás-megállapítási, bizonyítási tevékenységét sérelmezte, mely sérelmek további, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét el nem érő kirívóan súlyos, nyilvánvalóan önkényes jogalkalmazás hiányában még az indítványozó érveinek helytállósága esetén is legfeljebb törvénysértésként, és nem pedig alaptörvény-sértésként értékelhetőek. Az indítványozó pedig alkotmányjogi panaszában nem jelölt meg olyan elemet, amelyre tekintettel az indítványozó állításainak helytállósága esetén adott esetben fennálló törvénysértés elérhette volna az alaptörvény-ellenesség szintjét.

- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség azt a követelményt állítja a bíróságok eljárása elé, hogy döntésük indokairól az eljárási törvényeknek megfelelő részletességgel adjanak számot. Az indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből ugyanakkor nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 3459/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapította, hogy a Kúria közbenső ítéletében alkotmányjogi értelemben véve kellő részletességgel támasztotta alá döntésének jogi indokait. Önmagában az, hogy az indítványozó az ítélet indokolásának részletességét vitatja, illetőleg egyes, általa szubjektív módon fontosnak tartott részelemek vonatkozásában hiányosnak tartja, még nem veti fel az indokolási kötelezettség követelménye sérelmét sem.
- [21] A fegyverek egyenlősége elvének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy az indítványozó érvelésével ellentétben az indítványozó valójában nem volt elzárva a bizonyítás lehetőségétől, hanem csupán az általa felajánlott bizonyítási indítványokat tartotta a GVH, illetőleg az eljáró bíróság szükségtelennek, mely döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelő részletességgel ugyancsak számot adott határozatában, illetőleg ítéletében.
- [22] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, az alkotmányjogi panaszban szereplő érvek (azok helytállósága esetén) törvényességi kérdésnek tekinthetőek, melyek felülbírálatától az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának és az Alaptörvényből fakadó hatásköreinek megfelelően tartózkodik.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján a fentiek szerint arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2049/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Törvényszék 11.Pf.20.589/2020/20/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Szombathelyi Törvényszék 11.Pf.20.589/2020/20/I. számú ítéletének alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozó 2007. március 30. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötött egy pénzügyi intézménnyel. A szerződést a pénzügyi intézmény arra tekintettel, hogy indítványozó a szerződésből fakadó fizetési kötelezettségének nem tett eleget 2011. június 10. napján azonnali hatállyal felmondta. A pénzügyi intézmény a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) alapján fennálló elszámolási kötelezettségének – 2015. február 1-jei fordulónappal – 2015. május 14. napjával eleget tett. Az elszámolást az indítványozó vitatta, panaszát a pénzügyi intézmény kivizsgálta és 2015. augusztus 1. napján kelt levelében elutasította; ezzel összefüggésben indítványozó a Pénzügyi Békéltető Testülethez felülvizsgálat iránt nem fordult. A pénzügyi intézmény a tartozást utóbb engedményezte, majd azt az engedményezett tovább engedményezte a jelen eljárás alapjául szolgáló per felperesére. A felperes a tartozás és kamatai megfizetése iránt keresetlevelet terjesztett elő a Szombathelyi Járásbíróságon. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az indítványozót a tartozás összegének és kamatainak a megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] Az egyes eljárási szabálysértésekre, a per indokolatlan elhúzóására, valamint a szerződés érvénytelenségére és semmisségére hivatkozó fellebbezési kérelmekkel összefüggésben a másodfokú ítélet indokolása a következőket tartalmazza.
- [6] Egyfelől megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban valóban sor került kisebb súlyú eljárási szabálysértésekre; ezek azonban a döntést részben érdemben nem befolyásolhatták, részben pedig azokat a bíróság utóbb megfelelően orvosolta, így azok megítélése szerint az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését nem indokolták. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésének érdemi részével is, annak jogi indokolása módosítása mellett. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés az ügyleti kamat mértékét az indítványozó per során előadott érvelésének megfelelően valóban nem tartalmazta kifejezetten. Kifejtette ugyanakkor, hogy a konzekvens bírói gyakorlat alapján bár „a fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, de [amennyiben] a felek egyébként ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat megfizetésében, és a szerződés adatai alapján a kamat mértéke is kiszámítható, az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a kölcsönszerződés érvényességének nyilvánításának van helye úgy, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni (BH2017.159. BH2017.343.)”. Mivel a bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatokból az ügyleti kamat mértéke meghatározható volt, annak mértéke pedig megegyezett a DH2. törvény alapján a pénzügyi intézmény által végzett elszámolás során alapul vett mértékkel, így az érvénytelenségi ok

kiküszöbölhető volt, az indítványozóval szemben pedig „alappal érvényesíti a felperes a kölcsönszerződésből fakadó követelést a kereseti kérelemben írt összegben”. Úgyszintén érdemben vizsgálta és megalapozatlannak találta a másodfokú bíróság az indítványozónak fellebbezésben a szerződés semmisségével összefüggésben előadott érveit is.

- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, hogy mindezek alapján egy szerinte érvénytelen szerződés alapján került sor a marasztalására; mivel a szerződés érvényessé nyilvánítására – ilyen kérelem hiányában – nem került sor a jogerős ítéletben. Az indítványozó szerint a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem, ami szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelelő.
- [9] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés]. Ennek lényeges tartalmára a beadványok is utalnak, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [14] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék a támadott ítéletében az indítványozó által az elsőfokú eljárás során és a fellebbezési kérelemben előadott érveket megvizsgálta, és az idevágó bírói gyakorlatra hivatkozással, érdemi indokolás mellett foglalt úgy állást, hogy az eljárás során az egyébként feltárt érvénytelenségi ok kiküszöbölhető; és a vonatkozó jogszabályok és gyakorlat alapján ez az elé került jogvita elbírálása során alkalmazandó megoldás. Ennek megfelelően – bár az indítványozó a beadványában következetesen ekként hivatkozik a perben érintett kölcsönszerződésre – a követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének bírósági megállapítására valójában sohasem került sor. Így azon indítványozói érvek, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy marasztalására a támadott ítéletben érvénytelen szerződés alapján került sor, nem szolgálhatnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme megállapításának alapjául. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az alaptörvény-ellenesség szintjét elérő processzuális törvénysértések elleni védelmet hivatott biztosítani; így anyagi jogi kérdésekben esetleges bírói tévedések egyébként sem eredményezhetik az XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Ugyanez megfelelően helytálló azon érvelési elemre is, amely azzal kapcsolatos, hogy a felperes

- a kereseti kérelmei között nem kérte a bíróságtól a szerződés érvényessé nyilvánítását, illetve az érvénytelenségi ok kiküszöbölését a per során.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában egyszersmind lényegében az eljáró bíróságnak a per tárgyát képező követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvénytelensége mikénti megítélésével összefüggő (szak)jogi érvelést kifogásolja, illetve annak, valamint az abból levont következtetésnek a felülbírálatát kéri. Erre az Alkotmánybíróság egyébként nem rendelkezik hatáskörrel, az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanis olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Ez a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság az ilyen kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [17] A támadott döntésében ugyanakkor a másodfokon eljáró bíróság a jogvita mikénti eldöntése szempontjából lényeges kérdésekben állást foglalt és a jogvitát eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék ezen döntése indokairól, a figyelembe vett bizonyításokról, valamint a mellőzött indítványozói érvekről, kérelmekről és a mellőzés okáról számot adott.
- [18] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [22] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2481/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3127/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. §-a, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 88. § (1) bekezdés *b*) pontja, valamint a Pécsi Törvényszék 102.K.701.062/2020/57. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Jeney Patrik ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-a, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozó – az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásával összefüggésben – kérte a Pécsi Törvényszék 102.K.701.062/2020/57. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozó és az építésügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben őt felperesi érdekltként támogató más magánszemélyek Siófokon, egy Balaton-parti több lakásos társasházban rendelkeznek tulajdonjoggal. A velük szomszédos ingatlanra kiadott építési engedéllyel szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő az építésügyi hatóságként eljáró megyei kormányhivatallal szemben elsődlegesen az építési engedély tárgyában hozott határozat megváltoztatását és az építési engedély-kérelem elutasítását, másodlagosan az engedély tárgyában hozott határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérve. Kereseti kérelmében vitatta az épülő ingatlanon a zöldfelület kialakítását, a parkolózint OTÉK előírásának való megfelelését, a településképi illeszkedés kérdéseit, az építésügyi engedélyezési eljárásban beszerzett talajvizsgálati jelentést, az oldalkert és az előkert szélességét, és a telek beépítettségét, továbbá állította, hogy a Siófoki Helyi Építési Szabályzat nem tartalmazza a területi vagy állami főépítésznek az OTÉK előírásaitól eltérő szabályozáshoz való hozzájárulását.
- [5] Az első fokon eljáró Pécsi Törvényszék ítéletével a keresetet mint alaptalant elutasította. A bíróság az indítványozó keresetőségi jogának vizsgálatával összefüggésben kifejtette, hogy építésügyben a keresetőségi jog terjedelme a Kp. rendelkezései alapján a felperes jogainak és törvényes érdekeinek sérelméhez igazodik. Ezért a bíróság az indítványozó által a keresetben előadott érvek kapcsán – a helyszínrajz, a felek előadásai stb. alapján – egyenként állást foglalt abban a kérdésben, hogy azok tekintetében fennállhat-e az indítványozó jogának, illetve jogos érdekének a jogszabály és a vonatkozó bírói gyakorlat által egyaránt megkövetelt közvetlen sérelme. Ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó a bíróság felhívására a keresetőségi joga tekintetében még a valószínűség szintjét elérő előadást sem tett. Hangsúlyozta, hogy építési ügyekben a szomszédos ingatlantulajdonosok keresetőségi joga nem korlátlan, azt a Kp. alapján csak a jog- és érdeksérelem alapozhatja meg, aminek azonban közvetlennek kell lennie; a keresetőségi jogot a közvetett érdeksérelem sem alapozza meg. A bíróság mindezekre tekintettel, az eset egyedi körülményeit mérlegelve azt állapította meg, hogy a két épület egymáshoz képesti elhelyezkedése és a közöttük lévő nagy távolság miatt a közvetlen érintettség az indítványozó által állított semmilyen jogsértés vonatkozásában nem állapítható meg. Ítélete indokolásában kitért továbbá arra is, hogy álláspontja szerint az indítványozó bizonyítási indítványai mely okból

kifolyólag lettek volna abban az esetben is alkalmatlanok arra, hogy azokat a bíróság teljesítse, ha az indítványozó a keresetösségi jogát sikeresen valószínűsítette volna. Megállapította, hogy a kereseti kérelmek közül az első kifogás, a főépítész hozzájárulásának hiánya igazoltan valótlannak bizonyult, a többi kifogás tárgyában pedig a bíróság az indítványozó keresetösségi jogának hiányát állapította meg, így a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint alaptalant elutasította.

- [6] A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását – mérlegelés alapján, a Kp. 118. §-ában szereplő valamennyi befogadási ok hiányára hivatkozással – a Kfv.II.37.443/2021/2. számú végzésében megtagadta.
- [7] Az indítványozó az ezt követően előterjesztett és a későbbiekben ki is egészített alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az építésügyi hatósági eljárásra vonatkozó szabályozás reformja folytán az építésügyi hatósági eljárás egyfokú eljárássá vált; ez jelenik meg a Korm. rendelet indítványban támadott 1. §-ának 2020. március 1. napjától hatályos, módosított rendelkezésében. Ezen változásra tekintettel jelenleg sem az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, sem pedig más, az építésügyi eljárásokra vonatkozó jogszabály alapján nincs helye fellebbezésnek építésügyi hatósági eljárásban. A hatóság döntése ellen az új szabályozás alapján kizárólag peres úton van helye jogorvoslatnak, azonban a bíróság – ahogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló esetben is – elutasítja a felperes keretét, ha a jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelme nem állapítható meg. A közigazgatási (hatósági) eljárásban az ügyfél jogának vagy jogos érdekének érintettsége megállapítható; ez magából az ügyféli jogállásából is következik.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jog biztosításának kötelezettségével kapcsolatban a jog vagy jogos érdek sérelmének követelményét rögzíti, a közigazgatási perekben alkalmazandó Kp. 88. § (1) bekezdés b) pontja azonban az indítványozó szerint mindezekkel ellentétesen a jog vagy jogos érdek közvetlen érintettségét, illetve sérelmét követeli meg a keresetösségi jog megállapítása körében. Indítványában következetesen hangsúlyozta, hogy véleménye szerint az újabb engedélyezési eljárás során benyújtott tervdokumentáció több építésügyi jogszabályi előírást is sért. Mivel pedig az építésügyi hatósági döntésekkel szembeni jogorvoslat funkciója a jogszabálysértések kiküszöbölése, annak elismerése mellett ugyan, hogy „a jogorvoslathoz való jog természetesen nem korlátlan”, arra az álláspontra helyezkedik, hogy „az építésügyi eljárásokban, a hatékony és valóban Alaptörvénynek megfelelő, nem pusztán látszólagos jogorvoslati jog gyakorlása egyrészt, a fellebbezés jogintézményének fenntartásával, ekként az az építésügyi hatósági eljárás két-fokú fórumrendszer útján történő szabályozásával biztosítható, másrészt [...] a közigazgatási perrendtartás jogorvoslati jogot csorbító, közvetlen érintettség és közvetlen sérelem között értelmetlen különbséget tevő rendelkezésének kasszációja szükséges”.
- [9] Mindezek felül az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az eljáró bíróságnak a keresetösségi joga hiányának megállapítása kapcsán követett eljárását, a döntés meghozatala során figyelembe vett bizonyítékok körét és azok mikénti értékelését is kifogásolta, valamint ismételten kitért a per során általa már korábban előadott, a tervdokumentáció kapcsán állított (építésügyi) jogszabálysértések felsorolására is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme tekintetében más – ezen alapjoggal a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezéseket is összefüggésbe hozó – érveket nem adott elő.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint folytatott eljárásában is mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során az alkotmányjogi panasz a befogadhatóságának törvényi feltételeivel [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 30. §, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] kapcsolatban az alábbiakat állapította meg.
- [11] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvényellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek az alkotmányjogi panaszra is vonatkozó feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése tartalmazza.
- [12] 3.2. Az indítványozó a Pécsi Törvényszék ítéletét 2021. március 31-én, míg a Kúria végzését 2022. június 23. napján vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2022. augusztus 9-én – a kúriai döntéshez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó az Alkotmánybíróság hatáskörére

vonatkozó törvényi rendelkezésként megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését; az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]; valamint – a Pécsi Törvényszék 102.K.701.062/2020/57. számú ítéletében alkalmazott, az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezések vonatkozásában – az indítvány tartalmazza az Alaptörvény ezen megjelölt rendelkezéseit illetően az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét továbbá annak indokolását is; továbbá kifejezett kérelmet az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [13] Az indítványozó a támadott jogszabályok mellett kérte a Pécsi Törvényszék 102.K.701.062/2020/57. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Ezzel összefüggésben ugyanakkor egyrészt nem jelölte meg az Abtv. 27. § (1) bekezdését, mint az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó és ekként az eljárását megalapozó törvényi rendelkezést, másrészt pedig a kifogásolt ítéletben rögzített bírói jogértelmezéssel összefüggésben önálló, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján támadott jogszabályi rendelkezések alkalmazásával összefüggésben nem álló érvelést sem adott elő. Mindezek olyan, az Abtv. rendelkezéseinél fogva kötelező befogadási feltételeknek tekintendőek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) és e) pont], amelyek hiánya a sérelmezett ítélet tekintetében az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatát a törvény erejénél fogva kizárja.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó nem állította a Kúriának az ügyében hozott, a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzésének alaptörvény-ellenességét, nem kérte annak megsemmisítését, és nem terjesztett elő indokolást e döntésnek, mint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek vagy az ezen döntésben alkalmazásra került jogszabályi rendelkezés(ek)nek az alaptörvény-ellenességére vonatkozóan.
- [15] Az alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az indítványozó kizárólag a Pécsi Törvényszék ítéletében alkalmazásra került, állítása szerint alaptörvény-ellenes (és ezáltal álláspontja szerint az említett döntés alaptörvény-ellenességét is előidéző) jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességére vonatkozóan terjesztett elő indokolást, azonban a Pécsi Törvényszék 102.K.701.062/2020/57. számú ítéletében alkalmazott jogszabályi rendelkezésekkel vagy magával az ítélettel szemben az Abtv. 30. §-ában rögzítettek szerinti, ezen ítélettel összefüggésben határidőben előterjesztettnek tekinthető alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz elkésztettnek minősül; és a jelen ügyben az ennek kiküszöbölését kivételesen lehetővé tevő, az Ügyrend 32. § (4) bekezdésében foglalt előírások alkalmazására nem volt lehetőség.
- [16] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 30. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3371/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3128/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/5. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/8. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 9.Pkf.35.420/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság képviselőjében a Forgács és Kiss Ügyvédi Iroda a Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/5. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/8. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 9.Pkf.35.420/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 2. Az indítványozó az ügy előzményeként a következőket adta elő. Az indítványozó egy konzorcium tagjaként közbeszerzési eljárásban vett részt egy önkormányzat által kiírt eljárásban szennyvíztisztító megvalósítására. Az általa benyújtott részvételi jelentkezés egy olyan tervező nevét tartalmazta, aki a kiíró oldalán is tevékenykedett, ezért a konzorcium jelentkezését érdemi vizsgálat nélkül, összeférhetlenségre hivatkozva érvénytelenítette. A konzorcium a Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: KDB) előtt jogorvoslattal élt, amit a KDB D.568/2005. számú határozatával elutasított. A konzorcium a KDB döntését megtámadta a bíróság előtt, ami alapján eljárva a Fővárosi Bíróság 19.K.33.793/2005/13. számú ítéletével a KDB döntését helybenhagyta. A konzorcium az elsőfokú döntés ellen fellebbezéssel élt, amelyben hivatkozott az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) 2005. március 3-i Fabricom-döntésre (ld. C-21/03 és C-34/03 egyesített ügyek). A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett. Az EUB 2009. október 15-i Hochtief AG és Linde-Kca-Dresden GmbH kontra Közbeszerzések Tanácsa Közbeszerzési Döntőbizottság ítélete, C-138/08, ECLI:EU:C:2009:627 (a továbbiakban: az EUB C-138/08. sz. ítélete) alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta. A döntés ellen a konzorcium felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Legfelsőbb Bíróság előtt, ami Kfv.VI.39.111/2010/17. számú ítéletével hatályában fenntartotta a másodfokú bíróság ítéletét. A Legfelsőbb Bíróság ítélete ellen az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt, amelyet az Alkotmánybíróság 749/D/2011. AB végzésével visszautasított.
- [3] Ezzel egyidejűleg az indítványozó perújítási kérelmet terjesztett elő részben a Fabricom-döntésre, részben az alapügy során előzetes döntéshozatali eljárásban hozott EUB C-138/08. számú ítéletre hivatkozva. A perújítási kérelmet – végső fokon – a Fővárosi Törvényszék 1.Kf.650.311/2013. számú határozatával elutasította, továbbá nem tartotta indokoltnak az indítványozó által felvetett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését sem.
- [4] Az indítványozó ezt követően a közbeszerzésről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 351. §-a alapján a közbeszerzési eljárásban való részvétellel kapcsolatban felmerült költségeinek és az azután járó kamatok megtérítésére kérte kötelezni az önkormányzatot. A Fővárosi Törvényszék 7.G.44.740/2014/10. számú ítélete jogellenesség bizonyítottságának hiányában a keresetet elutasította. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokon eljáró bíróság 29.Gf.40.409/2015/10. számú ítélete helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését, ami ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett. Az EUB C-300/17. számú ítélete alapján a Pfv.V.21.421/2018/9. számú ítéletével a másodfokú bíróság döntését a Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó perújítást kezdeményezett a 2018. augusztus 7-i Hochtief AG kontra Budapest Főváros Önkormányzata ítéletre, C-300/17, ECLI:EU:C:2018:635 (a továbbiakban: az EUB C-300/17. számú ítélete), valamint a 2019. július 29-i Hochtief Solutions AG Magyarország Fióktelepe kontra Fővárosi Törvényszék ítéletre

C-620/17, ECLI:EU:C:2019:630 (a továbbiakban: az EUB C-620/17. sz. ítélete) hivatkozva. A Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/5. számú végzésével a perújítást nem tartotta megengedhetőnek, mivel az indítványozó kérelme elkésett, ui. elmulasztotta a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 261. § (1) bekezdése szerinti határidőt. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 9.Pkf.35.420/2020/2. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék végzését helybenhagyta. Egyúttal utalt arra, hogy a Kúria Pfv.V.21.421/2018/9. számú ítélete a C-300/17. számú ítéletben foglaltakat figyelembe vette.

- [6] 3. Az indítványozó ezt követően fordult Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 38.G.41.499/2019/8. számú végzéssel kiegészített 38.G.41.499/2019/5. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 9.Pkf.35.420/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján.
- [7] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azért sérült, mert a támadott bírósági döntések szerint a perújításra nyitva álló határidőt nem a felülvizsgálati eljárásban hozott döntés kézhezvételétől, hanem a jogerős ítélet kézhezvételétől kell számítani. A tisztességes eljáráshoz való jogot sérti az is, hogy a bíróságok az egymással összefüggő perújítási okokat „mesterségesen szétválasztják”, és ezzel sérül a hatékony jogorvoslathoz való jog is. Az indítványozó szerint számára csak a felülvizsgálati eljárásban hozott döntésből vált világossá, hogy „mely tények, bizonyítékok és jogerős határozatokkal egy tekintet alá eső EUB ítéletek maradtak figyelmen kívül és ezért csak a Kúria ítéletének kézbesítésével került abba a helyzetbe, hogy perújítással tudjon élni”. Az EUB C-300/17. számú ítélete is a Kúria eljárása alapján született. A támadott bíróság döntései az indítványozó szerint hátrányára értelmezték azt a körülményt, hogy felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, és ezzel megfosztotta az indítványozót a perújítás lehetőségétől.
- [8] Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla megállapításával ellentétben a Kúria nem teljes egészében vette figyelembe az EUB C-300/17. számú ítéletet. Álláspontja szerint a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem szükséges, hogy az el nem bírált jogerős határozat novum legyen. Mivel az indítványozó szerint a perújítási kérelme megfelel annak az értelmezésnek, miszerint az alapperben el nem bírált döntést a bíróság nem vonta mérlegelési körébe, ezért a perújítási kérelmével kapcsolatos döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) cikkét, így különösen a hatékony bírói jogvédelem követelményét, és a bírósághoz fordulás jogának részeként a jogorvoslati kérelem érdemi megvizsgálása követelményét
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálja, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [10] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének a sérelmezett döntés közlésétől számított 60 napon belül terjeszthető elő. A Fővárosi Ítéltábla 9.Pkf.35.420/2020/2. számú végzését 2020. augusztus 17-én kézbesítették az indítványozónak. Az indítványt 2020. október 16-án nyújtotta be az indítványozó a Fővárosi Törvényszékre, vagyis az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitvaálló 60 napos határidőn belül, vagyis az indítvány határidőben benyújtottnak minősül.
- [11] 4.2. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek részben nem felel meg. Bár az indítvány pontosan megjelöli a támadott bírósági döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, az általa vélt alaptörvény-ellenességet azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem indokolja kellően, az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét indokolja, és ezeket az indokokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt alapjog sérelmére is kiterjeszti. Utal arra is az Alkotmánybíróság, hogy a perújítás mint rendkívüli jogorvoslat keretében a panasszal támadott jogerős bírósági döntés kapcsán a jogorvoslathoz való jog sérelme nem vetődik fel, ha jogorvoslati jogát az alapperben, illetve a perújítás megengedhetőségéről rendelkező elsőfokú bírósági döntéssel szemben az indítványozónak lehetősége volt gyakorolni. Ezért az Alkotmánybíróság kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére irányuló indítványi kérelmet vizsgálta a továbbiakban.
- [12] 4.3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az Abtv. 29. § értelmében a törvényi elvárásoknak egyébként megfelelő alkotmányjogi panasz érdemben akkor vizsgálható, ha az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmaz, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. A perújítás megengedhetőségét elutasító

jogerős döntés esetén az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján kizárólag a perújítás megengedhetősége kérdésében hozott bírósági döntéseket vizsgálhatja [ld. 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás].

- [13] Az indítványban felvetettek a régi Pp. 260. § (1) bekezdésének bíróság általi értelmezését és az indítványozó ügyében történt alkalmazását vitatják tartalmilag azon az alapon, hogy az EUB döntését mennyiben vette figyelembe egy másik perben a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntése.
- [14] Az Alkotmánybíróság utal korábbi döntéseiben tett megállapítására, miszerint „[a régi Pp.] 260. § (1) bekezdés a)–d) pontjai, valamint 262/A. §-a olyan kógens rendelkezések, amelyek kimerítő jelleggel határozzák meg a perújítás lehetséges okait, és azok kibővítésére a jogalkalmazónak nincs felhatalmazása, mint ahogy az Alkotmánybíróság és az EUB jogállásának, tevékenységének, az előttük folyó eljárásoknak az összehasonlítására sem rendelkezik ebben az összefüggésben kompetenciával a bíróság. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a polgári perrendi szabályozás jellegadó sajátosságaira, így különösen a perújítás, mint rendkívüli perorvoslat kivételes voltára figyelemmel az vetne fel alkotmányossági aggályokat, ha a zárt, kógens szabályozást például analógia alkalmazásával kiterjesztően értelmezné a jogalkalmazó, mivel az ilyen értelmezés meghaladná az Alaptörvény 28. cikke által meghatározott értelmezési kereteket, *contra legem* jogalkalmazáshoz, lényegében jogalkotáshoz vezetne.” {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [29]; 3486/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [31]}
- [15] Ebből következően a bíróság a régi Pp. 260. §-ának alkalmazása során kötve van a jogalkotó által meghatározott perújítási feltételekhez, s analógia útján nem jogosult kiterjeszteni annak szabályozási körét az EUB döntésére, mivel az *contra legem* jogalkalmazáshoz vezetne. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is utal arra, hogy az indítványozó kizárólag a bírósági döntésekben foglalt jogértelmezést vitatta azon az alapon, hogy a támadott bírósági döntések nem terjesztették ki a perújítás régi Pp. 260. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit az EUB döntéseire. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a perújítási feltételek megtartását az Alkotmánybíróság törvényességi szempontból nem bírálja felül, alkotmányossági felülvizsgálatnak akkor lehet helye, ha a bírói döntés az eljárási törvény ellenében nem adja logikus indokát a perújítási kérelem visszautasításának. A jelen ügyben azonban a másodfokú bírói döntés részletesen számot adott a perújítás kérelem visszautasításának indokáról, és a kialakult bírói gyakorlat perbeli esetben való alkalmazásának indokoltságáról {lásd például: 3543/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [16] Az indítvány másik eleme azt vitatta, hogy miként értelmezték a támadott bírósági végzések az eljárási határidőre vonatkozó szabályokat. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a perújítási kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő számítása szabályainak megállapítása jogértelmezési kérdés. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal következetes gyakorlatára, miszerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [17] Jelen ügyben is megállapítható, hogy az eljáró bíróságok döntésük indokolásában az alapügyben részletesen kifejtettekre visszautalva egyértelműen számot adtak arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartják megalapozatlannak a perújítási indítványt. Az Alkotmánybíróság nem bocsátkozik annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e, figyelemmel idézett gyakorlatára. Továbbá jelen ügyben is hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3215/2021. (V. 28.) AB végzés [21]–[22]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az alkotmányjogi panasz nem vetett fel új alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikk (1) bekezdés alkotmányos tartalmát kibontó, és következetesen alkalmazott gyakorlatához

képest {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]–[26]; 17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [41]–[47]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[56]; 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [43]–[50]}.

- [19] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére és 29. §-ára – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1830/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3129/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 28.P.20.293/2019/10. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján a Székesfehérvári Törvényszék 28.P.20.293/2019/10. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 2. Az indítványozó az ügy előzményeként a következőket adta elő. Az indítványozó egy konzorcium tagjaként egy főút elkerülő szakaszának megvalósítására irányuló közbeszerzési eljárásban vett részt. Az indítványozó 2005. augusztus 17-én megkötött szerződés alapján megkezdte a projekt kivitelezését, amelynek határideje 2007. december 15-én volt. 2007 júliusában két alvállalkozó beszüntette a munkavégzést az indítványozó konzorciumtársával szemben fennálló kiegyenlítetlen tartozásra hivatkozva, ezért, annak érdekében, hogy a projektet határidőben be tudják fejezni, az indítványozó megvásárolta a két alvállalkozó követeléseit. Az indítványozó ezen felül tévedés folytán további 47 181 414 Ft-ot utalt át a konzorcium másik tagjának. Időközben a két alvállalkozó 2008 szeptemberétől illetve 2009 januárjától felszámolás alatt állt. Az indítványozó ezt követően pert indított, mivel szerinte a követelésvásárlás érvénytelen volt. A Fővárosi Törvényszék 22.G.40.582/2009/53. számú ítéletében részben helyt adott a keresetnek. A felszámoló a jogerős ítélet megállapítása ellenére nem fizette meg az indítványozónak az ítéletben meghatározott összeget, illetve elutasította az indítványozó hitelezői igényének nyilvántartásba vételét. A felszámoló megtagadta a tévesen átutalt összeg visszafizetését is. Az indítványozó ezért kifogást terjesztett elő a Fővárosi Törvényszéken, illetve bejelentést tett a Felszámolók és Vagyonfelügyelők Országos Egyesületénél, amit követően a felszámoló rendelkezett a követelés nyilvántartásba vételéről. A Fővárosi Törvényszék ez alapján megszüntette a kifogási eljárásokat.
- [3] 3. Az indítványozó az ezen eljárással keletkezett költsége megtérítése iránt fordult a felszámolóhoz, és miután nem járt eredménnyel, fizetési meghagyás útján kívánta igényét érvényesíteni. Az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás megindítását is kezdeményezte. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.G.301.469/2012/8. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét, és úgy ítélte meg, hogy az ügy kizárólag a magyar jog alkalmazása alapján eldönthető. Az indítványozó fellebbezése alapján a Fővárosi Törvényszék 4.G.76.028/2012/9. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését.
- [4] 4. Az indítványozó ezt követően keresetet indított az uniós jog megsértésével okozott kár megtérítése iránt a Fővárosi Törvényszékkel szemben, mivel végső fokon eljáró fórumként nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást. Az ügyben a Székesfehérvári Törvényszék került kijelölésre, amely 27.P.20.957/2015/21. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.282/2017/5/II. számú ítélete helybenhagyta az elsőfokú döntést és megállapította, hogy az ügyben nincs helye uniós jog alkalmazásának. Ezt követően az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amely alapján az eljáró Kúria Pfv.III.22.500/2017/7. számú ítéletével helybenhagyta a Fővárosi Ítéltábla ítéletét, egyben elutasította az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló kérelmét, mivel az ügyben nincs uniós tényállási elem, így nem vetődik fel a döntés meghozatalához szükséges uniós jog értelmezésére irányuló kérdés.
- [5] 5. Az indítványozó ezt követően perújítási kérelmet terjesztett elő az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék előtt, és hivatkozott az Európai Bíróság (a továbbiakban: EUB) 2019. július 29-i Hochtief Solutions AG Magyarország Fióktelepe kontra Fővárosi Törvényszék ítéletére, C-620/17, ECLI:EU:C:2019:630, amely alapján

indítványozó szerint meg kell engedni a perújítást a tagállami bíróság olyan jogerős döntésével szemben, amelyet a releváns EUB ítéletek figyelmen kívül hagyásával hoztak meg. A Székesfehérvári Törvényszék 26.P.20.293/2019/10. számú végzése elutasította a perújítási kérelmet annak érdemi vizsgálata nélkül. A bíróság szerint a kérelem elkésett, mivel a Fővárosi Ítéltábla jogerős 5.Pf.20.282/2017/5/II. számú ítéletének kézbesítésétől kell a perújítási kérelem benyújtására nyitva álló határidőt számítani. A bíróság rámutatott emellett arra, hogy a kérelem eleve nem tartalmaz hivatkozást olyan uniós jogra vagy EUB ítéletre, amit ne vettek volna figyelembe az eljáró bíróságok.

- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján a Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9. számú végzése az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta és az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította, mivel a perújítás tárgyában való döntéshozatal szempontjából szükségtelen az EUB eljárásának kezdeményezése.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően fordult Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Székesfehérvári Törvényszék 28.P.20.293/2019/10. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján.
- [8] Indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azért sérült, mert az Európai Bíróság ítéletei alapján nem tette lehetővé a jogerő áttörését. Az indítványozó szerint abból kiindulva, hogy a jogalkotó az Alkotmánybíróság döntései alapján lehetővé teszi a perújítást, analógia alapján lehetővé kellene tenni ugyanezt az Európai Bíróság döntései alapján is. A támadott bírósági döntés az indítványozó szerint tévesen értelmezte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdés a) pontját, és az Alaptörvény 28. cikkébe ütköző formalista értelmezéssel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikkét. Az indítványozó hosszasan kifejtette, hogy a bíróság jogértelmezése azért sérti az Alaptörvény 28. cikkét, mert mellőzte a régi Pp. 155. §-ának analógia útján való alkalmazását az EUB döntéseire, mint perújítási okra. E tekintetben indítványában alapvetően az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére hivatkozott, bár a támadott döntések megsemmisítését erre az alaptörvényi rendelkezésre tekintettel nem kezdeményezte.
- [9] Általában véve az Alaptörvény XXVIII. cikk sérelmét állította azon az alapon, hogy a támadott másodfokú döntés nem vizsgálta a kereset egészét. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán arra is hivatkozott, hogy – azáltal, hogy perújítási kérelmét elutasította – a bíróság megsértette az indítványozó jogát arra, hogy a jogorvoslati (perújítási) kérelmében foglaltakat a bíróság érdemben megvizsgálja.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálja, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [11] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének a sérelmezett döntés közlésétől számított 60 napon belül terjeszthető elő. Az indítványozó jogi képviselője a Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9. számú végzését – a letöltési igazolás szerint – 2020. szeptember 14-én vette kézhez, a panaszt a Székesfehérvári Törvényszék 2020. november 12-én érkezett, vagyis az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitvaálló 60 napos határidőn belül, vagyis az indítvány határidőben benyújtottnak minősül.
- [12] 4.2. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek nem felel meg. Bár az indítvány pontosan megjelölte a támadott bírósági döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, az általa vélt alaptörvény-ellenességet, azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem adott elő indokolást. Etekintetben utal arra az Alkotmánybíróság, hogy a perújítás, mint rendkívüli jogorvoslat keretében a panasszal támadott jogerős bírósági döntés kapcsán a jogorvoslathoz való jog sérelme nem vetődik fel, ha jogorvoslati jogát az alapperben, illetve a perújítás megengedhetőségéről rendelkező elsőfokú bírósági döntéssel szemben az indítványozónak lehetősége volt gyakorolni.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét illetően a bíróság jogértelmezését vitatta az indítványozó, nevezetesen, hogy a bíróságnak a régi Pp.-ben meghatározott perújítási okok körét analógia útján ki kellett volna terjesztenie az EUB döntéseire az Alaptörvény 28. cikke alapján.
- [14] Az Alkotmánybíróság utal továbbá korábbi döntéseiben tett megállapítására, miszerint „[a régi Pp.] 260. § (1) bekezdés a)–d) pontjai, valamint 262/A. §-a olyan kógens rendelkezések, amelyek kimerítő jelleggel határozzák meg a perújítás lehetséges okait, és azok kibővítésére a jogalkalmazónak nincs felhatalmazása, mint ahogy az Alkotmánybíróság és az EUB jogállásának, tevékenységének, az előttük folyó eljárásoknak az össze-

hasonlítására sem rendelkezik ebben az összefüggésben kompetenciával a bíróság. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a polgári perrendi szabályozás jellegadó sajátosságaira, így különösen a perújítás, mint rendkívüli perorvoslat kivételes voltára figyelemmel az vetne fel alkotmányossági aggályokat, ha a zárt, kogens szabályozást például analógia alkalmazásával kiterjesztően értelmezné a jogalkalmazó, mivel az ilyen értelmezés meghaladná az Alaptörvény 28. cikke által meghatározott értelmezési kereteket, *contra legem* jogalkalmazáshoz, lényegében jogalkotáshoz vezetne.” {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [29]; 3486/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [31]}

- [15] Ebből következően a bíróság a régi Pp. 260. §-ának alkalmazása során kötve van a jogalkotó által meghatározott perújítási feltételekhez, s analógia útján nem jogosult kiterjeszteni annak szabályozási körét az EUB döntésére, mivel az *contra legem* jogalkalmazáshoz vezetne. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is utal arra, hogy az indítványozó kizárólag a bírósági döntésekben foglalt jogértelmezést vitatta azon az alapon, hogy a támadott bírósági döntések nem terjesztették ki a perújítás régi Pp. 260. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit az EUB döntéseire. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a perújítási feltételek megtartását az Alkotmánybíróság törvényességi szempontból nem bírálja felül, alkotmányossági felülvizsgálatnak akkor lehet helye, ha a bírói döntés az eljárási törvény ellenében nem adja logikus indokát a perújítási kérelem visszautasításának. A jelen ügyben azonban a másodfokú bírói döntés részletesen számot adott a perújítás kérelem visszautasításának indokáról, és a kialakult bírói gyakorlat perbeli esetben való alkalmazásának indokoltságáról {lásd például: 3543/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság utal továbbá a bíróságok jogértelmezését támadó alkotmányjogi panaszok kapcsán kialakított következetes gyakorlatára, miszerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Jelen ügyben is megállapítható, hogy az eljáró bíróságok döntésük indokolásában az alapügyben részletesen kifejtettekre visszautalva egyértelműen számot adtak arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartják megalapozatlannak a perújítási indítványt. Az Alkotmánybíróság nem bocsátkozik annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e, figyelemmel idézett gyakorlatára. Továbbá jelen ügyben is hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3215/2021. (V. 28.) AB végzés [21]–[22]}.
- [17] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1958/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3130/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.I.41.135/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria Kf.I.41.135/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Győri Törvényszék 1.K.700.616/2021/6.számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatala az I. rendű indítványozó édesanyját, mint a II. rendű indítványozó törvényes képviselőjét életkorhoz kötött kötelező védőoltások pótlása érdekében szükséges intézkedések megtételére kötelezte. Önkéntes teljesítés hiányában a Kormányhivatal végrehajtási eljárást kezdeményezett, melynek keretében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Komárom-Esztergom Megyei Adó- és Vámigazgatósága az I. rendű indítványozót az oltási kötelezettség önkéntes teljesítésére hívta fel. Az I. rendű indítványozó a végrehajtást foganatosító adóhatóság ügyfélszolgálati irodájában személyesen megjelent, és igazolta, hogy a II. rendű indítványozót annak édesapja 2019. június 21. napján Ausztriában beoltatta.
- [3] A végrehajtást foganatosító adóhatóság az I. rendű indítványozó önkéntes teljesítésére tekintettel a végrehajtási eljárást 2019. augusztus 16. napján megszüntette. A végrehajtást kérő Kormányhivatal 2019. október 2. napján kelt átiratában kérte a végrehajtást folytatását, tekintettel arra, hogy a külföldi oltóorvos által kiállított életkorhoz kötött kötelező védőoltás beadásáról szóló igazolás nem fogadható el. A végrehajtást foganatosító adóhatóság ezt követően az I. rendű indítványozót ismételten önkéntes teljesítésre hívta fel. Az I. rendű indítványozó 2019. október 23. napján kelt végrehajtási kifogás megnevezésű beadványában kérte a végrehajtást foganatosító adóhatóságot a végrehajtási eljárás megszüntetésére, tekintettel arra, hogy a kötelezettség önkéntes teljesítése megtörtént, és ezt okirattal igazolta. A végrehajtást foganatosító adóhatóság az I. rendű indítványozó beadványát 2019. november 7. napján kelt átiratával elbírálás végett megküldte a végrehajtást kérő Kormányhivatal részére, amely 2019. december 19. napján megállapította, hogy a végrehajtási eljárás felfüggesztésének és megszüntetésének nincs helye, ugyanis a gyermek oltási kötelezettsége Magyarországon a vonatkozó jogszabályok értelmében változatlanul fennáll.
- [4] Az I. rendű indítványozó 2019. december 2. napján személyesen megjelent a végrehajtást foganatosító adóhatóság ügyfélszolgálati irodájában, és végrehajtási kifogást terjesztett elő, melyben azt kifogásolta, hogy a beadványát a végrehajtást foganatosító adóhatóság tévesen küldte meg a végrehajtást kérő Kormányhivatalnak elbírálásra, továbbá úgy vélte, hogy a végrehajtási eljárás folytatásának sem volt helye. A végrehajtást foganatosító adóhatóság 2020. január 6. napján kelt végzésével az I. rendű indítványozó végrehajtási kifogását visszautasította, az I. rendű indítványozó fellebbezése nyomán a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága az elsőfokú végzést, annak helyes indokai alapján, helybenhagyta.
- [5] Az I. rendű indítványozó 2020. március 4. napján kelt beadványában a korábban már általa megjelölt jogsértésekre figyelemmel a végrehajtás megszüntetését kérte. A végrehajtást foganatosító adóhatóság az I. rendű indítványozó kérelmét elutasította, az I. rendű indítványozó a végzéssel szemben fellebbezést nem terjesztett elő.
- [6] 1.2. Az I. rendű indítványozó a végrehajtási kifogás tárgyában hozott végzések ellen keresetet terjesztett elő. A keresetlevél előterjesztését követően a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága a saját végzését

módosította, és a végrehajtást foganatosító adóhatóság 2020. január 6. napján kelt végzését megsemmisítette. Erre figyelemmel a Győri Törvényszék az eljárást ebben a vonatkozásban megszüntette.

- [7] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága ezt követően megállapította, hogy az I. rendű indítványozó 2019. december 2. napján előterjesztett nyilatkozata végrehajtási kifogás, melyet ennek megfelelően bírált el, és a megtámadott intézkedést helybenhagyta. Az I. rendű indítványozó fellebbezése nyomán eljáró NAV Központi Irányítása a Fellebbviteli Igazgatóság végzését helybenhagyta, az I. rendű indítványozó ezen végzéssel szembeni keresetét pedig a Győri Törvényszék 1.K.700.097/2021/6. számú ítéletével elutasította, a Kúria pedig az I. rendű indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását Kfv.III.37.792/2020/2. számú végzésével megtagadta.
- [8] 1.3. Az I. rendű indítványozó számos önálló petitumot tartalmazó kereseti kérelmében egyebek között annak megállapítását kérte, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága „törvénysértően nem tett eleget törvényességi felügyeleti jogkörének”. A Győri Törvényszék a kereseti kérelmeket elkülönítette, és a jelen alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásában kizárólag a törvényességi felügyelet gyakorlásának elmulasztását vizsgálta, a mulasztási per szabályai szerint.
- [9] A Győri Törvényszék 1.K.700.616/2021/6. számú, 2021. október 7. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet szerint az I. rendű indítványozó egyetlen esetben sem kérte kifejezetten felügyeleti intézkedés megtételét, melynek hiányában az Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóságának mulasztása nem állapítható meg (Győri Törvényszék ítélete, Indokolás [30]). Ettől függetlenül is, a felügyeleti intézkedés megtétele a felettes adóhatóság diszkrecionális jogkörébe tartozik, a felügyeleti intézkedés mellőzéséről pedig alakszerű határozat sem születik, melynek megfelelően a felügyeleti intézkedés mellőzése egyébként sem minősülhet mulasztásnak (Győri Törvényszék ítélete, Indokolás [31]).
- [10] 1.4. Az I. rendű indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Kúria Kf.I.41.135/2021/8. számú, 2022. február 9. napján kelt ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Kúria ítéletében kiemelte, hogy a kereseti kérelmek elkülönítését követően a Győri Törvényszék kizárólag a törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlásának elmulasztását vizsgálta, melynek számos, az I. rendű indítványozó fellebbezésében megjelölt kérdés nem képezte a tárgyát. A Kúria ítéletében azt is megállapította, hogy a mulasztási perre speciális eljárási szabályok vonatkoznak, így az ügyben tárgyalás tartására a perrendi szabályoknak megfelelően nem került sor. A Kúria megítélése szerint a Győri Törvényszék a mulasztásként megjelölt eljárási kötelezettség fennállását vagy annak hiányát megvizsgálta, azok tekintetében releváns érveit az ítélet indokolásában részletesen kifejtette, álláspontja pedig okszerű és jogszerű volt (Kúria ítélete, Indokolás [26]).
- [11] 1.5. A Kúria jogerős ítéletével szemben az indítványozók (a perben felperesként résztvevő I. rendű indítványozó, és az oltási kötelezettséggel érintett kiskorú II. rendű indítványozó) terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt 2022. április 28. napján, amelyben az Abtv. 27. §-a alapján a Győri Törvényszék 1.K.700.616/2021/6. számú ítéletét és a Kúria Kf.I.41.135/2021/8. számú ítéletét egyaránt támadták. Az indítványozók szerint a támadott bírói döntések az alábbiak szerint ellentétesek az Alaptörvény B) cikkével, I. cikkével, II. cikkével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [12] Az indítványozók az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét több okból is megvalósulni vélték. A tisztességes bírósági eljárás követelményét, valamint a költséghatékonyság elvét sérti álláspontjuk szerint a kereset „feldarabolása”, álláspontjuk szerint a bíróságoknak egy eljárásban kellett volna vizsgálniuk valamennyi kereseti kérelmet. Az indítványozók meglátása szerint a kereset egyes elemeinek külön perekben való tárgyalásával és az elsőfokú bíróság jogszabálysértő döntésének helybenhagyásával a másodfokú bíróság is megsértette a tisztességes bírósági eljárás követelményeit, és nem csak joghátrányt és anyagi hátrányt okoztak az indítványozóknak, hanem indokolatlanul és tisztességtelenül megnövelték a per- és illetékköltségét, valamint az eljárási időt is. A mulasztási per döntését helybenhagyó kúriai ítélet arra való tekintettel is súlyosan sérti az indítványozók tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, hogy az elkülönítésnek és a mulasztási per tárgyalásának a felperesi kereset módosításával már nem álltak fenn jogszabályi feltételei. A Kúriának észlelnie kellett volna, hogy az alperesi súlyos eljárásjogi, anyagi jogi jogszabálysértések és mulasztások egy közigazgatási (végrehajtási) eljárás alatt történtek, az ügy lényegére kihatással voltak, ezért a bíróságnak is egy perben kellett volna valamennyi kereseti kérelmet elbírálnia.

- [13] Az indítványozók álláspontja szerint a B) cikkben foglalt jogbiztonság követelménye is sérült a végrehajtási eljárás tovább folytatása miatt, valamint amiatt is, hogy az alperes adóhatóság az I. rendű indítványozó panaszának elbírálására csak a kereset megindítását követően 2 hónap elteltével tett intézkedéseket. Sérült az indítványozók szerint a jogállamiság követelménye azáltal is, hogy egyazon közigazgatási eljárással összefüggésben benyújtott keresetet a bíróság több eljárásra osztotta, „a hatáskörsértéseket az elsőfokú bíróság jogorvoslat nélkül hagyta”, az elsőfokú bíróság jogbizonytalanságot okozó döntését pedig a másodfokú bíróság sem javította ki.
- [14] Az indítványozók végül kifejtik, hogy az Alaptörvény II. cikke is sérül azáltal, hogy a bíróság a per tárgyalása során nem vette figyelembe, hogy az indítványozó gyermeknél az életkorhoz kötött kötelezően felvett, „hitelt érdemlően igazolt oltások” nem elmaradt oltások, azok ismételt kikényszerítése nemcsak, hogy súlyosan jogszabálysértő, de a gyermek élethez való jogát is veszélyezteti. Az indítványozók megjegyzik, hogy meglátásuk szerint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 58. § (10) bekezdése is sérti az élethez való jogot, ennek indokát azonban alapjogi érveléssel nem fejtették ki.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria ítéletét a jogi képviselő 2022. március 2. napján vette át, az indítványozók pedig beadványukat 2022. április 28. napján, határidőben adták postára.
- [17] 2.2. Az I. rendű indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az I. rendű indítványozó mint az alkotmányjogi panaszra okot adó per felperese, jogosultnak és érintettnek tekinthető. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás tárgya a II. rendű indítványozó kötelező védőoltásának beadása volt, ezért az Abtv. 27. § (2) bekezdésének megfelelően a II. rendű indítványozó indítványozói jogosultsága és érintettsége is megállapítható.
- [18] Az Alaptörvény II. cikke, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [19] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz ugyanakkor csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét alkotmányjogi panaszukban nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben állították, ezért az ebben az elemében nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjából fakadó követelménynek.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése sem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemében sem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [21] Az Alkotmánybíróság rögzíti továbbá, hogy gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatára, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége {3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Nincs akadálya ugyanakkor annak, hogy az Alkotmánybíróság egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebből ugyanakkor az is következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésen keresztül állapíthatja meg. Figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára, mely alapvetően a bíróságok alaptörvényt sértését állítja, valamint figyelemmel a támadott bírói döntések megállapításaira, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító panaszelemet az Alkotmánybíróság tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte.

- [22] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [23] Az indítvány Alaptörvény II. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtették ki, hogy meglátásuk szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozók bemutassák a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [24] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [25] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [26] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [27] Az indítványozók a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét számos okból megvalósulni látták. Az indítványozók meglátása szerint a kereset egyes elemeinek külön perekben való tárgyalásával és az elsőfokú bíróság jogszabálysértő döntésének helybenhagyásával a másodfokú bíróság is megsértette a tisztességes bírósági eljárás követelményeit. Az indítvány szerint a mulasztási per döntését helybenhagyó kúriai ítélet arra való tekintettel is súlyosan sérti az indítványozók tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, hogy az elkülönítésnek és a mulasztási per tárgyalásának a felperesi kereset módosításával már nem álltak fenn jogszabályi feltételei.
- [28] Az Alkotmánybíróság a kereset egyes elemeinek elkülönítése és külön eljárásban tárgyalásával kapcsolatban előadott panaszelemekkel összefüggésben rögzíti, hogy jelen alkotmányjogi panasz eljárás alapjául kizárólag a törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlásának elmulasztásával összefüggésben hozott döntések szolgálnak, figyelemmel arra, hogy az I. rendű indítványozó kereseti kérelmének egyes elemei korábban már elkülönítésre kerültek, az Alkotmánybíróság pedig az Abtv. 27. §-a szerinti jogkörében eljárva kizárólag az alkotmányjogi panaszra okot adó bírói döntés alkotmányosságát vizsgálhatja. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozók azon érveit, melyek nem a mulasztási per tárgyával álltak közvetlen összefüggésben, az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [29] Az alkotmányjogi panasz egyebekben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [30] A törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlásának elmulasztásával összefüggésben előadott panaszelemekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozók olyan törvényességi, illetve jogszabály-értelmezési kérdéseket kifogásolnak, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartoznak az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [31] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati

eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozók valamely kérdésben nem osztják az ügyben eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozók érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.

- [32] Az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy a Kúria rögzítette, a felügyeleti intézkedés elmulasztása annak függvényében állapítható meg, hogy az alperesnek áll-e fenn jogszabályban előírt eljárási kötelezettsége. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 128. §-a szerint a felettes adóhatóság kérelemre vagy hivatalból felügyeleti intézkedést tesz, ha az ügyben eljáró adóhatóság határozata, önálló fellebbezéssel megtámadható végzése (intézkedése) jogszabálysértő, vagy a határozat, az önálló fellebbezéssel megtámadható végzés meghozatalára (intézkedésre) jogszabálysértő módon nem került sor. A hivatkozott jogszabályhely értelmében az adóhatóság hivatalból felügyeleti intézkedést nem köteles tenni, a bíróságoknak tehát meg kellett vizsgálni, hogy az I. rendű indítványozó ilyet kérelmezett-e. A kúriai ítélet szerint „[az] elsőfokú bíróság az ítéletében az iratok alapján tényszerűen rögzítette, hogy az indítványozó felperes a beadványaiban felügyeleti intézkedést nem kért, ezt a fellebbezésben kifejtettek sem cáfolják, így az elsőfokú bíróság okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felügyeleti intézkedés tekintetében az alperes nem mulasztott” (Kúria ítélete, Indokolás [23]). A Kúria a döntésében továbbá arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság a mulasztásként hivatkozott eljárási kötelezettség fennállását vagy annak hiányát megvizsgálta, azok tekintetében releváns érveit az ítélet indokolásában részletesen kifejtette, álláspontjának okszerű és jogszerű indokát adta, amelyet a fellebbezési érvek nem cáfolnak (Kúria ítélete, Indokolás [26]). A Kúria a döntés elvi tartalmaként rögzítette: a mulasztási perben a bíróság a közigazgatási szerv azon eljárási kötelezettségének fennállását, teljesítését, illetve ezek hiányát vizsgálja, amelyet a felperes a keresetében mulasztásként megjelölt.
- [33] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [34] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1094/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3131/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.328/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője útján (dr. Fauszt Zoltán kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.328/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 101.K.703.169/2020/28. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy előzményei az alábbiak szerint összegezhetőek. Az alperesi érdekeltje kérelmet nyújtott be az indítványozóhoz az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (1)–(3) bekezdéseire hivatkozással korlátozási kártalanítás megfizetése iránt, mivel a tulajdonában álló ingatlant is magába foglaló terület felhasználását a 37/2011. (IX. 22.) önkormányzati rendelettel módosított szabályozási terv kertvárosias lakóterületről 2011. október 31. napi hatállyal egyéb ipari gazdasági terület felhasználásra változtatta, ami az ingatlana forgalmi értékét csökkentette. Az indítványozó az érdekelt kártalanítási igényét nem ismerte el, mivel szerinte a követelés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:22. §-a szerint elévült. Az alperesi érdekelt kérelme alapján eljáró alperes (Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal) ellenben a forgalmi érték csökkenése okán a HB/11-HAT/03200-11/2019. számú határozatával korlátozási kártalanítás megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [3] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 101.K.28.187/2019/14. számú ítéletével – az indítványozó elévüléssel kapcsolatos hivatkozásait elfogadva – határozatot megváltoztatta és a korlátozási kártalanítás megállapítása iránti kérelmet elutasította. Az alperesi érdekelt felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a Kfv.II.37.173/2020/7. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra, valamint új határozat hozatalára utasította. A végzéssel szemben az indítványozó ekkor alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő.
- [4] A megismételt eljárásban eljáró Debreceni Törvényszék az alperes határozatával szemben benyújtott kereset elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy a Kúria végzése értelmében a Ptk. szerinti elévülési szabály a korlátozási kártalanítási eljárások során nem irányadó, ezért ezen az alapon az érdekelt kérelme nem utasítható el, a bíróságnak pedig a korlátozási kártalanítással összefüggésben az összecszerúséget illetően is állást kell foglalnia.
- [5] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melynek befogadását a Kúria Kfv.III.37.328/2022/2. számú végzésével megtagadta. Kiemelte, hogy ugyanezen felek között már volt folyamatban egy felülvizsgálati eljárás, amelyben a Kúria az indítványozó elévüléssel kapcsolatos felvetéseit illetően egyértelműen állást foglalt. Abban a döntésben a Kúria a Kfv.II.37.173/2020/7. számú korábbi döntésére is hivatkozva leszögezte, hogy a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és a korlátozási kártalanítási eljárás során nem alkalmazható a polgári jogi elévülés szabálya. Az elsőfokú bíróság a Kúria ezen iránymutatásától nem térhetett el. Hangsúlyozta azt is, hogy a megismételt eljárásban hozott elsőfokú határozattal szembeni felülvizsgálati kérelem nem szolgálhat a megismételt eljárást elrendelő kúriai határozat felülvizsgálatára, a Kúria döntésében foglaltak ugyanis nem csak az elsőfokú bíróságot, hanem a felülvizsgálati bíróság tanácsát is kötik.

- [6] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.328/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 101.K.703.169/2020/28. számú ítélete, továbbá mindezekon túl a támadott döntésekben hivatkozott (nem az indítványozó ügyében hozott), a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [7] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a támadott döntésekkel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, T) cikk (1) és (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, a 25. cikk (3) bekezdésének, továbbá 28. cikkének sérelmét állította.
- [8] Kiemelte, hogy a Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzés nem érhető el a nyilvános adatbázisokban, ezért annak tényállását és a döntés indokait nem tudta megismerni, ami álláspontja szerint részben az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot, részben az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.
- [9] Álláspontjának értelmében sem az új eljárásra utasító kúriai végzés, sem a Törvényszék támadott ítélete, sem a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntés nem tartalmaz részletes, érdemi indokolást az elévüléssel kapcsolatos érvelésére, csak utalnak a szerinte meg nem ismerhető végzésre, így nem érvényesül a hatékony jogorvoslathoz való joga. Azt is kifejtette, hogy a Kúria a támadott végzésében utalt arra, hogy a Törvényszék ítélete a kúriai döntésekben foglaltaknak megfelel. Ezzel szerinte a felülvizsgálati kérelmében foglalt érvelés érdemi értékelése elmaradt, ami szintén sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogát.
- [10] Álláspontja értelmében nem valós az az ítéleti indokolás, hogy csak a keresetindítási határidőn túl hivatkozott az ingatlan be nem építhetőségére. A Kúria ezt egyáltalán nem vizsgálta, amelyben szintén a jogorvoslathoz fűződő jog sérülését látja. Mindezek mellett álláspontja értelmében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a korlátozási kártalanítási igények dologi jogi jellegűnek és ezzel el nem évülőnek minősítése. Ezzel szerinte határidő nélküli jogosultság-érvényesítési lehetőség keletkezik, míg a jogalkotó számára ez határidő nélküli anyagi kötelezettséget keletkeztető kérdés. Ebben lényegében bírói jogalkotást lát az indítványozó. Ezzel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság sérelmét eredményezheti szerinte az, hogy eltérő eredményre vezethetnek a Ptk. és az Étv. alapján indított perek. Sérelmezte azt is, hogy a jogszerű károkozó hátrányosabb helyzetbe kerül a jogellenes károkozókhoz képest, ami az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan ész és közjó védelméről szóló rendelkezéseket is sérti. Az az álláspontja, hogy a dologi jogi, el nem évülő igényként tételezés ellentétes a Kúria korábbi álláspontjával, miközben az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria feladata a bíróságok jogértelmezése egységességének biztosítása lenne.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [13] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó jogosultságát vizsgálta. Az alkotmányjogi panaszt a jogi képviselővel eljáró polgármester az önkormányzat nevében, annak törvényes képviselőjeként nyújtotta be. Ennek alapja, hogy az Alaptörvény 33. cikk (1) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 41. § (1) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Ez alapján megállapítható, hogy a polgármester képviseleti joga általánosságban kétségtelenül fennáll. Ugyanakkor a képviseleti jog nem egyenlő az azt megalapozó döntési jog gyakorlásával. A polgármester tehát képviseli ugyan az önkormányzatot a hatósági, bírósági és az alkotmánybírósági eljárásban is, de az adott szervhez fordulásról csak akkor dönthet ő, ha ezt a törvény, vagy a törvényi keretek között megalkotott önkormányzati rendelet biztosítja számára. Az Mötv. 42. § 9. pontja ezzel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezése nem ruházható át a képviselő-testület hatásköréből. Erre tekintettel a polgármesternek az eljárás megindításához rendelkeznie kell a képviselő-testület (megyei jogú város esetében: közgyűlés) ezzel kapcsolatos döntésével, amely az Mötv. 48. § (1) bekezdésére figyelemmel határozati formában tud testet ölteni. Ennek hiányában a polgármester az önkormányzat nevében nem kezdeményezhet Alkotmánybíróság előtti eljárást.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszhoz nem csatolta a közgyűlés Alkotmánybírósághoz fordulásról döntő határozatát, annak léteire más módon sem utalt. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. A polgármester e követelménynek nem tett eleget.

- [15] Tekintettel arra, hogy az indítványozó önkormányzat közgyűlése nem hozott döntést az alkotmányjogi panasz benyújtásáról, így a polgármester által benyújtott indítvány nem tekinthető az önkormányzat képviselőjében benyújtottként. Mivel az Mötv. egyértelműen át nem ruházható hatáskörként tételezi az Alkotmánybírósághoz fordulást, ezért a polgármester saját jogán nem nyújthat be alkotmányjogi panaszt. A polgármester csak a képviselő-testület (jelen esetben: közgyűlés) képviselőjében járhat el, ellenkező esetben kiüresedne az a szabály, ami az önkormányzatot megillető indítványozói jogot a képviselő-testülethez telepíti. Ennélfogva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a polgármester által benyújtott indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja előírásának.
- [16] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1693/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3132/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője útján (dr. Fauszt Zoltán kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy előzményei az alábbiak szerint összegezhetőek. Az alapügy alperesi érdekeltje kérelmet nyújtott be az indítványozóhoz az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (1) és (7) bekezdéseire hivatkozással korlátozási kártalanítás megfizetése iránt, mivel a tulajdonában álló ingatlant is magába foglaló terület felhasználását a 37/2011. (IX. 22.) önkormányzati rendelettel módosított szabályozási terv kertvárosias lakóterületről 2011. október 31. napi hatállyal egyéb ipari gazdasági terület felhasználásra változtatta, ami az ingatlana forgalmi értékét csökkentette. Az indítványozó az érdekelt kártalanítási igényét nem ismerte el, mivel szerinte a követelés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:22. §-a szerint elévült, vitatta továbbá a kártalanítás összegét is. Az alperesi érdekelt kérelme alapján eljáró alperes (Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal) ellenben a forgalmi érték csökkenése okán a HB/11-HAT/04070-15/2019. számú határozatával korlátozási kártalanítás megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [3] A Debreceni Törvényszék az alperes határozatával szemben benyújtott keresetet elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy a Kúria más ügyekben hozott döntései értelmében a Ptk. szerinti elévülési szabály a korlátozási kártalanítási eljárások során nem irányadó.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melynek befogadását a Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzésével megtagadta. Kiemelte, hogy az indítványozó más ügyében (Kfv.II.37.173/2020/7.) már volt folyamatban egy felülvizsgálati eljárás, amelyben a Kúria az indítványozó elévüléssel kapcsolatos felvetéseit illetően egyértelműen állást foglalt. Abban a döntésben a Kúria a Kfv.II.37.173/2020/7. számú korábbi döntésére is hivatkozva leszögezte, hogy a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és a korlátozási kártalanítási eljárás során nem alkalmazható a polgári jogi elévülés szabálya. Ezt a jelen ügyben is ismételt hangsúlyozta a Kúria, kiemelve azt is, hogy a támadott ítélet megfelel a hivatkozott kúriai álláspontnak.
- [5] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete, továbbá mindezeket túl a támadott döntésekben hivatkozott (nem az indítványozó ügyében hozott), a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [6] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a támadott döntésekkel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, T) cikk (1) és (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, a 25. cikk (3) bekezdésének, továbbá 28. cikkének sérelmét állította.

- [7] Kiemelte, hogy a Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzés nem érhető el a nyilvános adatbázisokban, ezért annak tényállását és a döntés indokait nem tudta megismerni, ami álláspontja szerint részben az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot, részben az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljárásból való jogot sérti.
- [8] Álláspontjának értelmében sem a Törvényszék támadott ítélete, sem a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntés nem tartalmaz részletes, érdemi indokolást az elévüléssel kapcsolatos érvelésére, csak utalnak a szerinte meg nem ismerhető végzésre, így nem érvényesül a hatékony jogorvoslathoz való joga. Azt is kifejtette, hogy a Kúria a támadott végzésében utalt arra, hogy a Törvényszék ítélete a kúriai döntésekben foglaltaknak megfelel. Ezzel szerinte a felülvizsgálati kérelmében foglalt érvelés érdemi értékelése elmaradt, ami szintén sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljárásból és hatékony jogorvoslathoz való jogát.
- [9] Álláspontja értelmében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a korlátozási kártalanítási igények dologi jogi jellegűnek és ezzel el nem évülőnek minősítése. Ezzel szerinte határidő nélküli jogosultság-érvényesítési lehetőség keletkezik, míg a jogalkotó számára ez határidő nélküli anyagi kötelezettséget keletkeztető kérdés. Ebben lényegében bírói jogalkotást lát az indítványozó. Ezzel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság sérelmét eredményezheti szerinte az, hogy eltérő eredményre vezethetnek a Ptk. és az Étv. alapján indított perek. Sérelmezte azt is, hogy a jogszerű károkozó hátrányosabb helyzetbe kerül a jogellenes károkozókhoz képest, ami az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan ész és közjó védelméről szóló rendelkezéseket is sérti. Az az álláspontja, hogy a dologi jogi, el nem évülő igényként tételezés ellentétes a Kúria korábbi álláspontjával, miközben az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria feladata a bíróságok jogértelmezése egységességének biztosítása lenne.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [12] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó jogosultságát vizsgálta. Az alkotmányjogi panaszt a jogi képviselővel eljáró polgármester az önkormányzat nevében, annak törvényes képviselőjeként nyújtotta be. Ennek alapja, hogy az Alaptörvény 33. cikk (1) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 41. § (1) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Ez alapján megállapítható, hogy a polgármester képviseleti joga általánosságban kétségtelenül fennáll. Ugyanakkor a képviseleti jog nem egyenlő az azt megalapozó döntési jog gyakorlásával. A polgármester tehát képviseli ugyan az önkormányzatot a hatósági, bírósági és az alkotmánybírósági eljárásban is, de az adott szervhez fordulásról csak akkor dönthet ő, ha ezt a törvény, vagy a törvényi keretek között megalkotott önkormányzati rendelet biztosítja számára. Az Mötv. 42. § 9. pontja ezzel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezése nem ruházható át a képviselő-testület hatásköréből. Erre tekintettel a polgármesternek az eljárás megindításához rendelkeznie kell a képviselő-testület (megyei jogú város esetében: közgyűlés) ezzel kapcsolatos döntésével, amely az Mötv. 48. § (1) bekezdésére figyelemmel határozati formában tud testet ölteni. Ennek hiányában a polgármester az önkormányzat nevében nem kezdeményezhet Alkotmánybíróság előtti eljárást.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszhoz nem csatolta a közgyűlés Alkotmánybírósághoz fordulásról döntő határozatát, annak léteire más módon sem utalt. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. A polgármester e követelménynek nem tett eleget.
- [14] Tekintettel arra, hogy az indítványozó önkormányzat közgyűlése nem hozott döntést az alkotmányjogi panasz benyújtásáról, így a polgármester által benyújtott indítvány nem tekinthető az önkormányzat képviseletében benyújtottnak. Mivel az Mötv. egyértelműen át nem ruházható hatáskörként tételezi az Alkotmánybírósághoz fordulást, ezért a polgármester saját jogán nem nyújthat be alkotmányjogi panaszt. A polgármester csak a képviselő-testület (jelen esetben: közgyűlés) képviseletében járhat el, ellenkező esetben kiüresedne az a szabály, ami az önkormányzatot megillető indítványozói jogot a képviselő-testülethez telepíti. Ennélfogva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a polgármester által benyújtott indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja előírásának.

[15] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2026/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3133/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 105.Kpk.750.339/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó meghatalmazott jogi képviselője (dr. T. Tóth Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 105.Kpk.750.339/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az indítványozó, Budapest IX. Kerület Ferencváros polgármestere másokkal együtt helyi népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be Budapest Főváros IX. Kerületi Helyi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: HVB). A HVB 4/2022. (X. 27.) számú határozatával az „Egyetért azzal, hogy a 2016/2017. (XII. 22.) Korm. határozat szerint kiírt nyílt, nemzetközi tervpályázaton nyertes Budapest Déli Városkapu Fejlesztési Mestertervtől (Diákváros) eltérő módon és funkcióval nem valósulhat meg fejlesztés a jelenlegi önkormányzati rendelet – 20/2010. (VI. 04.) Nagyvásártelep KSZT – hatálya alá tartozó területen?” helyi népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését a népszavazási kezdeményezésről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 39. § (1) bekezdése alapján megtagadta.
- [3] 3. A Fővárosi Törvényszék 2022. december 19. napján kelt 105.Kpk.750.339/2022/4. számú végzésével a HVB 4/2022. (X. 27.) számú határozatát helybenhagyta, mivel álláspontja szerint a helyi népszavazásra javasolt kérdés nem felel meg sem a választópolgári, sem a jogalkotói egyértelműség követelmények [Nsztv. 39. § (1) bekezdés].
- [4] A Fővárosi Törvényszék az egyértelműség követelményének vizsgálata során rámutatott arra, hogy a helyi népszavazásra javasolt kérdés egyértelműsége két elemet foglal magában. Egyrészt a kérdésnek egyértelműen megválaszolhatónak kell lennie (választópolgári egyértelműség), vagyis a kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy azt a választópolgárok kizárólag egyféleképpen értsék, világosan lássák a kérdés lényegét és jelentőségét. Amennyiben a kérdés nem értelmezhető pontosan, akkor a népszavazáshoz való jog csak formálisan érvényesülhet, ezáltal nem lesz legitim a helyi népszavazás, mert a választópolgár nem tudja pontosan, hogy miről szavaz. Másrészt a kérdés alapján a képviselő-testület számára is egyértelműnek kell lennie, hogy a helyi népszavazás eredménye folytán terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen szabály megalkotására köteles (jogalkotói egyértelműség).
- [5] A Fővárosi Törvényszék döntésében hangsúlyozta, hogy a helyi népszavazásra javasolt kérdés nem egy egyszerű mondat, hanem több olyan fogalmi elemet tartalmaz, amelyek további magyarázatot igényelnek, és amelyek megértéséhez olyan ismeretek szükségesek, ami miatt nem teljesül a valamennyi választópolgár általi érthetőség követelménye. Az, hogy a kérdés több egymásra épülő, értelmezésre szoruló elemet tartalmaz, összességében még nehezebbé teszi a kérdés megértését. Továbbá nem felel meg a kérdéssel szemben támasztott jogalkotói egyértelműség követelményének az, hogy – a kérelmező érvelése szerint – ha az „igen” szavazatok kerülnek többségbe, akkor az a helyi népszavazás eredményével ellentétes önkormányzati döntéstől való tartózkodás kötelezettségét jelentené.

- [6] 4. Az indítványozó szerint a Fővárosi Törvényszék végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [7] Álláspontja szerint az alapjogsérelemben abban áll, hogy a sem a HVB határozata, sem a Törvényszék alkotmányjogi panasszal támadott végzése nem támasztja alá azt a következtetést, hogy miért ne lenne egyértelműen meghatározható eredményes népszavazás alapján az önkormányzatot terhelő kötelezettség köre. A kérdés a HVB és a Törvényszék megállapításával ellentétben nem összetett, az egyetlen tőmondatot tartalmaz, és abban nyelvtani szerkezetét tekintve sem több kérdés összekapcsolására, sem más, a válaszadás egyértelműségét befolyásoló lépésre nem kerül sor.
- [8] Az indítványozó hivatkozott a 33/2021. (XII. 22.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglaltakra, azzal, hogy annak megállapításai álláspontja szerint – a helyi népszavazások sajátosságának figyelembevételével – jelen ügyben is irányadók. A támadott törvényszéki végzés kapcsán az alapjogsérelem abból fakad az indítványozó szerint, hogy a bíróság az egyértelműségi követelmény vizsgálata során a kezdeményezés tárgyából inherensen következő, azonban más jogszabályok és közzétett közhatalmi döntések tartalma alapján aggálytalanul feloldható értelmezési kérdéseket jelöl meg döntése alapjául, és ezért tagadta meg a kérdés hitelesítését, így döntése *contra constitutionem* önkényessé vált. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Törvényszék a népszavazási kérdés értelmét megváltoztatva az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyta, ezért a támadott döntés sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], áll az indítványban.
- [9] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el.
- [10] Az Alkotmánybíróság most is megerősíti, amit a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésben már rögzített, miszerint a népszavazási kérdés hitelesítése körében a bírósági döntés az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható, de az alkotmányjogi panasznak Alaptörvényben biztosított jog (pl. tisztességes eljáráshoz való jog) sérelmére kell hivatkoznia {vö. 3054/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítvány a fenti feltételeknek megfelel.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésétől eltérően az Nsztv. módosított, 2022. július 26. napjától hatályos 57. § (4) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a törvényszék döntésének a helyi választási iroda honlapján való közzétételét követő nyolc napon belül lehet benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtotta be az indítványozó jogi képviselője.
- [12] Az indítványozó a jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumainak eleget tesz. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket. Az indítványozó mint a népszavazásra javasolt kérdés benyújtója nem csak jogosult, de a vizsgált esetben érintett is, mert a bírósági eljárásban fél (kérelmező) volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont].
- [13] 6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [14] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indítványozó által felhívott Abh.-val elbírált ügyben a Kúria a népszavazási kérdés hitelesítésekor azt vizsgálta, hogy a kérdésből olyan jogalkotás következik-e, amely az Alaptörvény módosítására irányul, tehát a hitelesítésről szóló döntés alapja ezen alaptörvényi tilalommal összefüggésben az Országgyűlés jogalkotási feladata teljesítésének értelmezése volt (vö. Abh., Indokolás [25]).
- [15] Jelen ügyben a felülvizsgálati eljárásnak mint az Nsztv.-ben rögzített jogorvoslati eljárásnak a tárgya a hitelesíteni kért kérdés törvényességének [Nsztv. 39. § (1) bekezdés szerinti egyértelműség követelménye] a vizsgálata volt. A vizsgált esetben az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján az indítványozó alapjogi igényét arra alapozza, hogy a Fővárosi Törvényszék a népszavazási kérdés hitelesítése során az Nsztv. 39. § (1) bekezdésében foglalt, a helyi népszavazási kérdés egyértelműségére vonatkozó törvényi kitélt önkényesen, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó kötelezettségének eleget nem téve értelmezte.

- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos kúriai döntések bírósági felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét értelmezve a 28/2015. (IX. 24.) AB határozatban akként foglalt állást, hogy „a Kúria alkotmányjogi panaszokkal támadott hitelesítő döntésében szereplő kérdés törvényességi szempontú vizsgálata a Kúria kizárólagos hatáskörébe tartozik. Ebből következően az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül a Kúria hitelesítő döntését, abban a törvényességi kérdésben, hogy a hitelesített kérdés az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt – választói illetve törvényalkotói – egyértelműség követelményének megfelelt-e” (Indokolás [28]). E megközelítést megerősítve az Alkotmánybíróság a 10/2022. (VI. 2.) AB határozatban szintén azt rögzítette, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a jelen határozatában is szükségesnek ítéli rögzíteni azt, hogy a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott hitelesítő döntésében szereplő kérdés egyértelműségének vizsgálata a Kúria hatáskörébe tartozik [...]. Ezt a vizsgálatot a Kúria elvégezte, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet sem vizsgálta érdemben” {Indokolás [28]; továbbá 11/2022. (VI. 2.) AB határozat, Indokolás [15]}. Fentiek alapján az Alkotmánybíróság következetes, irányadó gyakorlata szerint a Kúria népszavazási kérdést hitelesítő döntését önmagában az egyértelműség szempontjából nem vizsgálja felül, mivel azt alapvetően nem alkotmányossági, hanem az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében rögzített törvényességi kritériumnak tekinti. Mindezek a Fővárosi Törvényszék helyi népszavazási kérdés hitelesítése tárgyában meghozott döntése tekintetében, illetve az Nsztv. 39. § (1) bekezdése szerinti egyértelműségi vizsgálatra vonatkoztatva is megfelelően irányadók.
- [17] Az Alkotmánybíróság gyakorlatából ugyanakkor az is következik, hogy „[a]z önkényes bírói jogértelmezés sérteti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. [...] Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.” A jogértelmezési hiba *contra constitutionem* akkor válik önkényessé, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [18] Jelen ügyben az indítványozói érvelés a bírói önkény megvalósulását az Nsztv. 39. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműség kritériumának Fővárosi Törvényszék általi mikénti értelmezésére hivatkozással állította, azonban az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályok figyelmen kívül hagyását a népszavazási kérdésben foglalt egyes kifejezések indítványozóétól eltérő értelmezésével kívánta igazolni.
- [19] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre {3381/2022. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően a népszavazási kérdések hitelesítését illetően sem tekinthető az eljáró bíróságok felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja.
- [20] Döntésében a Fővárosi Törvényszék a népszavazási kérdés egyértelműségét a kérdésben szereplő egyes kifejezések értelmezésén keresztül vizsgálta és valamennyi vizsgált kifejezés estén megindokolta, hogy azok álláspontja szerint miért nem felelnek meg az Nsztv. 39. § (1) bekezdésében szereplő egyértelműségi követelménynek. A népszavazási kérdésben foglalt kifejezések egyértelműsége értelmezésének megítélése a Fővárosi Törvényszék döntésének Alkotmánybíróság általi felülmérlegelését igényelné, amelyre azonban az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, ezért tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a Fővárosi Törvényszék döntésében megjelölt érvek megalapozottak-e, vagy az egyes kifejezéseket a bíróság az egyértelműség körében helytállóan értelmezte-e.
- [21] Jelen ügyben, mivel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merült fel, az indítvány érdemi vizsgálatára az Abtv. 29. §-a alapján nem kerülhetett sor. Így a népszavazási kérdés egyértelműségéről az Alkotmánybíróság nem foglalt állást.
- [22] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és f) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/257/2023.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273